

KALENDÁŘ

Cena \$1.50

NÁROD

TISKÁRNA ČESKÝCH BENEDIKTINŮ

1637 S. Allport Street, Chicago, Illinois 60608

1974

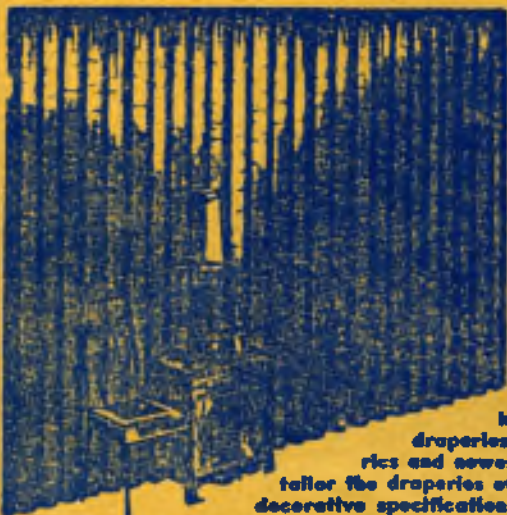
LIBRARY OF
P.O. BOX 6643
LOS ANGELES, CA 90029

QUALITY CUSTOM DRAPERIES

AT THE SAME PRICE AS READY-MADES

Made-to-Your-Measure Draperies

Good Housekeeping

**Medallion
and
Tiara**
Have Earned
The
**Good Housekeeping
Seal of Approval**

Now you can add new elegance to your interior decor with the luxurious beauty of custom-made draperies. You select from the finest fabrics and newest shades. Expert craftsmen will tailor the draperies of your choice to your individual decorative specifications. Guaranteed prompt delivery.

**BRING YOUR
WINDOW MEASUREMENTS**

Just make two measurements: from top of rod to desired length; from one end of rod to the other for width.

**MATCHING BEDSPREADS AVAILABLE IN DOZENS
OF FABRICS AND HUNDREDS OF COLORS.**

ESTABLISHED 1936

● DRAPERIES ● CURTAINS ● BEDSPREADS ● BEDDING

Ondrus & Son

6533 W. Cermak
(Near Scoville)
Berwyn

3935 W. 26th St.
(Cor. Harding)
Chicago

Shop & Compare—Quality & Price

Open Monday and Thursday Evenings

Come In — Browse Around

Věnováno památce důstp. Václava Kočárníka, O.S.B., spoluzakladatele kláštera sv. Prokopa v Chicagu-Lisle, Illinois k jeho 100ho výročí vysvěcení, co prvního českého benediktina pionýra v Americe.

Důstp. Václav K. Kočárník, O.S.B., byl vynikajícím vlastencem, vzorným knězem řeholním a svého času nejlepším lidovým kazatelem českým. Nejen slovy ale i pérem působil úspěšně pro náš českoamerický lid, původními články i překladem, slohem lidovým ku zušlechtění, povzbuzení a pobavení.

Důstp. V. Kočárník narodil se v Kutné Hoře v Čechách 8. března 1845. Tam vychodil školy měst'anské a 4 třídy gymnasia. Protože byl z nebohaté rodiny, odjel jako 18. letý do Ameriky. V New Yorku pracoval, ale cítě povolání, vstoupil do benediktinského kláštera sv. Vincence v Pennsylvanii, kdež r. 1870 složil sliby a po studiích byl vysvěcen na kněze 17. července 1874.

Nejdříve byl ustanoven duch. správcem sv. Václava v Allegheny, Pa. Když biskup James O'Connor v Omaze požádal arcipata Boniface Wimmera u sv. Vincence o českého kněze, tu přijel důstp. Kočárník 4. července na sv. Prokopa r. 1877 do Omahy. Příchodem důstp. Kočárníka byla získána stará siň pro bohoslužby pomocí biskupa O'Connera. Po dvou letech přesídlil se do Pláší (Plzně). Odtud dojížděl do Omahy a po Nebrasce, zaopatřoval na zalehlých farmách v nejkruťší zímě o hladu a na vyprošeném drsném voze.

Okolo 1880 bylo na 250,000 českého lidu v Americe a ani 20 českých kněží by jim sloužili. Důstp. Kočárník dal svolání do "Hlasu" v St. Louis, Mo., že se založí český klášter by sloužil našemu lidu v Americe. Důstp. Josef Hessoun vydavatel odporučil toto a sám přispěl s \$200. Byl tu příslib pozemku k založení českého kláštera v Nebrasce.

Přiliv Čechů do Chicaga byl velký, arcibiskup Patrik Feehan žádal arcipata Boniface Wimmera o české kněze. S dohodnutím biskupa v Omaze důstp. Kočárník byl vyměněn za důstp. Viléma Čoku u sv. Prokopa v Chicagu. Důstp. Nepomuk Jaeger a br. Gotfrid Štíbr přijeli do Chicaga 2. března 1885, převzali osadu sv. Prokopa, tím byl založen klášter.

Pro záchranu Matice Školské v Čechách byl konán koncert v Chicagu při němž řečnil dp. Kočárník, tehdy "Svornost" psala: "... líbila se nám, byla proslovena vlasteneckým zápalem ústy duchovního... ze všech stran mu blahopřáno."

Byl misionářem, jeho proslovy byly nezapomenutelné, pisatelem a převorem. V stáří dostavil se neuh oční a srdeční vada, které podlehl dne 14. května 1912. Nevídaný pohřeb byl 17. května od sv. Prokopa v Chicagu, arcbp. Quigley měl requiem, svět. bis. P. Rhode, opat N. Jaeger, na 40 kněží a spolků tolik bylo, že lid trval venku. Pozůstatky převezeny do Lisle na klášterní hřbitov. Zde obřady vykonal převor Prokop Neužil, svatoprokop. sbor zapěl, kadeti sv. Václava vypálili salvy. Dva rodni bratři z Nebrasky byli přítomni.

NÁROD

ČESKO-AMERICKÝ KATOLICKÝ KALENDÁŘ

NA ROK

1974

Obsahuje část kalendářní, poučné čtení, povídky, básně,
kroniky, adresáře a různá vyobrazení.

ALL THINGS CZECH
P. O. BOX 66453
LOS ANGELES, CA 90066

Ročník 79.

TISKEM A NÁKLADEM TISKÁRNY ČESKÝCH BENEDIKTINŮ,
1637 S. ALLPORT STREET, CHICAGO, ILLINOIS 60608

POZNÁMKY K ROKU 1974

ZASVĚCENÉ SVÁTKY.

SVÁTKY, O NICHŽ OBCOVÁNÍ MŠE SV. JE PŘÍKAZEM:

Každá neděle v roce; Nový Rok 1. ledna; Nanebevstoupení Páně 31. května; Nanebevzetí Panny Marie 15. srpna; Všechny Svátých 1. listopadu; Neposkvrněné Početí P. Marie 8. prosince; Hod Boží vánoční 25. prosince.

NÁRODNÍ PATRONOVÉ

Blahoslavená Panna Maria bez poskvrny hřichu počatá, jejíž svátek se slaví 8. prosince, je patronkou Spojených Států; sv. Jan Nepomucký, 16. května, sv. Prokop, 4. července a sv. Václav, 28. září, jsou patronové Čechů; ssv. Cyril a Metoděj, 5. července, jsou patronové Moravanů a Slovanů vůbec.

STÁTNÍ SVÁTKY.

Všechny neděle v roce; Nový rok; narozeniny A. Lincolna, 12. února; narozeniny Jiřího Washingtona, 22. února; Zdobení hrobů, 30. května; Prohlášení nezávislosti, 4. července; Dělnický den první pondělí v září; Den díkůvzdání, čtvrtý čtvrtek v listopadu; Hod Boží vánoční.

V některých státech i Velký pátek, jakož i jiné dni bývají od prezidenta neb guvernéra státu, za takový svátek prohlášeny.

Na státní svátky je veřejné úřadování zastaveno. Směnky prošlé na některý z těchto svátků jsou splatné až dne následujícího. Pouze směnky prošlé na Velký pátek anebo Zdobení hrobů jsou splatné ten den před tím. Smlouvy, uzavřené nebo podepsané na národní svátek, nemají platnosti před soudem.

O POSTECH ZDRŽELIVOSTI A ÚJMY.

Půst zdržlivosti zakazuje požívání masitých pokrmů, masité polévky a všech výtažků z masa, jako beef-tea, jakož i škvarků, špeku atd. Ale neobmezuje střídme užívání jiných pokrmů, jichž možno i vícekrát za den dosyta se najíst. Vejce a mléčné výrobky jsou dovoleny. Sádla a jiných tuků možno užítí pouze k přípravě pokrmů.

Půst újmy je ten, který omezuje počet jídel a množství jídla a dovoluje pouze jednou za den dostatečně se najísti, což nemá býti před polednem. Ostatní dvě jídla — pokud je jich třeba k zachování životní síly — jsou dovolena, nemají se však obě dohromady rovnati jednomu plnému jídlu. Svačiny mezi jídlem dovoleny nejsou, ale tekutiny, jako mléko, káva, čaj, ovocné šťávy, pivo, jsou dovoleny.

Požívání masa a ryb při témže jídle je dovoleno.

Všichni katolíci, kteří dokončili svůj čtrnáctý a nepřekročili 21. rok, jsou podrobeni jen postům zdržlivosti na Popeleční středu a každý pátek postní doby. Dětem až do ukončení 14. roku je dovoleno jíst maso každý den v roce.

Všichni katolíci, kteří dokončili dvacátý první rok a dosud nepřekročili padesátý devátý, kterým v tom nebrání nemoc a těžká práce, jsou vázáni posty újmy i zdržlivosti na Popeleční středu a Velký pátek. Tedy pouze dva dny v roce jsou dny přísného postu.

ZMĚNĚNÁ — ZMÍRNĚNÁ — PRAVIDLA POSTU.

Církev svatá, naše Matka, ukládá (jako zákon, který je nutno zachovávat) pravidla postu a zdržlivosti, aby pěstovala ducha pokání, aby povzbudila sebezápor a sebestmrtvení, aby vedla své děti po stopách Božského Spasitele. — Jsou ta pravidla upravena podle církevních zákonů a velmi zmírněná — výsadami udělenými Svatou Stolicí našim biskupům.

V listopadu r. 1966 přes 200 amerických kardinálů, arcibiskupů a biskupů, shromážděných na celonárodní konferenci ve Washingtoně, rozhodlo jednohlasně změnu církevního zákona pátečního postu zdržlivosti od masa, který do té doby zavazoval katolické křesťany pod těžkým hříchem.

Nyní je půst zdrženlivosti od masa závazný jen o pátcích v postní době. V ostatní pátky v roce je dovoleno požívat masité pokrmy.

Katoličtí křesťané jsou však nadále povinni zachovávat půst zdrženlivosti od masitých pokrmů a zároveň půst újmy na **Popeleční středu** a na **Velký pátek**. — Shromáždění biskupové vyslovili požadavek, aby američtí katolíci svědomitě zachovávali tato nová postní nařízení a aby nehledali snadných výmluv pro jejich porušování.

Pro každého katolického křesťana však nadále trvá osobní povinnost konat pokání; každý ale je svoboděn rozhodnout ve svém vlastním svědomí způsob, jakým chce toto přikázání zachovávat.

Jako dobrovolné skutky sebezáporu a pokání biskupové doporučili zdrženlivost od masa a od věcí, které jsou nám příjemné, jako jsou na příklad alkoholické nápoje. Pro postní dobu pak doporučili každodenní účast na mši sv.

Biskupové oznamují doslova ve svém oficiálním společném prohlášení: "Zdůrazňujeme, že do budoucna jsou američtí katolíci osvobozeni od kanonického požadavku páteční zdrženlivosti od masa, který dosud zavazoval pod hříchem, s výjimkou **pátků postních**. Toto jasně prohlašujeme z toho důvodu, aby byly odstraněny jakékoliv úzkosti svědomí, jak ve zpytování svědomí a ve zpovědích, tak i v osobních rozhodnutích stran této věci."

"Také varujeme ty, kteří se z důvodu osobní zbožnosti rozhodnou i nadále zachovávat páteční zdrženlivost od masa, aby neposuzovali nebratrsky a nepřiznivě ty, kteří si zvolí jiné skutky sebezáporu. Dej Bůh, aby byly v budoucnu zachovávány v pátek jiné formy skutků pokání, které se stanou součástí zbožného života, stejně jako tomu bylo doposud při zachovávání páteční zdrženlivosti od masa."

V tomto svém rozhodnutí následovali američtí biskupové přání Svatého Otce, který řekl, že "Apoštolská stolice má v úmyslu zreformovat disciplínu pokání a zavést skutky sebezáporu účinnější a lépe přizpůsobené naší době."

Tento postní řád vešel v platnost o první neděli adventní dne 27. listopadu 1966.

O POSTNÍCH PRAVIDLECH.

Postní pravidla jsou církevním nařízením, které Církev má právo a moc změnit podle potřeby různých krajín a okolností. Změnu platnou pro celou Církev může učinit Svatý Otec, hlava Církve, kdežto biskupové mohou učinit změnu v postních pravidlech jen pro svou diecési, nebo shromáždění biskupové pro celou zem v níž mají vládu, kdykoliv to důležitá příčina vyžaduje. Každý katolík se tudíž má řídit postními pravidly, jež bývají oznámeny v jeho farnosti každého roku před zahájením čtyřicetidenního postu.

LEDEN

JANUARY—1974

1. Úterý	Nový rok; Slavnost Matky Boží
2. Středa	Sv. Makarius, poust.
3. Čtvrtek	Sv. Jenovefa, pa.; sv. Daniel, jáhen
4. Pátek	Sv. Titus, bisk.; sv. Angela z Foligno
5. Sobota	Bl. Jan Nep. Neumann; sv. Šimon, sloupovník

Neděle — ZJEVENÍ PÁNĚ.

Mat. 2, 1-12.

6. Neděle	Zjevení Páně — Sv. Tři Králů; sv. Melanius
7. Pondělí	Svaté Rodiny; sv. Severin, věrozvěst
8. Úterý	Sv. Severin, věrozvěst; sv. Dominika, pa.
9. Středa	Sv. Petr, bisk.; sv. Julian, muč.
10. Čtvrtek	Sv. Vilém, arcib.; sv. Thekla, pa.
11. Pátek	Sv. Higin, ppž.; sv. Theodosiu, opat
12. Sobota	Sv. Menrád, poust.; sv. Arkadius, muč.

Neděle po Zjevení Páně — KŘEST PÁNĚ.

Mat. 3, 13-17.

13. Neděle	Křest Páně; sv. Veronika Milánská
14. Pondělí	Sv. Hilár, b., uč. c.; sv. Felix Nolský, muč.
15. Úterý	Sv. Pavel, poust.; sv. Ida, abatyše
16. Středa	Sv. Marcel I., ppž., m.; sv. Honorát, bisk.
17. Čtvrtek	Sv. Antonín Veliký, op.; sv. Neon, muč.
18. Pátek	Sv. Priska, pa., m.; sv. Susana, muč.
19. Sobota	Sv. Kanut, král, m.; sv. Marius a spolumuč.

Neděle 2. po Zjevení Páně. Svatba v Káni Galilejské. Jan 2.

20. Neděle	Sv. Fabián a Šebastián, mm.
21. Pondělí	Sv. Anežka Řím, pa., m.; sv. Eugen, muč.
22. Úterý	Sv. Vincenc, jáhen, m.; sv. Irena, vd.
23. Středa	Zasnoubení P. Marie; sv. Rajmund Penafort.
24. Čtvrtek	Sv. Timoteus, b., m.; sv. Felician, b., m.
25. Pátek	Obrácení sv. Pavla; sv. Maxim, muč.
26. Sobota	Sv. Polykarp, b., m.; sv. Pavla, vdova

Neděle 2. po Zjevení Páně. Služebník setníkův. Mat. 8.

27. Neděle	Sv. Jan Zlat., b., uč. c.; sv. Julian, bisk.
28. Pondělí	Sv. Cyril Alexandrijský, b., uč. c.; sv. Jakub
29. Úterý	Sv. František Sal., b., uč. c.; sv. Valerius, m.
30. Středa	Sv. Martina, pa.; sv. Marcela, vd.
31. Čtvrtek	Sv. Jan Bosko, z. ř.; sv. Petr Nolaskus, z. ř.

ČTVRTI MĚSÍCE

- ☾ První čtvrt 1. ledna
- ☾ Úplněk 8. ledna
- ☾ Posl. čtvrt 15. ledna
- ☾ Nový měsíc 23. ledna
- ☾ První čtvrt 31. ledna

♦ ♦ ♦

LEDEN

Stoletý kalendář: Dál-l Pán Bůh, počátkem měsíce studeno; od 6. sněh, dešť, zamračeno a větrno; kolem 15. chladněji; 22. sněh, 25. jasno, 27. sněh, mráz.

V lednu sněh a bláto, v únoru tuhé mrazy zato.

Na Tři Krále zimu stále. Na Tři Krále mnoho hvězd, mnoho bramborů.

Na Jméno Ježíš (2) ku kamnům blíž.

Fabianské (20) zimy bojí se cikáni.

Je-li teplý leden, z korce mandel jeden.

Každý člověk přirozeně toužívá, by mnoho věděl; ale co platný všechny vědomosti bez bázně Boží?

Lepší jest věru pokorný venkovan, jenž Bohu slouží, nežli pyšný mudrc, jenž hloubá o běhu nebeských hvězd, ale zanedbává vlastní spásy své.

(Násil. T. Kempenský I, kap. 2)

Nechlub se tedy svým uměním ani svými vědomostmi, nýbrž strachuj se právě proto, že tolik toho znáš.

ÚNOR

FEBRUARY—1974

1. Pátek	Sv. Ignác, b., muč.; sv. Brigita, pa.
2. Sobota	Očišťování P. Marie — Hromnic; sv. Kornelius
Neděle 4. po Zjevení Páně. Bouře na moři. Mat. 8.	

3. Neděle	Sv. Blažej, b., m.; sv. Ansgar, ap. Severu
4. Pondělí	Sv. Ondřej Korsíní, b.; sv. Veronika, uč. P.
5. Úterý	Sv. Agatha, pa., m.; sv. Adéla, abatyše
6. Středa	Sv. Dorota, pa., m.; sv. Amand, bisk.
7. Čtvrtek	Sv. Romuald, opat; sv. Juliana, vdova
8. Pátek	Sv. Jan z Mathy, z. ř.; ct. Mladý, řeh. čes.
9. Sobota	Sv. Apollonia, pa., m.; sv. Modest, zvěrozvěst

Neděle DEVÍTNÍK. Najímání dělníků. Mat. 20, 1-16.

10. Neděle	Sv. Školastika, ab.; sv. Vilém, poust.
11. Pondělí	Zjevení P. Marie Lurdské; sv. Adolf, bisk.
12. Úterý	Sedm servitů, z. ř.; sv. Eulalia, pa., m.
13. Středa	Sv. Gilbert, bisk.; sv. Řehoř II., papež
14. Čtvrtek	Sv. Valentin, kněz, m.; sv. Bruno, zvěrozvěst
15. Pátek	Sv. Faustina a Jovita, mm.; sv. Erich, muč.
16. Sobota	Sv. Juliana, pa., m.; sv. Honestus, kn.

Neděle 1. po Devítníku. O rozsévání. Luk. 8, 4-15.

17. Neděle	Sv. Flavian, patr.; sv. Donát a Emilia, mm.
18. Pondělí	Sv. Simeon, b., m.; sv. Klaudius, m.
19. Úterý	Sv. Konrád, poust.; bl. Godšalk, o.
20. Středa	Sv. Oldřich, kněz; sv. Nikefor, muč.
21. Čtvrtek	Sv. Eleonora, královna; sv. Mořic, m.
22. Pátek	Sv. Lazar, mnich; sv. Marta, pa., muč.
23. Sobota	Sv. Petr Damiani, b., uč. c.; sv. Milo, b.

Neděle 2. po Devítníku. Luk. 18, 31-43.

24. Neděle	Sv. Matěj, apoštol; sv. Felix, pp.; sv. Modestus.
25. Pondělí	Sv. Valburga, pa.; sv. Petr žalárník, m.
26. Úterý	Sv. Markéta Kort., kaj.; sv. Alexander, patr.
27. Středa	POPELEC — sv. Osvald
28. Čtvrtek	Sv. Roman, opat; sv. Proter, m.; sv. Osvald, b.

ČTVRTI MĚSÍCE

- ☉ Úplněk 6. února
- ☾ Posl. čtvrt 14. února
- ☾ Nový měsíc 22. února

+ + +

ÚNOR

Stoletý kalendář: Dá-li Pán Bůh, do 10. tuhá zima; 11. obleva pak víchřice a sníh; 20. obleva; 25-28. deštivo a bouřlivo.

Únor bílý, pole slí.

Na Hromnice skřivánek přes hranice, musí vrznout kdyby měl zmraznout.

Na sv. Blažeje kamínek se ohřeje.

Sv. Hata (5. února) bývá na sněh bohatá.

Sv. Matěj láme led, není-li ho, zrobí ho hned.

Zdálí se ti, že mnoho víš a dosti mnoho rozumíš, věz, že mnohem více jest toho, čeho nevíš. (T. Kempenzský I, kap. 2)

Ne snad, že by se tím zavrhovala věda nebo holá znalost věcí, která sama sebou je dobrá a Bohem samým zřízena; ale vždycky přece budíž dávana přednost dobrému svědomí a ctnostnému životu! (T. Kempenský I, kap. 3)

V den soudný jistě se nás nikdo nebude ptáti co jsme četli, nýbrž co jsme činili; ani jak krásně jsme dovedli řečniti, nýbrž jak bohabojně jsme byli živi.

BŘEZEN

MARCH—1974

1. Pátek Sv. Albín, b.; sv. Hermes, muč.
2. Sobota Bl. Anežka Česká, pa.; sv. Simplicius, ppž.

Neděle 1. postní. O pokušení Pána Ježíše. Mat.

3. Neděle Sv. Kunhuta, cís.; sv. Kamila, pa.
4. Pondělí sv. Lucius, ppž. m.; sv., zvěrozvěst
5. Úterý Sv. Kazimír, vyzn.; sv. Theofil
6. Středa Suchý den; sv. Perpetua a Felicitas, mm.
7. Čtvrtek Sv. Tomáš Akvín, uč. c.; sv. Eugen, b., m.
8. Pátek Sv. Jan z Boha, z. f.; sv. Beata, m.
9. Sobota Suchý den; sv. Františka Římská, v.

Neděle 2. postní. Proměnění Páně. Mat. 17

10. Neděle 40 sv. muč. v Sebastě; sv. Makarius, b.
11. Pondělí Sv. Heraklus, muč.; sv. Rosina, pa., muč.
12. Úterý Sv. Řehoř Vel., ppž., uč. c.; sv. Justina, pa.
13. Středa Sv. Eufrazia, pa.; sv. Patricia (Vlasta), m.
14. Čtvrtek Sv. Alexander, m.; sv. Matylda, královna
15. Pátek Sv. Klement M. Hofbauer (Dvořák), ř.
16. Sobota Sv. Longin, m.; 7 sv. Kanadských mučed.

Neděle 3. postní. Vymítání němého ducha. Luk. 11.

17. Neděle Bl. Jan Sark., m.; sv. Patrik, b., věrozv.
18. Pondělí Sv. Cyril Jerus., b., uč. c.; sv. Eduard, král
19. Úterý Sv. Josef, pěstoun Páně; sv. Theodor, b., m.
20. Středa Sv. Eufrazia, muč.; sv. Heribert, kněz
21. Čtvrtek Sv. Benedikt, opat, z. f.; sv. Lupicin, opat
22. Pátek Sv. Kateřina Švédská, pa.; sv. Basil, kn
23. Sobota Sv. Alfons Turibius, b.; sv. Liberát, lékař, v

Neděle 4. postní. Nasycení pěti tisíců mužů. Jan 6.

24. Neděle Sv. Gabriel, archanděl; sv. Berta, abatyše.
25. Pondělí Zvěstování Panny Marie
26. Úterý Sv. Haštal, muč.; sv. Emanuel, m.
27. Středa Sv. Jan Damašský, b., uč. c.; sv. Rupert, bis.
28. Čtvrtek Sv. Ludolf, bisk.
29. Pátek Sv. Kvirin, muč.; sv. Berthold, ř.
30. Sobota Sv. Kvido, opat; sv. Benjamin

Neděle 5. postní. Židé chtějí kamenovat P. Ježíše. Jan 8.

ČTVRTI MĚSÍCE

- ③ První čtvrt 1. března
- ④ Úplněk 8. března
- ⑤ Posl. čtvrt 15. března
- ⑥ Nový měsíc 23. března
- ⑦ První čtvrt 31. března

BŘEZEN

Stoletý kalendář: Dá-li Pán Bůh, počátkem měsíce větrno i sněh, ráno mraz; 15.-21. studeno, sněh; 25. jasno — dešť.

V březnu prach co zlato a stříbro, ale sněh bývá pro obilí jed.

Na sv. Řehoře (12) každý sedlák lenoch, který neoře.

Na jaře "Zvěstování" (25), ale zimu ještě nevyhání.

Každá míha v březnu přináší za 100 dní dešť nebo bouřku.

V kořichu sij jařinu, v kořili ozimu.

Pěkně-li na sv. Josefa (19), dobrý rok bývá.

Dokonali lidé nevěří hned každému, kdo něco povídá; znají slabost lidskou, která je náchylná k zlému a v řeči snadno poklesne. (T. Kempenský I, kap. 4)

Velmi moudré jest v ní se neukvapovati a netrvati urputně na vlastním mínění. Mimo to nevěřiti také kdejakým řečem lidským a nedonášeti hned jinému, co nám kdo řekl nebo svědčil.

DUBEN

APRIL—1974

1. Pondělí	Sv. Hugo, biskup; sv. Theodora, m.
2. Úterý	Sv. František de Paula; sv. Marie Egypt.
3. Středa	Sv. Richard, bisk.; sv. Irena, pa., muč.
4. Čtvrtek	Sv. Isidor, b., uč. c.; sv. Jiří, poustevník
5. Pátek	Sv. Vincenc Fer., ř.; sv. Juliana, ř.
6. Sobota	Sv. Celestin I., ppž.; sv. Sixtus I., ppž.

Neděle Květná. Slavný vjezd Ježíšův do Jerusalema. Mat. 21.

7. Neděle	Sv. Heřman Josef, b., ř.; bl. Kristián
8. Pondělí	Sv. Albert, p.; sv. Maria, Egypt.
9. Úterý	Sv. Hugo, arch.; sv. Maria Kleofašová
10. Středa	Sv. Juda Barsabas; sv. Maximus, m.
11. Čtvrtek	ZELENÝ ČTVRTEK — Sv. Lev I., papež
12. Pátek	VELKÝ PÁTEK — Sv. Julius, papež
13. Sobota	BILÁ SOBOTA — Sv. Hermenegild, muč.

Neděle VELIKONOČNÍ. Vzkříšení Páně. Marek 16.

14. Neděle	Sv. Justin, m.; sv. Lidvína, pa.
15. Pondělí	Sv. Anastasia a Basilissa, mm.
16. Úterý	Sv. Bernadetta Soubirous, pa.
17. Středa	Sv. Anicet, ppž., m.; sv. Eliáš a Isidor, mm.
18. Čtvrtek	Sv. Apollonius, m.; sv. Rudolf a Verner, mm.
19. Pátek	Sv. Lev IX., papež; sv. Emma; sv. Jiří, bis.
20. Sobota	Sv. Anežka Montepulc.; sv. Hugo; bl. Teodor

Neděle 1. po velikonicích. Ježíš se zjevuje apoštolům. Jan 20.

21. Neděle	Sv. Anselm uč.; bl. Konrád z Parzham, ř.
22. Pondělí	Sv. Kajus, ppž., m.; sv. Soter, ppž.
23. Úterý	Sv. Vojtěch, b., muč.; sv. Gerard, bisk.
24. Středa	Sv. Jiří, muč.; sv. Fidelis, muč.
25. Čtvrtek	Sv. Marek, evangelista; Prosebný den
26. Pátek	P. Maria Dobré Rady; sv. Kletus, ppž., muč.
27. Sobota	Sv. Petr Kanisius, uč. c.; sv. Zita, panna

Neděle 2. po velikonicích. Ježíš dobrý pastýř. Jan 10.

28. Neděle	Sv. Pavel z Kříže, z. ř.; sv. Ludvík Grignon
29. Pondělí	Sv. Robert, opat, z. ř.; sv. Petr Veronský, m.
30. Úterý	Sv. Kateřina Slanská, pa.; sv. Žofie, pa., m.

ČTVRTI MĚSÍCE

- ☉ Úplněk 6. dubna
- ☾ Posl. čtvrt 14. dubna
- ☾ Nový měsíc 22. dubna
- ☾ První čtvrt 29. dubna

★ ★ ★

DUBEN

Stoletý kalendář: Dál-li Pán Bůh, počátkem měsíce pěkně pak proměnlivo, deštivo, koncem větrno.

Duben chladný, deštivý, úroda nás navštíví.

Sníh dubnový jako mrva pohnojí.

Ozývá-li se hrom, neboj se mrazů strom.

Duben má dáti máji půl stromům listů.

Jen ten jest opravdu velikým, kdo sám sobě jest malým a vrchol veškeré slávy nepokládá za nic. (T. Kempenský I, kap. 3)

Bohužel, když jde o jiné lidi, častokrát o nich věříme a mluvíme spíše zlé nežli dobré; taková již jest slabost naše.

S moudrým a svědomitým mužem radu brávej (Tob. IV, 19) a raději se dej poučiti od hodnějšího, než abys se řídil jen svými vlastními nápady. (T. Kempenský I, kap. 4)

V Písmě svatém budíž hledána pouze pravda a ne krasomluva.

Hledati jest v Písmě raději, co by nám bylo k užítku, než ozdobné řeči.

KVĚTEN

MAY—1974

1. Středa	Sv. Josef, dělník; sv. Floriana, pa., m.
2. Čtvrtek	Sv. Athanas, b., uč. c.; sv. Sigmund, král, m.
3. Pátek	Sv. Alexander, ppž. a spolumučedníci
4. Sobota	Sv. Florian, m.; sv. Monika, vdova

Neděle 3. po velikonočních. Maličko a neuzříte mne. Jan 16.

5. Neděle	Sv. Pius V., papež; sv. Irena, muč.
6. Pondělí	Sv. Valeria, m.; sv. Benedikta, p.
7. Úterý	Sv. Stanislav, b., m.; sv. Albert, rolník
8. Středa	Sv. Lucius, m.; sv. Viktor a Maurus, mm.
9. Čtvrtek	Sv. Řehoř Nazianský, b., uč. c.; sv. Benigna, m.
10. Pátek	Sv. Isidor, rolník; sv. Antonín, bis.
11. Sobota	Sv. Mannert, arcib.; sv. Alexander, pp.

Neděle 4. po velikonočních. Ježíš přislubuje Utěšitele. Jan 16.

12. Neděle	Sv. Pankrác, muč., sv. Nereus, muč.
13. Pondělí	Sv. Servác, biskup; sv. Dominika, panna
14. Úterý	Sv. Bonifác, muč.; sv. Štěpánka, muč.
15. Středa	Sv. Jan de la Salle, z. ř.; sv. Pachomius, op.
16. Čtvrtek	Sv. Jan Nepomucký, muč.; sv. Ubald, biskup
17. Pátek	Sv. Paschay Baylon, ř. bratr; sv. Bruno, bis.
18. Sobota	Sv. Venancius a Porfyr, mm.; sv. Felix z Cant.

Neděle 5. po velikonočních. Proste a bude vám dáno. Jan 16.

19. Neděle	Sv. Celestin, pp. poustevník; sv. Ivo, farář
20. Pondělí	Křížový den. Sv. Bernardin Sten., ř.
21. Úterý	Křížový den; sv. Ondřej Bobola, muč.
22. Středa	Křížový den. Sv. Julie, pa.; sv. Rita, vd.
23. Čtvrtek	NANEBEVSTOUPENÍ PÁNĚ; Sv. Afra, m.
24. Pátek	P. Maria, Pomocnice křesťanů; sv. Afra, m.
25. Sobota	Sv. Řehoř VII., p.; sv. Bonifác IV., p.

Neděle 6. po velikonočních. Když přijde Utěšitel. Jan 15.

26. Neděle	Sv. Filip Neri, zakl. řádu; sv. Eleuther, p. a m.
27. Pondělí	Sv. Beda Ctih., uč. c.; sv. Jan I., ppž.
28. Úterý	Křížový den; sv. Vilém, vyznavač; sv. German
29. Středa	Křížový den; sv. Magdalena z Pazzi, ř.
30. Čtvrtek	Křížový den; sv. Johanna de Arc
31. Pátek	P. MARIA KRÁLOVNA NEBE I ZEMĚ

ČTVRTI MĚSÍCE

- ☉ Úplněk 6. května
- ☾ Posl. čtvrt 14. května
- ☾ Nový měsíc 21. května
- ☾ První čtvrt 28. května

★ ★ ★

KVĚTEN

Stoletý kalendář: Dá-li Pán Bůh, první tři týdny pěkně i slunečno, od 20.-24. bouřky pak chladno.

Chladný máj (ne studený) v stodole ráj.

Mnoho chroustů v máji — dobrý rok.

Bouřce v máji "na zdar" volají.

Když máj vláhy nedá, červen ji předá.

Prší-li na Filipa a Jakuba (8), bude dobrá úroda.

V knihách nábožných a prostince psaných čítejme zrovna tak rádi, jako v knihách nadšených a důmyslných.

Neptej se mnoho, kdo to ono pravil; raději dávej pozor, co se praví. (T. Kempenský I, kap. 5)

Lidé pyšní a lakomí nemají nikdy pokoje.

Chudí však duchem a pokorní kochají se v hojnosti pokoje. (Žalm 36, 11)

Marný jest, kdo svou naději skládá v lidi (Jer. 17, 5) nebo jiné tvory.

Seberte nejprve koukol a svažte jej ve snopy k spálení. (Mat. 13, 30)

ČERVEN

JUNE—1974

1. Sobota | Sv. Pamfil a spolumuč.; sv. Konrád, b.

HOD BOŽÍ SVATODUŠNÍ Soslání Ducha svatého. Jan 14.

2. Neděle	Sv. Blandína, m.; sv. Erasmus, b., m.
3. Pondělí	Sv. Klotilda, král.; sv. Oliva a Paula, mm.
4. Úterý	Sv. František Carac., z. ř.; sv. Žofie, vd.
5. Středa	Sv. Bonifác, arch.; sv. Ferdinand
6. Čtvrtek	Sv. Norbert, b., z. ř.; sv. Hugo, poustevník
7. Pátek	Sv. Robert, opat; ssv. Cyrus a Julita, mm.
8. Sobota	Sv. Medard, biskup; sv. Amplicis, kovář

Neděle **NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE**. Učte všechny. Mat. 28, 19.

9. Neděle	Sv. Pelagia, p., m.; sv. Primus a Felician
10. Pondělí	Sv. Markéta, král., vd.; sv. Zachariáš, muč.
11. Úterý	Sv. Barnabáš, apošt.; sv. Felix a Fortunát, mm.
12. Středa	Sv. Jan z Fakunda, ř.; sv. Basilides a spolom.
13. Čtvrtek	BOŽÍ TĚLO — Sv. Alois Gonzaga, ř.
14. Pátek	Sv. Basil Vel., b., uč. c.; sv. Karolina, ř.
15. Sobota	Sv. Vít a spolumuč.; sv. František Regis, ř.

Neděle 2. po sv. Duchu. **BOŽÍ TĚLO**. O velké večeři. Luk. 14.

16. Neděle	Sv. Beno, věrozvěst; sv. Lutgarda, pa., ř.
17. Pondělí	Sv. Maríán a Nikander, mm.; sv. Adolf, bisk.
18. Úterý	Sv. Efrém, jáben, uč. c.; sv. Leoncius, muč.
19. Středa	Sv. Gervas a Protas, mm.; sv. Juliana Falk.
20. Čtvrtek	Sv. Silver, pa.; sv. Benigna, ř.; sv. Vilém
21. Pátek	NEJSV. SRDCE PÁNĚ — sv. Alois Gonzaga
22. Sobota	Sv. Paulin, bisk.; sv. Alban a Anfibal, mm.

Neděle 3. po sv. Duchu. O ztracené ovci. Luk. 15.

23. Neděle	Sv. Felix, muč.; sv. Eberhard, bisk.
24. Pondělí	Sv. Jan Křtitel; sv. Erich, řeholník
25. Úterý	Sv. Vilém, opat; bl. Ivan, poustevník
26. Středa	Sv. Jan a Pavel, mm.; sv. Virgil, biskup
27. Čtvrtek	P. Maria, Matka Ust. Pomoci; sv. Ladislav, král
28. Pátek	Sv. Ireneus, bisk., m.; sv. Mořic, bisk.
29. Sobota	SSV. PETRA a PAVLA , ap.

Neděle 4. po sv. Duchu. Zázračný lov ryb. Luk. 5.

30. Neděle | Památka sv. Pavla; sv. Donát, vojín, muč.

ČTVRTI MĚSÍCE

- ☉ Úplněk 4. června
- ☾ Posl. čtvrt 13. června
- ☽ Nový měsíc 20. června
- ☽ První čtvrt 26. června

ČERVEN

Stoletý kalendář: Dá-li Pán Bůh, počátek měsíce chladný od 8. teplo; od 20. větrno, od 24. rosa i parno.

Červen studený, sedlák krčí rameny.

Medardova kápě (8) 40 dní kape.

Na sv. Víta (15) půl zrnka žita.

Dešť o sv. Vítu škodí ječmenu i žitu.

Čím dřív před sv. Janem hříby rostou, tím dřív ve na podzim sněží.

Svítlí-li slunce na Petra a Pavla (29), bude pozeňnaný rok.

Nechlub se svým bohatstvím ani svými přáteli, že mocní jsou, nýbrž chlub se v Bohu (1 Kor. 1, 31) jenž sám všechno dává.

Máš-li skutečně co dobrého, přece považuj jiné za ještě lepší, jen at' nepozbudeš pokory.

Pokorný lověk mívá stále pokoj; ale v srdci pyšnému bývá jen řevnivost a nevole. (T. Kempenský I, kap. 7).

ČERVENEC

JULY—1974

1. Pondělí	Nejdražší Krve Páně; sv. Theobald, poust.
2. Úterý	Navštívení P. Marie; sv. Processus, m.
3. Středa	Sv. Lev II., ppž.; sv. Otto, b., věrozvěst
4. Čtvrtek	Sv. Prokop, opat; sv. Oldřich, bis.
5. Pátek	Sv. Cyril a Metoděj, věrozvěsti Slovanů
6. Sobota	Sv. Tomáš Morus, m.; sv. Maria Goretti, m.

Neděle 5. po sv. Duchu. Spravedlnost fariseů. Mat. 5

7. Neděle	Sv. Benedikt XI., ppž.; sv. Vavřinec z Brind.
8. Pondělí	Sv. Alžběta, královna; sv. Kilian, b., muč.
9. Úterý	Sv. Zeno, vojín, m.; sv. Anatolia, pa., m.
10. Středa	Sv. Felicitas a 7 synů, mm.; sv. Amálie, vd., ř.
11. Čtvrtek	Sv. Pius I., ppž.; slavnost sv. Benedikta, op.
12. Pátek	Sv. Jan Gualbert, z. ř.; sv. Nabor a Felix, mm.
13. Sobota	Sv. Markéta, pa., m.; sv. Eugen, bisk. Kartag.

Neděle 6. po sv. Duchu. Zázračné nasycení. Mar. 8.

14. Neděle	Sv. Bonaventura, uč. c.; bl. Hroznata, muč.
15. Pondělí	Sv. Jindřich, císař; sv. Vladimír, kníže
16. Úterý	P. Maria Karmelská; sv. Rainalda, pa., m.
17. Středa	Sv. Alexius, žebrák; sv. Ondřej Svorad, poust.
18. Čtvrtek	Sv. Kamil de Lellis, z. ř.; sv. Bedřich, b., m.
19. Pátek	Sv. Vincenc z Pauly, z. ř.; sv. Vavřinec, b.
20. Sobota	Sv. Jeroným Emiliani, z. ř.; sv. Pavel, m.

Neděle 7. po sv. Duchu. O falešných prorocích. Mat. 7.

21. Neděle	Sv. Konstantin, opat; sv. Julla, pa., muč.
22. Pondělí	Sv. Maria Magdalena, kaj.; sv. Platon, muč.
23. Úterý	Sv. Apolinář, b., muč.; sv. Libor, biskup
24. Středa	Sv. František Solano, ř.; sv. Kristina, pa., m.
25. Čtvrtek	Sv. Jakub starší, apošt.; sv. Křištof, muč.
26. Pátek	Sv. Anny, matky P. Marie; sv. Hyacinth, m.
27. Sobota	Sv. Pantaleon, muč.; sv. Jiří, jáhen, muč.

Neděle 8. po sv. Duchu. Nespravedlivý vladář. Luk. 16.

28. Neděle	Sv. Innocenc I., ppž.; sv. Viktor I., ppž.
29. Pondělí	Sv. Marta, uč. Páně; sv. Felix II. a spolumuč.
30. Úterý	Sv. Abdon a Senen, mm.; sv. Rufus, muč.
31. Středa	Sv. Ignác z Loyoly, z. ř.; sv. Firmus, bisk.

ČTVRTI MĚSÍCE

- ☉ Úplněk 4. července
- ☾ Posl. čtvrt 12. července
- ☼ Nový měsíc 19. července
- ☽ První čtvrt 26. července

★ ★ ★

ČERVENEC

Stoletý kalendář: Dá-li Pán Bůh, na začátku měsíce teplo, od 15. i horko, sucho a bouřливо.

Červenec muka, ale potom mouka. Prší-li na Navštívení (2), 40 dní deště konce není.

Navštívení jasně, přináší ovoce jisté.

Sv. Prokop kořen dokop. Sv. Marketa (13) vede ženu do žita.

Co do Jakuba (25) vína odkvěte, do Havla uzraje. Sv. Anna (26) chladno z rána.

A velmi rádi hovoříme o tom, co nám je zvláště milé neb po čem toužíme anebo co nám jest odporné, a na vše to i často myslíváme. (T. Kempenský I, 10)

Mnohdy se domníváme, že se lidem zavděčíme, přidružíme-li se k nim; ale zatím se jim znechucujeme nepřekýnými způsoby, které na nás pozorují. (T. Kempenský I, kap. 8)

Slychávati' jsem často, že jest bezpečněji poslouchati a radu přijímati, nežli jiným raditi. (Přisl. XII, 15)

SRPEN

AUGUST—1974

1. Čtvrtek	Sv. Petr Julian Eymard, zakl. řádu
2. Pátek	Sv. Alfons Liguori, z. ř.; sv. Štěpán I., m.
3. Sobota	Sv. Augustin Gažotič, b.; sv. Lydia, prvokřesť.

Neděle 9. po sv. Duchu. Ježíš pláče nad Jerusalemem. Luk. 19.

4. Neděle	Sv. Dominik, z. ř.; sv. Eleutherius, muč.
5. Pondělí	Panna Maria Sněžná; sv. Osvald, král
6. Úterý	Sv. Nonna, matka tří svatých
7. Středa	Sv. Kajetán, z. ř.; sv. Donát, bisk.
8. Čtvrtek	Sv. Hedvika, král.; sv. Cyriak a Largus, mm.
9. Pátek	Sv. Jan Vianney, kn.; sv. Firmus a Rustik, mm.
10. Sobota	Sv. Vavřinec, jáhen, m.; sv. Asteria, pa., m.

Neděle 10. po sv. Duchu. O publikánu a fariseovi. Luk. 18.

11. Neděle	Sv. Tiburc, muč.; sv. Zuzana, pa., muč.
12. Pondělí	Sv. Klára, z. ř.; sv. Digna, služka, m.
13. Úterý	Sv. Kassian, muč.; sv. Jan Berchmans, ř.
14. Středa	Sv. Eusebius, kněz, m.; sv. Athanasia, ab.
15. Čtvrtek	NANEBEVZETÍ PANNY MARIE; sv. Tarsicius
16. Pátek	Sv. Rochus, vyz.; sv. Hyacinth, řehol.
17. Sobota	Sv. Hyacinth, řeh.; sv. Liberát a spolumuč.

Neděle 11. po sv. Duchu. Uzdravení hluchoněmého. Mar. 7.

18. Neděle	Sv. Helena, císařovna; sv. Agapit, muč.
19. Pondělí	Sv. Jan Eudes, z. ř.; sv. Ludvík, bisk.
20. Úterý	Sv. Bernard, ř. uč.; sv. Burchard, far.
21. Středa	Sv. Johanna Františka de Chantal, zakl. ř.
22. Čtvrtek	Neposkvr. Srdce P. Marie; sv. Timoteus, m.
23. Pátek	Sv. Filip Benicius, ř.; sv. Sidonius (Zdeněk), m.
24. Sobota	Sv. Bartoloměj, apošt.; sv. Január a spolumuč.

Neděle 12. po sv. Duchu. Milosrdný Samaritán. Luk. 10.

25. Neděle	Sv. Ludvík, král; sv. Genesisus, herec, muč.
26. Pondělí	Sv. Zefyrin, ppž.; sv. Fortunát, jáhen, m.
27. Úterý	Sv. Josef Kalasanský, z. ř.; sv. Rufus, b.
28. Středa	Sv. Augustin, b., uč. c.; sv. Hermes, muč.
29. Čtvrtek	Stětí sv. Jana Křt.; sv. Serapia a Sabina, mm.
30. Pátek	Sv. Růžena Linská, pa.; sv. Felix a Audukt, mm.
31. Sobota	Sv. Rajmund Nonatus; sv. Dominik, chlapec, m.

ČTVRTI MĚSÍCE

- ① Úplněk 3. srpna
- ② Posl. čtvrt 11. srpna
- ③ Nový měsíc 17. srpna
- ④ První čtvrt 24. srpna

SRPEN

Stoletý kalendář: Dá-li Pán Bůh, na počátku i horko, dešť, od 15. ochlazení.

S počátku-li srpen hodně hřeje, budoucí se zima sněhem skvěje.

Čeho srpen nedořadí, toho září neusmaží.

Je-li horko na Dominika (4) bude tuhá zima.

Vavřinec (10), první podzimce.

Jak Vavřinec navaří, tak se podzimce daří.

Mnohý člověk, dokud ho neznáme, chvalnou pověstí svou přímo oslňuje, ale pozorován z blízka, odpuzuje.

Může se státi, že správné jest mínění toho i onoho; ale nechce-li kdo přesvědčiti k mínění cizímu, ani když tak káže prostý rozum nebo nutkají vážné důvody, svědčí to o pyše a neustupnosti. (T. Kempenský I, kap. 9)

Proto si tolik libujeme v rozprávkách, že v společných hovorech hledáme navzájem útěchy a chceme uleviti srdci svému, znavenému všelijakými myšlenkami.

ZÁŘÍ

SEPTEMBER—1974

Neděle 13. po sv. Duchu. O desíti malomocných. Luk. 17.

1. Neděle	Sv. Jiljí, opat; sv. Ammon, muč.
2. Pondělí	Sv. Štěpán, král; sv. Rufina, mučednice
3. Úterý	Sv. Pius X., papež; sv. Dorota, pa., m.
4. Středa	Sv. Rosalia, poust.; sv. Růžena Viterb., pa.
5. Čtvrtek	Sv. Vavřinec Justiniani, b.; sv. Viktorín, b., m.
6. Pátek	Sv. Eleuther, opat; sv. Magnus, opat
7. Sobota	Sv. Regina, pa., m.; sv. Korbinián, věrozv.

Neděle 14. po sv. Duchu. Dvěma pánům nelze sloužit. Mat. 6.

8. Neděle	Narození P. Marie; sv. Hadrian a spolumuč.
9. Pondělí	Sv. Pulcheria, císařovna; sv. Gorgonius, muč.
10. Úterý	Sv. Mikuláš Tolentský, ř.; bl. Karel Spínola, m.
11. Středa	Sv. Protus a Hyacinth, mm.; sv. Theodora, kař.
12. Čtvrtek	Jméno Panny Marie; sv. Kvido, kostelník
13. Pátek	Sv. Amát, bisk.; sv. Kateřina Janovská, vd.
14. Sobota	Povýšení sv. Kříže; sv. Kornelius, ppž., muč.

Neděle 15. po sv. Duchu. Vzkříšení mládence Naim. Luk. 7.

15. Neděle	Sedmibolestné P. Marie; sv. Nikomed, muč.
16. Pondělí	Sv. Ludmila, kněž., m.; sv. Cyprian, uč. c.
17. Úterý	Sv. Lambert, b., m.; sv. Hildegarda, ab.
18. Středa	Sv. Josef Kupertinský, ř.; sv. Richarda, cis.
19. Čtvrtek	Sv. Január, spolumuč.; sv. Arnulf, bis.
20. Pátek	Sv. Agapet I., papež; sv. Eustach a spolumuč.
21. Sobota	Sv. Matouš, apoštol; sv. Maura, pa.

Neděle 16. po sv. Duchu. Uzdravení vodnatelného. Luk. 14.

22. Neděle	Sv. Tomáš z Villanova, arcib.
23. Pondělí	Sv. Linus, papež; sv. Thekla, p., m.
24. Úterý	P. Maria vysv. zajatých; sv. Gerard
25. Středa	Sv. Kleofáš, uč. Páně; sv. Firmin
26. Čtvrtek	Sv. Cyprian a Justina, mm.
27. Pátek	Sv. Kosmas a Damian, mm.; sv. Leoncius, m.
28. Sobota	Sv. Václav, kníže čes., m.; sv. Lioba, pa., ab.

Neděle 17. po sv. Duchu. Největší přikázání. Mat. 22.

29. Neděle	Sv. Michael, Arch.; sv. René Goupil, m. kan.
30. Pondělí	Sv. Jeroným, uč. c.; sv. Žofie a její 2 dcery, mm.

ČTVRTÍ MĚSÍCE

- ☉ Úplněk 1. září
- ☾ Posl. čtvrt 9. září
- ☼ Nový měsíc 16. září
- ☀ První čtvrt 23. září

★ ★ ★

ZÁŘÍ

Stoletý kalendář: Dá-li Pán Bůh, do 10. pěkně, od 12. změna, dešť, po 20. větrno.

Září vínečko vaří, a co září nedovadí, říjen dopeče.

P. Marie Narození (8), vlaštoviček rozloučení.

Jaký čas na Narození (8), takový potom bývá.

Sv. Matouš (21) svačinu nám zakous.

Na sv. Václava českého — bývá vína nového.

Kdybychom se snažili každý rok vymýtiti v sobě aspoň jednu chybu svou, dospěli bychom brzo pokojné mysli. (T. Kempen-ský I, kap. 11)

Posuzuje-li člověk jiné, zbytečně se jen pachtí, častokrát se mylí a snadno i prohřešuje; posuzuje-li a zkoumá-li sám sebe, vždy z toho má užitek.

Na oko (lidé) žijí také v pravém a stálém klidu, děje-li se všechno po jejich vůli a přání; ale stane-li se jinak, než si přejí, ihned se rozčilují a rmoutí. (T. Kempenký I, 14)

ŘÍJEN

OCTOBER—1974

Neděle 18. po sv. Duchu. Uzdravení ochrnutlého. Mat. 9

1. Úterý	Sv. Remigius, bisk.; sv. Aretas, muč.
2. Středa	Svatých Andělů strážných; sv. Leodegar, b., m.
3. Čtvrtek	Sv. Terezie Ježiškova, ř.; sv. Cyprian, bisk.
4. Pátek	Sv. František Assiský, z. ř.; sv. Edvin, král
5. Sobota	Sv. Maurus a Placid, op.; sv. Apolinář, bisk.
6. Neděle	Sv. Bruno, zakl. ř.; sv. Roman, biskup

Neděle 19. po sv. Duchu. O svatebním rouše. Mat. 22.

7. Pondělí	Královna sv. růžence; sv. Justina, pa., muč.
8. Úterý	Sv. Brigita, vdova; sv. Thais, kajčnice
9. Středa	Sv. Dionys, b., m.; sv. Demetrius, patr.
10. Čtvrtek	Sv. František Borgiáš, ř.; sv. Paulinus, bisk.
11. Pátek	Mateřství Panny Marie; sv. Bruno, arcib.
12. Sobota	Sv. Maximilian, b., m.; sv. Pelagia, kajčnice
13. Neděle	Sv. Eduard, král; sv. Daniel a spolumuč.

Neděle 20. po sv. Duchu. Uzdravení syna úředníkovy. Jan 4.

14. Pondělí	Sv. Kallistus, ppž., m.; sv. Fortunáta, pa., m.
15. Úterý	Sv. Terezie Avilská, pa., ř.; sv. Leonard, opat
16. Středa	Sv. Gerard Majela, ř. bratr; sv. Havel, opat
17. Čtvrtek	Sv. Markéta M. Alacoque, ř.; sv. Hedvika, vév
18. Pátek	Sv. Lukáš, evangelista; sv. Julian Sabas, poust.
19. Sobota	Sv. Petr z Alkantary, ř.; sv. Laura, vd., m.
20. Neděle	Sv. Jan Kentský, kněz; sv. Arthur, král

Neděle 21. po sv. Duchu. O skládání účtů. Mat. 18.

21. Pondělí	Sv. Uršula, pa. a spolumuč.; sv. Hilarion, op.
22. Úterý	Sv. Filip, b. a spolumuč.; sv. Kordula, pa., m.
23. Středa	Sv. Theodoret, muč.; sv. Severin a Vital, bb.
24. Čtvrtek	Sv. Rafael, archanděl; sv. Antonín Claret, z. ř.
25. Pátek	Sv. Krispin a Krispinian, mm., sv. Aretas, m.
26. Sobota	Sv. Evarist, ppž., m.; sv. Lucian a Marcan, mm.
27. Neděle	Sv. Frumenc, věrozvěst; sv. Vincenc a spol.

Neděle 22. po sv. Duchu. Slušil-li dávatí daň. Mat. 22.

28. Pondělí	Sv. Šimon a Juda, apošt.; sv. Fidella, muč.
29. Úterý	Sv. Narcis, bisk.; sv. Arsenij, arcib.
30. Středa	Sv. Saturnin, muč.; sv. Marcel a synové, mm.
31. Čtvrtek	Sv. Wolfgang, biskup; sv. Notburga, pa.

ČTVRTÍ MĚSÍCE

- ☉ Úplněk 1. října
- ☾ Posl. čtvrt 8. října
- ☾ Nový měsíc 15. října
- ☾ První čtvrt 23. října
- ☉ Úplněk 31. října

♦ ♦ ♦

ŘÍJEN

Stoletý kalendář: Dá-li Pán Bůh, 1-8 deštivo, 9-15 ochlazení, 16-20 studeno, 21-31 babí léto.

Teplý říjen, studený únor.

Opadá-li v říjnu listí, bude mokrá zima.

Říjen-li blýská, zima pak plíská.

Na sv. Havla dobytek do chlěva.

Neprší-li na Havla (16), přijde sucho z jara.

Na Havla, poslední ze stromů jablka.

Na sv. Šimoniše (28) příkluše zima tise.

Starý zvyk se těžko odkládá a nerad se kdo nechá vésti dále, než jak sám za vhodné uznává. (T. Kempenský I, 14)

Při všem co činíš, pamatuj na konec (Sir. 7, 40); pamatuj též, kterak jednou obstojíš před soudcem přísným, jehož nic není tajno, jehož nelze dary uchlácholit, jenž výmluv nepřijímá, nýbrž souditi bude všechny spravedlivě. (T. Kempenský I, 24)

LISTOPAD

NOVEMBER—1974

1. Pátek	VŠECH SVATÝCH; sv. Benignus
2. Sobota	Všech věrných zemřelých; sv. Justus, muž.
3. Neděle	Sv. Hubert, bisk.; ctih. Jindřich Richter, m.

Neděle 23. po sv. Duchu. Dcera Jairova, Mat. 9.

4. Pondělí	Sv. Karel Boromejský, kard.; sv. Girard, ř.
5. Úterý	Sv. Zachariáš a Alžběta; sv. Bertilla, ab.
6. Středa	Sv. Leonard, poust.; sv. Emilian, kněz poust.
7. Čtvrtek	Sv. Engelbert, b., m.; sv. Arnošt, opat
8. Pátek	Sv. Korunování mučedníci; sv. Bohumír, b.
9. Sobota	Sv. Theodor, vojín, muž.; sv. Alexander, muž.
10. Neděle	Sv. Ondřej Avellini, ř.; sv. Justus, věrozvěst

Neděle 24. po sv. Duchu. O pšenici a kookoli. Mat. 13.

11. Pondělí	Sv. Martin, biskup; sv. Mennas, vojín, muž.
12. Úterý	Sv. Martin I., ppž.; sv. Benedikt a bratři, mm.
13. Středa	Sv. Stanislav Kostka; všech sv. benediktinů
14. Čtvrtek	Sv. Josafat Kuncevič, arcib., muž.
15. Pátek	Sv. Albert Veliký, b., uo. c.; sv. Leopold, v.
16. Sobota	Sv. Edmund, arcib.; sv. Rufin a spolumuč.
17. Neděle	Sv. Gertruda Vel., ab.; sv. Řehoř Divotvorce

Neděle 5. po Zjevení Páně. O rozsevači. Mat. 13, 24-20.

18. Pondělí	Sv. Roman, jáhen, m.; sv. Dionys, papež
19. Úterý	Sv. Alžběta, kněžna; sv. Ponclan, ppž., m.
20. Středa	Sv. Felix z Valois, z. ř.; sv. Korbinian, bisk.
21. Čtvrtek	Obětování Panny Marie; sv. Kolumbán, opat
22. Pátek	Sv. Cecilia, pa., m.; sv. Marek a Štěpán, mm.
23. Sobota	Sv. Klement I., ppž.; sv. Adéla a Trudon, v.
24. Neděle	KRISTUS-KRÁL; Sv. Kateřina pa.; m.

Neděle poslední po sv. Duchu. KRISTUS KRÁL. Jan. 18, 33-37.

25. Pondělí	Sv. Kateřina, pa., m.; sv. Jakub Rozsekaný, m.
26. Úterý	Sv. Konrád, bisk.; sv. Silvestr, opat
27. Středa	Sv. Virgii, b.; sv. Basileus a Saturnin, mm.
28. Čtvrtek	Sv. Řehoř III., papež; sv. Anna, vdova
29. Pátek	Sv. Saturnin, bis., muž.; sv. Filemon, muž.
30. Sobota	Sv. Ondřej, apoštol; sv. Justina, pa., muž.

ČTVRTI MĚSÍCE

- ☾ Posl. čtvrt 7. listopadu
- ☾ Nový měsíc 14. list.
- ☾ První čtvrt 21. list.
- ☾ Úplněk 29. listopadu

✦ ✦ ✦

LISTOPAD

Stoletý kalendář: Dá-li Pán Bůh, 1-6 dešť nebo 1 sněh, 7-13 zamračeno, 14-21 obleva, 22-30 mrazy.

Sněh nepříjde-li na Vše svaté v noci, přijde na Martina celou nocí.

Příjde-li sv. Martin (11) na bílém koni, metelice za metelici se honí.

Jaký den na Obětování P. Marie (21), taková celá zima.

Chodí-li Kateřina (25) po ledě, Štěpán (26. pros.) pak po blátě.

Sněh na sv. Ondřeje (30) žitu velmi prospěje.

Ted' ještě práce jest ti k užítku; tvé slzy mohou naléztí milosti a vzdechy tvé bytí od Boha vyslyšeny; tvá lítost může dosti učiniti za tvé hříchy a očistiti tebe. (T. Kempenský I, 24)

Lépe jest, když se člověk nyní zde z hříchu očistí a své nepravost vymýtí, než aby do budoucna oddával se očistiti. (T. Kempenský I, 40)

Trouba zavzní, a mrtví vstanou. (1. Kor. 15, 52)

PROSINEC

DECEMBER—1974

Neděle 1. adventní. Budou znamení na nebi. Luk. 21.

1. Neděle	Sv. Eligius, b.; bl. Edmund Kampian, m.
2. Pondělí	Sv. Biblana, pa., muč.; sv. Pavlína, muč.
3. Úterý	Sv. František Xav., vérozv.; sv. Kassian, m.
4. Středa	Sv. Barbora, pa., m.; sv. Petr Chrysolog, uč. c.
5. Čtvrtek	Sv. Šába, opat; sv. Mikuláš I., papež
6. Pátek	Sv. Mikuláš, bisk.; sv. Hadrian II., papež
7. Sobota	Sv. Ambrož, b., uč. c.; sv. Agathon, muč.

Neděle 2. adventní. Jan Křtitel ve vězení. Mat. 11.

8. Neděle	NEPOSKVRNĚNÉ POČETÍ PANNY MARIE
9. Pondělí	Sv. Leokadie, pa., muč.; sv. Julian, bisk.
10. Úterý	Sv. Melchíades, ppž., m.; sv. Eulalie a Julie, m.
11. Středa	Sv. Damas, papež; sv. Daniel, poustevník
12. Čtvrtek	P. Maria Guadalupská; sv. Epimach a spolumuč.
13. Pátek	Sv. Lucie, pa., muč.; sv. Ottilie, abatyše
14. Sobota	Sv. Spiridion, bisk.; sv. Viator, biskup

Neděle 3. adventní. Svědectví Janovo. Jan 1.

15. Neděle	Sv. Eusebius, b., m.; sv. Ireneus, m.
16. Pondělí	Sv. Albina, pa., m.; sv. Adéla, cís.
17. Úterý	Suchý den; sv. Olympía, vd.; sv. Lazar
18. Středa	Suchý den; Sv. Rufus a Zosim, mučedníci.
19. Čtvrtek	Sv. Timotheus a Maura, mm.; sv. Nemesius, m.
20. Pátek	Sv. Petr Klaver, vérozv.; sv. Liberat a Bajulus
21. Sobota	Sv. Tomáš apoštol; sv. Anastasius; sv. Eugenie

Neděle 4. adventní. Přípravujte cestu Páně. Luk. 3.

22. Neděle	Sv. Flavian, m.; sv. Servulus, žebrák
23. Pondělí	Sv. Kristiny, vérozv.; sv. Viktorie, m.
24. Úterý	Vigilie; Štědrý den; sv. Irmina, pa.
25. Středa	NAROZENÍ PÁNĚ; sv. Anastasie, mučednice
26. Čtvrtek	Sv. Štěpán, jáhen, prvomuč.; sv. Marinus, m.
27. Pátek	Sv. Jan Ev., apoštol; sv. Fabiola, vyznavačka
28. Sobota	Svatých Mládětek; sv. Troadius, jinoch, m.

Neděle SV. RODINA. Simeonovo proroctví. Luk. 2, 33-40.

29. Neděle	Sv. Tomáš, arcib., muč.; sv. Krescenc, bisk.
30. Pondělí	Sv. Melanie ml., pa.; sv. Roger, bisk.
31. Úterý	Sv. Sylvestr, ppž.; sv. Kolumba, pa., muč.

ČTVRTI MĚSÍCE

- ☾ Posl. čtvrt 6. prosince
- ☾ Nový měsíc 13. pros.
- ☾ První čtvrt 21. pros.
- ☾ Úplněk 29. prosince

♦ ♦ ♦

PROSINEC

Stoletý kalendář: Dá-li Pán Bůh, 1-8 mrazy, 9-15 větrno, 16-24 snh, 25-31 tuhá zima.

Zimavý, sněhovitý prosinec připovídá požehnaný úrodný rok.

Má-li sv. Barborka (4) bílý fěrtoch, bude hodně trávy.

Sv. Barborka vyhání dřevo ze dvorka.

Sv. Lucie (13) nocí upije, ale dne nepřidá.

Světlé vánoce — bílé velikonoce.

Nebot' tehdy státi budou spravedliví u veliké stálosti proti těm, kteříž je sužovali a utlačovali. (Moudr. 5, 1)

Tehdy bude člověka těšiti, že všeliké protiventství zde trpělivě snášel, ale veškerá nepravost oněmí. (Žalm 106, 42)

Při posledním soudě: Tehdy zastkvi se v kráse roucho chudíček, ale pozbuze lesku svého oděv jemný. Tehdy bude více velebena prostíňka chatré nežli zlatý palác. (T. Kempenský I, 24)

TABULKA HLAVNÍCH POHYBLIVÝCH SVÁTKŮ.

	Devítník (Septuagesima)	Popelec	Velikonoce	Hod Boží Svatodušní	První neděle adventní
1944	6. února	23. února	9. dubna	28. května	3. prosince
1945	28. ledna	14. února	1. dubna	20. května	2. prosince
1946	17. února	6. března	21. dubna	9. června	1. prosince
1947	2. února	19. února	6. dubna	25. května	30. listopadu
1948	25. ledna	11. února	28. března	16. května	28. listopadu
1949	13. února	2. března	17. dubna	5. června	27. listopadu
1950	5. února	22. února	9. dubna	28. května	3. prosince
1951	21. ledna	7. února	25. března	13. května	2. prosince
1952	10. února	27. února	13. dubna	1. června	30. listopadu
1953	1. února	18. února	5. dubna	24. května	29. listopadu
1954	14. února	3. března	18. dubna	6. června	28. listopadu
1955	6. února	23. února	10. dubna	29. května	27. listopadu
1956	29. ledna	15. února	1. dubna	20. května	2. prosince
1957	17. února	6. března	21. dubna	9. června	1. prosince
1958	2. února	19. února	6. dubna	25. května	30. listopadu
1959	25. ledna	11. února	29. března	17. května	29. listopadu
1960	14. února	2. března	17. dubna	5. června	27. listopadu
1961	29. ledna	15. února	2. dubna	21. května	3. prosince
1962	18. února	7. března	22. dubna	10. června	2. prosince
1963	10. února	27. února	14. dubna	2. června	1. prosince
1964	26. ledna	12. února	29. března	17. května	29. listopadu
1965	14. února	3. března	18. dubna	6. června	28. listopadu
1966	6. února	23. února	10. dubna	29. května	27. listopadu
1967	22. ledna	8. února	26. března	14. května	3. prosince
1968	11. února	28. února	14. dubna	2. června	1. prosince
1969	2. února	19. února	6. dubna	25. května	30. listopadu
1970	25. ledna	11. února	29. března	17. května	29. listopadu
1971	7. února	24. února	11. dubna	30. května	28. listopadu
1972	30. ledna	16. února	2. dubna	21. května	3. prosince
1973	18. února	7. března	22. dubna	10. června	2. prosince
1974	10. února	27. února	14. dubna	2. června	1. prosince
1975	26. ledna	12. února	30. března	18. května	30. listopadu
1976	15. února	3. března	18. dubna	6. června	28. listopadu
1977	6. února	23. února	10. dubna	29. května	27. listopadu
1978	22. ledna	8. února	26. března	14. května	3. prosince
1979	11. února	28. února	15. dubna	3. června	2. prosince
1980	3. února	20. února	6. dubna	25. května	30. listopadu
1981	15. února	4. března	19. dubna	7. června	29. listopadu
1982	7. února	24. února	11. dubna	30. května	28. listopadu
1983	30. ledna	16. února	3. dubna	22. května	27. listopadu

Jména svatých v Americe užívána.

Odvozeniny z křesťanských jmen.

Kde jest více svatých pod stejným jménem, možno si vybrati jiné datum (než co zde po-
dáváme) listého svatého. Na př: Františků jest více: Borgia 10 říj., De Paul 2. dub., Sa-
leský 29. led., Xaverský 3 pros. Podobně jiní svatí.

Abe, Abraham,	5 únor.	Arnand, Arnold,	8 č.ce.	Betty, Elizabeth,	18 čer.
Aby, Abraham,	16 břez.	Arnauld, Arnold,	8 č.ce.	Bill, William,	20 č.ce.
Abie, Abraham,	9 říj.	Art, Arthur,	21 č.ce.	Birdie, Bertha,	4 č.ce.
Achli, Achilles,	15 květ.	Artie, Arthur,	21 č.ce.	Blanche, Blanca,	5 č.ce.
Achim, Joachim,	16 dub.	Ary, Aaron,	21 č.ce.	Blase, Blasins,	3 únor.
Ada, Ida, Editha,	15 č.ce.	Asta, Augusta,	27 břez.	Bob, Robert,	29 dub.
Adèle, Adelaide,	16 pros.	Aubin, Albin,	5 únor.	Bonny, Bonaventura,	14 č.ce.
Ado, Ado,	16 pros.	Aubine, Albina,	16 pros.	Bride, Brigitta,	23 č.ce.
Aggie, Agnes,	21 led.—2 břez.	Audrey, Alderic,	7 led.	Brush, Ambrose,	7 pros.
Aemil, Emilian,	8 srp.	Audrey, Ethelreda,	23 čer.	Bryan, Bernard,	20 srp.
Aemilla, Aemiliana,	5 led.	Austin, Augustine,	26 květ.	Burga, Walburga,	1 květ.
Aimee, Amata,	13 pros.	Austin, Augustine,	28 srp.		
Ainy, Amata,	13 pros.	Aveline, Eva,	24 pros.	Camille, Camilla,	14 č.ce.
Al, Albert,	21 list.	Avelline, Andrew,	10 list.	Campion, Edmund,	16 list.
Al, Adalbert,	3 dub.	Axel, Absalon,	2 břez.	Canty, John of Kanty,	31 květ.
Alan, Alanus,	26 říj.			Janute, Canutius,	19 led.
Albie, Albina,	16 pros.	Bab, Barbara,	4 pros.	Carlos, Charles,	4 list.
Aldrich, Aldrikus,	7 led.	Barb, Barbara,	4 pros.	Carmela, Maria,	16 č.ce.
Aleck, Alexander,	18 břez.	Babet, Elizabeth,	5 list.	Carmen, Maria,	16 č.ce.
Alec, Alexius,	17 č.ce.	Babett, Elizabeth,	8 č.ce.	Carrie, Caroline,	14 č.ce.
Alex, Alexius,	12 únor.	Babe, Barbara,	4 pros.	Catty, Martha,	22 únor.
Alfons, Alphonsus,	12 srp.	Babie, Barbara,	4 pros.	Cecily, Caecilia,	22 list.
Alonso, Alphonsus,	2 srp.	Baldwin, Barbara,	8 led.	Celia, Caecilia,	22 list.
Alger, Algeric,	1 pros.	Barbe, Barbara,	4 pros.	Celina, Caecilia,	22 list.
Agny, Algeric,	1 pros.	Baraby, Barnabas,	11 čer.	Charlie, Charles,	4 list.
Airy, Algeric,	1 pros.	Barhard, Bernard,	20 srp.	Charlotte, Caroline,	14 čer.
Alice, Adelaide,	16 pros.	Barney, Bernard,	20 srp.	Cherie, Pulcheria,	10 září
Alieia, Adelaide,	16 pros.	Barry, Finbarr,	20 září	Chetry, Caritas,	1 srp.
Allick, Alexander,	21 září	Bart, Bartolomew,	24 srp.	Chiara, Clara,	12 srp.
Ally, Alexander,	21 září	Barthel, Bartholomew,	24 srp.	Chim, Joachim,	20 břez.
Allen, Hilarius,	13 led.	Bartley, Bartolomew,	24 srp.	Cholly, Charles,	4 list.
Alie, Adelaidis,	16 pros.	Bastel, Sebastian,	20 led.	Chris, Christopher,	25 č.ce.
Alma, Maria,	8 září	Bastian, Sebastian,	20 led.	Chrissy, Christiana,	24 čer.
Alwis, Aloysius,	21 čer.	Beatte, Beata,	8 břez.	Christina, Christiana,	24 čer.
Alois, Aloysius,	21 čer.	Bee, Beatrix,	18 led.	Claire, Clarus,	8 list.
Almaerei, Anna Maria,	26 č.ce.	Bea, Beatrice,	29 č.ce.	Clare, Clara,	12 srp.
Amy, Amator,	12 září	Bebba, Elizabeth,	18 čer.	Claude, Claudius,	9 č.ce.
Ame, Amator,	12 září	Bel, Bella, Elizabeth,	18 čer.	Claus, Nicholas,	6 pros.
Alme, Amator,	12 září	Belle, Elizabeth,	18 čer.	Colin, Nicholas,	10 září
Amelia, Amelberga,	10 č.ce.	Ben, Benjamin,	31 břez.	Coline, Columba,	17 září
Andy, Andreas,	30 list.	Benedetta, Benedicta,	21 břez.	Columkille, Columba,	17 září
Anne, Anna,	26 č.ce.	Benedetto, Benedict,	21 břez.	Connie, Conrad,	26 list.
Anita, Anna,	26 č.ce.	Betto, Benedict,	21 břez.	Constance, Constantina,	10 září
Annette, Anna,	26 č.ce.	Benito, Benedict,	21 břez.	Cora, Cordula,	22 říj.
Annie, Anna,	26 č.ce.	Beunet, Benedict,	21 břez.	Cy, Cyrus,	31 led.
Annunciata, Maria,	9 dub.	Bernie, Benedict,	21 břez.		
Ansel, Anselm,	21 dub.	Benoit, Benedict,	21 břez.	Daisy, Margaret, Cor.	22 únor.
Anastae, Anastasia,	28 říj.	Ben, Benno,	16 čer.	Dan, Daniel,	21 pros.
Anstys, Anastasia,	28 říj.	Beppo, Joseph,	19 břez.	Danny, Daniel,	21 pros.
Antoinette, Antonia,	4 květ.	Bert, Bertha,	4 č.ce.	Derby, Jeremiah,	1 květ.
Antonette, Antonina,	1 břez.	Bertie, Bertha,	4 č.ce.	Dave, David,	28 pros.
Anty, Anastasia,	28 říj.	Bert, Herbert,	16 břez.	Davey, David,	29 pros.
Anusia, Anna,	26 č.ce.	Bertram, Bertrand,	29 č.ce.	Delia, Brightta,	1 únor.
Archie, Archelaus,	23 srp.	Bess, Bessie, Beata,	29 č.ce.	Denis, Dionysius,	8 dub.
Arend, Arnold,	8 č.ce.	Betsey, Elizabeth,	18 čer.	Denise, Dionysia,	6 pros.
Armand, Herman,	7 dub.	Bettina, Elizabeth,	18 čer.	Dick, Richard,	3 dub.
Armya, Herman,	7 dub.	Betha, Elizabeth,	18 čer.	Diego, Didacus,	12 list.

Diego,	Jacob,	6. říj.	Gabe,	Gabriel,	24 břez.	Jule,	Julius,	19 srp
Dion,	Dionysius,	3 říj.	Garret,	Gerard,	24 září	Juliet,	Julia,	21 čce
Dirk,	Theodoric,	1 čce.	Gaston,	Vedastus,	6 únor.	Karel,	Charles,	4 list
Dix,	Benedict,	21 břez.	Gene,	Eugene,	8 led.	Karl,	Charles,	4 list
Dodd,	Theodoric,	1 čce.	Geoffrey,	Godfrey,	8 list.	Kate,	Catherine,	25 list
Dol,	Dorothy,	6 únor.	Gertie,	Gertrude,	17 list.	Kathleen,	Catherine,	25 list
Dolly,	Dorothy,	6 únor.	Gil,	Gilbert,	4 únor.	Kitty,	Catherine,	25 list
Dolorca,	Maria,	23 břez.	Gladys,	Claudia,	30 říj.	Kelly,	Celsus,	18 čce
Dolph,	Adolph,	11 břez.	Grace,	Gratia,	1 květ.	Kenny,	Canicus,	11 říj
Dor,	Theodore,	16 srp.	Greg.	Gregory,	12 břez.	Kerstin,	Christina,	24 čer.
Dora,	Dorothy,	6 únor.	Griffith,	Ruffinus,	26 srp.	Kit,	Christophorus,	25 čce.
Dorinda,	Dorothy,	6 únor.	Grita,	Margaret,	22 únor.	Klas,	Nicolas,	22 břez.
Dort,	Dorothy,	6 únor.	Gus,	Augustus,	7 říj.	Klaus,	Nicolas,	22 břez.
			Guy,	Vitus,	15 čer.	Knute,	Canute,	19 led.
			Gwen,	Blance,	5 čce.	Kurt,	Conrad,	26 list.
			Gwen,	Gwendoline,	28 břez.			
Ed,	Edward,	13 říj.	Hal,	Henry,	15 čce.	Larkin,	Lawrence,	5 září
Edmond,	Edmund,	20 list.	Hank,	Henry,	15 čce.	Larry,	Lawrence,	5 září
Egmond,	Edmund,	20 list.	Hanna,	Anna,	26 čce.	Laurie,	Lawrence,	5 září
Effie,	Euphemia,	16 září	Hans,	John,	16 květ.	Lena,	Helen,	17 srp.
Eileen,	Helen,	17 srp.	Harriet,	Henry,	15 čce.	Lenon,	Magdalene,	22 čce
Elaine,	Helen,	17 srp.	Harry,	Henry,	15 čce.	Leon,	Leo,	11 dub.
Eli,	Elias,	20 čce.	Harvey,	Hervens,	1 čer.	Lew,	Ludwig,	25 srp.
Elisba,	Elisaeus,	14 čer.	Hattie,	Hedwiga,	17 říj.	Lewis,	Ludwig,	25 srp.
Eliza,	Elizabeth,	8 čce.	Hawkin,	Henry,	15 čce.	Lex,	Alexius,	12 únor.
Ella,	Helen,	17 srp.	Heine,	Henry,	15 čce.	Libby,	Ellisabeth,	18 čer.
Ellen,	Helen,	17 srp.	Heinz,	Henry,	15 čce.	Lillie,	Ludmila,	16 září
Elleen,	Helen,	17 srp.	Hobart,	Emma,	29 čer.	Lillian,	Ludmila,	16 září
Elisba,	Elisaeus,	14 čer.	Hugh,	Hubert,	3 list.	Lionel,	Leo,	11 dub.
Ellis,	Elisaeus,	14 čer.		Hugo,	1 dub.	Lizzie,	Ellisabeth,	18 čer.
Elmer,	Vladimirus,	15 čce.	Ignace,	Ignatius,	31 čce.	Lola,	Caroline,	14 čer.
Elmo,	Erasmus,	2 čce.	Ike,	Isaac,	31 dub.	Lora,	Lawrence,	18 květ.
Eloy,	Eligius,	1 pros.	Inez,	Agnes,	21 led.	Lotty,	Caroline,	14 čer.
Elee,	Elizabeth,	19 list.	Isbel,	Elizabeth,	19 list.	Lou,	Ludwica,	31 led.
Elsie,	Elizabeth,	19 list.	Ivan,	John,	25 čer.	Louise,	Ludwica,	31 led.
Emeric,	Alberic,	26 led.	Jack,	John,	16 květ.	Louis,	Ludwig,	25 srp.
Emerson,	Alberic,	26 led.	Jake,	Jacob,	1 květ.	Luce,	Lucia,	13 pros.
Emery,	Alberic,	26 led.	James,	Jacob,	1 květ.	Lucy,	Lucia,	13 pros.
Emil,	Aemilius,	8 srp.	Jan,	John,	27 pros.	Luigi,	Aloysius,	21 čer.
Emilly,	Aemilia,	30 čce.	Jane,	Joanna,	24 květ.	Lulu,	Ludwica,	31 led.
Emmie,	Emma,	29 čer.	Janet,	Joanna,	24 květ.	Mabel,	Amabilia,	13 září
Emmon,	Edmundus,	20 list.	Jarvis,	Gervase,	19 čer.	Madeleine,	Magdalene,	22 čce.
Ena,	Eugenia,	25 pros.	Jasper,	Casparus,	6 čce.	Madeline,	Magdalene,	22 čce.
Ermin,	Herman,	7 dub.	Jean,	John,	24 květ.	Madge,	Magdalene,	22 čce.
Erna,	Ernestina,	7 list.	Jeanne,	Joanna,	24 květ.	Maggie,	Magdalene,	22 čce.
Ernst,	Ernest,	7 list.	Jeannette,	Joanna,	24 květ.	Maisie,	Margaret,	22 únor.
Essie,	Esther,	7 břez.	Jeff,	Godfried,	8 list.	Mamie,	Maria,	8 září
Estella,	Esther,	7 břez.	Jeffrey,	Godfried,	8 list.	Mae,	Maria,	8 září
Estelle,	Esther,	7 břez.	Jenkin,	John,	23 říj.	Marie,	Maria,	8 září
Ethel,	Adelaide,	16 pros.	Jenny,	Joanna,	22 srp.	Marge,	Margaret,	10 čer.
Etta,	Henrica,	10 čer.	Jerry,	Jeremiah,	16 únor.	Margy,	Margaret,	10 čer.
Evan,	John,	24 čer.	Jessie,	Joanna,	24 květ.	Marion,	Maria,	8 září
Eveleen,	Eva,	24 pros.	Jim,	Jacob,	1 květ.	Marjory,	Margaret,	10 čer.
Eveline,	Eva,	24 pros.	Joan,	Joanna,	24 květ.	Mat,	Mathilda,	14 břez.
			Joe,	Joseph,	19 břez.	Mat,	Matheus,	21 září
Fanny,	Frances,	9 břez.	Josie,	Joseph,	19 břez.	Mat,	Matthias,	24 únor.
Fay,	Fides,	1 srp.	Joyce,	Jucund,	14 list.	Maud,	Magdalene,	28 květ.
Fe,	Fides,	1 srp.	Juan,	John,	8 únor.	Maurice,	Mauritius,	22 září
Felice,	Felix,	14 čer.	Judd,	Jeremiah,	1 květ.	Max,	Maximian,	11 únor.
Ferry,	Ferdinand,	23 čer.	Jude,	Thaddaeus,	28 říj.	May,	Maria,	8 září
Flo,	Fiora,	29 list.	Jula,	Julius,	19 srp.	Mayme,	Maria,	8 září
Floy,	Florence,	20 čer.				Meg,	Margaret,	10 čer.
Frank,	Francis,	29 led., 4 říj.						
Fred,	Frederick,	27 květ.						
Fritz,	Frederick,	18 čce.						

Michel,	Michael,	29 zář.	Robin,	Robert,	7 čer.	Threse,	Theresa,	15 říj.
Mick,	Michael,	29 zář.	Roger,	Rogerus,	4 led.	Tiffany,	Epiphany,	21 led.
Mike,	Michael,	29 zář.	Rolf,	Rudolph,	27 čce.	Tilda,	Mathilda,	14 břez.
Miles,	Malachy,	3 list.	Rollo,	Rudolph,	27 čce.	Tillie,	Ottilla,	13 pros.
Millie,	Aemilia,	12 list.	Rolston,	Rudolph	27 čce.	Tim,	Timothy,	24 led.
Mina,	Wilhemina,	25 čer.	Romie,	Roman,	22 květ.	Tim,	Timothy,	24 led.
Miriam,	Maria,	8 zář.	Rone,	Ronald,	20 srp.	Tina,	Christina,	24 čce.
Molly,	Maria,	8 zář.	Rory,	Roderick,	13 břez.	Tina,	Valentine,	14 únor.
Moritz,	Maurice,	22 zář.	Ray,	Roderick,	13 břez.	Tom,	Thomas,	21 pros.
Morris,	Maurice,	22 zář.	Royce,	Roderick,	13 břez.	Tommy,	Thomas,	7 břez.
Murphy,	Muredachus,	13 srp.	Rudy,	Roderick,	13 břez.	Tracy,	Theresia,	15 říj.
Murray,	Muredachus,	13 srp.	Ruffin,	Rufinus,	30 čce.	Trand,	Gertrude,	25 list.
			Ruffo,	Rufinus,	30 čce.	Trine,	Catherine,	25 list.
			Ruprecht,	Rupert,	27 břez.	Trix,	Beatrice,	29 čce.
			Rurik,	Ruderic,	13 břez.	Trude,	Gertrude,	17 břez.
			Rutger,	Ruderic,	13 břez.			
			Ruy,	Ruderic,	13 břez.			
						Ugo,	Hugo,	29 dub.
Nance,	Anna,	26 čce.	Sadie,	Sara,	4 zář.	Ulla,	Ursula,	21 říj.
Nanette,	Anna,	26 čce.	Sally,	Rosalie,	4 zář.	Ulric,	Udalric,	4 čce.
Naninka,	Anna,	26 čce.	Sam,	Samuel,	20 srp.	Val,	Valentine,	14 únor.
Nash,	Ignatius,	31 čce.	Sander,	Alexander,	18 břez.	Val,	Valerian,	14 dub.
Nat,	Nathanael,	24 srp.	Sanders,	Alexander,	18 břez.			
Nat,	Natalie,	1 pros.	Sandro,	Alexander,	18 břez.	Valeska,	Ladislav,	28 čer.
Ned,	Edward,	13 říj.	Sandry,	Alexander,	18 břez.	Van,	Henry,	10 čce.
Nelle,	Helen,	17 srp.	Savy,	Francis,	3 pros.	Vence,	Vaclav,	23 zář.
Nick,	Nicholas,	6 pros.	Selina,	Coelina,	15 pros.	Vince,	Vincent,	28 zář.
Niles,	Nicholas,	6 pros.	Sepp,	Joseph,	19 břez.	Vilma,	Wilhelmina,	10 led.
Niels,	Nicholas,	6 pros.	Seymour,	Maurus,	15 led.			
Nina,	Anna,	26 čce.	Shamus,	Jacob,	1 květ.	Wallie,	Walburga,	27 únor.
Nora,	Helena,	17 srp.	Si,	Josias,	1 zář.	Wally,	Walter,	4 čer.
			Sid,	Sidonia,	23 srp.	Wait,	Walter,	4 čer.
Olaf,	Olavus,	29 čce.	Sig,	Sigfried,	15 únor.			
Ole,	Olavus,	29 čce.	Sig,	Sigfried,	3 list.	Warren,	Guarline,	6 únor.
Olive,	Oliva,	3 čer.	Sylvie,	Sylvia,	12 srp.	Watkin,	Walter,	4 čer.
Oliver,	Oliver,	1 čce.	Sinclair,	Clara,	22 list.	Wence,	Vaclav,	28 zář.
Olo,	Odilo,	1 led.	Sis,	Caecilia,	22 list.	Wendel,	Wendelin,	20 říj.
Oscar,	Anscharus,	3 únor.	Sissot,	Caecilia,	22 list.	Wilkin,	William,	29 čce.
Owen,	Eugene,	8 led.	Sita,	Zita,	27 dub.	Will,	William,	6 dub.
			Sol,	Solomon,	25 čer.	Willem,	William,	6 dub.
Paddy,	Patrick,	17 břez.	Stacy,	Anastasia,	28 říj.	Wilma,	Wilhelmina,	10 led.
Paula,	Paul,	26 led.	Stanley,	Stanislaus,	13 list.	Winnie,	Winifreda,	3 list.
Pat,	Patrick,	17 břez.	Stasle,	Anastasia,	28 říj.	Winny,	Winifreda,	3 list.
Patsey,	Patrick,	17 břez.	Steve,	Stephen,	26 pros.			
Pearl,	Margaret,	13 čer.	Stine,	Christina,	24 čce.	Xaver,	Francis,	3 pros.
Pete,	Peter,	29 čer.	Sue,	Susanna,	11 srp.	Xina,	Christina,	24 čer.
Phil,	Philipp,	29 čer.	Susie,	Susanna,	11 srp.			
Pierce,	Peter,	29 čer.				Yago,	Jacob,	29 čce.
Polly,	Maria,	8 zář.	Tad,	Thaddeus,	28 říj.	Ynes,	Agnes,	21 led.
Pop,	Robert,	7 čer.	Ted,	Thaddeus,	28 říj.	Yvette,	Jutta,	1 čce.
Ptolemy,	Bernard,	21 srp.	Teeny,	Martin,	11 list.			
			Terry,	Theodore,	16 srp.	Zach,	Zachary,	15 břez.
Quentin,	Quintianus,	31 říj.	Terre,	Theresia,	15 říj.	Zander,	Alexander,	21 čce.
			Tessie,	Theresia,	15 říj.	Zeke,	Ezekiel,	10 dub.
Ray,	Raymond,	23 led.	Thierry,	Theodoric,	1 čce.	Ziska,	Frances,	9 břez.
Reta,	Margaret,	10 čer.						
Reynold,	Richard,	4 květ.						
Rita,	Margaret,	22 květ.						
Ritchie,	Richard,	3 dub.						

Z MÝCH PAPÍRKŮ

Přešle vzpomínek a dojmů.
Sebral Archleb Luděk.

AM ve zvyku poznamenati si nahodilé myšlenky, vzpomínky a nápady, které v životě člověka přepadají každé chvíli a za každé nálady, jakoby přicházely z jiného, mimo vlastní duši stojícího, nadmyslného života a nutí člověka o nich přemýšleti a je dále rozvinouti, ihned na jakýkoliv útržek papíru. Někdy není k zapamatování si jich mysl naložena a ukládá je jaksi stranou, ony však nedají se odbýti a vracejí se občasné samy, někdy však se již nevracejí, zmizí navždy a jest jich škoda, proto s nimi nakládám co možná hospodářsky a jedním neb dvěma slovy hledím je zachytiti na kousek papíru; tak jsou v zajetí a neztratí se mi více. Ovšem dojem, který takové vzpomínky učiní bezprostředně na duši, nelze na papírek přenést, ale ten jednou v duši vzbuzený vryje se pevněji do ní a lehce dá se i po letech při pohledu na několik těch slůvek poznamenaných opět lehce vzbuditi, neboť co duše jednou prožila, do smrti zůstává ohlas v nitru. Jen zaklepat a ozve se to v plné síle. V mozku zdá se při tom prázdno, ale zásuvka plní se papírky, jež možno každou chvíli prohlédnouti a jest podivuhodno, jak dvě — tři psaná slovíčka pak působí na ten dzánlivě prázdny mozek. Otvírám zásuvku a vyjímám několik papírků. Možečku, připrav se!

I.

O štěstí.

Pan Nademlejnský byl malým úředníkem u ředitelství nějaké dráhy. Plat měl skromný sice, ale stálý, a měl nároky na postup. Na život nečinil velikých požadav-

ků, dluhy neměl a se svými představenými vycházel dobře. Vždyť byl pilný, nerezonoval a dodržoval úřední hodiny. Geniálním nebyl a tak mizel v celku. Z úřadu spěchal rovnou domů, kdež naň čekala jeho družka života. Ani nevěděl, jak to přišlo, že se oženil; u něho šlo všechno tak bez vášně, bez rozčilování a bez životních románů. Ženuška byla milá, tichá a skromná, měla veliké modré oči, které vzhlížely do života důvěryplně a jaksi udiveně, jakoby nevěřila, že je všechno pravda, co se s ní na světě děje, a oči ty rozšířily se jí jednou ještě více, když se dozvěděla, že nějaká vzdálená lakomá teta jí odkázala plný tisíc zlatých. To byl pro mladé manžely celý milión. Jedním slovem: ti dva lidé si říkali, že jsou šťastni.

A pan Nademlejnský spěchával denně ve dvě hodiny s hladovým žaludkem a s veselou myslí ke svému skromnému bytu, sestávajícímu z jednoho pokojíku a kuchyňky někde v Tůnní ulici. Po cestě koupil u babky na rohu za krejcar kanárovi žabinec a bral to po třech schodech do třetího patra. Ženuška stála již na pavlači a očekávala svého velitele a pána s hotovým obědem. Dojemné bylo viděti je, jak se denně ráno loučí a odpoledne vítají, tak jakoby byl on nějakým havířem, který jest po celý den v nebezpečí života, a ne kancelistou u ředitelství, kde pohodlně seděl na židli a opisoval čísla vozů železničních z jednoho výkazu do druhého.

"Jak jsi se tu měla, ženuško?" táže se on. "A dobře, Francínku; budeš mít hlad, vid'?" na to ona a nalévá polévku.

"Á, nudlová, tu já rád; a co je takto nového, Myško?"

"A co by bylo nového, nic!"

"To je dobře, to je dobře, také není o co stát, vid'?"

Po obědě si lehl pan manžel na pohovku, ženuška usedla mu k nohám a vrtala nějakou ruční práci; on četl nahlas "Politického". To byla celá jejich literatura. Pak pan manžel zívnuł, protáhl se a drahá choť zmizela v kuchyňce, aby nerušila zasloužený klid svého mužička. Proti zvyku oslovil ji náhle pan kancelista: "Myško, pojd' sem!"

Myška zůstala státí u dveří a její modré oči se rozjevily.

"Stalo se něco?"

"To ne, ale tak bych rád věděl, jsi-li opravdu št'astna, má zlatá hlavičko!"

Paní Myška nezdála se chápati otázku.

"Nu, řekni mi jednou upřímně, jsi-li št'astna? Netoužíš-li tak po něčem, no víš, tak, — jsme již skorem dvě léta spolu — víš!?"

"E mlč, brebto, ono to také přijde, ani se nenaděješ," zasmála se panička a tváře jí zahořely jako máky a již brala za kliku.

"Ale št'astna jsi, co?"

"No, to víš!" řekla Myška, skokem byla u pohovky, políbila Františka na čelo a hned na to cvakla klika u kuchyně.

Tak již v polospánku si vzpomněl pan manžel, že to, co jeho Myška byla před chvílí vrtala, podobalo se po čertech dětské karkulce. S úsměvem na rtech usnul.

Ona jest št'astna. On je št'asten. Oba jsou št'astní.

* * *

Tu samou dobu končilo ve vlhkém nádvorním bytě toho samého domu rodinné drama. Na klice u dveří do malé alkovny bez oken oběsil se starý pokryvač Lebeda.

Před třemi dny spadl jeho syn, rovněž pokryvač a živitel starého, ku práci neschopného otce, se střechy a odnesli ho do nemocnice v hrozném stavu. Dnes ráno přišel sluha s lístkem, že syn v noci podlehl svému zranění. Stařec jen zavzdychal a podložil lístek stranou; ani jej nečetl. Tak proseděl tři hodiny. Pak vstal, zametl kuchyňku, ustlal postel, oblekl se do poslední čisté košile, vzal z kouta z kupy hadrů, jimiž si pokryvači ovinují nohy, kus motouzu, udělal smyčku, druhý konec uvázal na kliku, udělal kříž, vstrčil hlavu

do smyčky, posedl na bobek a natáhl nohy před sebe. Mohl se rukama opřítí o zem, ale neučinil tak. Tělo sebou několikráte škublo a byl konec.

Po třetí hodině odpoledne přišel domovník a klepal, šel upomínat o činži. Večer měl pokryvače dát vystěhovat. Oknem vedle dveří spatřil na klice visícího Lebeda a rozkřikl se po dvoře: "Lidičky, starej Lebeda se oběsil." Pak běžel rovnou pro strážníka. Několik bab se ihned seběhlo, lomilo rukama a ječelo na dvoře. Paní Nademlejnská vyšla na pavlač a tázala se, co se děje. "Starej Lebeda se oběsil," ječely báby. Zástup stále vzrůstal, ale strážník nešel.

Paní Nademlejnská rychle za sebou zavírala kuchyňské dvěře, aby se mužiček její neprobudil, ale bylo pozdě. Hluk, vniknuvší do pokojíku, vyrušil libě snícího pana kancelistu.

"Ženuško co se to děje venku?" zvolal.

"Ach, to je neštěstí, to je neštěstí! Představ si jen. Předevčirem se potloukl mladý Lebeda k smrti a dole se prý oběsil jeho otec, víš ten starý, shrbený."

"Je to bída," řekl pan kancelista a šel na pavlač také se podívat.

Dole stál zástup lidí před zavřenými dveřmi.

"Možná, že ještě je živ," bylo slyšeti jeden hlas ze zástupu.

"A když jsou zavřené dvěře, a snad se tam ani nesmí, než přijde komise," miní švec Peroutka.

"To je divné zařízení," vrtí hlavou nahore pan kancelista.

"Snad by se dal ten člověk ještě zachránit," a spěchal dolů po schodech.

"Františku, prosím tě, nechod' tam, já mám strach, já se bojím, budeš mít třeba ještě opletání!" volá za ním ustrašená ženuška, ačkoliv jí imponuje, že má tak odvážného muže. Pocit štěstí se v ní ozval po boku strachu, aby se muži ničeho nestalo.

Pan Nademlejnský seběhl dolů, zástup mu ustoupil, on pohlédl rychle do okénka a již škubnul klikou vetchých dveří, tak že tyto na první ráz povolily. Kancelista stál v pološeré kuchyňce a nemohl hned rozeznati všechny předměty před sebou. Však instinktivně skočil ke kamnům, nahmatal stůl, vytáhl zásuvku a slepě nahmatal ku-

chyňský nůž. Skokem byl u visícího na klíce starce, levicí uchopil motouz a pravicí ho jedním rázem přefízl. Těžké tělo kleslo k zemi, hlava se zvrátila a ústy vyšel táhlý polohlasitý vzdech.

Báby, stojící bázlivě u dveří s vypoulenýma očima, vykřikly: "On je živ!"

Kancelista roztrhl zoufalci košili a vestu a seznal, že ubožák jest ještě teplý. Fialová prouha pod bradou byla hluboce zaříznuta do krku. Počal jej ihned třít a volal po octu a cibuli. V okamžiku přinesly ženy žádané a vloudily se zvědavě do vnitř.

"Tak mi pomozte, snad se nám to podaří," volá pan kancelista, ale nikdo nemá se k činu.

V tom se již vrátil také domovník do kuchyně a řval: "Kdo se opovážil oteřít!?"

"Já!" řekl klidně pan Nademlejnský "a máte-li cit, pomozte mi!"

"To jo, abych měl potahování s ouřady, já to znám." V tom již přicházel okresní komisař se stráží. Učiněno několik pokusů oživovacích, však marně. Lebedu více nevzkřísili. Pak nastal krátký výslech pana kancelisty a sousedů. Komisař sepsal protokol, náhle se otázel, pohlédnuv přes brejle k mrtvole: "A na čem se oběsil?"

"Na klíce, poníženež prosím," míní důležitě domovník.

"Myslím, jako čím?" opravuje se komisař.

Přítomní pohlízejí jeden na druhého, zástup žen a dětí se tlačí bázlivě ze dveří. Mezi zástupem spatřil pan kancelista svoji Myšku s velice vyjevenou tváří a udivenýma očima. Za chvíli byl dvůr prázdný.

"To je divné, přece se musil něčím oběsit," vrtí hlavou komisař.

"Jo, pane okresní, to neznají báby, ty jsou na provaz oběšencův jak čírt na hříšnou duši."

"Jak to?" diví se komisař.

"No, víme, provaz po oběšeném prej přináší štěstí."

"Mhm, babská pověra."

Páni se rozešli. Strážník vzal klíč k sobě. Pan kancelista to bral po třech nahoru. Ženuška již byla nahoře a pletla dále něco, co vypadalo po čertech jako dětská karafka.

"Á, Myška plete něco pro svoje štěstí,"

směje se František a umývá si ruce po tak nevděčné a smutné práci.

"Však bude potřeba," tulí se ženuška, a několik polibků pečeti pravdu o jejich štěstí.

"Tak jsi št'astna, Myško?!"

"Jsem, Františku. A jak! Jen kdyby to tak do smrti zůstalo!"

* * *

K večeru šel pan kancelista na procházku. Ve dveřích se zastavil a povídá:

"Poslouchej, Myško, já bych musil měnit desítku, chci si koupit doutník, to by nestálo za to, půjč mi pár krejcarů."

Malá hloupoučká, št'astná Myška sáhla zcela naivně do kapsičky své nazehlené sukenky, vyňala pěknou zelenou tobolčičku a chtěla dáti něco drobných svému Františkovi. Náhle uškubla ale rukou a začervenala se jako pivoňka.

"No, co děláš, co je ti?" diví se pan manžel a samovolně zachytil ručku ženinu s tobolkou a bral ji zcela něžně z jejích prstů. Žena stála jako proměněna v solný sloup. Jen její velké modré oči pohlížely před sebe, jakoby se ptaly, je-li to všechno pravda, co se s ní děje. Pan kancelista otevřel klidně tobolku a náhle se podivně zasmál.

"Co je tohle?" pravil a vyňal z tobolky kus motouzu. Poznal v něm ihned kus provazu oběšencova. "K čemu to máš?"

"Pro štěstí!" zašeptla modrooká paní Myška, sklopila zrak a zpod víček vyhrkly jí dvě velké slzy.

Pan kancelista hodil tobolku na stůl a nevzal si drobných na doutníky. Přešla mu chuť na kouření.

Poznal, že i na kousku motouzu po oběšenci může spočívat štěstí člověka...

Zahazuji jaksi rozesmutněn kousek papírku, na němž jsem si kdysi poznamenal tři slovíčka: "Co je štěstí?"

II.

Zlatá babička.

Poněvadž si za nynějších tak mizerných časů již ale každý prodavač uhlí na putny — aniž bych se chtěl takto dotknouti jeho občanské cti — podovolí každoročně sobě i své ženě nejméně tři neděle "čerstvého vzduchu" a jede "na letní byt", napsal jsem honem osvědčenému příteli svému panu Gustavu Narcisi Mayerhoffrovi asi

čtyři povídky pro jeho osvědčený kalendář, vzal jsem si od nakladatele téhož, totiž toho kalendáře, pána Eduarda Šímy, sto zlatých zálohy, sebral jsem ženu, děti — pardon dítě, a což mého jest a jel jsem také.

Nejel jsem tam, kam jel uhlíř z naší ulice, poněvadž ten jel do Sedmihorek a na takový luxus nestačil ani můj osvědčený kalendář, recte můj rovněž osvědčený honorář, ale jel jsem tam, kam mi bylo možno. Jel jsem do zapadlého mlýna ke známým mé matky, která vždycky líčila krásu tamní krajiny a pohostinnost těch lidí. Nechtěl jsem od nich ničeho zadarmo a také mi ničeho nedali; byli však zřejmě rádi, že jsem přijel. Měl jsem tajné podezření, že se těšili spíše na ten můj honorář, než na nás. Božičku! Velké hospodářství, drůbeže plný dvůr, zahrada samá třešně, angrešt a rybíz, v potoce ryb a v lednici krajíce smetany, podmásli a másla. Proč by nepohostili za tři zlaté denně tři Pražáčky. To je přece za měsíc devadesát zlatých. Tak mi zbyla ještě desítka na cigára a na zpropitné čeládce. Hostitelé byli ke mně vlídní skutečně teprve třetího dne, když jsem jim dal zálohu padesát zlatých. Takto si nás mnoho nevšímali. Hospodář chodil po polích s puškou, "milostpaní" obírala se ráno kuchyní, po obědě spala a odpoledne vítala a hostila návštěvy z blízkého městečka, odkud se chodily do statku koupat rodiny pánů učitelů a úředníků od soudu, berního úřadu, ze záložny a jak se všechna ta maloměstská honrace jmenuje. To Bůh ví, proč to dělala! Rozumnější by bývalo, vybírat za jednu koupel v budkách po šestáku a ne to panstvo krmit buchtami, kyselou smetanou, višněmi a malinami. Ale "milostpaní" už byla taková. Ráda držela s honorací a dala se ráda vidět. Jednou jsem potkal bábu Šeplavou. Prohýbala se pod tíží plné nůse a v rukou nesla dvě baňky smetany.

"Kampak, matko?" ptám se.

"I do města to nesu," vzdychla si, "a to je každý týden."

"A to jdete do trhu?"

"I kampak! To roznáším panu účetnímu, berňovům a tajemníkovic." A babka poklusávala dále.

"Ti asi dobře platějí, co?" ptám se ještě.

"I toto. To jsou pšouresy — špendáže

— presenty! A sami jedí, co se vaří pro chasu!"

Tomu jsem se podívil. Nám dali k obědu knedlíky s koprovou omáčkou a k večeři udělali okouny, které jsem si nachytal v potoce. Sami jedli vdolky. Jednou jsem chytil obstojnou štikou, ale tu jsme také nejedli. Ale příroda byla božská, koupačka báječná, ovšem když tam nebyli páni z městečka; nu a konečně ovoce v zahradě nebylo spočítáno. Sena voněla, žena kynula, já byl opálen jako čert a naše "žába" pásala krávy a husy s poklasných Pepíkem. Ta jedla jen s čeládkou: černé vdolky s borůvkami. Takové veliké jaktěživa nejedla a neviděla. Na poli stála úroda až milo, a hospodář přece jen chodil jako vrtohlavý. S nikým nemluvil a k večeru snědl krajíc posoleného chleba, vypil plecháč teplého piva ze sklípku, dal dobrou noc a šel nahoru spat. Byl bývalým sládkem, přiznal se na statek, přinesl něco peněz a měl štěstí víc než rozumu. Vyhrál' společně s jedním občanem z městečka dvakrát po osmdesáti tisících zlatých, chodil na hony, sedával s pány v městečku u "plzeňského" a "milostpaní" hospodařila. Tak to šlo z počátku velice pěkně. Milostpaní byla matkou praporu všem okolním spolkům, dávala drahocenné stuhy na prapory, přibíjela hřebíčky, proslovovala hesla a dávala se oslavovati jako vlastenka a lidumilka na banketech, které platila sama. A při tom jim rostla rodina. Jednu dceru vdali dobře za panského fořta, syna dali studovati na hospodářskou akademii, jedna dcera byla v Praze u Uršulinek, z jejichž školy vyšla také naše "milostpaní", a nejmladší dvě dcery chodily v městečku do měšťanky a ke každému z pánů učitelů ještě "na privát". To ovšem stálo všechno peníze. Ovšem z výhry se prikoupilo pozemků a bratrovi hospodářovu se poslalo na přilepšenou asi dva tisíce.

Když jsme tam byli na tom letním bytě, to už se jaksi časy změnily. Slečinka z Prahy byla již doma, někdy v neděli si zahrála nahoře v parádním pokoji na klavír "Modlitbu panny", poplakala si a šla večer "dávat" dobytku.

Syn vystudoval sice, byl také ročákem v Praze, ale nyní byla doma a sedlačil, ale jak

sedlačil. Dělal čeledína. Jezdil, oral, kosil a kouřil za čtyřák tabák. Večer vždy jako tajně odešel do blízké vsi a ráno při východu slunce přicházel do práce jako chasa. S nikým nemluvil a jednou, když jsme šli spolu na čekanou, zatřímával v ruce puškou, zaskřípěl zuby a vyhrknul: "Touhle flintou to jednou postřím všechno! Je i ty moje! Jak je to má nevinná krev."

Od jakéhosi krajánka jsem se dověděl, že má mladý ve vsi s bývalou služkou ze statku tři děti a že s nimi bydlí v malé chaloupce u lesa. Živil je tím, co mohl ze statku odnést, v zimě i pařezy dobýval, aby jeho rodinka netrpěla zimou. I kozu měli. A staral se o ně co mohl.

Jednou se "milostpaní" rozpovídala o svém vychování, o svém neštěstí se synem a že všechna její péče a práce byla marnou. Ovšem že neřekla na sebe, čím ona byla vinna, co promarnila a tajně prosázela v malé loterii. "Svět je nevďěčný; co já se jen nadřu a nastarám a nic z toho není. Ten, co s námi dvakrát vyhrál, má peněz jako želez a žije jako dobytek. Nikomu nic nedá, jen do Prahy jezdí ukládat a nám se směje."

Statek byl celý jejich, beze všeho výměnku. Matka její si ponechala jen malý mlýn, takovou křapačku, v níž hospodařil starý, hluchý stárek, který chodil v sobotu večer přes pole domů k rodině. To bylo babiččino. Z toho žila, od dětí nevzala ani skývy chleba, jen vnukovi podstrčila občas nějaký zlatník, pro pravnoučátka.

O rodině synové a o té "černé potvoře" se nesměl ve statku nikdo zmínit.

Stará bílá babička sedávala celý den před svou sešlou klapačkou, žmolala kůrky a modlila se za spásu všech. Zlo zastavit nemohla, pánovitou dceru ukrotit tím méně, tak předala vše Bohu.

Se mnou sedávala ráda v podvečer u strouhy, pohlížela směrem k vesnici a dávala pozor, až se přiblíží ustrašená a bázlivá pravnoučátka, aby je tajně zavolala do své zahrádky, kde bylo bohatství dětského štěstí: višně, maliny a několik keřů zlatých broskví.

Nic nedbala ve své zbožnosti a spravedlnosti, že jsou to pravnoučátka, jejímž rodičem kněz u oltáře nepožehnal.

Všecko šlo na statku od desíti k pěti,

klín se vyrážel klínem, co kde bylo, šlo na úroky do záložny, na dary úředníkům, a dcery schly a stárnuly v obavě před budoucností; že nešli ženichové, přičítala celá rodina špatné pověsti synové, který vskutku ničím vinen nebyl a vlastně sám obětí marnivosti své matky se stal, která pro něho zbytečného krejcaru neměla. Co bylo dobrého v něm, to usínalo, dobré vášně přišly na zmar a ty zlé krotil seč byl.

Jednou odpoledne viděl jsem od potoka, jak předejel před mlýn staromodní kočár na vysokých perách, v němž svého času slavně objížděla "milostpaní" všechny slavnosti a bály, a jak co možná naparáděná hospodyně usazuje do něho milou babičku, která měla na hlavě žlutý hedvábný šatek s květy a vybledlý hedvábný salup. "Aha, jedou do kostela," myslím si, a chytám své okouny k večeri dále.

K polednímu přijely a babička obědvala poprvé s námi. Tak se jí ruka chvěla, když brala lžici poprvé u stolu své vdané dcery. — Po třiceti letech! —

Po obědě vstala slavnostně "milostpaní" a pravila dětem: "Teď se uctivě poděkujte naší zlaté babičce za to, co pro vás dnes udělala," a sama jí první políbila ruku. Dcery se hrnuly k babičce, ale syn praštil talířem, až se střepy rozlétly, vyskočil a zatínaje zuby do rtů lítostí a hněvem zasyčel: "Zatracená komedie. I tu bábu okradou!" Uchopil v koutě stojící dvojku a tašku a vyřítel se ven. Tři dni ho nebylo vidět.

Babička zůstala u stolu sedět celá příkrčená, jako konopka a s její hnědé vrásčité tváře kanuly slzy jako hráchy. "Jo, jo, už nejsem zlatá babička, už nejsem ani pápírová!" řekla.

* * *

Večer mi u strouhy povídala babička, že postoupila dceři mlýn za výměnek na statku, ale pravnoučátkům na něm přece nechala zápis po stovce, aby jednou přece věděli, že měli také prababičku. Snad jim pámbíček ty penízky požehná. A ostatně, "dadala, "snad nemusí být vychováni v Praze u Uršulinek, jako byla moje dcera. S tou to dojde daleko!"

Dojedli jsme své knedlíky za 90 zlatých s koprovou omáčkou a s višněmi, vychytil jsem skoro všechny okouny a poroučeli

jsme se "z letního bytu." Posloužilo nám to! Žena stloustla jako pulec, "žába" naše by byla mohla nastoupit od hodiny jako "mladšíinka" do statku a já? Já jsem si napsal na kousek papíru, když jsme jeli ku Praze okolo pustnoucího statku, dvě slova: "Zlatá babička!"

Jak se asi má na výměnku?

III.

Český Vašíček.

Tabule dvě slova mě tíží dlouhou dobu, jako mé všechny dluhy a hříchy. Papírek, na němž jsou napsána, ocitl se již několikráte mezi ostatními papírky až na dně zásuvky, opět se vynořil až na povrch, ale já jej vždycky zašantročil hezky do spodu, abych se ho zbavil. Při pohledu na něj nikdy se mi nechtěly vynořiti ony dojmy, kterých bych potřeboval k napsání práce, která se má jmenovati "Český Vašíček". Jednou jsem již v jakési bolestné náladě usedl ku práci, vyňal ze zásuvky sežloutlou již ceduličku, ale když jsem spatřil ta dvě slova, vynořila se mi v mé obrazotvornosti tak zubožená pobledlá tvářička malého mrzáčka s důvěřivýma očima a opelichanou staromodní vydovkou v týle, že jsem ihned lístek vstrčil do hlubin zásuvky a pomyslel si, že je na to dost času. Dnes ráno kutil jsem něco okolo psacího stolu a něco se mi zaběhalo na zemi. Shýbnu se a hle, hle! "Český Vašíček" se přihlásil sám. Za tak chytrého jsem ho přece neměl, že vyleze ze zásuvky přes všechny své spoluvězně, aby na sebe upozornil. "Tak sem pojd' a trp se mnou. Jsi ubohý 'Čecháček' jako já a pojd' se protloukat tím 'zemským rájem na pohled', jako my ostatní se jím musíme protloukat. A nyní mlč, chci za tebe mluvit sám."

Tak byla jednou jedna chaloupka u lesa a ta stála na muři noze.

Ne — takhle ne; — to by vypadalo jako pohádka a já chci povědět kus poctivě, ač trpké pravdy.

Tak byla tedy jednou jedna chaloupka u lesa pod samou skalou na stráni nad rozedranou vesnicí někde v Krkonoších. Tenkrát už Rybrcouli čili Krakonoš dávno neodměňoval dobré a netrestal zlé lidi v horách, věděl patrně, že to není nic platno, že lidé zůstanou stále lidmi se všemi svými

vadami a slabostmi, hlavně ti Češi. Těm nebylo odjakživa rady ani pomoci.

Ta chaloupečka stála u cesty do lesa a když šel někdo kolem, tak Bůh ví proč, každý se pokřížoval anebo si aspoň třikrát odplivnul.

Seděla-li na prahu svrkla stará babička, které říkali v celém okolí "stoletá Kátla", tu raději každý si zašel lesní pěšinou kolem skály, než by byl šel okolo, ovšem jen když jí nepotřeboval, ale v nouzi a to v každé nouzi byla "stoletá Kátla" každému dobrá.

A nikdo z dobrých lidí nešel od ní bez rady nebo bez pomoci. Se zlými lidmi — a ona je všechny dobře znala — vůbec nemluvila a jen jim berličkou na dvěře ukázala. Ti ovšem o ní dobře nemluvili a poněvadž zlých a špatných je vždycky více než dobrých, tož se lehce mohlo stát, že se o ní mnoho špatného mluvilo. Dobří byli rádi, že jim dobře poradila, ale opatrně mlčeli, aby ti zlí také o nich zle nemluvili. A tak se stalo, že o "stoleté Kátle" byly slyšeti jen řeči špatné. To ji ale nijak netrápilo, poněvadž byla hluchá jako poleno. Co bylo nejstarších lidí v horách, všichni ji pamtovávali jako "stoletou" a ona snad sama nevěděla, jak je starou, ačkoliv měla tak dobrou paměť, že mohla každému říci, jak je stár. A nikde, ani ve městě v apatyce neměli tak dobrého koření, aby krávy dojily, aby se lehce telily a nikdo nedovedl tak dobře zařikat oustříle a uřknutí, jako ona. Také mazání na všechny bolesti a rány bylo u ní k dostání. Zadarmo ovšem jen pro ty nejchudší. Ostatní musili platit podle kabátu. "Zadarmo ani žába neskáče," říkala. Hojila i panské myslivce a je tomu prý již dávno, vyléčila i mladou paní kněžnu ze "sušky". V chaloupce byly dvě světničky, v jedné bydlela ona, a tam ještě nevkořčila lidská noha, kromě ní. Návštěvy přijímala v síňce, v níž se nalézal veliký krb a na němž plápolal ve dne v noci ohníček, nad nímž se v kotlíčkách vařily různé masti a lekvary a u něhož seděl veliký černý kocour s velikýma rudýma očima.

Světnička na pravé straně chaloupky byla určena pro děti staré Kátly.

"Cože? Děti staré Kátly?"

"Ano, děti staré Kátly."

Stará Kátla měla od nepaměti vždycky u sebe čtyři až osm dětí, ale ne vlastních ani z příbuzenstva. Byli to sirotečkové z celého okresu, jichž se neměl kdo ujmouti. Tu se vědělo o "stoleté Kátle" a z čista jasna stál za mrazu nebo za slunečna takový siroteček u chaloupky. Kdo ho tam dovedl, hleděl vždycky nepozorován zmizeti. Ale Kátla to uhodla, ta věděla vždycky všecko. Měli si siroteček zámožné příbuzné, vzala ho za ručičku a dovedla na příslušný úřad a dala si zavolat jeho něžné příbuzenstvo. Byli-li siroteček chudý opuštěnec, zůstal u Kátly a starší děti se o něho musily starati. Tak vychovala Kátla mnoho a mnoho dětí a všechny se v okolí poctivé živily a tot' se rozumí, jak již lidé jsou, že ani za to mnoho vděku neutřžila. Za dlouhých večerů vyprávěly si zlé báby, že Kátla z ubohých dětí krev ssaje, aby se při síle udržela. I to Kátla věděla, ale nedbala na to. Děti v létě sbíraly jahody, houby a co les chudým lidem dá, a prodávaly to ve městě a ze stržených peněz musily platit Kátle za stravu a oblek. Kátla nedělala ani dobrodiní zadarmo. Nežádala ovšem také žádné vděčnosti od nikoho. Také by se jí byla sotva dočkala, ač byla již přes sto let stará.

Na každý ústrk a pomluvu lidskou říkala jen: "S poctivostí nejdál dojdeš!" a to vštěpovala také svým dětem.

Co toto povídáme, "cucala krev" z pěti dětí. Dvě děvčata byla po patnácti letech, dva výrostkové čtrnáctiletí chystali se již někam jíti do služby, a poslední, jehož se před rokem byla ujala, malý bělovlasý Vašíček, byl deset let stár. Tohohle Vašíčka měla nejradši, poněvadž to byl ubohý mrzáček. Na tenkých pat'atých nožičkách kymácelo se baňaté tělíčko s krátkýma ručičkami a nahoře, jako na t'opce, kývala se veliká hlavička jako makovice. Jen oči měl Vašíček hezké, takové smutné, jakoby hleděly do budoucnosti. A tohohle Vašíčka vychovala sama. A čím více babička chřadla a usychala, což bylo právě nyní na podzim na ní velice patrné, tím více se zabývala Vašíčkem a hleděla mu vštípit do dětské duše co nejvíce dobrých rad a zásad pro život. Hlavně, že jen s poctivostí nejdál dojde, a každý hřích, podvod a zlý skutek že se sám i po letech trestá a na člověku vymstí.

Jednou za krásné noci podzimní, kdy měsíc stál v úplňku nad lesem, dala se vetřelá babička vynésti od dětí — tak již byla sesláblá — na práh chaloupky a pokynula dětem, aby kolem ní usedly. Vašíčkovu neforemnou hlavu vzala do svého klína a hoch ustrašenýma očima hleděl na svou jedinou dobroditelku.

"Milé dětičky!" sípala "stoletá Kátla" horkým dechem a v prsou to horečnatě pracovalo. "Milé dětičky, přišla moje hodina. Pánbůh si mne zavolal, musím jít, kam poroučí. Byla jsem tu už dost dlouho a viděla jsem moc, a všecko nahoře povím. Snad se nad vámi Pánbůh smiluje a dá, aby z vás byli pořádní lidé. Vzpomeňte si na všechny mé rady a nečiňte lidem zlé za zlé, a pamatujte si, že jen v poctivé práci je štěstí, a že s poctivostí nejdál dojdete. Až umru, tak najdete v mé světničce v truhle starou knihu a tu odkazují tuhle malému Vašíčkovi. At' se učí pilně číst a pak se dozví, jak může člověk najíti štěstí. To ostatní, co tam najdete, to —"

Náhle záducha přetrhla řeč Kátlinu, tato zamávla pravicí, jakoby žehnala dětem, hlava jí klesla na prsa a po chvíli, umírajíc, zaseptla: "Už jdu, už jdu!"

Děti klečely do rána u mrtvolu a ráno ji uložily na bídné její lůžko. Pak běžela obě děvčata plačky dolů do vsi, aby zavolala lidi. Dole u lesa zastavil je po městsku oblečený, ale otrhaný a špinavý asi dvacítiletý mladík, jemůž se házel na zádech lehký filec.

"I jeje," vykřikla Mařka, "to je náš Honzík."

Honzík se zastavil, štipl Mařku do tváře a ptá se:

"Kampak letíte?"

"Do vsi, babička nám umřela."

"Ale jděte, a já jdu k ní. A co chcete ve vsi? Pojd'te ještě trochu zpátky, co je lidem do toho!" a Honzíkovi zasvítilo se v očích.

Honzík byl také vychovancem "stoleté Kátly" a před čtyřmi lety dala ho tato do městečka na ševcovinu. Od té doby nebylo o Honzíkovi ani slechu, až nyní šel na návštěvu. Sběhl s řemesla, zapomněl na dobré rady babiččiny, žil den ke dni a nyní chtěl nabalamutit bábě, že potřebuje peněz do řemesla, aby ho založila, neboť' čul, že bába

musí mít peníze. A teď najednou slyší, že bába zemřela.

Jako velká voda vřítel se do chaloupky mezi plačící děti.

"Co brečíte, děti, buďte rády, že bába umřela," a již se hrnul do truhly.

Navrchu ležela stará, svinskou kůží vázaná a řemínkem obtočená kniha, na jejíž první stránce by byl mohl čísti, kdyby ji byl otevřel, rudý, švabachový nápis: "Jak se může člověk stát šťastným a mocným na tomto světě", tu hodil Honzík do kouta, ale Vašíček ji zvedl a hlásil se k ní jako k svému dědictví.

"No, když víc nechceš, tak si ji nech," chechtá se Honzík a již se hrabe v pytlících se stříbrňáky a zlatáky, které ležely pěkně vedle sebe složené. Bylo toho hezká hromádka. Na druhé straně ležely ošatky s drobnými měďáky a malými stříbrnými penězi.

"Tohle je štěstí," zavýskl Honzík, "bude-me se dělit. Tu máš, Mařko, tuhle vošatku, a ty, Náno, tuhle vošatku a vy dva kluci tenhle pytlík stříbrňáků. Tyhle menší pytlíčky si vezmu skromně já. To ostatní tady beztoho nestojí za zlámanou grešlí," a při tom uhodil holí do police s lektvary a vodičkami, až se všecko rozteklo do pytlíků se sušeným kořením, které ležely pol polici. "A teď vesele do světa, kdo má peníze, ten je pánem a nemusí nic dělat. Pojd'te se mnou, než přijdou zlí lidé ze vsi. Ti by vám to pobrali a ještě by řekli, že jste zloději, že jste to chtěli ukrást."

Děti koukaly na Honzíka jako vyjeveny a držely v ruce peníze, jichž tolik pohromadě jakživy neviděly, a nehýbaly se s místa.

"No, co koukáte, vždyť jste to samy bábě pomohly vydělat vy, a my všichni před vámi. A ty, Vašku, ať držíš hubu, v truhle nic nebylo, jen ten tvůj slabikář, rozumíš? A když se lidé budou ptát, kam šly děti, tak řekni, že šly do světa za štěstím, že jim do toho nic není. Když se o ně nestarali dříve, tak teď že také nemusí. A teď si seberte svých pět švestek a hajdy za mnou!" Honzík svázal své pytlíky do filečku, který najednou narostl, až se pod ním Honzík prohýbal. Ale takové břemeno se rádo nese.

Děti sebraly své hadříky, nasypaly do nich peníze a jako začarovány šly za svým novým vůdcem.

Vašíček si usedl s knihou na práh a polhlízel smutně za nimi.

Honzík zpíval veselé písničky, povídal o velkých městech, o radovánkách bohatých lidí a cesta jim vesele ubíhala.

V jedné vsi byl jarmark. Tam koupil Honzík vysokomyslně dětem střevice, nové čepice a šátky, v hospodě je nakrmil dobrými věcmi a pak jim k večeru radil: "Kdybychom se nějak ztratili, tak zpátky nechod'te, jen pořád po silnici do města, ve vsi by vás zavřeli, že jste kradly. To víte, chudý vždycky kradе, bohatý jen bere, a abysme se zase sešli, tak si pamatujte, že to bude až ode dneška za deset let u naší chaloupky u lesa." Pak poručil Honzík ještě několik sklenic piva a když děti unaveny cestou a pitím na lavici zdřímly, zaplatil cech a zmi-
zel se svým filcem ve tmě.

* * *

Vašíček seděl dlouho na prahu u chaloupky a divné myšlenky rojily se v jeho neforemné hlavě. Pak viděl pasáka, jak žene pod strání dobytek do vsi, seběhl k němu se smutnou novinou. Za chvíli stoupal k chaloupce zástup lidí se starostou v čele, všichni hleděli vniknout do chaloupky, aby spatřili "čarodějnou" kuchyň "stoleté Kátly", ale našli jen studenou mrtvolu, prázdnou bednu, něco střepeů a koření.

"A co bylo v této truhle?" ptal se přísně starosta Vašíčka, ale Vašíček byl jako němý. A když se ptali lidé po sirotečcích, zakoktal, že šli do světa za štěstím.

"To je dobře," uškíbl se starosta, "byli by zůstali beztak obci na obtíž. Tohohle purclíka snad nějak od numera k numeru obec užíví, a zatím tady může přespávat."

Některým nešlo na mysl, že by po Kátle nebyly zbyly nějaké peníze, ale kde nic není, ani smrt nebere.

Druhý den na to pochovali Kátlu v koutě hřbitova a Vašíček jí srobil ze suchého smrčku křížek na hrob a obložil jej pěkným mechem z lesa. Tam pak chodíval každodenně k večeru a vyprávěl tě pod zemí všechny své žaly a strasti. Ta jediná mu rozuměla — ale mlčela. Nejvíce bolelo Vašíčka, že děti mohly se tak rychle rozhodnouti a opustiti pohostinnou chaloupku. Ale kde-pak Vašíček znal cenu peněz! A co on věděl o světě? V jeho veliké hlavě bylo všechno nějak popleteno a každý měl Vašíčka

tak trochu za zaleknutého nebo nahlouplého. Ale Vašíček měl duši zlatou a srdce dobré a vnímavé. Jen jeho ubohý zevnějšek byl zmrzačený a necitelné lidi k poskibkům přímo vybízející.

Vašíček chodil jednou denně od čísla k číslu, dostal něco k sněku, někdy také jen nadávku, ale byl vždy tichý, a kdo se podíval do jeho smutných očí, nemohl mu ublížit. Kde mu dali lepší sousto, tam nanosil z vděčnosti chrástí a šišek z lesa pro hospodyně, nebo donesl dětem borůvek a bukovic nebo co právě les dal.

O starou chaloupku pod skalou se nikdo nestaral a tam si hospodařil Vašíček jak uměl, a čekal, že se některé dítě vrátí ze světa. Ale nešel nikdo.

V zimě sedával Vašíček při louči nad tlustou knihou a slabikoval na velikých písmenách, ale absahu nerozuměl. Jednou za třeskuté zimy, kdy Vašíček seděl na síňce před krbem, v němž praskal veselý oheň, u něhož se protahoval černý kocour, jediný přítel Vašíčkův v samotě, zabušil někdo na dvířka a Vašíček zašeptal: "To jdou děti ze světa! Už našli štěstí!" a rychle šel otevřít.

Ve sněhu na prahu ležela schoulená lidská postava a vedle ní veliký pytel. Vašíček poznal žida Khona, který několikrát do roka procházel vesnicí, kupuje a prodává vše, co se dalo. Dohazoval koně, nevěsty, kupoval kůže a prodával selkám "parádu". To se vyplácelo.

Vašíček povzbudil Khona, a tento se s námahou vsouval do teplé síňky. Tam brzy pookřál a vypravoval, že v té metelici zbloudil z cesty, a že byl blízce smrti únavou a zimou. Pak se vyspal na Kátlině kožiše a ráno již chtěl odcházeti, když si povšiml na lavici ležící knihy. Mrknul po ní okem, přečetl titul "Jak se může člověk stát štěstím a mocným na tomto světě", obrátil několik listů a spatřil na poslední stránce větu: "Jen v práci je štěstí a požehnání."

"To je nějaká moudrá kniha, takových je málo na světě," pomyslí si žid, vytáhl z pytle starou opelichanou vydrovku a dal ji Vašíčkovi. "Tu máš, synáčku, za to, žeš byl tak hodný a zachránil mně život, a kdybys mi prodal tuhle zbytečnou knihu — knihy nejsou pro chudé lidi — dal bych ti tenhle stříbrňák a z jara bych si přišel pro

tebe. Mohl bys u mne sloužit, měl bys se dobře." Vašíček nechtěl, že prý je v te knize psáno o štěstí a že je to dědictví po babičce Kátle.

"El, mlč, hloupý khuku, z knih ještě nikdo nezmoudřel, a pak neumíš ani číst, tak co je ti to platné. U mne můžeš býti také štěstím. Budu já štěstím, ty budeš také štěstím, a tuhle ti přidám ještě pěkný kabátek," a Khon navlékal na neforemného kloučka ženskou strakatou kazajku. "Ted' jsi jako pán," smál se Khon a strkal knihu do pytle. Svinská kůže vedle zaječích kůžeček.

"A či je tahle chalupa?" zeptal se ještě žid ve dveřích.

"Moje."

"Tvoje?" podivil se Khon a zavrtěl hlavou.

"Tak na shledanou z jara!" a Vašíček osaměl, zachránil život Khonovi, a Khon ho za to hamizně ošidil.

Celou zimu byl Vašíček sám v chaloupce, ale z jara přišel žid; držel slovo. Přišel s ním však starosta a nějaký pán od úřadu. Že prý chaloupka po Kátle náleží obci, poněvadž jí vystrojila pohřeb a Vašíček že je cizí — povídali — ale že pan Khon koupil od obce chaloupku i s dvorečkem a zahrádečkou, v níž již žádné koření léčivé nerostlo, ale že se Vašíček nemusí bát, že si ho pan Khon nechá u sebe do smrti.

To všecko stálo Khona padesát zlatých. Pak páni odešli a přišli zedníci, strhli chaloupku, kocour utekl do lesa a ze všeho zbyl jen smutný mrzáček, Vašíček.

Khon postavil na tom místě domek, přistěhoval do něho svoji Sáru a zavedl si faktorství v okolí s přízí, kterou dodával chalupníkům po stránkách a přebíral od nich za levný peníz hotové plátno, které odváděl draze do továren k dalšímu zpracování. Také dodával horalům skelné pruty, z nichž tito sekali korále, pletli košíčky a vůbec Khon vydělával peníze, moc peněz. Kde se to naučil? Snad v té knize, kterou celou zimu pilně byl přečítal? "V práci je štěstí!" Dobrá, poskytl lidem práci a sám za ni těžil štěstí a moc. Za pár let byl bohatým a Vašíček roznášel s jinými lidmi Khonovými práce a rozkazy jeho po stránkách. Temný koutek pod schody na půdu byl jeho

obydlím a zbytky od stolu jeho stravou; ale za to nemusil již chodit žebrotou od numera k numeru ve vsi. Nebyl již žebrákem. Byl ve službě, ale peněz nedostával. Na knihu o štěstí docela časem zapomněl. Za to Khon ji měl zavřenou ve zvláštní skříni mezi talmudem a jinými moudrými hebrejskými knihami.

Pod strání u potoka vyrostla obec o mnoha domcích dělnických a u lesa vypínala se za osm let mohutná Khonova přádelna. Lidé z hor byli bez práce, přize se nyní spracovávala na strojích v továrně u žida, kterou si tento postavil z mozolů jejich.

Několik lidí postačilo obsloužit stroje, ostatní byli bez chleba. Vašíčka Khon nepustil, ale dvacítiletý mrzáček s tenkým hrdlem musil být všude, v noci musil hlídat a ve dne dávat pozor, aby nikdo ničeho neodnesl z továrny, a ještě měl na starosti vydávání drahých olejů a mazadel. —

Khon Vašíčkovi věřil, ale neplatil mu skorem nic, někdy dostal po dětech kabát nebo boty a prádlo.

"Peníze ti nedám do ruky, neznáš jejich cenu," říkával Khon, "ale až budu mít milión, dostaneš ode mne tisíc zlatých, ty ti dám upsat na fabrice: Budeš akcionář!"

Vašíček se chlubil známým, že bude "akcionářem", a lidé se smáli, — že mu dá Khon svou dceru za ženu.

Ale Vašíček neměl velkých potřeb a nyní již čekal, že za dvě léta se sejdou "dětí stoleté Kátly". To si popovídá, posteskne a snad se dá s nimi do světa také. Co se asi z nich ve světě stalo? Tolika peněz měli sebou, to z nich budou páni. Tuhle Khon neměl nic — a jaký je z něho boháč. Kočár má a koně a také již lokaj pomáhá Sáře do kočáru. To bude slávy, až přijdou do vsi. A zatím ošetřoval stále hrob babičky Kátly, aby nezarostla památka na ni. —

* * *

Honzík zmizel ze vsi a bylo již šero, když děti zpozorovaly, že je opustil. Hledaly ho po celém okolí, ale morně. Požádaly tedy hostinského, aby je tam nechal přes noc. Nu, za peníze šlo všechno. Hoši spali v maštali, děvčata v šenkovně, mezi ostatními jarmarečnicemi.

Ráno Marjánka vstala — modlí se — a ohlíží se po svém ranečku — ale raneček pryč. Vzbudí Aněku — hledají, ale i rane-

ček této zmizel s několika jarmarečnicemi. — Nastal poplach — ale nic se nenašlo. Udat to četnictvu nemohli, říkali hoši, sice by se přišlo na to, že to vzali Kátle, tak nezbylo nic, než nové dělení. Hoši něco dali. A pak se šlo dál, dle rady Honzíkovy, jen dál. Až se octli ve městě. Různé byly osudy čtyř těchto důvěřivých a nevědomých dětí. Peněz nebylo vlastně ani tolik, v drobné minci se to zdálo větší. Měli dohromady sotva čtyři sta. Co měl Honzík, to vý Bůh. Napracovali se mnoho, štěstí měli málo. Děvčata sloužila, hoši, kteří neuměli žádného řemesla, nádeničili a jen tak že se protloukali. Aněka udělala konečně "štěstí", vzal si ji zedník. V sobotu ji pravidelně v opici zmlátli, a slabá Aněka se trápila, až umřela. Šla ku staré Kátle si požalovat. A s Marjánkou to bylo také bledé. Všecky dobré rady Kátliny nebyly nic platny, život jest neúprosný. Žila s oběma hochy, hospodařila jim, prala a nevěděla či je, Vinckova, či Tondova. Pak se rozhodl Tonda, že pojede do Ameriky kopat zlato. Marjánka zůstala i s Vinckem a dvěma dětmi Tondovými ve městě. A jednou tak maně setkali se v neděli v sadu s člověkem, který prodával papírové panáky na špagátech, za něž se tahalo. Panáci dělali různý tělocvik a děti se tomu smály. Ale nikdo nic nekoupil a člověk byl velice sešlý.

"I hlehle, náš Honzíček!" povídá Marjánka. "Koukej, Vincku!" Opravdu to byl Honzíček. Byl se svými několika tisíci brzy hotov. Žil vesele, karbanil, pil a nešetřil. Hlavně nepracoval. Nevěřil, že by bylo v práci štěstí, viděl to kolem sebe.

Dohodli se, Vincek vzal Honzika k sobě na byt a na stravu. Zaplatí, až prý — vydělá.

Nevydělal nic, neplatil, a jednou povídá: "Víte co? Řekli jsme si, že se za deset let sejdeme. Pojd'me se podívat, jak se vedlo Vašíčkovi. Ten má přece tu knihu, jak se dělá štěstí, kdo ví, jak se mu už vede, a my tuhle se snad marně nuzujeme. Pojd'me!"

A sebrali se a šli. Po cestě si povídali, že snad Vašíček o těch penězích nic neřekl, ale šli přece s kuráží. Dva mužští, ženská a dvě děti.

Ve vsi je nikdo nepoznal. Vešli do hospody a ptali se na Vašíčka.

"A, Vašíček Kátlin," povídá šenkýřka, "ten slouží u Khona ve fabrice, mrzáček!"

Honzík tam došel, ale vrátný ho nepustil do fabriky, až po šesté, po práci. A pak přišel sám pan Khon, kdo že to chce s Vašíčkem mluvit. Bylo mu to divné, co by měl kdo s Vašíčkem za jednání.

"Jdu k Vašíčkovi, rostli jsme spolu v chaloupce u Kátly, jsme tu tři a chceme se zeptat, co dělal Vašíček s tou knihou, kterou zdědil po Kátle a v níž stojí, jak se může člověk dodělat štěstí" — povídá Honzík. A starý Khon zbledl. —

"Nu, Vašíček je tady — o knize nevím — a práci byste nevzali u mne?"

"Vzali a jakou?"

"Nu; nádvorní nebo ve fabrice, když jste Vašíčkovi kamarádi, vezmu vás. Hulstofux!"

Přišel Vašíček, moc radosti neměl z "děti", to on si stál lépe i bez peněz, a když se ho ptali tajně po knize, řekl: "Já se vás neptám po penězích, také jsem nikomu o tom neřekl a neptejte se mne po knize. Je také pryč, jako vaše peníze."

Vašíček neřekl pravdu poprvé v životě. A ti tři přijali službu u Khona a živořili, jak mohli.

Moc jim Khon nedal.

Vašíček žil ve své polobllosti a dobráckosti nyní pro obě malé děti Marjánčiny. Těm snášel co mohl a hrál si s nimi.

Khon nespustil Honzíčka s očí, zdál se mu nějak podezřelým. Mluvil moc s lidmi ve fabrice a vykládal rozumy ze světa. Povídal, jak je jinde a jaká práva má dnes dělný lid. Jednou se stalo, že šel Vašíček v noci prohlížet továrnu a spadl do nějakého nezavřeného vytahovadla. Potloukl se hrozně. Ráno ho nešli umírajícího. Poslední jeho slovo k Honzíčkovi bylo: "Knihu má Khon! Oáidil mne o ni!" To posílilo Honzíka. Večer byla v hospodě porada. Dělníci se sešli a Honzík vyprávěl: "Fabrika patří vlastně Vašíčkovi. Khon mu vzal knihu o tom, jak se dělá štěstí, stal se št'astným sám, a Vašíček nedostal nic. Oni jsou Vašíčkovými dědici vlastně. On a Marjánka. A ráno šel Honzík ke Khonovi pro

knihu. Khon, že o ní neví ničeho. Honzík tvrdil, že Vašíček to řekl.

"Nedělejte hlouposti, já vám dám sto zlatých a dejte pokoj a jděte pracovat jinam. Já knihu nemám. A nebuďte mi lidi!"

Honzík stovku nevzal, ale večer byla zase schůze v hospodě.

"Vidíte, chudého člověka okradl o knihu, sám z ní zbohatl a ani teď nechce knihu vrátit, abysme se také dočetli, jak se to dělá. Jen on! Pojd'me na fabriku, však ho přinutíme!"

A lid se zvednul. I ti, kteří následkem stavby přádelny přišli v horách o práci, se přidali.

Nahoře u fabriky je uvítali četníci.

"Jdeme si pro knihu, která nám patří!"

Četníci nastavili bodáky. "Zpět!"

Lid chtěl hnát útokem, tu však někdo vykřikl z davu:

"Hled'te, tamhle jede po silnici Khon s familií v automobilu. Až sem to páchne!"

Lid se dal do křiku, ale Khon zmizel na zatačce silnice; mávaje posměšně bílým šátkem. A v tom také vyšlehly na všech stranách továrny plameny.

"Khon si zapálil fabriku! On už má dost peněz!" křičel lid.

"Tak vidíte, teď nebudete mít ani vy práci!" řekli četníci.

"Co je do takové práce, když já se dřu, nic nemám — a jiný zbohatne a je št'asten —" hučel Honzík. "Ten měl čas, že ujel!" zahrozil k lesu. "Ale škoda té knihy! Lidé, považte, kdyby se byl nedal ten hloupý Vašek náš o tu knihu obalamutit, mohla být tahle fabrika naše! Naše! Štěstí naše a židovi by zbyla práce!"

Ale Vašíček prodal ve své hlouposti knihu, drahocennou knihu — "Jak dosíci štěstí a moci na tomto světě" — židu za starou vydrovku. A nevím, i kdyby ji byl neprořadil, dosáhl-li by na tomto světě štěstí jakého! Inu, někdo nemá vůbec žádného štěstí, i kdyby měl stokrát návod k němu. "Český Vašíček" zejména. Jediný "Khon" tomu rozuměl! ... Zaplat' Pán Bůh, že i tento papírek mohu roztrhat!

LOUČENÍ STOJANOVO S MAMĚNKOU. PAMÁTKA PO MAMĚNCI — VLŇÁK.

Napsala Marie Sadovská.

EDMÉHO září r. 1887 k večeru vrátil se P. Stojan, exposita ve Svěbohově, na faru, netrpělivě očekávan hospodyní, neteri Josefku. "Velebný pane strýčku, měla jsem o vás starost. Tak dlouho nejdete. Venku fíčí ostrý vítr a vy jste šel zaopatřovat do dědiny, přes půl hodiny vzdálené. — S hlavou nepokrytou jste konal tak dalekou cestu. Bojím se, že jste se nachladil." "Ale nic se neboj, Josefko, já jsem otužilý. Vykonal jsem již delší cesty a za horšího počasí. Z lásky k Pánu Bohu musím přece něco vydržet." "A teď byste se měl pořádně najíst — leč já od oběda nic nemám. Poslal jste dvě chudé ženy, aby si přišly pro oběd — a nic nám nezbylo. Komora je prázdná, peněz také není, nebudu mít už z čeho vařit. Když vy všechno rozdáte. Každého žebráka chcete nasytit a pak nic pro nás nezbude." "Ale Josefko, vždyť ti chudáci mají hlad. Musíme se o ně starat. Neboj se, že nám bude zle. Dobrotivý Pán Bůh nám pomůže." "Ale co k večeři?" "Snad tam máš nějakou kýžku?" "Tu mám." "A uvař pár zemačků, sníme je s kýžkou, tím se nasytíme. . ."

Po večeři se odebral P. Stojan do své světničky. Měl připraveny zápisky do Pamětní knihy. Rozevřel ji — a zamyslel se. Jak to utíká. Je tu již čtvrtý týden. Dvanáctého srpna večer sem přišel — ve vši tichosti, neohlášen, nikým neočekávan. Ze Zábřeha připutoval pěšky — se svým jediným majetkem: klerikou a breviářem. Do

Příbora přišel před 11. lety chudý — a nyní do Svěbohova přišel ještě chudší, neboť byl zatížen dluhy. Pln důvěry pohlédl na kříž: "Spasiteli můj, Ty mne neopustíš, Ty mne vytrhneš ze vši tísně," zašeptal. A vzpomínal na další zážitky: Po svém příchodu do Svěbohova prvně se představil svému božskému Králi — klaněl se Mu u zavěrného kostela. Pak šel za starostou — a ten celý udiven uvedl ho na faru, sehnal pro něho lůžko a nejnutnější zařízení. Ale vyčetl mu, proč se neohlásil, že by mu byli občané připravili uvítání. V neděli na to 14. srpna, to uvítání bylo — velmi dojemné.

A P. Stojanovi probíhaly před zraky další události. Napsal maměnce do Beňova dopis a prosil ji, aby mu poslala svou nevlastní neter Josefku za hospodyní. Maměnka mu s radostí vyhověla — a tak je mu dobře, není na faře sám. A kolik radosti již ve svém novém působišti prožil. Do konce srpna pracovali u něho dva studenti, jeho synovec Baltazar Hřiva a synovec dp. faráře z Jedlí, Metoděj Směták: Psali prosebné dopisy o příspěvky pro sv. Hostýn. Přece se zase sehnaly nějaké peníze na zvelebení toho chlumu Matky Boží. A také se daří akce ve prospěch kostela ve Svěbohově, ve kterém je třeba provést mnoho oprav. P. Stojan vděčně pohlédl ke kříži a děkoval za ten úspěch, že když vyhlásil sbírky pro kostel, hned na poprvé bylo sebráno od jednotlivců i od spolku sv. Bonifáce 1150 zlatých. Ach, jak dobří jsou ti farníci ve Svěbohově, jak obětaví. Chápou plně jeho tužby, mají k němu důvěru. P.

Stojan jim v duchu žehnal a obnovoval svoje předsevzetí, s jakými začínal misijní činnost v novém působišti. Získávat duše bezúhonným životem, dobročinností a posvátnou liturgií. "Pane, jen mne posiluj, abych v dobrém vytrval. Pane, dej mi duše," tak opakoval, zíraje na kříž... A začal zapisovat do pamětní knihy.

Ještě nebyl se zápisy hotov — a na faru kdosi prudce zvonil. "Snad zaopatřovat?" Rychle nechal práce a běžel ke dveřím. Ale Josefka již otvírala. "Kdo to je?" "Poslíček s telegramem — strýčku, to je pro vás." P. Stojan hledal v klerice. Měl tam dvacet krejcarů a dal je poslíčkovi od cesty. Spěšně pak rozdělal telegram: "Maminka dnes zemřela. Pohřeb desátého." "Josefko, již nemám maměnky. Již nemám maměnky," štkal zlomeným hlasem. "Dej mi klíče od kostela. Půjdu ke svatostánku — světit svou bolest milovanému Spasiteli." Josefka podala mlčky klíče zkormoucenému knězi, sama tonouc v slzách. "Mám jít s vámi, velebný pane strýčku?" "Ne, modli se doma. Chci být sám... Jen Bůh a já."

Když se octl P. Stojan ve chrámě, vrhl se na kolena na oltářních stupních. "Můj božský Králi, svátostný Ježíši, Ty víš, jak trpím. Tobě zasvěcuji svoje zraněné srdce. Je mi tak teskno. Není to dávno, co jsem maměnce psal, těšil jsem se, že za ní zajedu, že se zahřeji v blízkosti její krásné mateřské duše, ale už ji neuvidím živou. Spatřím ji v rakvi... Můj Pane, zdá se, že mi srdce krvácí. Ale obětuji Ti tuto svou bolest. Pokorně volám: Buď vůle Tvá. S Jobem opakuji: Pán Bůh dal, Pán Bůh vzal, budiž jméno Páně pochváleno. Ó Všemohoucí Pane, budiž veleben, ochotně se podrobuji Tvé božské Prozřetelnosti. Děkuji Ti za to, žeš mi dal tak vzornou matku, tak pečlivou, tak obětavou, ano, matku svatou. Já věřím, že již dlí u Tebe v nebi. Zemřela v předvečer svátku Narození Panny Marie, jistě Tvá Neposkvrněná Rodička, kterou tak vroucně uctívala, doprovázela její duši ke Tvému trůnu. A Ty, všemohoucí Králi nebe a země, který jsi svou Nejsvětější Matičku odměnil tak plně a vzal Ji i s tělem do nebe, štědrě odměňuješ matky kněží a chystáš jim věčnou radost ve Svě nekonečné slávě. I duši mé drahé matičky jsi připravil místo ve Svém království. A tam se

s ní shledám, rovněž s drahým tatíčkem a se svými sourozenci. O Pane, jak útěšná je pravda Tvá, že u Tebe věčně žít budeme a nikdy se již nerozloučíme. Celá naše rodina bude spojena ve blaženství Tvé lásky, účastna věčného patření na Tvou Tvář. My, kdo Tebe nade všechno milujeme, božský Spasiteli, nemusíme naříkat u rakve drahé bytosti. Nikoli, my i v slzách musíme se radovat z toho, že nám zaručuješ život věčný, neb Svým zmrtvýchvstáním dáváš nám jistotu, že i my z mrtvých vstaneme a každý z nás v oslaveném těle budeme mít účast ve Tvé nekonečné slávě. Díky Tobě, nevyšihlá božská Moudrosti, neskonale díky za Tvé vykupitelské dílo, za to, žeš nás, ubohé tvory, učinil účastny Svého božství a připravuješ nám podíl ve Svém království, abychom spolu s Tebou ve společenství andělů a svatých radovali se nepomíjející radostí."

P. Stojan rozjímal o té radosti, "jaké nikdo od nás neodejme," připomínal si citáty Písma svatého, výroky apoštolů, církevních učitelů a mystiků o věčné blaženosti a vyvrcholil své rozjímání slovy svatého apoštola Pavla, že "ani oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani na srdce lidské nevstoupilo, co Bůh připravil těm, kteří Ho milují." Osušil slzy a naplněn sladkými útechami dlouho ještě se modlil, máje pocit, že spočívá na Srdci božského Spasitele, jako kdysi na Něm spočíval miláček sv. Jan ve večeradle na Sionu — a vnímaje tajemné záření Neposkvrněného Srdce Boží Matky i nadzemský jas čisté duše své matičky pozemské. Bylo mu neskonale blaze, všechna tíha s něho spadla, všecken zármutek zmizel a on se vracel na svou faru podivuhodně osvěžen a posílen.

Josefka v kuchyni ještě svítila, zastal ji, jak dříme nad modlitební knihou. Probrała se z dřimoty a spustila nářky: "Velebný pane strýčku, měla jsem o vás starost. Tak dlouho nejedete, je už po půlnoci. A v kostele je zima, bojím se, abyste nenachladl. A ráno máte túru — ve zpovědnici, pak u oltáře Páně, na kazatelně a odpoledne křesťanské cvičení. Jak to jen všechno zastanete, když se pořádně nevyspíte." "Neboj se, Josefko, s pomocí Boží všechno zastanu. Božský Spasitel mě potěšil a posílil. Nejsem vůbec unaven. Mám blahé vědomí, že zlatá

moje maměnka je v nebi — a tam se s ní shledáme. A tedy už nebudeme plakat. Musíme se těšit na život věčný. Dobrou noc, Josefko, klidně spí.”

P. Stojan požehnal neteři a odebral se do svého pokojíku. Ještě si připravil kázání ke svátku Narození Panny Marie, pomodlil se tři Zdrávasy za dar svaté čistoty, jak se je modlival po celá dlouhá léta již od svého dětství, přidal modlitbu k andělu Strážci a kladl se na lože, šeptaje prosby za duše v očistci, aby ho včas vzbudily. Svátek Narození Panny Marie oslavil tak krásně, že byl sám udiven nad těmi úspěchy. Od časného rána zpovídal; lidé čekali na svátostné rozhřešení daleko více, než kdy před tím. A zbožnost při mši svaté, zejména u svátostné Hostiny, byla opravdová. P. Stojan jen a jen děkoval božskému Spasiteli za tolikéř milosti.

Po odpoledním křesťanském cvičení odebral se do Jedlí za dp. farářem Smětákem, vyprosit si dovolenou, aby mohl odjet na pohřeb své zemřelé maměnky. Pan farář rád vyhověl prosbě Stojanově a rozhovořil se o své matičce. P. Stojan mu musil potom vykládat o té své milované maměnce. “Ach, ty drahé naše maminky, které nás vychovaly ke svatému kněžství. Kdo by dovedl vylíčit jejich nesmírné oběti, jejich skryté ctnosti, kdo by dovedl spočítat dny jejich usilovné práce pro blaho rodiny, práce bez odpočinku a jejich probdělé noci, ty noci, kdy se skláněly nad lůžky nemocných miláčků a sloužily jim do úpadu? Kdo by dovedl vypsát, jakou moudrostí se vyznačovaly, jak dovedly své děti nábožensky poučovat a učit je lásce k Bohu i k bližním, jak je slovem i příkladem vedly k dobrému a vzdalovaly od nich hřích. Ty naše šlechetné maminky nemusily studovat ve školách tohoto světa; byly to ženy prosté, neučené, ale ze školy Nejsvětějšího Srdce načerpaly tolik vědění, že vychovaly ze svých dětí vzorné křesťany, nadšené vlastence, statečné obránce vlasti a hlavně vychovaly Církvi svaté kněze, řeholníky a řeholnice, vychovaly světce. Only měly stále před očima ideál Neposkvrněné Panny a Matky Boží, nejvznešenější to ideál mravní čistoty a krásy, proto byly tak čisté, bezúhonné, proto žily tak svatě a dávaly národu mravně ušlechtilé potomstvo.”

Pan farář Směták se takto horlivě rozřečnil, zahrnuje chválami šlechetné křesťanské matky, že se mu až zarazil dech a stíral si s čela pot. “Jistě mi dáte za pravdu, milý spolubratře,” dodal potom, obrátce se k P. Stojanovi. “Krásně jste to vystihl, důstojný otče. Ty naše maminky zaslouží vskutku chvály. Ale my je nedokážeme dosti pochválit. Té chvály opravdové, plné, se jim dostane až na Věčnosti. A tam se s těmi svými drahými matičkami shledáme.” “Promluvte o tom blaženém shledání na Věčnosti u hrobu své maměnky. Všechno tam povězte, čím přetéká vaše srdce. Jed'te již zítra do své rodné obce a vraťte se 11. až odsloužíte zádušní mši svatou za vaši zesnulou mamičku. Já vás zastanu ve Svěbohově, nemějte obav.” “Upřímně Pán Bůh zaplat'. Jsem vám velice vděčný, důstojný otče.” P. Stojan se srdečně rozloučil s panem farářem i jeho domácími a po návratu do svého působiště chystal se na zítřejší cestu.

Devátého září po mši svaté oznámil věřícím, kam odjíždí a kdy se vrátí. Když se octl ve vlaku, rozevřel breviář a modlil se. Pohroužil se tak usebraně v posvátné texty, že ani nevnímal, jak mijejí stanice. Teprve nedaleko Přerova odložil breviář. Tu se mu mihnul před zraky výjev, jak před 11. léty, když jel ze Šilperka do Příbora, kam byl povolán jako kooperátor, čekali na něho v Přerově na nádraží maměnka s bratrem a sestrou. Přinesli mu podzimní část breviáře a balíček s pečivem i ovocem. Jak té dobré maměnce zářily oči, když ho spatřila a jakou měla radost, že tak dobře vypadá. A když jí řekl — bylo to právě v předvečer Příborské pouti 7. září, že ve svátek Narození Panny Marie bude v Příboře zpovídat, konat bohoslužby a kázat, byla tím velice potěšena a slibovala mu, že bude jeho činnost provázet svými modlitbami.

Ach, ta dobrotivá, něžná maminka. Již se za něho nemodlí na této zemi, ale přimlouvá se za něho v nebi. A on se brzy octne u její rakve. Ale ta rakev nebude vystavena v jeho rodném domku, v té vlídné chýžce čís. 46, kde prožil dětství a mládí. Bratr František koupil domek čís. 25. tam se přestěhoval s rodinou a maměnku vzal k sobě. Maměnka se těžko loučila se starou chaloupkou, ale brzy si zvykla v novém

obydli. Říkala, že pro mladé je to tam lepší a kde mladým se to líbí, jí se též musí líbit. Když je v domě vzájemná láska a svornost, je tam svatý mír a člověk se cítí doma, prohlašovala s úsměvem. A ona se vskutku v bratrově rodině cítila doma, neboť jí všichni měli rádi, švakrová Jenovéfa k ní byla velmi úslužná, byla jí oddanou dcerou. Maměnka umírala blaženou smrtí, mezi svými, zahrnována něžnou péčí. P. Stojan v duchu děkoval Všemohoucímu za všechna ta dobrodiní.

Pln nadzemského vzrušení spěchal do Beňova a hluboce dojat vítal se v bratrově domku se svými sourozenci a příbuznými, kteří se sjeli ku pohřbu. Na jejich pokyn něco málo pojedl a již spěchal do smuteční světničky k rakvi, v níž ležela drahá maměnka. Ach, jakými city se zaplavilo jeho nitro, když se jí zahleděl do tváře, jež se mu zdála jako živá, prozářená světlem lásky a když zlíbal její ztuhlé ruce. Poklekl u rakve té nejdražší bytosti a dlouho se modlil.

Potom povstal a vzpomínal na své dětství a mládí, jemuž drahá maměnka spolu s tatíčkem dodali tolik půvabu, tolik nadpřirozené krásy, že by to málokdo pochopil. Kolik štěstí, kolik radostí bylo doma v té malé chýžce, která se ozývala přes celý den mariánskými písněmi, kde se konávaly společné modlitby, když zazvonilo k "Anděl Páně" a kde se večer modlivali denně růžencem. A jak poutavě dovedla maměnka vyprávět o sv. Hostýně, o tom, jak se tam předkové z Beňova a okolních dědin utekli za vpádu Tatarů, aby tam pod ochranou Matičky Boží zachránili život, jak trpěli velikou žízni a na přimluvu nebeské Královny vytryskl pramen, aby se z něho napili a jak potom Matka Boží vyslala na tatarské stany pod Hostýnem rozložené, hromy a blesky, takže stany začali hořet a Tataři, pokud nezahynuli, dali se na útěk a opustili Moravu. Také o Velehradě maměnka dovedla vyprávět, o příchodu svatých slovanských apoštolů a o jejich lásce k našemu národu.

Tatíček také pěkně vyprávěl, ale z úst maměniných to znělo ještě sladčeji, krásněji. Ach, ta maměnka byla středem rodiny a vytvořila podivuhodné kouzlo v té chudícké domácnosti. Jak jen jí bylo možno,

zúčastňovala se poutí na sv. Hostýn i na Velehrad a jeho jako chlapce brávala s sebou. Vodívali ho i s tatíčkem do kostela, učili ho náboženským pravdám a měli radost, když se stal ministrantem. A jak mu mamička porozuměla, když zatoužil napodobovat velebného pána. Zřídila mu roztomilý oltáříček na půdě, pěkně vyčištěné a tam doprovodila jeho i spolužáka, který mu ministroval, dávajíc chlapcům naučení, aby si živě představovali, jak se slouží mše svatá, aby jejich počínání nebylo nějakou hrou, ale aby bylo opravdovou pobožností k oslavě božského Spasitele. A potom chlapci to brali vše vážně. Mamička je často sledovala a pochválila je pak, jak si zbožně vedli.

Ach, ta drahá mamička měla srdce jako by kněžské. Rozněcovala ho v lásce k Pánu Bohu a k Církvi svaté, posilovala v něm touhu po svatém kněžství, zajímala se o jeho studia na střední škole i v bohosloví, se zájmem sledovala jeho niterný růst. Inu, svatá maminka, jinak se to nedá vyjádřit. Té svaté mamince má co děkovat za své kněžské povolání. "Maminko zlatá, vy jste v nebi, přimlouvejte se tam za mne," promnesl vroucně, odcházející od rakve mezi příbuzné, kteří si s ním chtěli pohovořit.

Vypravovalo se o drahé mamince. P. Stojan se ptal, jak to, že tak znenadání odešla na Věčnost. Vždyť mu nikdo neposlal zprávu, že by byla stonala. A tu bratr František mu podal vysvětlení. "Maměnka byla čilá, na nic si nestěžovala. Teprve koncem srpna se nachladila, dostala horečku a musila ulehnout. Ihned jsme k ní zavolali lékaře a ten zjistil prudký zánět plic. Předepsal prášky a projevil naději, že snad se maminka uzdraví. Horečka klesla, ale maměnka těžce dýchala. "Já vím, že tu již dlouho nebudu. Prosím vás, zavolejte důstojného pana faráře, aby mi udělil svátosti umírajících." Tato slova mluvila trhaně, sotva dechu popadajíc. Stále se pak modlila a s velikou touhou čekala na velebného pána. Velmi zbožně přijala svátosti a připravovala se na smrt. Rozloučila se s námi, každému dala požehnání, též žehnala vzdáleným svým potomkům."

František se pak obrátil k P. Antonínovi a pravil: "Na tebe obzvlášť maminka myslila a řekla, že ti máme dát ten její

velký teplý vlnák, že ti bude k dobru." P. Antonín zaslzel. "Ach, ta předobrotivá maměnka. Tak na mne pamatovala. Ten vlnák budu mít ve veliké účtě. Budu s ním všude cestovat, nikdy ho neodložím," mluvil pohnutě. "Budu mít blaživé vědomí, že duch maměnin mě stále provází, že mě chrání ode všeho zlého." "Maměnka nás všechny bude chránit. Je jistě mezi svatými v nebi. I pan farář to říká." "Já musím za tím panem farářem jít. Asi mne na faře čekají. Ale ještě dnes přijdu mezi vás."

P. Antonín se odporučil svým drahým a odebral se na faru. "Již jsem na vás myslil, že přijдете," vítal ho pan farář a srdečně ho objal. "Především bych vám měl projevít soustrast. Ale vám netřeba prožívat smutek, jak to bývá při pohřbech, vám netřeba rmoutit se," mluvil k P. Stojanovi. "Vaše maminka je jistě mezi blaženými. O ní platí slova Písma, že "se bude usmívat v den poslední." "Díky vám, díky, důstojný otče, mluvíte mi ze srdce," pronesl vděčně P. Stojan. "Musím vám říci upřímně Pán Bůh zaplat' za to, že jste tak pěkně maminku zaopatřil a připravil k odchodu na Věčnost. Bratr mi vše vyprávěl." "Maměnka vaše opravdu svatě umírala, tisknouc svatý kříž a zírajíc zaníceně na mariánský obraz, visící naproti lůžku. Zdálo se, že se usmívá, že asi jí jde nebeská Matička naproti. Já bych chtěl uctít její památku a proto vám již teď říkám, že při pohřbu budu mít o ní promluvu v kostele. Vy byste mohl mít proslovy v domě u rakve, před začátkem pohřebních obřadů, a potom na hřbitově rozloučení u matčina hrobu." "Ano, jak to navrhuje, tak to bude nejlepší." "A také je mým přáním, abyste zítra sloužil velkou mši svatou a při ní měl kázání. Já bych měl ranní mši svatou. A v pondělí — samozřejmě, budete mít zádušní mši svatou za maměnku, i s promluvou." "Vše chci s pomocí Boží vykonat, jak si to ráčte přát."

"Čeká vás tolik úkolů. Ví, že je dokonale splníte. Máte velké dary Ducha svatého. Ale šetřte své síly. Ted' už byste si měl odpočinout, jste jistě unaven. Ovšem, nejdříve vás pohostíme — a pak půjdete do pokoje, který je pro vás připraven." "Pohostinství vaše nemohu odmítnout. Pojím něco s vámi, ale pak bych rád odešel — k

rakvi mé maminky. Ještě se tam chci modlit — a porozjímat o její lásce." "V tom vám nemohu zabráňovat. Ale brzy se vraťte, at' nemusíme na vás dlouho čekat."

Pan farář pak uvedl P. Stojana do jídelny vedle kuchyně. Představil jej své sestře, která mu hospodařila a všichni tři posvačili v pokojném společenství. Sestra vzpomínala, po kolikráte asi tu na faře byl P. Stojan hostem od času své primice, ovšem vždy jen na krátko. "Přijde jen k nějakým významným událostem," podotkl pan farář. "Jen když má sezdvátat nebo pohřbívat někoho ze své rodiny." "A potom též na primice," dodal P. Stojan. "To je pro mne největší radostí, mohu-li ve svém rodišti uvítat primicianta a mohu-li být primičním kazatelem. Beňov dal již řadu kněží Církvi svaté. Kéž by tomu tak bylo i nadále, kéž by v Beňově byly primice rok co rok. Za to se mnoho modlím." "Kéž v celé naší vlasti jsou četné primice, kéž máme hodně kněžského dorostu," dí pan farář.

"Ovšem, musí být u nás mnoho vzorných matek, svatých matek — a pak bude mnoho vzorných kněží, svatých kněží." "Kdyby bylo mnoho takových matek, jako byla ta moje, pak by náš národ spěl k mravnímu rozvoji a slávě," pronesl vroucně P. Stojan. "O tom chci hodně uvažovat a kázat." "Máte pravdu, o tom kažte. Kéž vás nadále Všemohoucí sílí, abyste tak úspěšně působil na vinici Páně, jako doposud." "Vroucí díky za vaše povzbuzující slova. A nyní se vám odporučím, ovšem na krátko." P. Stojan vstal od stolu se slovy "Pán Bůh zaplat' za pohoštění" a odešel do domku bratrova.

Příbuzní ho již toužebně očekávali, těšili se na jeho laskavá, povzbuzující slova. Jen málo však s nimi pohovořil omlouvaje se, že má ještě určité kněžské povinnosti a slíbil, že nazítří jim bude věnovat více času. "Chcete-li pomodlíme se společně u maminčiny rakve," navrhl chvějícím se hlasem. "Ano, vykonáme všichni pobožnost, ty nám milý bratře, předříkávej," promluvil jménem všech bratr František, nejstarší z rodu Stojanova. Rozsvítil svíčky u rakve a blízském stolku a P. Antonín začal: "Jsme tu všichni dnes pohromadě u rakve milované maměnky, jejíž duše je u Pána Boha a spolu s Ním také mezi námi. Chceme se

modlit na ten úmysl, abychom jednou — celá naše rodina, byli pohromadě u trůnu Nejsvětější Trojice, účastni věčné slávy." A nyní následovala pobožnost: Růženec slavný, litanie za duše v očistci a Zdrávas Královno. V hlubokém dojetí políbili matčiny ztuhlé ruce, ovinuté růžencem a rozcházel se. P. Antonín se přitočil k Františkovi s prosbou: "Dej mi ten vlnák, vezmu si jej se svými věcmi na faru. Mám si připravovat kázání na zítřek. Bude se mi tak dobře pracovat, budu-li mít mamínčin vlnák u sebe." "To je krásné, to mě dojmá, drahý Antoníne. Ano, vezmi si ten vlnák, pro tebe má veliký význam." Za chvíli jej podal P. Antonínovi, který si jej dal přes levou paži, do pravé ruky vzal kufřík a odcházel na faru. "Zůstávejte tu s Pánem Bohem a zítra na shledanou," pronesl srdečně ve dveřích.

Na faře se úžasle dívali na P. Antonína, obtěžkaného vlnákem. "To je památka po drahé maménce. Ten vlnák budu nosit všude s sebou, ten necht' je mým průvodcem až ke hrobu," pronesl nadšeně P. Antonín. "Toto je krásné, to se mi líbí," chválil pan farář. "Ten vlnák vás bude inspirovat k významným činům, vy s tím vlnákem všude půjdete vpřed jako vítěz, vykonáte veliké věci." "Mluvíte v prorockém nadšení, důstojnosti. Kéž by tomu tak bylo," dí pokorně P. Antonín. "Ano, mamínčin vlnák vám bude radostí, posilou a útěchou," dodala sestra pana faráře. "S ním vám bude dobře vždy. V jeho blízkosti, krásně usnete a osvěžen zdravým spánkem zítra budete mít úspěchy při své kněžské činnosti. Ale teď ještě musíte s námi povečeřet." "Poslechnu vás. Vždyť je to pro mne ctí dlít ve společnosti vaší a vašeho důstojného pana bratra," řekl uctivě P. Antonín, vcházející do jídelny.

Pomodlili se a s chutí se pustili do pokrmů na stole připravených. "A popijeme čaj z léčivých bylin, to je na noc zdravé," pravil pan farář. "Trochu vína bude až zítra po obědě." "Dobře to vše řídíte, důstojnosti," pochválil P. Antonín. A již se svěřoval, jak touží, aby zítřejší neděle byla dobře prožita — k oslavě Boží a ke spáse duší, aby bohoslužby i odpolední pohřeb přinesly účastníkům mnoho duchovního užítku. Nabídl se, že bude od časného

rána zpovídat až do velké mše svaté, kterou pak sám bude sloužit. "Ale jen se moc nepřetěžujte. Vy vždycky, když přijдете do Beňova — a vůbec všude, kam přijдете, namáháte se až do úpadu. Bojím se, abyste si nezničil zdraví a předčasně neodešel na Věčnost," mluvil starostlivě pan farář. "Matička nebeská mě chrání — a také moje maměnka pozemská. Obě jsou při mně — a vyprosí mi zdraví," řekl radostně P. Antonín. S blaženým úsměvem, s výrazem bezmezného důvěry v tvář, popřál hostitelům "dobrou noc" a odešel do pokoje, který mu byl určen.

Jak měl ve zvyku, na prahu se pokřížoval, požehnal ten příbytek a pak položil vlnák na postel, odložil kufřík a svlékl se. A hned se vrátil k tomu milému vlnáku. Políbil jej a začal meditovat o té vzácné památce. Co vše mu připomíná. . . .

Tímto vlnákem ovinuta spěchávala jeho maměnka za zimních dnů do chrámu; ten byl svědkem jejích modliteb, její touhy po Nejsvětější Hostině, její vroucí lásky k božskému Spasiteli. Ten byl svědkem kajícího, s jakou ve zpovědnici žalovala na sebe svoje chyby. Ten býval nasycen vůni kadidla, když se v něm zúčastňovala slavných odpoledních pobožností, kdy se při svatém požehnání vykuřovalo. Ten býval skropen svěcenou vodou při "Asperges me." Vlnák chránil tu šlechetnou maměnku před nachlazením, když nosila pod srdcem nový život. Považovala to za veliké vyznamenání, jestliže seznala, že je "v požehnaném stavu," děkovala Všemohoucímu za ten vzácný dar a zaslavčovala Mu to své nenarozené dítě, rovněž je obětovala Panně Marii.

P. Antonín se usmál blaženým úsměvem při myšlence, že i jeho maměnka tak zaslavčovala a obětovala Pánu Bohu a Jeho Nejsvětější Matce. Za něho, Antonínka obzvlášť se modlila, než přišel na svět; vždyť měla jakési mimořádné, nadpřirozené vise o tom, jak zrodí syna, který se stane knězem a bude zanícen velikou láskou k Hostýnu a Velehradu. Vlnák byl svědkem těch jejích visí, těch jejích horoucích přání, aby toho dočkala, kdy syn její přistoupí k oltáři jakožto zástupce božského Obětníka i Obětovaného. Vlnák byl svědkem jejích vroucích proseb, jejích povzdechů, jež vysílala k nebi, když volala: "Milovaný Spasi-

teli, vyvol si mé dítě ke Svě službě, at' je z něho Tvůj apoštol. šířitel Tvého svatého království, jenž by Tě chválil zde na světě a potom věčně Tě oslavoval v nebi."

Vlňák byl maminčiným průvodcem v celém životě. Když ztratil sváteční lesk, používala ho doma; pod ním urkávala malá nemluvnátka, bud' aby je nasýtila svým mlékem, nebo ukonejšila ke spánku. Pod tím vlňákem vinula malého miláčka k sobě, aby utišila jeho pláč a aby ho zahrála na svém srdci v čase jeho nemoci. Pod tím vlňákem maměnka vyluzovala úsměvy na tvářičce nemluvnátka, jež po ní vztahovalo ručky, pod ním chránila a léčila každé drahé dítě, které pro ni bylo tím nejvzácnějším pokladem. Ten vlňák byl prohrát teplem jejího čistého mateřského srdce, byl proniknut vůní jejích ctností, byl též svažen jejími slzami, jaké prolévala nad smrtí drahých bytostí. Ten vlňák byl svědkem jejího zbožného křesťanského života, prožitého v chudobě a ve stálém odříkání, byl svědkem jejích ustavičných námah a starostí o početnou rodinu, byl svědkem jejích radostí i bolestí, které vždy snášela trpělivě, s naprostou odevzdaností do vůle Boží. A když ve stáří ztrácela síly, pod tím vlňákem skrývala za chladných dní skřehlé ruce, ovinuté růžencem a modlila se za své drahé, blízké i vzdálené, zejména za něho — na ten úmysl, aby byl dobrým knězem, horlivým knězem a zachránil mnoho duší pro nebe.

Ach, ten vlňák je prosvětlen tolika modlitbami, jež maměnka vysílala za živé i zemřelé, za duše v očistci, na úmysly sv. Otce, za Církev svatou, za obrácení hříšníků, ba za celý národ cyrilometodějský a svatováclavský.

Ten vlňák je též svědkem její přípravy na smrt a jejího zbožného umírání. "Ach, s tím vlňákem chtěl bych přijít ku bráně nebeské," zašeptal P. Antonín, přitiskl vlňák k sobě a políbil jej. "Ten vlňák nikdy nedám od sebe. Ten je mi symbolem nesčetných mateřských obětí, symbolem bezmezné, obětavé mateřské lásky. Já se budu při něm posilovat v lásce k Bohu i k bližním. Chci rozlévat kolem sebe lásku, chci láskou získávat duše, jak to činili slovanští naši apoštolové, svatí Cyril s Metodějem." P. Antonín znovu políbil vlňák. Pak vyndal

z kufříku psací potřeby a zapisoval si myšlenky k zítřejšímu kázání i ku pohřebním promluvám. Pracoval dlouho do noci, ale ráno se necítil unaven.

V plné svěžesti, inspirován heslem "Všechno mohu v Tom, Který mne posiluje" spěchal do kostela. Byl rozničen takovým ohněm lásky, jak málokdy před tím a vše se mu po celý den dařilo. Měl pocit, že to není on, jenž káže, jenž má pohřební proslovy, ale že to jeho ústy hovoří Sám Spasitel. "Již nežiji já, ale žije ve mně Kristus," ta myšlenka ho pronikala. Jako by ho stravoval Eliášův oheň, tak mluvil horoucně a zapaloval srdce svých posluchačů. Když se po pohřbu sešli četní příbuzní ze Stojanova rodu a jejich příznivci ke společné večeři, připravené jim za přispění zbožných beňovských občanů na faře, to bylo plno chvály, jak překrásně P. Antonín kázal a jak dojemné byly jeho smuteční proslovy. Pan farář mu vzdal poctu řka: "Milý spolubratře, dnes jste nás všechny duchovně povzněl a posílil svým kazatelským uměním. Vaše kázání o lásce k Bohu a k bližnímu, o lásce, k jaké nás vybízí evangelium a jež má být utvrzována častným přijímáním svátostí, častou účastí na mši svaté, která má též být dosvědčována horlivým konáním skutků křesťanského milosrdenství, to nás všechny uchvátilo a jsem přesvědčen, že bude mít praktický účinek, že u nás v Beňově zmohutní horlivost v náboženském životě a naši farnici se budou předstihovat v konání dobra. A ty vaše dojemné pohřební proslovy, ty nás povznesly z tohoto pozemského slzavého údolí do říše věčného Světla, věčné krásy, věčného štěstí a sladkého pokoje, kde se všichni sejdeme v náručí Božím. Překrásné, ba strhující bylo vaše loučení s maminkou. Hovořil jste k ní, jako by její zjev, skvějící se nadzemským jasem, vznášel se před vámi a vy jste ji velebil za to, že se tolik obětovala pro své děti a vám že byla učitelkou, vůdkyní na cestě k dosažení kněžské hodnosti, že vám byla pravým Strážným andělem. A skvěle jste vyjádřil, jak blažené bude vaše shledání s maminkou na Věčnosti. Díky vám za vše. Budeme vděčně na vás vzpomínat."

"Důstojný otče, mně nepatří chvála, ale Pánu Bohu," pronesl skromně P. Antonín.

"Já jsem pouhé nic, Pán Bůh je všechno. On vše řídí, já jsem jen nástrojem v Jeho rukou." "Ano — nástrojem poslušným, nástrojem užitečným," dodal pan farář a srdečně stiskl ruce milého spolubratra. P. Antonín pak věnoval pozornost svým příbuzným, pronášel k nim útěšná slova a ujišťoval je svými modlitbami. Všichni již myslili na příští den, na zádušní bohoslužby a rozloučení s drahými místy. P. Antonín se ve svém pokoji na faře důkladně připravil na své poslední kázání a dlouho se modlil.

Ráno byl překvapen, jak se kostel naplnil, že byla hlava na hlavě, že nebylo volného místa. S rozechvěním přistupoval k oltáři, vyzývá vroucně o pomoc Pannu Marii a Ducha svatého, aby mohl svými úkony oslavit Všemohoucího a přispět ke spáse shromážděného lidu. A vskutku, byl vyslyšen. Mši svatou sloužil s opravdovou usebraností, která podněcovala lid ke zbožnosti a svým kázáním o smrti a věčném životě upoutal posluchače tak, že takměř ani nikdo nedýchal a celé ovzduší bylo proniknuto jakýmsi tajemným zářením Lásky Boží. Heslo, jímž své kázání zakončil, opakovali na jeho pokyn všichni věřící: "S Kristem žít, s Kristem trpět, s Kristem

umírat, s Kristem věčně v nebi kralovat." P. Antonína velice blažilo, že většina věřících přistoupila ke Stolu Páně. Po skončení bohoslužeb se pomodlil s věřícími za všechny zemřelé z Beňovské farnosti a za štastnou hodinu smrti. Potom se ještě modlil v sakristii své děkovné modlitby kněžské, ale lid na něho čekal a pak u kostela ho obklopil, aby ho zahrnul projevy své upřímné oddanosti. P. Antonín děkoval, žehnal, ujišťoval, že na všechny bude pamatovat u oltáře Páně. Ale musil spěchat na faru ke snídani a připravovat se k odjezdu. Beňovští zjednali pro něho povoz, který ho měl dovézt do Přerova na nádraží, odkud bylo vlakem příhodné spojení do Zábřeha.

Dojemné bylo loučení na faře se všemi přáteli, shromážděnými u společné snídani. P. Antonín, celý zruměněný láskou k drahému lidu, vsedal do povozu, tiskna k sobě památný vlnák po mamince. Ach, ten vlnák byl mu drahý nade všechny poklady. Říkal si v duchu, že by jej nedal, byť by mu za něj nabízeli bohatství celého světa. S vlnákem nastupoval cestu do svého působiště a představoval si, jak s tím vlnákem bude všude jezdit, že ten vlnák mu bude průvodcem na všech jeho cestách až do konce života.

PADÁ SNÍH

Padá sníh
zlehka, tiše
s nebes výše
v drobných hvězdách bělostných.

Vrch i pláň
v rubáš bílý
již se skryly ...
v doupě spěchá plachá laň.

Padá sníh ...
vločky sněžné
vzkřísí něžně
v kvítka teprv jara smích!

Na vše pad'
snížek bílý ...
stromy ohýbá
vítr, chce je kolébat.

Země již
podřimuje,
báje snuje ...
ze spánku jí nezbudiš.

J. Ježek

Vlasta Javořícká:

KRABÍČKA BONBONŮ

Povídka z minulých dob.

Věnováno mistru Dru. Jiřímu Veselému
v USA, k vánocům 1972.

SALONĚ paní lékárníkové Výborné bylo veselo a hlučno. Starobylý krb teple a útulně dýchal a lustr uprostřed místnosti zářil do všech koutů a osvětloval tváře přítomných. Hrál jako ve stříbrném pavuči ve vlasech samé hostitelky, které byly bílé a nádherně upravené. Oči všech zúčastněných dam se třpytily v té záplavě světla a jemná u všech pečlivě ošetřovaná pleť byla tím zářením jemně růžová. V cinkotu příborů a směsi hlasů zněl klavír, po němž se někteří z účastníků proháněli pěstěnými rukama. Nejkrásněji hrál Vladislav Březina, učitel hudby a ředitel kúru. Jeho bílé ruce pobíhaly po klávesnici a vyluzovaly z nástroje ty nejsladší tóny. Kolem klavíru se zdržovalo několik slečen, buď také hrály a chvílemi jedna nebo druhá obracely Březinovi noty. Byl to hezký mladý muž se světlou kšticí a jemně kresleným profilem. On však měl oči jen pro domácí dceru slečnu Albu, která tu byla hlavní osobou, kolem ní se vše točilo, protože slavila svůj svátek a proto si pozvala tuto společnost. Jediná dcera z tak bohaté a dobré rodiny si to mohla dovolit a každý to pozvání rád přijal. Mladý ředitel kúru a skladatel nebyl jediným, kdož měl oči jen pro ni. Bylo tu několik mladých mužů, kteří se o ní zajímali a byli by se rádi vážně ucházeli, kdyby nebyla slečna tak nepřístupná. Albě bylo asi čtyřiašedeset let, ale chodila dosud sama nezadaná. Říkala, že si svou první lásku již prodělala a na druhou

nespěchá. Jindy se vyjádřila, že se už z lásky neprovdá, a proto, že to musí být jedinečná partie, kterou si vybere. A zase jindy se smála a zavrhla vše to co mluvila dříve a tvrdila, že hledá lásku a až ji nalezne, že odhodí vše a půjde za jejím hlasem třeba do zapadlé myslivny či do selského statku nebo na obyčejnou školu. Muži na ní hleděli jako omámení, ale ženy o ní tvrdily, že je to koketa a všechny balamutí, aby mohli doufat, to vysoko i nízko postavení, aby je držela stále na své oprati. Nevím, co zamýšlela tato bohatá krasavice, ale jisto jest, že byla rozmarná a nevyzpytatelná. Dnes tu byl přítomen mladý zdejší lékař doktor Šmolín, advokátní koncipient doktor Bláha, potom soudní úředník Jaroš a poštmistr Sivera. Všichni se o ní ucházeli a všichni doufali. Nejupřímněji ji však miloval ba přímo zbožňoval ředitel kúru Vladislav Březina. Ten měl pro ni srdce na dlani, v němž mohl každý viděti jak ji miluje. Vladislav byl dobrý, cituplný hoch. Trochu ostýchavý a přece bylo-li třeba také odhodlaný. Vychovala ho vzdělaná a ušlechtilá matka, která mu sice nemohla dáti vyšší vzdělání než nějaký čas studování na konservatoři. Zato však mu vštěpovala všechny poklady své duše.

Však Vladislav už ji ztratil. Bylo to předčasně a zůstal mlád na světě sám. Hledal teď ženu, která by mu ji nahradila. Myslel, že ji našel v krásné tělesné schránce slečny Alby. V její blízkosti se chvěl něhou a ochotou, jakou v něm vzbudila žena, jež

mu měla znamenat nejdražší bytost na světě.

Slečna Alba byla krásná. Byla podobná své matce, ovšem jak měla paní Výborná vlasy bílé, tak slečniny byly černé. Paní lékárníková říkala, že měla právě takové a že neví, proč jí vlasy tak brzy zbělely. Alba se tomu smávala a i dnes pravila, že by to ráda zvěděla. Tak bílá barva u poměrně mladé paní, že je nejvšes intresantní.

Alba měla vlasy jako havraní peří ebenově černé s modravým leskem a zakládala si na nich. Byly od přírody kučeravé a Alba tím snad koketovala, že nikdy nenosila pracný účes z ruliček, jak se to tehdy nosilo. Mívala je hladce učesané, prohrábala je často svými prstíky a trpěla, aby jí vlny někdy spadly až do čela. Věděla, že její čisté pleti, vždy poněkud osmahlé se dobře druzí. Oči měla modré, jako sytá obloha ve žních. Však ty oči byly cílem všech pohledů Vladislava Bžeziny. Jím zpíval a pro ně skládal nejlepší kousky. At' to byly sladby kostelní, nebo světské, všecky patřily těm krásným očím.

Však také často na něm ulpívala pohledem tato krasavice, snad častěji, než na těch ostatních. Tohoto večera oplývala veselostí. Na pianě měla plno něžných a jemných dárek od přítelkyň a ctitelů. Většinou to byly hyacinty, karafiáty a orchideje. K těm květům se každou chvíli vracela a laskala je svými pěstěnými rukama nebo purpurovými rty. Doktor Smolín jí pravil, že by chtěl býti tou jednou orchidejí. Pošt mistr zase povídal, že ty květiny nenávidí, odluzují prý mu slečninu pozornost. Mezi dárky byly též knihy, album na fotografie a originál obrazu. Ten maloval Jan Jaroš. S uzarděním řekl, že dělá též do kumštu a tu si dovolil přinést malou pozornost. Alba pozorovala obraz přivřenými očima a neřekla nic. Naposled přibyla mezi dárky i ozdobná krabička bonbonů. Byla na ní vyobrazená červená růže. "Namalovaná" — ušklíbala se Alba v duchu "proč ne čerstvá? Bože, to je hlupák!" Taková nejapná bonboniera nestála ani za její pohled. "Což nemohl napsat nějakou skladbu a věnovat ji mně? Nebo nemohl přinést také květiny?" Alba až zčervenala nespokojeností.

Slečny, které sem byly pozvány švitořily všechno možné až se jedna z nich zeptala:

"Cože tu není Růženka? Vidám ji s tebou tak často, Albo?"

Alba byla trochu rozpačitá.

"Ani nevím, věř mi, Jitko. Kdosi povídal, že je nějak nemocná."

Ve skutečnosti na svou přítelkyni zapoměla. Někdy říkala se smíchem, že raději kamarádí s hochy, než s děvčaty. Přítelkyně že ji dovedou ze závisťi hodat otrávenými šípy, kdežto hoši jsou buď ctiteli nebo kamarády a že je jí to příjemnější.

Při vzpomínce na Růženku ji trochu polechtalo svědomí. Opravdu si na ni nevzpomněla, ač věděla, že Růža je ze všech kamarádek nejupřímnější, že není nikdy zlomyslná ani závistivá, ač má ze všech nejméně. Je sociální pracovnící a ze svého platu živí matku, která je úplně bez prostředků. K Albě projevuje vždy přátelství plné oddanosti.

Vyrůstaly spolu, paní Brabcová bydlela dlouhá léta u Výborných a holčičky si spolu hrávaly. Alba byla vždy poněkud pannačná a svěhlavá, Růženka skromná a ustupující. Proto se tak dobře shodly, uměly si hráti celá půldne a nikdy se nepohádaly. Alba věděla, Růženka poslouchala a bylo to dobré.

Teprve když se paní Brabcová odstěhovala do odlehlé ulice a Růža musela studovat, tak se jejich cesty rozletěly. Ovšem stará láska nerezaví, jak praví staré přísloví a tak v tomto případě to také tak bylo. Alba si ráda vzpomněla na krásné chvíle dětství a Růža jí říkala — nezapomenutelné. Vždy byla ráda, když jí Alba vyhledala. Radostně jí přivítala, byť to bylo někdy po sebedelší přestávce. Alba zatloužila po přítelkyni jenom několikrát do roka. Byla při své kráse a při svém blahobytu také sobecká a nedbala ohledů. Růžu cenila jako ze všech nejlepší, co jí zbyly z dětských let. Růženka měla tu dobrou vlastnost, že nikdy nebyla jízlivá a nikdy Albu nešpičkovala jako ty ostatní. Proto teď Alba učitila výčitku: "Jsou-li tu ty závistivé a falešné, měla tu opravdu býti nejdříve Růženka. Musím ji nějak odškodnit!" Po chvíli však pustila tu záležitost z hlavy.

Společnost ji zvala, aby něco zazpívala. Březina ji měl provázet. Alba nebyla moc nadšená, protože nebyla valně hudebně nadaná ani co se týkalo hlasu, ale byla v tom ohledu cvičená a něco se přeci naučila.

Březina se šťastně usmíval. Ten mladý umělec se domníval, že je v tom celé blaho života, dostane-li muž ženu tak vzdělanou jako je sám, že se s ní bude bavit po celý život jen o svém umění a nebude mít jiných představ ani důležitých potřeb. Když si pomyslel, že by si měl vzít jinou dívku než Albu, hned si připadal jako ztroskotanec života. Miloval ji celým srdcem a zbožňoval ji velikou láskou a úctou, jakou dovedlo vykouzlit jeho nadšené nitro.

Když Alba zpívala, hrál zbožně a bez dechu. Pokládal její zpěv za nejsladší. Jistě ani andělé v nebi nechválí Boha příměnnějšími hlasy!

Albiny přítelkyně vyměňovaly všelijaké pohledy. Některá zpěvu rozuměla a říkala s přesvědčením, že na hlasu Albinu není nic zvláštního. Jiná tomu nerozuměla, ale proto se ušklíbala také. To ze závisti, že neumí zpívat alespoň jako Alba.

Doktor Smolín se usmíval trochu shovívavě, ale oči nespouštěl z krásného zjevu oslavované dívky. Tolik se mu líbila, že byl v její společnosti jako v transu. Přece lékárníkova vážená rodina a jistě pěkné věno! Také si myslel, že nezná pro sebe vhodnější nevěsty.

A takové myšlenky zde měli všichni a všichni házeli své sítě jako obratní rybáři, co mohli nejlépe. Každý k tomu používal jinou metodu. Jeden se domníval, že jí bude imponovat, bude-li se tvářit úplně lhostejně. Druhý ji chtěl získat přehnanou pozorností a ochotou.

Jen Březina nedovedl svou lásku utajit. Skládal ji do svých očí, do svých úsměvů a do své hry. Domníval se, že rozumí-li Alba hudbě jako on, že i ona pochopí. Zvláště pak, když byl vyzván paní domu, aby zahrál na housle, tu se mu prostý nástroj v jeho rukou rozelkal jako slavík v hustém, lesním mlázi, i jako vzácný cizokrajný pták.

Všichni tleskali nadšeně té uchvacující hře a pan lékárník Výborný přistoupil k mladému houslistovi a poklepaje mu na rameno, pravil:

“Umělec, opravdový umělec. — Ani jsem nečekal, že nás tak překvapíte.” Oči se mu zaleskly. Pan Výborný byl přítelem umění a podporoval všechny jeho odvětví.

* * *

Když bylo po půlnoci, společnost se rozcházela. Před tím ještě zazvonily poháry na zdraví a krásu slečny Alby, a každý ctitel si odnášel domů špetku naděje. Alba věnovala každému z nich veselý a slibný úsměv nebo stisk ruky. To uvádělo všechny v nadšení — v největší ovšem Vladislava Březinu. . .

Nemohl jít ani domů. Byla hvězdnatá měsíční noc a v té se daří nejlépe snům. . . Březina se toulal za městem kolem řeky, která tajuplně šuměla a snil ty nejkrásnější plány. . .

Albě se také nechtělo jít spát. Švitořila ještě s rodiči, kteří byli nadšeni jejími úspěchy a byli svorně do svého jedináčka zamilováni.

Paní Výborná se smála, jak byli ti všichni mužští hosté pro Albu zaujati a probírala s dcerou ty ctitele jednoho po druhém. Alba byla roztomilá se svým jedinečným humorem, jimž všechny posoudila a sesměšnila.

Také otec se zasmál, ale potom povídal vážněji:

“Ale, měla bys už jednou volit a zanechat stálých žertů a flirtování. Mně se velmi líbí poštmist a Jaroš — z těch by sis měla jednoho vybrat!”

“Nu, ovšem, jsou to milí a sympatičtí muži,” souhlasila paní, “máš, tat'ku, pravdu, ale ani jeden není s akademickým titulem. A na ten má naše Alba právo!”

“Ano, ano,” se smíchem volala Alba, “abych přece byla paní doktorovou!”

“Tedy si vezmi doktora Bláhu, nebo Smolíka, oba by tě brali ještě dnes. Dokonce Bláha mi pravil, že by se ženil od hodiny.”

Rodiče hleděli na dceru trochu starostlivě, ale při tom radostně. Hle, jaké mají dítě! Každý o ni usiluje, každý ji miluje a stojí o ni.

Alba třepala rukama. “Ne — ne — tak náhle se nerozhodnu! Mám čas do třiceti! To bude ještě velký výběr! A abyste vě-

děti, moji milí starouškové, z těch všech, co tu byli se mi nelíbí ani jeden!"

"Ty čtveračko," hrozil otec Albě, "nesmíš být tak vybíravá. Nezapřeš nám ostatně, že se ti alespoň trochu líbí Březina! Ten je nejhezčí a nejupřímnější ze všech. Takový nezkažený, přímo nevinný chlapec to je," dodal pan Výborný a zálibně se usmál. "A zdravý kluk, radost pohledět!"

"Ale jdi!" Jako bodnutá zvolala paní Výborná. "Varhaník, ředitel kůru — skladatel — to není nic pro naší Albu!"

"A proč?" se smíchem se durdil pan lékárník, "jsi, maminko, trochu pyšná, a to se nevyplácí! Proč by si naše dcera nemohla vzít muže hůře situovaného a nebo dokonce bez trvalého zaměstnání? Však my bychom ji uživil! A pak — umělec — to přece zní krásně. Kdyby ten mladý snaživec nemusel mít starost o chleba, věnoval by se potom jenom umění, nu, a naše známosti by mu dopomohly k úspěchu!"

"Ach dej pokoj, tatínku, kam ty až myslíš! Musím si vše sama rozmyslet!" Dala rodičům dobrou noc a šla spát. Tím udělala konec další debatě.

Ve skutečnosti však neulehla — sedla si ve svém pokoji a prohlížela dárky. Květiny mdle voněly — přišly ze skleníku do jiného prostředí, které jim nebylo příjemné. Jistě asi uspiší jejich odkvět. Obrázek — maza-nina? Odložila ho se soucitným úsměvem. Krajinka na něm je sice jako živá, ale to právě moderní umění nechce! A bonboniera? Pah — ten pitomý Březina, místo skladby jí pošle bonbony! To si věru mohl uspořít! Alba se zakousla do rtu. Bylo jí čehosi líto. Myslíla, že ten — alespoň ten, lépe chápe její duši a zatím místo procítěné skladby, která by byla výkřikem jeho duše — jí pošle bonbony. . .

Roztrhla obal, serval celofán a nahlédla. Nu ano — bonbany! Nesmysl! Přitiskla nešetrně víčko a odhodila krabičku.

Ulehla na lůžko a zavřela oči. Raději spát. . .

* * *

Ráno vstla v lepší náladě. Slunce se smálo do oken a zimní den hýřil bělostí, na které se třeptily drobné krystalky dráho-kamů. Takový den sám zlepšuje duševní stav člověka a napravuje myšlenky.

Alba si vzpomněla, že si v duchu slíbila nějak odškodnit Růženku. Nu, což, to bude lehké! Je to takový dobrák, který odpustí a nikdy se neurazí. V první chvíli měla v úmyslu obléci se a jít Růženku navštívit, ale pak si vzpomněla, že má ode včera smlouvenou vyjíždku na lyžích na okolní kopce. Bylo dlužno dostát slibu. Ostatně krásný sníh ji lákal více, nežli Růženka.

"Ach, co, pošlu jí nějaké květiny nebo bonbony. Aha — bonboniera — dám jí tím najevo, že na ni vzpomínám, zvláště, když jsem slyšela, že je trochu nemocná."

U Alby nebylo nikdy daleko od rozhodnutí k činu. Zabalila krabičku s bonbony do hedvábného papíru, zavolala chlapce ze sousedství a řekla mu ve spěchu:

"Dojdi k slečně Brabcové — bydlí tam a tam — dej jí tento balíček a řekni, že ji pozdravuji!"

Kluk to valně neposlouchal — vzal balíček a pětikorunu, kterou mu Alba vtiskla do ruky a utíkal. Spěchal do školy a přišlo mu to celkem nevhod, — ale ta pětikoruna stála za to, a tak běžel.

Dnešní děti nejsou příliš ochotné a mají velké požadavky. Koncem minulého a začátkem tohoto století, měl halěr u dětí velkou cenu — dnes jim koruna nestojí za námahu.

Doběhl tedy do té určené ulice, vyhledal dům a zazvonil. Otevřela domovnice. Dal jí balíček a řekl jen to nejnnutnější:

"To je pro slečnu Brabcovou!" A už byl ten tam. Klouzal po ujeté koleji a uháněl ke škole.

Paní domovnickové se balíček obrátil v ruce. Neměla valně ráda dámy Brabcovy. Paní nestála o nějaký klep nebo kus řeči, byla málomluvná a slečna byla stále doma, nikdy si nedala v noci otvírat dům. Schody si myly samy, nedaly tedy nikdy žádné zpropitné. Co s nimi? Byly domovnickové lhostejné jako vzduch. Šourala se po schodech a vstřčila balíček do rukou paní Brabcové.

"Přinesl to nějaký chlapec," povídala a šla.

Růženka opravdu stonala. Sehnala si někde chřipku. Patrně v poradně nebo v domech, kam chodila dohlížet na kojence a

kontrolovat příbytky chudých lidí. Měla pár dni teplotu, bolení hlavy a rýmu.

Maminka byla vdova a mimo tuto dcerku měla syna, jenž byl typografem v Praze. S dcerou žila ve skromnosti ale v lásce, obě byly k sobě milé a pozorné. Přirozeně se o Růženku bála a tak ji držela v posteli. Sama chodila po posluze a prodlévala často mimo domov. Ted' zase právě odcházela a proto se s balíčkem vrátila jenom na skok.

"Tuhle ti kdosi cosi posílá," pravila a ve dveřích ještě dodala: "Jenom lež a snaž se přijít do potu! Přijdu co nejdřív."

Růženka soucitně hleděla za maminkou. "Chudák," uvažovala, "také ji to už zmáhá." Tohle jí bylo vždy líto, že maminka, která kdysi byla ženou úředníka, teď musí posluhovat. Ale bylo to tak. Tatínek si ji vzal už jako vdovec. Byl už starší ale velký fešák a hodný člověk. Maminka si ho brala z lásky. Doufal, že než děti vyrostou našetří trochu peněz na jejich vzdělání a vybavení. Bohužel, zemřel brzy, úspory byly nepatrné a tak matce nezbylo nežli dát dětem jen nevelké vzdělání a sama ještě stále pracovat.

Ach — nad tím uklouzl Růže často vzdech! Ale maminka si nikdy nestěžovala a Karel a Růženka byli mladí a plní nadějí do budoucna. Až Karlovi stoupne ten plat typografa, bude maminku podporovat a Růža až se vdá, vezme si maminku k sobě a zpříjemní jí další roky života. Tu dnešní štrapáci jí vynahradí.

Na posteli byla dlouhá chvíle. Včera Růženka skoro plakala. Byla stále sama, neměla co číst — vše co bylo doma, už měla přečtené. Kdyby alespoň přišla některá kamarádka, ale žádná si na ni nevzpomene! Proč si několikrát za to půldne vzpomněla na Albu? Na tu krásnou a hodnou Albu? Ano, Růža ji cenila jako hodnou přítelkyni. Ovšem Alba se k ní hlásí a vždy se s ní zastaví, jen když se náhodou potkají. A je št'astná, má tolik ctitelů! Mezi nimi i varhaníka Březinu. . .

Při tom pomyšlení Růžence vždy zabušilo srdce. Březina se jí tolik líbil! Když hrál v kostele na varhany a k tomu zpíval — po pozdvihování mívál solo. Jeho hlas byl takový tvrdý, kovový a přece tak sladký . . . zavírala oči rozkoší při jeho zpěvu.

Vzbuzoval v ní pravé nadšení. Nikdy se tak vroucně nemodlila, jako když Březina zpíval. A nejenom ona cenila jeho zpěv, ale i osoby velmi kompetentní a vysoce umíštěné.

Nedávno povídal starosta doktor Kulhan: "Co máme toho Březinu, chodím také do kostela. Ten člověk má hlas jako zvon. Je ho k nám skoro škoda!"

A mnozí mu předpovídali velkou budoucnost pro jeho skladby.

Růženka nebyla závistivá, v její dobré duši nebylo místo ani pro žárlivost ani pro nenávisť. Přála Albě vše dobré, aby vyslyšela toho krásného a ušlechtilého Březinu! Aby byl on št'asten. . .

Na to vše myslela včera celý den a dnes už měla strach, že to bude zase nanovo. Bude zase přemýšlet celý den a co z toho vzejde? Jenom nespokojené úvahy a pošetilé myšlenky. Lépe jí je v zaměstnání, jde-li do dělnických příbytků, alespoň vidí, že je lidem ještě hůř než její mamince.

Najednou přišel balíček! Jako nová vzpruha! Co to bude? Od koho? Proč? Nikdy nedostávala balíček ani dopisů. Leda psal-li bratr Karel. A to pravidelně přicházelo mamince. Co tohle?

Otevřela obal — bonboniera! A jaká krása! Ještě nikdy takovou neměla. Koupila-li si sama mlsání, tedy deset deka volných bonbonů, aby jich bylo hodně! Taková bonboniera krásná! A ta růže na ní! Červená růže — znamená lásku! Růžence se rozzářil celý obličej. Nádherná krabička! Tu bude mít na ruční práce. Bude si do ní ukládat bavlinky, jehly, náprstek i rozdělanou dečku — a vždy bude obdivovat krásnou růži!

To dobré děvče bylo jedno z těch št'astných bytostí, jež se dovedou radovat i z maličkostí celkem bezcenných.

Otevřela krabičku a zajásala nad jejím obsahem, — jemné čokoládové bonbony — ach, to bude pochutnáníčko! Po nemoci, zvláště když ji provázely horečky, má člověk vnitřnosti jako vykradené. Tak by byla chut' na něco dobrého — až se sliny sbíhají!

Ale, kdo jí tu nádhernou věc poslal? To asi někdo velmi ušlechtilý — a udělal to z lásky?

Vždyť jinak nikomu není užitečnou, nikdo jí není nic dlužen a nikdo si ji nemusí pro nic předcházet! To musí být opravdu jen z lásky! Určitě z lásky! Ale kdo? Kéž to pozná — dá mu celé své srdce!

A jsou tu dokonce dvě vrstvy! Nadzvedla první — všechny bonbony byly baleny v různobarevném staniolu a seděly v papírových mističkách. Byla to pastva pro oči a což teprv pro chut'! Druhá vrstva také taková... ale, tu je obálka — psaníčko!

Ted' zví od koho to přišlo. Až se jí roztepalo srdce. Vzala obálku zbožně do rukou...

"Vážená slečno! Snad Vás neurazí prostota a chudoba tohoto dárku? Nevím. Trnu úctou a svatou bázní před Vámi a žasnú nad odvahou, jež ve mně vzrostla.

Takovou odvahu vzbuzuje v člověku jen láska. Ještě nikdy jsem se Vám ze svého citu nevyznal, ale dnes již nemohu jinak. Někdy mi připadá, že i Vy se o mne trochu zajímáte. Kdybych věděl, že tomu tak, byl bych tím nejšťastnějším člověkem na světě. Chtěl jsem Vám dát svou nejnovější skladbu — je to slavnostní velká mše v tonině C dur. Složil jsem ji, je přijatá a budu ji hrát o Božím Hodě velikonočním na poděkování za ten nejslavnější cit, který mi byl dán — za lásku k Vám.

Zvím-li, že mé city opětujete, složím k ní chvalozpěv k požehnání a ručím zato, že kostelní klenba ještě neslyšela tak nadšené jásání.

Vám v úctě oddaný

Vladislav Březina."

Růža dočetla a spustila ruce s dopisem na pokrývku. Takové překvapení a vlna velikého štěstí je sto člověka až usmrtit! Nemohla ani vydechnout.

Zavřela oči a setrvala v tom ustrnutí jako ve sladké mdlobě. Měla strach, že je to jen pohádkový sen, z něhož se probudí a jenž se již nikdy nevrátí.

Maminka ji našla v této sladké malátnosti a byla překvapená krásou a září, jež jí sálala z obličeje. Opravdu, myslila si, člověk pro samou práci ani nezná dobře svoje dítě. Dívám se vždy na ni jako na obyčejné stvoření a zatím je to velmi krásné děvče. A to měla Růža oči zavřené,

když je otevřela a upřela je na matku, zářily jako hvězdy.

"Růženko," zvolala, "co se to s tebou děje?" A spatřivši na pokrývce neznámou krabičku, ptala se dále: "Kdo ti to poslal?"

"Maminko," zvolala Růža a rozepjala po ní ruce.

Byl to výkřik svrchované radosti.

* * *

Druhý den se počasí obrátilo, slunko bylo zahaleno mlhou, která padla na celý kraj, ale utvořila zase jinou krásu. Vše bylo ve znamení bělostného třepení a běl pokrývala i oblohu. Celý prostor byl naplněn oparem a se stromů visely krystalky jinovatky.

Růža již chodila po pokoji a ráno psala lístek. Maminka jdoucí do posluhy, nesla ho na místo určení. Dala ho u kostela staré žebračce, kterou Růža vždy obdarovávala almužnou, se žádostí, aby to psaní odevzdala panu "regenschorimu" až půjde do kostela. Při tom se i maminka zastavila ve chrámu a obětovala otčenášek na poděkování za štěstí svého dítěte.

Růža mnoho nepsala:

"Přijďte dnes ve 3 hod. na valy. Chci s Vámi promluvit a poděkovat Vám. Růžena Brabcová."

Opoledne už nedbala, že ještě cítí slabotu a točí se jí trochu hlava. Po chřipce to jiné nebývá. Oblékla ty nejpleší šaty. Plášť měla trochu ošumělý, ale klobouček jí dobře slušel. Také měla zánovní botičky, na kterých si zakládala. Koupil jí je Karel k Ježíšku. Na krk si uvázala pěkný bledě-modrý šáteček, který zdůrazňoval modř jejích očí.

Šla po ulici s počátku vratkým krokem, ale stále statečněji. Růža byla samostatné děvče a dcerou své doby. Jednala rychle a rozumně. Řekla si, že je nejlépe promluvit s ním tváří v tvář. Pováží mu, že už ho dávno miluje a to z celého srdce i z celé duše. Že sice nemá věno, ale že zůstane-li v zaměstnání, že si na věno brzy vydělá. Jinak že mu bude ženou věrnou a oddanou. Že se vynasnaží ho plně chápat a pomáhat mu, že budou určitě šťastni. Ach, jak miluje jeho hudbu a zpěv! Bude mu opisovat noty, rozepisovat písně a k tomu povede domácnost, aby ničeho nepostrádal. A bude s nimi

maminka, která je dobrá a pilná a ta jim bude pomáhat.

Ostrý mrázík jí ošlehal tváře, že byly jak růžičky a na vlasy jí sedala jinovatka. Měla ji i na kloboučku i na límci u pláště.

Reditel kuru, Vladislav Březina přecházel již na místě určeném ke schůzce. Bylo mu podivné, co mu chce slečna Růženka, s níž se sice znal už z tanečních hodin, ale celkem se s ní vídal zřídka. Věděl, že je to velmi jemná a vzdělaná děvče, že také v kostele ráda zpívá a snad i pěkně, ale více se o ni nezajímal. Proč ho zve? Bylo mu to divné a čekal netrpělivě, až přijde.

Na valech byly jen malé chaloupky a přizemní domky, kaplička svatého Josefa, kolem níž stálo několik stromů, nyní ojíněných a zatížených křišťálovým třepením.

U těch se objevila Růža, když ji Březina uviděl. Pokročil jí vstříc, podal jí ruku a smekl klobouk — a protože byl člověk dobrý a na každého se usmál a vlídně pohleděl, obdařil ji také laskavým úsměvem.

Stiskla jeho ruku. Všecka růžová a zmatená mu pohleděla do očí. Cestou měla plno odvahy a říkala si stále, že by bylo nejlepší vyzvat ho, aby promluvil. Hledět do jeho drahých očí a slyšet jeho melodický, zbožňovaný hlas. Ted' jí jaksi opustila odvaha. Sklopila oči a stála proti němu tichá — rozpačitá. Březina ji pozoroval a podvědomě si přiznal, že snad ta dívka ho miluje. Až se zachvěl pod tím poznáním a přepadly ho rozpaky. Proč přišla? Co od něho chce? Konečně se vzmužil:

"Slečno," pravil, aby ji povzbudil, "když jste mne pozvala, tak tady jsem!"

"Ano, děkuji vám. Myslíla jsem si, že je to tak nejlepší — moci si promluvit. Papír — copak papír — byla bych ráda hodně odepsala — ale to nic není. Musím se na vás dívat, abych viděla, že je to vše pravda a ne jenom sen."

Nechápal, ale byl dobře vychován a nerušil ji. Šel volně po jejím boku a čekal, co bude mluvit dál.

"Děkuji vám za ten krásný dárek. Přišel mi tolik vhod. Když je člověk nemocný, leží a podléhá nudě..."

Znovu nechápal, ale myslel, že snad nerozuměl.

"Byla jste, slečno, nemocná?"

"Ano, ale to nic, malá chřipka. Ale jak to, že vy jste si na mne vzpomněl? Já mám bonbony tak hrozně ráda." Obrátila k němu své krásné zářivé oči. Byl tak udivený, že nemohl ani promluvit, jen hlesl: "Bonbony..."

"Ano, právě takové, jaké jsou v té kasetě. Čokoládové s likérem nebo kávovou a ořechovou náplní — to je pravá báseň. — Nu ale copak bonbony, ale to psaní! Bože to psaní! Pane Březino, nevím, jak jsem k tomu přišla! Takové psaní — ach kdybyste věděl, co všechno jste mi tím psaním dal! Píšete, že mne máte rád a já to ještě nevěděla — vždyť si připadám vedle vás taková nepatrná a všední — vy jste přece umělec!"

Růža byla šťastná, že se odhodlala nalézt slova. Srdce jí bušilo a štěstí ji naplňovalo od kořínků vlasů až po paty u nohou. Cítila to zcela zřetelně.

Vladislav Březina nebyl mocen slova. Ježíš Maria — říkal si v duchu — Ježíš Maria — jaké to mámení? Co se to děje? Bonbony? Dopis? Pot mu vyrazil na čele pod kloboukem a po zádech se mu rozlila horká záplava. Co tohle znamená?

A Růža pokračovala v sladkém tetelení svého hlasu:

"A mši svatou, slavnou mši svatou jste složil k vůli mně? Bože, já ani nevím jak si toho zasluhuji. Ale když jste to udělal, tedy se přičiním, abych toho byla hodna. Vladislave, uvidíte, že vás ve všem pochopím. Já vím jste genius a já jenom všední děvče, sociální pracovnice, ale uvidíte, že se budu učit u vás, budu vám pomáhat a držet vám pro zdar a úspěch palce — budu vám státí po boku svou láskou až budete tvořit..."

Vladislav Březina přivíral oči. Cítil, že se tu stal nějaký strašný omyl, hrozná škodolibost osudu, či ještě někoho jiného? To udělala Alba!

Hrůza, stesk a žal v něm vyvstaly a div ho nezardousily. Vladislav byl však člověk ušlechtilý a nemohl říci tomuto rozechvělému, na první pohled zamilovanému děvčeti ani jedno zlé slovo. Ač byl nepřítel bolesti, přece cítil, že jí nesmí způsobit bolest a připravit jí veliké ponížení.

Koktal cosi, že to ví, a chápe a proto... nemohl dál, ale za to mluvila ona. Nerozu-

měl jí — jen vnímal jásot tryskající z jejích slov — a ten přeci nemůže zašlápnout.

Cosí mu napadlo! Právě jí, že je velká zima a že jí nesmí zdržovat, je-li po nemoci. Že ji doprovodí domů a že se mohou sejít až bude docela zdráva — nu a potom si vše povědí a vysvětlí. Poslouchala ho jako dítě a šla s ním poslušně, stále švitoříc a plesající uvnitř i na povrchu.

U domu jí políbil ruku a posmekl. Ona mu kynula a než zašla do dveří, ještě se ohlédla.

On se potácel domů a tam seděl dlouho s hlavou na rukou. Co mu to ta Alba udělala? Je to posměch? Je to bídný žert? Nebo strašná nezaviněná shoda náhod? Ale co řekne tohle děvče? Co řekne, až zví, že byla hříčkou zlomyslnosti a špatného žertu? Ach, kéž by mu osud pomohl — kdyby třeba — co? Kdyby se jí vrátila chřipka a ona zemřela? Lepší by to pro ni bylo než blamáž a ponížení, které na ni čeká. Či může mladou dívku potkat něco horšího? Š hrůzou však zapudil takovéto myšlenky.

Růženka také nespala — ale štěstím. Do noci si povídala s maminkou. Snila nádherné plány a jásala radostí. Mamince slibovala všechno možné. Jak bude s nimi bydlet a jaký bude mít pohodlný život. Už nebude posluhovat, nanejvýš povede tu malou domácnost, protože Růža bude chodit do zaměstnání, alespoň s počátku, než si ušetří na pěkný nábytek. Maminka to poslouchala s radostí, jako krásnou pohádku. Vždy se modlila, aby jí dal Bůh té milosti, aby se dočkala, až bude Růža vdaná. Aby viděla, jak pochodí, bude-li mít hodného člověka. A teď' byly všechny její naděje překonány. Růža se vdá z lásky a k tomu ještě za umělce! Z lásky — z lásky! Ona maminka se také vdávala ráda, vážila si tatínka, ale už byl starší a u mladých lidí musí být láska zvlášť krásná. O, Bože jak jsi milostivý, že jsi tohle vše její dceři udělal!

Růža se nemohla dočkat rána. Cosí jí říkalo, že není dobře dáti milovanému muži nahlédnouti tak docela do vlastního srdce, letět mu s rozepjatou náručí vstříc, ale nemohla za sebe. Umínila si, že bude Vladislavovi psát. Přece jen mu musí odepsat na

jeho krásné psaní. On je patrně trochu nespělý a umí vše lépe napsat, nežli povědět. Včera jí celkem neřekl ničeho, ani se na nic netázal. Nemohla mu ani důkladně říci, že nemá věno a výbavu jen jednoduchou, ale že se přičiní, aby mu to nahradila prací a oddaností. Musí — musí mu to ještě napsat.

Když se vrátila odpoledne z kanceláře, sedla a místo oběda psala. Samým štěstím neměla ani chuť na jídlo.

“Vladislave můj drahý, jediný!

Chtěla jsem Vám včera mnoho povědět, ale slova nestačila. Měla jsem nitro naplněné štěstím, že jsem Vám ani nestačila říci něco krásného. A je mi to dnes líto. Vždyť jsem Vám tolik povinná. Za lásku — za lásku se má dát všechno nejkrásnější co je v naší možnosti — celé srdce — celý život! Chtěla bych Vám otevřít pokladnici své duše, abyste do ní nahlédl. Mám tam krásné myšlenky a tolik touhy obdarit někoho věrností a láskou. Vy Jste přišel a nabídl Jste mi lásku svou a to je ten nejkrásnější dar, který může dáti člověk člověku. Nikdy se nemá láskou pohrdnout, nebo zašlápnout srdce! Já chci Vám napsat, že si budu Vaší lásky vážit po celý život, že Vás budu milovat celou duší a ze vsí síly se snažit, abych Vás vždy pochopila a byla Vám užitečnou.

Nemám ovšem věno, ani výbavy celkem nemám, ale budu pilná a budu Vám ve všem pomáhat, že Vám vše vynahradím. Umím také trochu zpívat v kostele, budu rozepisovat Vaše noty a budu se od Vás vše učit.”

A co vše mu ještě napsala! Teklo jí to z pera, kypělo to z duše. Maminka jí musela několikrát upozornit, že ohřátý oběd už je opět studený.

Potom psaní zalepila a poslala...

* * *

Vladislav Březina zápasil se svými myšlenkami a rozpaky celou noc. Ráno vstával ještě rozervanější.

Co si počne? Co udělá? Co odpoví nešťastnému děvčeti, jak mu to vše řekne? Že se stali oba hříčkou nešťastné náhody, nebo lidské škodolibosti? Ano, škodolibosti, neboť to udělala Alba úmyslně. Při tom pomyšlení se obrátil v srdci nešťastného hochy dvojostrý meč bolesti.

Potom se rozhodl, že musí jednati jako čestný muž raději hned. Sedl a napsal Růžence. Umiňoval si, že co nejšetrněji, aby to tak strašně nebolelo. Aby ji nezahanbil!

"Drahá slečno! Odpust'te, že jsem včera přijal Vaše vyzvání jako samozřejmost. Tou hroznou náhodou jsem byl přímo ohromen. Nevím, jak se to mohlo stát. Ach, odpust'te, odpust'te — to vyznání nepatří Vám. Mé nešťastné srdce je majetkem jiné dívky — ale jak se však bonbony s tím nešťastným dopisem dostaly k Vám?"

Drahá Růženko! Zvedněte hlavu a pohled'te vesele do světa. Věřte, že jsem Vám vděčen za slova oddanosti a lásky, již jste se snažila sobě vmluviti. Je toho příčinou asi Vaše dobré a laskavé srdce. Nechcete mne poranit, a proto si namlouváte, že i Vy... kdežto..."

Vladislav nemohl dále — cítil, že mluví v tom psaní stále dokola a že těmi frázemi nemůže potěšit srdce, které přece jen smrtelně poraní. Ach ohledy — ohledy! Nejlépe se žije člověku, který má rád jen sebe a jde za svým vlastním zájmem, třeba přes mrtvoly! Kterých nejapných výmluv má ještě použít?

V tom přišel posel a přinesl mu psaní. Od Růženky? Sáh! po něm a vzdychnul. Kéž by si to sama rozmyslila! Naděje a při tom pocit pokoření, které ho čeká i zde... Hořkost mu naplnila nitro. Ještě neměl kdy promyslet celou urážku a krivdu, již se na něm dopustila Alba, ale věděl, že se z toho tak brzy nevzpamatuje. A teď ho možná odmítne asi i Růža.

Otevřel dopis a četl...

"...nikdy se nemá láskou pohrdnout nebo zašlápnout srdce!" To mu utkvělo v očích i v mysli, když dočetl. Seděl s hlavou opřenou o ruce a setrval tak dlouho.

Potom své psaní roztrhal a neposlal je.

Druhý den šel s Růženkou na dostaveníčko. Šel s velkým sebezapřením a vyčítal si, že je velký lhář. Nevěděl jak se k ní bude chovat, ale dopadlo to lépe, než se domníval.

Růža si nečinila nároky na mnoho jeho něžnosti a sama byla též velmi ostýchavá a zdrženlivá. A při tom poznával, že je to děvče nad pomyslení inteligentní, sečtělé, které se chce opravdu snažit, aby se mu přizpůsobila. Mohl s ní mluvit o všem, co

ho zajímalo, vypravovat jí o své tvorbě a Růža bedlivě a napjatě poslouchala. Když vypravoval něco podobného někdy Albě, byl často zklamán jejím nezájmem a odbyt posměchem. Dovedla ho přerušit v půli nadšeného vyprávění, dáti se mu do smíchu a říci mu, že ji to nebaví. Ani nevěděl, proč vybidl Růžu, aby přišla v neděli do kostela na velkou a stála u varhan.

"Budu hráti novou píseň, můžete si zapívatí."

Růženka s radostí slíbila. A tak skutečně stála těsně u něho a zpívala s ním. Notám ovšem mnoho nerozuměla, ale píseň měla psána slova a Růža se řídila podle varhan. Měla jemný, hřejivý hlas a Březina jí pravil, když sestupovali z kůru:

"To jsem nevěděl, Růženko, že umíte tak hezky zpívat!"

Pohlédla na něj št'astnýma a oddanýma očima.

* * *

Už spolu chodili asi tři týdny, když Růža náhodou se potkala s Albou. Podaly si ruce a promluvily pár bezvýznamných vět. Růža byla poněkud stísněná, včera se jí totiž Vladislav zmínil, že se mu Alba kdysi líbila. Tedy to byla pravda, co ona sama kdysi pozorovala. Pravil však, že Alba je bezcitná a že to včas pochopil.

Když se již rozcházely, jakoby si teprve vzpomněla, zadržela jí ještě Alba a pravila vesele:

"Ani mi nepoděkuješ za bonbony? Nechutnaly ti? Byly jen takové obyčejné, vid'?"

"Kdy — kdy — bonbony?" vypravila ze sebe Růža a zbledla.

"Nu, asi před měsícem. Jak jsi stonala, bylo mi tě líto, tak jsem ti poslala takovou bonbonieru, na níž byla namalovaná červená růže. Snad jsi ji dostala?"

Růža nebyla mocná slova. Zakoktala: "Ano... děkuji ti!"

Alba odspěchala — běžela ke švadleně. Jaro t'ukalo na dveře, chtěla si vyzkoušet nové šaty a hned k nim koupit moderní klobouk. Okouzli zase nanovo všechny své ctitele, kteří se stále ucházejí nadarmo. Musí ohromit i toho bláhového Březinu, který ji jistě stále tajně miluje, ale od jejího svátku se u nich neukázal.

Růža šla a nešla. Zůstávala stát a opřená o zed' nabírala sílu, aby došla domů. . .

Slunce bylo jarní a mělo již velikou sílu, mile hrálo a ptáci zpívali v javorové aleji. Ona nevnímala ničeho kolem. Cítila jen strašnou ránu do hlavy, kterou z ničehož utrpěla. . .

Když přišla toho dne na umluvenou schůzku, vypadala jako po těžké nemoci. Vladislav se jí ulekl. Hned se tázal, zda-li je nemocná. Kroutila hlavou — nemohla promluvit. Vzal ji za ruku:

"Růženko, co se stalo? Mluvte přece!"

Ona však dlouho zápasila, než mu mohla odpovědět.

"Nic, Vlád'o, celkem nic. Ale jdu se s Vámi rozloučit. Jdu vám poděkovat za tolik cituplnosti a ohledů. Za vaše milosrdenství, Vlád'o, za to musíte být v životě št'asten. Za to musíte být požehnan!"

Březina nechápal, ale cítil chvění ve všech údech. Poznal brzy, že se prozradilo, co chtěl ze šlechetnosti utajit.

"To psaní nepatřilo mně! To psaní patřilo Albě. Ona ztropila s námi oběma bezcitný žert." Růža zalomila rukama. "Jak jsem se mohla tak ponížít? Jak jsem mohla tak rychle uvěřit? Vladislave, vy jste příliš velkomyslný! Vaše ohleduplné mlčení — ach, vy byste se byl obětoval! Děkuji vám — a odpusťte!"

Růža se obrátila a utíkala od něho, pryč — pryč. Jarním blátem a vodou, až jí stříkala nad hlavu. Všecko jí bylo jedno. Ach býti tu řeka hlubší a srážnější, aby tam mohla vksočit a pohřbit svou potupu a své bláhové srdce!

Utíkal za ní a volal: "Růžo, Růženko!" Ale ona pádila dál. Zmírnila svůj let až u domu. Co teď? Což může s tímhle předstoupit před maminku? Může jí to učinit? Svou potupu žalovat tam, kde to bude bolet snad ještě více než v jejím vlastním zoufalém srdci?

Jak celé té bolesti a zklamání utéci? Ono se řekne zabít se, skočit do řeky, ale copak má jen sebe? Což nemusí brát ohled na maminku? Ne, ne, Růža si nesmí zoufat! Růža musí žít a tuto strašnou porážku a potupu utajit — alespoň doma — maminku by to strašlivě bolelo. Ne — takhle se nesmí vrátit. Maminka by poznala že její

srdce usedá a nešťastně tluče — musí se ještě projít a trochu se uklidnit.

Půjde na hřbitov. Tam leží tatínek, sedne si na jeho hrobě a tam se vypláče, vyžaluje a snad se jí ulehčí. Hřbitov byl za městem a vedla k němu asfaltová silnice — na té nebylo bláto. Jarní větrík běhal po polích a vysušoval je. Louky byly ještě nasáklé vodou, ale již se ukazovaly žluté blatouchy a kroužily nad nimi křičící čejky a bílí rackové těž vítali jaro.

Růžence bylo vše tak vzdálené a cizí. Všude viděla jen šed', rozbfředlý špinavý sníh a celý svět jí připadal tak bezradostný a ošklivý! Jak je jen možno, že se může lidem radost a štěstí v malé chvíli tak propadnout a zmizet až kdesi do vnitra země?

Seděla pak na chudém hrobě svého otce, který pokrýval břečťan a nad ním stál prostý kříž. Maminka sem nosila často kytíčku. Růženka seděla a plakala a plakala. . .

Když se vracela domů už za soumraku, měla uplakané oči, a srdce smutné jako uschlý list. Pravila sobě, že už pochovala všecku svou radost a chuť k životu.

Doma byla překvapená — kdosi seděl s maminkou v pokoji a hovořil. Zůstala tiše stát v kuchyni a krev se jí zarazila — Vladislav!

Poznala dobře jeho drahý hlas, nezapomenutelný! Když vstoupila, šel jí vstříc a podával jí obě ruce.

"Růženko," pravil jí dojatě, "Růženko, prosím vás, neberte mi svou lásku! Ano, máte pravdu, my oba i s vaší maminkou jsme se stali obětí špatného žertu a lidské zlomyslnosti, ale musím vám říci, že už hodně dávno žehnám Albě za ten žert. Nebyl bych poznal vaše dobré srdce, váš skvělý charakter a už vás mám hluboce rád. Prosím vás, neberte mi své zlaté srdce —!"

Růža nemohla odpovědět — její překvapení bylo příliš prudké a příliš radostné. Propukla v pláč, ale to už spočívala v jeho náruči.

* * *

O velikonočním Božím Hodě hrál a zpíval Vladislav Březina svou velkou mši v stupnici C dur a k požehnání připojil nový, dosud neslýchaný chvalozpěv. Zpíval ho sám s doprovodem houslisty. Za varhanami v

těsné jeho blízkosti seděla Růža a plakala nadšením. Bylo přítomno mnoho lidí, i kteří chodívali do kostela málokdy. Lékárník Výborný šeptal doktoru Bláhovi, že je škoda takového talentu pro toto malé hnízdo. Alba byla též, hlavně, aby provedla nový apartní kostým. Když slyšela Březinu zpívat, prochvělo jí nitrem jakési zatoužení, že snad tento ctitel byl ze všech nejlepší, ale proč byl tak neobratný? V tom ji zahala kamarádka za ruku.

"Jestlipak víš, že se bude Březina ženit?"

A víš koho si bere? Růženu Brabcovu — už pryč byli na faře."

Alba neodpověděla, jen stiskla rty. Chvalozpěv jásal na kruchtě, ale její srdce usedalo. Ach jak bylo dnes poraženo!

"To zavinila ta bonboniera! Neměla jsem ji dávat z ruky." Hořkost jí zalila nitro. Lidé kteří jsou povreční propadají pověře.

Ale o dopisu, jenž byl pod bonbony se Alba nikdy nedozvěděla.

NEJLEPŠÍ POLITIKA JE — MILOVAT JEŽÍŠE

(Stojanovo heslo.)

V příboji prudkých vln sobectví,
nenávisti, zloby,
v šíleném shonu po počtích,
po lesku módy,
v divokém vření vášní, jež vedou
ke zbrojení,
dnešní svět potácí se bezmocně
v temnotách.
Bratr jak neznal by bratra,
úpí v mrákotách,
je tolik ubožáků, kterým pomoci není!

Zachrání nešťastné lidi moderní
technika?
Ukáže cesty ke štěstí spleť politika?
Zajistí někomu vnitřní klid —
velký blahobyť?
Ach, marné všechno hmotařské,
světské snažení!
Svět pomine — je nutno myslit
na věčné spasení,
je nutno toužit po Věčnosti a pro ní žít!

Tatíček Stojan, světec moderního věku,
k němuž dnes vzhlíží český národ
plný vděku,
říkával: "Marnost nad marnost
a všechno marnost
kromě: Milovat Pána Boha nade všechno,
Jemu se stále vrhat v náruč jako děcko
a oddaně Mu sloužit, zachovat Mu
věrnost."

"Nejlepší politika je, milovat Ježíše,"
Který je božský Vládce nekonečné říše,
pro Něho pracovat a konat skutky lásky!
Ježíš bud' Středem všeho našeho života,
nebot' v Něm jediném je spásy jistota!
On, Boží Syn, dá nám sílu, vytvořit
míru svazky,
On žije v Církvi, která je v poušti oásou,
a zachrání nynější choré lidstvo
před zkázou!

Napsala Marie Sadovská.

PODIVNÉ JSOU CESTY BOŽÍ! CO BŮH ČINÍ, DOBRĚ ČINÍ

Napsal Václav Davídek.

I.

SRDCE lidské touží po blaženosti. Přemnohý se domnívá, že vysoké hodnosti činí člověka šťastným a blaženým, ale mýlí se. Jiný zase spatřuje v bohatství vrchol všeho blaha, ale ani veškerý poklady světa nemohou uspokojit člověka. Kdyby mu při veškerém bohatství nic nekalilo jeho štěstí, pak to je jistě vzpomínka na smrt. Musí-li si boháč vzpomenouti, že všechny šperky, celé paláce, lány lesa, polí zde musí zanechat, — o, tu provívá jej pocit hrůzy a nespokojenosti.

O tom by mohla nejlépe vypravovati vznešená a bohatá rodina velkoobchodníka Kříčků.

Milovaná choť mu umírala. Při nemoci bylo k těžce nemocné povoláno více odborných lékařů, ale všechno umění jejich ukázalo se býti bezvýsledným. Smrt si nedá za jistých okolností nikým poroučeti!

Umírající paní Kříčková byla zbožnou, dobročinnou ženou. Proto, když viděla, že lidská pomoc je proti nemoci slabá, hledala po způsobě našich zbožných, českých matek, pomoc u Pána Boha. Se vzornou zbožností se vyzpovídala, přijala i Posilu na věčnost a svátost posledního pomazání.

Muž její nevěnoval jí příliš mnoho pozornosti dokud byla zdráva. Neměl pro nic jiného smysl, než pro obchod. Jiného na mizinu přivést jen z toho důvodu, aby sám jmění své rozmnožil, — bylo mu prostou lhostejností. Proto se snažila paní Kříč-

ková tyto nepěkné vlastnosti svého manžela, vynahraditi dobročinností.

Vzpomínka na tuto povahu mužovu kalila ji klidné umírání.

Ale ještě větší nepokoj se zmocnil umírající matky při vzpomínce, že zde zanechává jediné dítě své, nedospělou dceru svoji Martu.

Která matka by se bolestně nerozplakala při umírání, když vidí, že děti jsou ještě nedospělé? A bolest tato jest tím větší, čím matka v mladistvých letech již umírá, a čím více poznává, že manžel její se o vše stará, jen o děti své nikoli.

A tak tomu bylo i u Kříčků. V pravdě mateřsky se starala matka o dobré vychování svého dítěte; a dobré dítě splácelo tuto pečlivost opravdovou láskou a vděčností. A nyní, kdy teprve měla Marta jíti do světa a vzdorovati tolika nebezpečnostem hříchu, — nyní jí odchází ta nejpevnější záštita, její dobrá matka.

Nadešel okamžik rozloučení. Třesoucí a skoro průsvitnou ruku položila umírající matka na sněhobílé čelo dcerušky své, a třesoucím se hlasem pravila: "Milé dítě! Cítím, že dnové života mého jsou již sečteny! Duše má zaletí k Bohu, aby vydala účet z činů mých. Neobávám se tohoto soudu. Jediná starost svírá srdce mé, a ta jest: abys byla šťastna! Chceš-li toho dosáhnouti, věř mi, dítě drahé, že posilu k tomu ti dá nejsvětější Srdce Ježíšovo a Matka Boží. Byť by tě všichni ve světě nenáviděli, — byť se ti i přemnohý vyhýbal a kdyby tě i celý svět opustil, — věř

mi, dítě mé milené, že přesladké Srdce Ježíšovo a dobrá Matka Páně tě neopustí."

Poslední slova říkala matka trhaně. Dech se jí krátil, nemohla dále.

Marta poklekla před lůžkem jejím a se vzlykotem jí vyposlechla.

Oceňuje-li kdo matku v životě, pozná čím nám jest zvláště když umírá.

Na to sňala matka medailonku Božského Srdce Páně a Matky Boží s hrdla svého a zavěsila ji na prsa dcerušky své. Dodala k tomu: "Zůstaň Božskému Srdci Páně a Matce Boží věrna, předobrá dceruško! S nebes budu na tebe zhlížeti a přeoehnání Boží vyprosím ti u milého Ježíše a jeho přesvaté Matky."

Ještě několik okamžiků — ještě několik políbení — a zbožná duše vzorné matky stanula před branou nebeskou.

S okázalostí byla pochována. Žebráci se shlukli kolem rakve její a žehnali jí vroucím křížkem a modlili se za spásu duše její zbožné.

A když pak mnohý z těch, kdož ji znal, šel kolem rovu jejího, vděčný povzdech dral se z prsou jeho k nebi: "Zde odpočívá dobrá, šlechetná paní. Bůh jí dej lehké odpočinutí!"

Krásná to slova! Věru, cennější než pomník ze žuly a drahého kamenu. Dnes málokterý smrtelník, byt' by skutky jeho byly sebe šlechetnější, takové pohrobní vzpomínky se dočká. —

Od této události uplynulo více let. Na zemřelou paní se zapomnělo, jenom Marta ji uchovala ve stálé a vděčné vzpomínce.

Dle přání matčina pobyla Marta v klášteře Uršulinek. Zde si osvojila příkladnou pokoru a něžnost. Ku všem byla laskavá a i s tím nejhudším člověkem ráda si porozprávěla. Lidé, vidouce její šlechetné jednání, říkali: "Tot' celá nebožka její matka! Jako by jí z oka vypadla!"

"Bůh ji uchovej, aby jí starý pán dle svých náhledů chtěl přeměnití", a tím myslili jejího otce.

Bohatý Kříčka miloval opravdově svoji dceru. Nic mu nebylo drahým, co by jí radost způsobilo; byl by jí jedním slovem, jak říkáme, "modré s nebe snesl." Jenom se mu nezamlouvala její zamlklost. "Vězi

v ní", říkával, "ještě kus klášterního života. Na to však časem zapomene."

Aby tedy se "světu přispůsobila", vodil ji do různých kroužků, častěji do divadla, ať hráli kus jakýkoli.

"Musíš se naučiti znáti svět ze všech stran", říkával, "abys mě mohla všude důstojně zastupovati. Nechci z tebe mítí modlítku, nýbrž dítě pokroku!"

Tak a podobně mluvil otec. Marta si ne-jedenkrát stěžovala svým známým na časté návštěvy, jež otec s ní koná; útěchu a posilu hledala a také nalézala ve sv. zpovědi a sv. přijímání.

Když jí bylo osmnácte let, chtěl ji otec po způsobě velkoměst uvést do světa a proto uspořádal domácí velkolepou, s tancem spojenou, slavnost.

Několik dní před slavností touto nemluvalo se ve městě o ničem jiném, než kdo je pozván, kdo se zábavy té účastní atd.

Marta byla dychtíva seznati ony dva pány, o nichž jí císařský rada Fiala vyprávěl, že pozvání přijali a ku slavnosti zavítají.

Konečně nadešel den, na nějž se tak mnohý byl těšil.

Starobylý obchodní dům pana Kříčky byl přeměněn v nádherný palác. Nad hlavním vchodem ozařovalo v podobě hvězdy několik elektrických svítilen mohutné rampy. Drahocené koberce pokrývaly schodiště, bohatá zeleň keřů, rozkvětlé lilie, konvalinky a fialy činily místnost slavnostní zvláště příjemnou. Vše se stápeklo v záři světél.

Starý pan Kříčka uváděl hosty s vrozenou mu uhlazeností, Marta pak ne méně se snažila všem se zalíbiti.

Sál byl hosty přeplněn. Tu bylo hluku, lesku, nádherných vleček, cinkotu a běhání, že člověku šla až hlava kolem.

Drahocenné, perlami posázené šaty, zdobily Martu. Úsudek všech byl jeden a týž, že ona jest královnou plesu.

Byla roztržita. Čekala snad ještě někoho? Ano! Oni dva pánové, jichž účastenství rada Fiala oznámil, se ještě nedostavili. Však tu již přicházejí v průvodu svého známého císařského rady Fialy, který je domácímu pánovi úlisnými slovy představo-

val: Nadporučík, hrabě Mírkovič, — dvorní advokát Dr. Smola.

Nastalo ticho v sále. Zraky všech obrátily se na příchozí. Marta je uvítala nad obyčej rozrušena. Co bylo toho příčinou? Vždyť je dosud ani neznala. Či snad nitro její k ní promluvalo zvláštním způsobem?

Slavnost započala slavnostním valčíkem. Marta začala tančiti s hrabětem Mírkovičem.

I on byl rozrušen. Nenadál se takové velkoleposti, jakou nalezl zde. Marta jej oslnila. Tot' neobyčejný zjev, — ano, tot' dívka dle srdce jeho.

Rada Fiala mu vyprávěl o nesmírném bohatství otce jejího. Nemohla by se státí jeho chotí?

Je ovšem pravda, že nepochází z rodu šlechtického, ale co platí dnes ve světě urozený rod? Není před ním již té úcty, jako bylo jindy. Zvláště ví-li se, že je šlechtická rodina schudlá, neplatí za nic více než každá jiná rodina občanská. Hlavní věci jsou dnes peníze. . .

Tak uvažoval nadporučík Mírkovič.

A Marta? Jeho ochotou, jeho krásnou, štihlou postavou byla všecka unešena.

Až nápadno bylo, že po prvním setkání nemohli se ani oba mládectví lidé od sebe odtrhnouti. Valčík následoval polku, tančili besedu, čtverylku — všecky tance jen spolu.

V kruhu přítomných neušlo toto nápadné jednání nikomu. Zvláště dámy začaly si šeptmo šuškat: "Hle, hle! Ta klášternice! Svými penězi chce si koupiti pana hraběte."

"A to roztomilé hrabátko bude asi peníze její potřebovati, aby si svůj erb vyčistilo od — dluhů", poznamenávali jiní.

"Je pravda! Pomohou si oba", řeklo se všeobecně.

Bylo po slavnosti. Veselá společnost se rozešla. Ve městě se dlouho o ní vyprávělo. Jedni chválili zábavu až do nebe, jiní činili štiplavé poznámky.

Hrabě Mírkovič navštěvoval nyní častěji dům pana Kříčky. Bylo veřejným tajemstvím, že se uchází vážně o ruku slečny Marty. Pan dvorní advokát Dr. Smola pokoušel se též o štěstí, — ale bezvýsledně.

Martě se skutečně "vykouřil" klášterní život z hlavy. Tytam byly všecky ony do-

bré úmysly a zásady! Šv. zpověď se jí stala odpornou a účastníci se mše svaté, pokládala za zdlouhavé.

Tak tomu bývá u mladých lidí, když se nechají ovládati zlou vášní. V čem měli druhdy zalíbení, co je činilo opravdově šťastnými a spokojenými, to od sebe odvrhnou a vrhají se v náruč klamně myšlénce, že na světě nic není hříchem. Běda, otevře-li jim teprve pád oči. Jak rádi by pak vše napravili, — ale jako když jsme si ostrým nožem poranili ruku, jizva nám vždycky zůstane, byť i ruka se zahojila, — tak jest to i se svědomím. Porouchané svědomí sotva kdy úplně ukladneme, opravdová lítost mnoho napraví a je před Bohem drahocenným a nad jiné záslužným skutkem, ale přece jest lépe uposlechnouti slov Spasitele našeho: "Bud'te svatí; neboť já, Pán, váš Bůh, jsem svatý."

Bylo to v měsíci květnu, kdy nadporučík hrabě Mírkovič požádal otce o ruku dcerušky jeho Marty. Dr. Smola učinil tak již několik dní před tím.

Nedá se popřít, že oba uchazeči slibovali dceři jeho mnohoslibnou budoucnost. Pro kterého z nich se rozhodne pan Kříčka! Kterého si vyvolí Marta?

Bylo všeobecně známo, že hrabě má mnoho dluhů. To však nebylo pro velkoobchodníka důležitou závadou, — vždyť vládne jménem velikým — a hraběcí erb byl mu tak lákavým.

Partie s Dr. Smolou nebyla také k zahození. Požívá dobré pověsti co nadaný a obratný advokát, a v kruzích vládních si dobyl veliké přízně.

Marta padla otci kolem krku a prosila, aby se směla provdati za hraběte Mírkoviče. —

Stane se hraběnkou!

Ani otec, ani ona nehleděli na poklesky hraběte. Zaslepenost jejich šla tak daleko, že se domnívali, že to jest všecko, když je někdo hrabětem. Plné štěstí záleží v hraběcím erbu!

O lidská zaslepenosti, kterak mámiš lidi! Kdybychom mohli tak nahlédnouti do mnohých těch nádherných paláců, o kterak bychom se podívali, co je tam nesrovnalostí a ohydné bídy.

Pravým šlechticem nazývám člověka potivého, příčinlivého, který Bohu, člověčenství, národu svému chce prospěti.

Pan Kříčka měl ovšem jiné náhledy a dceruška jeho ovšem též. —

Nebudeme líčiti velkolepou svatbu. Připomeneme jenom tolik, že Marta obdržela věnem čtvrt milionu korun hotových peněz, rozsáhlý dům v jednom z největších měst a výbavu takovou, za níž by se žádná hraběnka nemusila stydět.

Domnívá-li se tedy někdo, že urozenost a peníze činí člověka šťastným a spokojeným, — může se domnívati vším právem, že oba mladí manželé stali se svrchovaně šťastnými.

II.

Opětně uplynulo několik let do moře věčnosti. Mnohý z lidí zemřel a jiní se narodili. Tot' je ten běh světa, že všecko je podrobno neustálé změně.

Vstupme do příbytku hraběnky Mírkovičové. Je v domácnosti své nádherně zařízena; nikde není ni nejmenší stopy po chudobě. Ale je při té veškeré nádhře domácí také šťastna?

Čelo má vráskami rozrýhováno, oči má vyhaslé, tvář ustaralou. Bohatý vlas seřídí a sešedivěl. Tot' patrné známky, že Marta, nyní hraběnka Mírkovičová v poslední době mnoho vytrpěla a přílišné spokojenosti se doma netěší.

Pan hrabě ji nosil po svatbě zrovna na rukách, ale brzy se ukázalo, že to je marnotratník a zhýralec. Pro svoji mladistvou choť neměl prázdné chvíle, ale za to se povaloval po hospodách a mrhal penězi v těch nejopzlejších společnostech.

Marně jej Marta zapřísahala, aby penězi šetřil, že jich nemá již nazbyt, marně jej se slzami v očích a sepjatýma rukama prosila, aby večer zůstával doma. Pozornému pozorovateli bylo jasno, že hrabě Mírkovič bude brzy hotov se svým bohatstvím. Věděl o tom on sám i choť jeho Marta. Ale jakoby zlá vášeň jej byla cele opanovala, pořádal slavnostní hostiny, hrál v karty, platil za důstojníky četné pitky a doma se ani nezdržel. Pro Martu měl jen laskavá slova když potřeboval peníze.

Když jedenkrát seděla hraběnka na pohovce, všechna jsouc zahloubána do svých

starostí a utrpení, zavzněly z venčí rychlé kročeje a hned na to se ve dveřích objevil její manžel. Byl rozčilen. Přecházel rychle po pokoji a rukou si častěji zajel do vlasů.

“Co pak se ti přihodilo”, tázala se Marta soucitně. “Jsi rozčilen? Měl's nehodu?”

“Mé postavení jest zaufalé”, odpověděl hrabě. “Potřebuji 20.000 k. “Nezaplatím-li je do zítřejšího dne, jsem stra...”

“Prodej tedy několik mých cenných papírů”, nabízela mu Marta plna úžasu svoji pomoc. “Vždyť se jindy ani neptáš a činíš tak!”

“Odpust', Marto”, odvětil hrabě, “ale —” Při těch slovech hryzl se v pysky.

“Pro Bůh! Snad jsi již všechno neprodal?” zvolala bolestně.

Hrabě mlčky přisvědčil.

“Nešťastný karban! — Co započneme nyní?”

“Prosím tě, piš otcí.”

“Co tomu řekne jen tatínek? Víím, že je v záležitostech peněžních velice nedůtklivý.”

Velkoobchodník Kříčka se velice rozezličil po přečtení dopisu. Dopsal svému “drahému” panu zeti notný dopis, v němž mu jednou pro vždy oznamuje, že to je poslední příspěvek, který mu zasílá. Činí tak však jen pod podmínkou, když mu čestně přislíbí, že nebude již no dále hrát v karty.

Hrabě slíbil, ale slibu nedostál. Netrvalo to dlouho a pan tchán Kříčka byl nucen opětně zachrániti větším obnosem peněžním pana hraběte.

Nedá se popříti, že mnohý důstojník dá mnoho na čest svého stavu a všemožně ji chrání. Pro nepatrné nedorozumění, pro ledabylou urážku útočí na sebe nejenkráté dva důstojníci v souboji. Snaží se jeden druhého zabiti anebo alespoň poranit, jen aby se zachránila důstojnická čest. Ale v ohledu peněžním dávají se přecasto překonati svými vášněmi. Jsou v tom ohledu četné výminky, ale jsou i odstrašující příklady.

Ačkoliv starý pan Kříčka panu zeti v prvním i druhém dopisu otevřeně oznámil, že to je poslední zásilka, kterou za něho dluhy platí, ačkoliv mu oznámil, že přišel v posledních dnech nenadálými spekulacemi o mnoho peněz a bezpochyby i v nejbližších

dnech ještě citelné ztráty utrpěl, — nedbal toho hrabě Mírkovič a žil rozmařile dále.

Proklatá vášni karbanická, co jsi zdrtila rodin! Oloupila jsi je o klid domácí, z boháčů jsi učinila žebráky! Z milujících se manželů, učinila jsi lidi se nenávidící a sobě nepřátelské! Hluboko jsi se zahrázila v mnohou povahu! Nic ti nebylo svatým! Ani dobrá pověst rodinného krbu ani šlechtický erb, vše, vše ničíš, jen abys lidem panovala.

Hrabě Mírkovič byl jeden z oněch nešťastníků, kteří se skutečně neuměli ovládati. Byl šlechticem dle rodu, ale nikoli v jednání.

Se slovy: "Jsem ztracen, jsem úplně ztracen, nezaplátím-li do zítřka 2000 k.", vrhl se opět k nohám své choti.

"Dobrý Bože! Zase jsi prohrál v kartách!" zvolala zoufale Marta.

"Má čest, mé postavení, můj život závisí na zaplacení tohoto dluhu", odpověděl hrabě sem tam po světnici přecházeje.

Co platno jest nyní naříkati? Ani výčitky nepomohou. Zde dlužno jednati.

Ubohá Marta sedla do vlaku a jela k otci vymáhati novou podporu. Tušila, že to půjde tentokráte asi těžko, ale doufala, že konečně prosbami a slzami otce přece přemůže.

K polednímu stanula v rodném městě. Přichvátavši k domu otcovu nemálo se polekala.

Co to vše znamená? Dvěře k obchodu vedoucí byly uzavřeny, ve všech oknech záslony spuštěny. Když došla po schodech obydlí otcova, nalezla je zapečetěno.

Umřel snad otec? Či se přihodila v obchodě nehoda....? V tom jí vstoupí v cestu úředník soudní a vypráví jí, že pan Kříčka ohlásil úpadek. Několik obchodníků, kteří s panem Kříčkou obchodovali, nadělalo mnoho dluhů. Domy jim byly prodány a oni sami jsou v soudním vyšetřování.

Pan Kříčka byl jejich úpadkem obchodně zničen. Ježto měl v účtech svých zaznamenaný velké položky, znějící na přibuzných svého hraběte Mírkoviče, vzniklo z toho vážné podezření, že věřitele své klame a peníze má.

Marta byla na pokraji zoufalství. Její otec, ten přísný a ve všem správný obchodník, ten, ten, že by chtěl někoho podvésti?

Ten že je ve vězení? Ne, ne, toho nedopustí. Musí jej vysvoboditi.

I spěchá k zemskému soudu, ale jaké bylo její překvapení, když jí zde byl přístup k otci zabráněn.

Co si počne? Nevěděla si rady. V úzkosti své oznámila telegraficky svému manželovi, co se s otcem jejím stalo. Oznámila mu spolu, že nejbližším rychlíkem se vrátí domů.

Přijela k večeru ku svému příbytku. Jaké bylo její podivení, když viděla, že celé patro, v němž obývala, je osvětleno. Před domem pak samým nalézá se veliký zástup lidí. I několik kočárů bylo zde pohotově.

Ze služebnictva ji nikdo neočekával. Všude samý shon a podivné přebíhání.

Zmocnila se jí nevypsitelná úzkost. Kvapem otevřela dvěře, ale jaké divadlo se jí zjevilo! Na pohovce ležel hrabě Mírkovič a kolem něho několik lékařů a úředníků.

Mžikem seznala, co se stalo. Její choť, hrabě Mírkovič, vložil na sebe vražednou ruku, — zastřelil se.

To bylo ovšem mnoho pro ubohou paní. Zděšeně vykřikla a polomrtva klesla k zemi.

Nepřichází neštěstí samo o sobě. Ráno jí oznamoval manžel, že život jeho závisí na zaplacení 2000 k. V poledne se dověděla, že otec její přišel o veškerou jmění a jest uvězněn. A týž samý den k večeru se usmrtil její manžel. Zdálo se, že míra utrpení jest tím dovršena.

Žalem zdrcenou paní přivedli k vědomí, když již manžel její byl položen do rakve.

Uplynulo několik dní po pohřbu hraběte Mírkoviče. Byla-li tragická smrt jeho velikou ranou pro Martu, čekaly ji bolesti ještě přecetné. Ve všech stran se na ni sbíhali věřitelé Mírkovičovi, a nemohla-li je ihned uspokojiti, zasypali ji nejhanebnějšími nadávkami. A v této tísní neměla nikoho, kdo by ji potěšil anebo se k němu o výpomoc obrátiti mohla. Dřívější přátelé Mírkovičovi se rozprchli a ti, kteří ji dříve ubezpečovali o svém upřímném přátelství, vyhýbali se jí. V pravdě poznáváme své přátele v neštěstí. Kolikrát si přála, aby ji Bůh k sobě povolal! Než, kdo by se staral o jejího jedináčka, jejího nadějného synáčka Vladimíra?

Ubohá žena! Byla nucena prodati všechny své skvosty, nábytek, drahocenné šaty atd.

Aby pak snáze se mohla vyživiti, najala si byt v předměstí, kde ji nikdo neznal.

Ještě spoléhala na otce. Doufala, že se mu snadno podaří nevinu svoji dokázati, že bude z vězení propuštěn, obnoví své obchody a opětně zbohatne.

Ale člověk miní a Pán Bůh mění.

Velkoobchodník Kříčka byl uznán vinným a odsouzen jest do žaláře na půl roku. Nepřečkal však dobu trestu toho. Po uplynutí jednoho měsíce, co byl odsouzen, zemřel.

To byla ta nejtěžší rána, která Martu potkala. Čím se bude nyní živiti? Poslední groš vydala na činži.

Rychle uplynulo čtvrtletí a nadešel den, kdy měla Marta opětně činži platiti. Neúprosný domácí ji vyhnal z bytu, když poznal, že nemůže povinnosti své platební zadost učiniti.

A bylo to v době podzimní, kdy studený vítr do polí vál a sežloutlé listy do mocných kotoucí svíjel. Otuzilému chodci sloužily za příjemnou podušku, na níž strápenou hlavu si mohl položit, aby si odpočinul. Ale ve městech ani toho není. Pusté jsou ulice, a kde bylo jaké smítko, vítr je zanesl. Hůře by zde bylo na ulici přenocovati, než v širém poli. —

V šat zahalena, s dítětem, kráčí po ulici žena. Pobíhá od domu k domu, několikrát již přeměřila křížem ulici. Hledá někoho? Či nemůže najíti své obydlí? Co jest to za ženu?

Dobrý čtenáři! Znáš ji dobře. Jest to tolika trampotami a svízely stíhaná hraběnka Mírkovičová. Nemá přístřeší, trpí i hladem.

“Co si počnu nyní?” promlouvá sama k sobě. “Hledala jsem pomoci u všech známých, ale všude mě odmítli. I ten Dr. Šmola se bídě mé posmíval. Bylo by lidské, abych takovou bídu s dítětem svým mohla na dále snášeti? Ne, ne, toho dále nesnesu! Víím, co učiním! Víím, kdo mě může ještě zachrániti. Budu hledati ulevení a spásu — v smrti!”

Mocně přitiskla dítě své k nádrům a pak úprkem se hnala k mocným proudům — řeky.

III.

Kolikráte se chtěla ubohá hraběnka Mírkovičová vrhnouti do vln, tolikrát se vždycky někdo z města blížil. Svými myšlenkami byla rozechvěna; nemohouc pak naléznoti místa k zoufalému činu svému, byla zrovna šílená.

Ted' došla na zvláštní, osamělé místo. To je jako stvořeno k vykonání jejího úmyslu. Přitiskla dítě své k nádrům a zcelovala je tisíckrát snad a pak pravila: “Bude lépe, dobré dítě, když zemřeš se mnou, než abys dále trpělo.”

Zapoměla na věčnost a spásu duše své. Jedna jediná myšlenka ji jenom provívá: rychle čin svůj vykonati.

A v tom co se hotoví svůj zoufalý zámysl uskutečniti, zahučí jí v hlavě, nohy se pod ní třesou, zdá se jí, jakoby ji někdo za ramena k zemi trhal — a více neví, co se s ní děje, — necítí. Omdlela. —

Časné z rána spěchali dělníci do továrny. Uslyšeli, že na břehu řeky pláče dítě. Šli po hlase. Nalezli matku i s dítětem. Známe je oba.

Matka i dítě byla donesena do nemocnice. Marta nevěděla, co se s ní dálo. Když přišla k sobě, spatřila vedle své postele státí lékaře a milosrdnou sestru.

Srdce mateřské v ní hned promluvílo a proto první otázka, kterou dává, zní:

“Kde jest mé dítě?”

Lékař se jí táže, jak se jmenuje, ale Marta mlčí.

“Dobrá paní”, praví k ní milosrdná sestra, “zdá se mi, že jste v posledních dnech mnoho vytrpěla.”

“Ano!” praví nemocná. “Milá sestro, vy nevíte, jak jest svět zlý a necitelný. Jak ráda bych byla na vašem místě.”

“Milá paní”, pravila sestra Laurentia, “každý má na světě nějaký kříž. I v těch nejbohatších palácích není lidí bez kříže. Prozřetelnost Božská dobře to tak zařídila. Jinak by se lidé neučili pokoře a nechtěli by uznávati svoji závislost na Pánu Bohu.”

“Věřím vám. Hledáte potěchu a odměnu na věčnosti. Ale my děti tohoto světa hledáme útěchu a odměnu jedině ve smrti”, pravila hraběnka Mírkovičová. Při slovech těch zavřela oči.

Laurentie vzbudila v nemocné vzpomínky na její bývalou zbožnost. Následkem posledního utrpení těžce onemocněla. Lomcovala ji horečka nesmírná. Jsouc ve stavu bezvědomí, vyprávěla vše, co zažila.

Dobrosrdečná sestra Laurentie obávala se toho nejhoršího. Bála se u nemocné, že zemře a že nebude svatými svátostmi započtena. Přistoupila k oltáři a začala se zbožně modlit:

“Dobrý Ježíši! Smiluj se nad touto nemocnou. Vytrpěla již mnoho v tomto životě, měla by snad i na věčnosti zavržena býti? Rozpomeň se ve svém nevystihlém milosrdenství a uzdrav ji, aby poznala cestu spravedlnosti, s tebou se smířila a jednou věčně blažena byla.”

Tuto modlitbu opakovala zbožná sestra Laurentie častokrát za dne, a Bůh ji vyslyšel.

Nemocná přestála těžkou horečku, — obrát k lepšímu nastal. Když přišla ku vědomí a spatřila, kterak ctihodná sestra pečlivě ji obsluhuje, byla vždy až do duše dojata a slzela.

“Kde naberete tolik síly, abyste mě, cizí vám osobu, tak pečlivě ošetřovala”, pravila Marta k Laurentii. “Obdivuji vás tím více, když pomyslím, že vás před chvílkou právě onen nemocný tak pohaněl. Zůstala jste klidnou. Srdce se mi bouřilo nad počínáním onoho neurvalého člověka.”

“Dobrá paní! Takových nadávek zakusíme zde více. Jsou ovšem mnozí, kteří vděčně nám ruce tisknou a ještě po letech na nás vděčně vzpomínají. Dokladů k tomu máme na sta. Ale jsou i mnozí, kteří svedeni jsouce pomluvami, přicházejí sem již zaujati. Odpouštíme jim ze srdce. Božský náš Spasitel nemocné zázrakem uzdravoval, mrtvé křísil, — a jaký vděk za to měl? Katané jej ukřižovali. A právě v něm, v jeho trpělivosti máme příklad. Pokleknu-li pod jeho křížem, a rozvažují-li nepatrné utrpení své a srovnávám-li je s jeho ranami, — často se zardívám studem, že neumím trpět.”

Nemocná hraběnka tiše naslouchala vypravování milosrdné sestry. Nemohla pod dojmem slov jejich promluvit.

Laurentie pokračovala: “Jindy zase čerpám posilu ke každodenním pracem svým,

když přistoupím ku přijetí nejsvětějšího Těla Páně. V tom okamžiku zapomínám na celý svět a děkuji Bohu, že jsem milosrdnou sestrou. Co jest po všech radostech světských! Všechno pomine a Pán Bůh bude přece na věky.”

“I já jsem nalézala”, pravila hraběnka, “v mladistvých letech svých velikou potěchu při těchto posvátných úkonech. Ale člověk přijde ve víru života k jiným náhledům.”

“Jakže?” zvolala Laurentie. “Vy že jste přistupovala také častěji ku sv. zpovědi a sv. přijímání? O, pak jste jistě musila mít dobrou, zbožnou matku.”

Slovy těmi byla nemocná nad míru dojata. Hlavou jí kmitly vzpomínky na zemřelou matku. Vzpomíná na matku svou každý rád, ale cenu její poznáváme zvláště tenkrát, když jsme v neštěstí. Zlatá slova její nám opětne zaznívají v duši, a kdyby k nám někdo promlouval sebe upřímněji a chtěl nás z neštěstí vytrhnouti sebe ochotněji, — nenahradí nám nikdy matky.

Pravdivost slov těch poznala již nesčíslněkrátě Marta, ale nyní byla jí zrovna ze srdce mluvena.

“Ovšem, ovšem”, dí, “že jsem měla zbožnou matku. Škoda jen, že jsem ji ztratila v těch nejlepších letech! Nebylo by to nikdy tak daleko se mnou došlo, kdyby ona byla na živu.”

A nyní začala vypravovati milosrdné sestře celický svůj životopis. Všecky útrapy naznačila jí tklivě. Konečně vyňala ze záhradní medailonku Matky Boží, a vyprávěla, kterak jí jej odevzdala její matka, když umírala.

Sdělený zármutek jest poloviční zármutek. Tak bylo i u nemocné. Vypravováním svých nehod si ulevila. Svatý klid rozhostil se na její tváři.

Laurentia použila tohoto okamžiku a dodala: “Dobrá paní! Vypravováním svým ulevila jste svému rozbolněnému srdci. Chcete-li, aby i svědomí vaše se úplně uklidnilo, a aby i vaše v Pánu zesnulá matka mohla nad vámi zaplesati, přistupte ke sv. zpovědi a sv. přijímání. Jsem přesvědčena, že toho nebudete litovati.”

V tom musela sestra odběhnouti.

Nemocná uvažovala o slovech milosrdné

sestry. Je-li člověk delší dobu oddán rozmanitým hříchům, není snadno se od nich odloučiti. Je-li hříšník již hotov se vyzpovídati, zmocní se ho jakási bázeň a oškli-vost, a připadá mu, jako by jej sám d'ábel násilím táhl od toho posvátného úkonu.

Podobně se dělo i nemocné. Nemoc její stále ulevovala, tak že mohla již opouštěti lůžko. Přiblížil se i okamžik, kdy se úplně pozdravila. Lékař jí oznámil, že se bude moci během dvou nebo tří dnů domů na-vrátiti.

Dříve než-li se tak stalo, zavedla ji sestra Laurentie do domácí kaple. Bylo zde vše čistě a mile uspořádáno. Uprostřed oltáře byl krásný obraz Matky Boží a pod ním nápis: "O vy všickni, kteří pracujete a ob-tížení jste, pojd'te a já vás občerstvím."

Hraběnka Mírkovičova je četla opět a opět. A mezi tím, co sestra Laurentie před obraz ten poklekla a potichu se modlila, roztálo srdce nemocné a ona si pevně usta-novuje, že se smíří s Pánem Bohem.

Slibu svému dostála.

Když se představená milosrdných sester dověděla o její bídě, a že je bez peněz a bez zaměstnání, zapoatřila jí místo v bo-haté rodině, kde se stala předčitatelkou. Syn její vyrostl v slušného a přičinlivého jinocha; vystudoval práva a požívá zvuč-ného jména. Matku svou si přestěhoval k sobě a oba tráví spokojené dny života.

* * *

Podivné jsou věru cesty Boží! Člověk se protiví často tomu, co jej potká, ale ve všem máme spatřovati vůli Boží. Co Bůh činí, dobře činí. — Hraběnka Mírkovičová našla cestu spasení tím, že onemocněla. Ne méně na ni působil i obraz Matky Boží a pod ním nápis: "O vy všickni, kteří pra-cujete a obtíženi jste, pojd'te a já vás ob-čerstvím!"

Dobrý čtenáři! Vim, že nejsi bez kříže, at' jsi kdokoli! Spatřuj ve všem, co tě potká vůli Boží a hledej pomoci u Boha a u jeho přesvaté Matky, Panny Marie. Po-znáš, že jsou podivné cesty Boží, ale že co Bůh činí, dobře činí. —

SVATÉMU PROKOPU

M. Sadovská

Sázavské lesy pějí o Tvé ctnosti,
hovoří o Tvé k Bohu přichylnosti,
o tom, jak sloužil jsi Mu obětavě,
když poustevníkem jsi byl na Sázavě
a z lásky k Němu klášter zbudoval,
kde život řeholní jsi pěstoval.
(bys květy vzdělanosti zachoval).

Sázavské hvozdy vyprávějí tiše
o tom, jak orals na posvátné líše,
kterou Ti určil Tvůrce dobrotivý.
Tys konal v Jeho jménu velké divy!
Zkrotil jsi zlého ducha pekelného,
jenž musel poslouchat hlasu Tvého!

Tys d'ábla spoutal životem svým svatým
učinils konec svodům jeho klatým,
učinils konec jeho panování
a přísně přinutil ho — ku orání.
On musil s Tebou vyorávat hloží
a zkypřovati půdu pro žeň Boží.

Ó, kéž i my jsme jak Ty silni v boji —
proti zlu, které úklady nám strojí,
kéž pevnou rukou spoutáme zlé duchy
a plni čisté, nadpozemské tuchy
satana jménem Páně porazíme,
nad ním dle Tvého vzoru zvítězíme.

Ó, hrdinský Ty, svatý poustevníku,
křesťanských ideálů průkopníku,
vypros nám statečnost a mravní sílu,
abychom byli pohotovi k dílu
a vzdělávali pilně český luh,
dle pokynů, jež dá nám věčný Bůh!

NA BRATROVU SVATBU

Veselá povídka ze zašlých časů,

PAN Bořivoj Kuňadra dostal psaní. To samo sebou nebylo by nic zvláštního, ale zde dlužno uvážít, kdo byl a jakým byl pan Kuňadra a jaké bylo ono psaní. Další děj všecko vysvětlí. Zatím zkrátka sdělím, co následovalo, když listonoš odešel.

Pan Kuňadra sedě zkroušeně za svým pultem kancelářským, nejprve se díval na adresu, pak opět chvíli na pečeť, dále vrtěl chvíli hlavou, konečně chvíli hledal nůžky, aby obálku rozstříhnul, a potom netrvalo již ani čtvrt hodiny, byl s přečtením hotov. Zakýval opět hlavou, položil psaní a zamyslel se. V tom vešel chef. Chvatně počal obracet listy velkého foliantu; vida jej ale druhými dveřmi zase odcházeti, nechal toho, vzal psaní a četl znovu. A opět kývnul hlavou a řekl pro sebe odhodlaně: "Tot' se ví, že pojedu!"

Po tomto velikém rozhodnutí musil nevyhnutelně dopřát si kratičkého odpočinku. To znamená, že nemyslel zcela nic. Brzy ale začalo mu zlehounka vrtat mozky, nebylo-li by snad lépe nejít nikam; což mělo za následek, že šel se celou spornou věc přetřásati znova. — A konec konců byl, že po všem uvažování, jímž mohl se přes hodinu, nemohl a nedovedl ustanovit se tak ani jinak, pro ani proti. Zpropadené psaní!

Pan Bořivoj Kuňadra byl nucen jako obyčejně uchýliti se o radu a rozhodnutí k mocnostem vyšším.

"Mám — nemám, mám — nemám" — počal šepotati s tváří starostlivou a omakával při tom pomalu knoflíky na silně opelichané blůze své od shora dolů, až při posledním vydechl: "nemám!"

Jelikož ale s touto odpovědí podivného orakulu svého nezdál se býti spokojen, počal omakávat opět knoflíčky u vesty, ale důkladněji, jako by každý chtěl ukrotit a zase šeptal: "mám — nemám" až došel k poslednímu, na nějž dopadlo "mám!"

"Tisíc tentoc," zahučel, "což se mám zbláznit?"

I popadl list, ležící na pultě a četl ještě jednou:

"— očekávám tedy, milý bratře, že aspoň ty na mou svatbu dojista přijedeš, odepiš hned, kdy mám poslat koně naproti a kam. Tvůj . . . atd."

Očekávat od pana Bořivoje Kuňadry něco jistě a žádat na něm, aby rozhodnul se hned, bylo tolik, jako nasadit mu do hlavy celé hnízdo velkých červených mravenců. Bylť nerozhodným a ostýchavým až běda, nade vším rozmýšlel se úžasně dlouho; za každým krokem ku předu následoval hned zase jeden zpět, za každým postupem z pravidla ihned couvnul a odhodlal-li se konečně přece k něčemu, pak div, že se nezbláznil samou starostí, jest-li je to přece dobré a jak mu to dopadne.

Pan Kuňadra byl zosobněná prostřednost. V prostředních letech, prostřední výšky, prostřední tloušťky. Ani mudrce, ani hlupák, ani krásný, ani ošklivý, ani švihák, ani nedbalec. Při tom měl jednu manželku a tři děti, dobré srdce a modré oči, kaštanové vlasy a takové též vousy, a zvláštní znamení žádné. Nanejvýš to, že s každým dobře vycházel, poněvadž nemaje vlastního úsudku, zcela moudře v ničem neodporoval.

V úřadě dělal, co chtěl pan chef, doma pak, co chtěla manželka. Bylo to tak nej-

pohodlnější. Nač by si sám s něčím lámal hlavu a konečně ještě dělal si snad nepřítele? Však on si každý řekne, co a jak by rád, a tu třeba jen dle toho se zachovat, a člověk má, když již nic více, tedy aspoň pokoj...

Co do společenského postavení byl pan Bořivoj Kuňadra činným členem berního úřadu na Pražském předměstí, tedy spolupůsobilem při tom velkém šroubu na dobývání různých daní z kapes svých spolublížních. Za to mu jeho představený prvního dne každého měsíce vyplácel 61 zl. 25 kr., a přišel-li prosebníček žádat lhůty k zaplacení dluhu, zajisté neopomenul poklonit se mu s uctivým pozdravem: milostpane adjunkte! Čím delší potřeboval lhůtu, tím uctivější bylo pozdravení.

Avšak to sem nepatří. Pan Kuňadra tedy seděl a přemýšlel, seděl a počítal jako v snění knoflíky u vesty i bluzu, čtvrt hodinku a ještě čtvrt hodinku, a ještě nevěděl, má-li se na tu svatbu vydati, čili nic.

"Pane adjunkte, ten výkaz restantů již nutně potřebují," vyrušil ho nezbytný pan chef, jenž vyplácel mu prvního každého měsíce 61 zlatých a 25 krejcarů.

"Hned, hned!" — chytil se přepadený za hlavu. Pan chef ale nevztáhl po výkaze ruku. Znal již, co takové "hned" u pana Kuňadry znamená a s posuňkem, jenž značil zřetelně: 'vždyt' je dobře, známe se — opět odcházel.

"Hned — hned!" volal za ním ještě pan adjunkt, rozehnal se oběma rukama po pultě, kdež za minutku zpřeházel a zmotál všechny papíry v jediný chumáč.

"Tisíc tentoc — to je k zbláznění" bručel — "všecko musí být hned, hned a hned!"

Téhož dne ale pan berní přece výkaz nedostal. Ba pan Kuňadra dopoledne jej vůbec ani nenašel, a když po dvanácté kancelář se vyprázdnila, musil zas v kupě všeho druhu blanketů a papírů hledati ztracený bratrův list.

Prázdnou síni popocházel jen starý sluha úřední, jenž byl vysloužilý voják a vynikal mohutným šedivým knírem.

"Což ten muž dnes nepůjde?" zabručel po chvíli netrpělivě, zjeviv vous. A když to neúčinkovalo, zachrastil svazkem klíčů. "Ten muž" ale při veliké rozčilenosti své

něčeho neviděl, něčeho neslyšel, a že by s hledáním ještě dnes mohl být hotov, ničím ani dost málo na jevo nedával.

Když šedivec toto vše zjistil, odevakly hodiny právě půl jedné, což přimělo jej — že změnil taktiku. Rozdurdělá tvář jeho začínala se pomalu uhlazovat a nutit v projev úslužné oddanosti. Rozježený knír přestal se nadzvedávat, a jakž takž schlípnul a pak to zadrkotalo: "že by tento uctivě prosil, aby směl milostpanu adjunktovi pomoc."

Výsledek byl pro oba uspokojivý. Za hodinu na to pan Kuňadra byl již doma, byl po obědě, a opět v kruhu rodiny své jako ve sněmu projednával otázku, má-li přece jít, nebo ne.

"Podívejme se na to klouče," — rozumoval, "vzpomene ono si a žení se! (Kloučeti bylo sedm a dvaet let.) Kde vzalo jen té kuráže? Nu, měl jsem ho vždycky nejradši, tomu na svatbu musím jít."

Avšak ctěná rodina, místo aby toto usnesení schválením vzala na vědomí, činila ihned vlastní návrhy. Jedna část chtěla horepádem jíti s ním, druhá zas byla toho náhledu, aby přes návrh pana otce přešlo se jednoduše k dennímu pořádku, t. j. aby zkrátka a dobře zůstal doma. A když žádáním způsobem pro veliký rámus nedala se zjistit ani různost návrhů, tím méně pak určitá jakás na ně odpověď, utekl se pan Kuňadra opět k zamilovanému svému orakulu.

"Aby učiněn byl konec všem hádkám, uděláme to takhle!" rozhodl pevným hlasem. "Bedřichu, podej nůžky! Tak! Nyní ustříhneme tuhle z novin dva stejné proužky čistého papíru, na jeden napíšu: pojedu, na druhý: nepojedu; sbalím oba — tak — a ted', Bedřichu, klobouk sem!"

Přinesen úřední cylindr a pan Kuňadra, vhodiv do něho oba stejné svitky papíru, začal jím, jako řešetem točit a potřepávat.

Po chvílce komandoval znovu: "Růženko! Tys nejmenší, — pojď a vytáhni mi jeden papírek! Co na něm napsáno, platí, a stane se!"

Rozhodnuto! — Růženka jen ponořila ušmourané ručičky ke dnu vysokého cylindru a již podávala mu papírek. On vážně

rozbaloval jej a za všeobecného ticha přečetl: "nepojedu!"

V shromáždění propukl jásot skutečně neočekávaný. "Sláva! Nepojede — nepojedeš!" rozštěbetaly se různé hlásky malých sněmovníků a šosy páně otcova domácího kabátu nalézaly se u velikém nebezpečí.

"Nu což, zůstanu tedy doma!" podvolil se, ale jen na chvilinku a s patrnou nelibostí. Hnedle napadlo jej zase, že přece jen Františka měl nejradši, a že by mu příslušelo, jakožto nejstaršímu — bratrovy svatby se zúčastniti.

A ačkoliv slavně a se vši určitostí prohlásil, že podrobí se prvnímu rozhodnutí, přece zase počal uvažovati: má-li či nemá-li. Výsledek byl, že po chvilce opět navrhoval:

"Do třetice všeho dobrého, děti! Potáhneme znova a sice třikrát! Podle toho pak, co dvakrát vytáhneme, budu se řídit!"

A nedbaje protestů, vhodil opět papírky do klobouku a velel: "Vratislave, táhni!"

Tento ihned úkolu se podrobil a vytáhnul: pojedu.

"Dobře, Vratislávku, teď ještě jednou!"

Ale Vratislávka po druhé a po třetí vytáhl: nepojedu.

Nový jásot. Pan adjunkt ale Vratislávka nyní zlověstným okem přeměřil a klobouk mrzutě odstrčil.

"A co bys tam dělal na takové svatbě, muži?" — spustil nyní závěreční řeč vůdce oposice, totiž paní adjunktová. — Škoda peněz! Považ jen, co by tě ta cesta stála! Raději obrať peníze na domácí potřeby. Bedřich potřebuje zimníček a boty, Vratislav klobouk a kalhoty, Růženka celé šaty a já sama nemám pomalu v čem ve svátek vyjít!"

"Eh!" utrl se jaksi odmítavě pan manžel.

"Nu — jed' si tedy!" rozdurdila se ona, "k čemu všechny ty komedie? Beztoho ze všeho vidím, že chceš mermomocí se tam dostat. Rád bys zkrátka všecko užil sám a na nás se neohlížíš!"

"A ty zas mi ničeho nepřeješ," odsekl nevrle on, "jen tu práci, dření a ty starosti."

Domácí porada skončila hněvem. — Pan

Kuňadra neřekl již tak ani tak, a nanejvýš roztrpčen odešel do kanceláře.

Večer na to o celé věci ani se nezmínil. Také třetí den málo jen mluvil, a ač svatba téměř stále tanula mu na mysli, vyhýbal se úzkostlivě i každé narážce na ni. Hněval se a vzdoroval. Byltě přesvědčen, že páše se na něm bezpráví, ale umínil si, že snese vše odhodlaně, ač velice hnětlo jej to, ba možno říci, bouřilo celé jeho nitro. Bůh milý ví, co se s ním tentokráte dalo. Žena měla pravdu, že mermomocí svatby chtěl dojíti, truc na truc všem orakulům i jejím protestům.

Jednak v úžasu nad touto neústupností, jednak v naději, že přece, jako vždy, také tentokráte vůli její se podrobí, nechala jej vyhněvati se. "Však on obrátí sám —" vyčkávala. Ale pan Kuňadra neobracel, tož počala tedy důkladněji o celé věci přemýšleti. Výsledek toho byl tento: "Bořivoj je jako dítě," řekla si, "dělá opak toho, co chceme. Že jsem chtěla, aby zůstal doma, on prosadit chce, aby jel; ale já zítra řeknu: jed', a on zůstane doma."

A když pan Bořivoj Kuňadra ráno odcházel opět do kanceláře zamklý, a opět ani obvyklým polibkem neloučil se s ní, postavila se mu v cestu právě u dveří.

"Bořivojku — pusu!" řekla s šelmovským úsměvem.

"Ty asi o ni stojíš," — odpověděl on, všecek zaražen, zastaviv se a samými rozpaky zčervenav, jako kdys ona před 15 lety, kdy se jednalo o tu první.

"Nu," nalehala, "mám snad prosit?"

"Jdi mi," odstrkoval on zvolna hlavu její, nevěda, jak honem se zachovati.

"Bořivojku, vidíš, nehněvej se! Já si to rozmyslila; proč bys odpíral si takové nevinné vyrazení — jed' si jen, jed'!"

"Vždyť je dobře," bránil se on, "což peníze?"

"Však to půl světa nestojí a povyrazíš se, jen jed', já ti to přeju."

"Už nemohu," lezlo na lep dítě Bořivojek, "vždyť zítra jest svatba! Kdybych hned dnes psal, přijde tam psaní až zítra večer; pak teprv mohli by poslat koně do Votic. Kdy bych tam ale přijel? Po svatbě — v noci!"

"Nu což," zamyslela se trošku, "snad se to dá nějak jinak zařídít, jen jed'!"

"I to už nejde! Nemohu, nepojedu už nikam!"

"Ale přece snad —"

"Ne, nechci!" zavznělo rozhodně v odpověď. Po té zašelestilo něco jako nesmělý polibek a bouchly dveře.

"Tak!" oddychla si paní adjunktová, "nyní je dobře. Tak jsem to chtěla. Ne-hněváš se a zůstaneš s námi hezky doma!"

Pan Kuňadra vykročil z domu s úmyslem skutečně pevným, že nepojede. — "Vždyť je dobře," hučel si resolutně do vousů — "nyní mne zase nutí, když vidí, že se hněvám, ale z justamentu nepojedu, ne a ne!"

Při této kuráži vydržel skutečně bez mála celé dvě hodiny, totiž tak dlouho, dokud v kanceláři pracoval. Jakmile ale na chvíli jen pero odložil, již zahloubal se opět v myšlenky, o té prožlукlé svatbě.

Vzpomínal, jak shledal by se tam se starou matkou, s bratry a sestrami, jež tak dlouho již neviděl, a že by pobavil se zase se starými přáteli a druhy z mládí. Všecky je viděl v duchu za stoly plnými mis, talířů a sklenic, a srdce zatoužilo posedět si s nimi. Viděl ty fábory a rozmarýny za jejich klobouky i v ohlávkách vzípnajících se koní. — Hudba hraje, chasa výská, kde kdo je, směje se a zpívá. Každé oko se leskne, každičká tvář hoří, usmívá se a září...

"Eh což — žena má pravdu, snad by se to přece nechalo nějak zaříditi," opakoval si v duchu a postaviv se před velkou mapu Čech, visící na stěně, měřil — počítal a kombinoval.

Paní adjunktová div neomdlela, když v poledne mužiček hned ve dveřích s rozjasněnou tváří jí zvěstoval, že přece pojede. Ne, že by ji to tak překvapovalo, že opět přeměnil svůj úmysl, tomu byla již u něho zvyklá, ale proto, že plán její, tak dobře vypočtený a promyšlený, tentokráte tak nekřesťanský jí selhal.

"Poslechnu tě a pojedu!" hlásil vítězoslavně.

"A máš dovolenou?"

"Mám!"

"Což peníze?"

"Však to půl světa stát nebude —"

"Přijedeš tam ale v noci."

"I toto!"

"A kterak to tedy zařídíš?"

"Nepojedu vůbec do Votic, nýbrž do Příbrami. Odtud do Nečíně, rodiště nevěstina jsou jen tři hodiny, tedy se tam snadno nějak dostanu a — překvapím je právě při obědě. Ti se budou divit! Co tomu říkáš?"

Paní adjunktová by toho byla jistě řekla ráda hodně mnoho, ale nerada by si byla odporovala. Pročež zůstala tedy při svém posledním: jen jed'. Ale neznělo již tak odhodlaně a upřímně, jako ráno, a pan Kuňadra, nepovšimnuv si toho ani, v nejlepším náladě chystal si cestovní kufřík.

A ku podivu, veselý rozmar ten neopustil jej ani pak, když odpočítávala mu ona patnácte nových pěkných zlatiček s mnohým povzdechem a s mnohým ponaučením, jak má spořit a pamatovat, že Bedřich nemá zimníček a boty, Vratislav klobouk a kalhotky, Růženka šaty a ona zholá nic, že až stydno o tom povídat...

Mlhavé podzimní ráno. Pan Bořivoj Kuňadra choulí se v koutku železničního vozu; mrazí ho po celém těle a vlak unáší jej dále a dále od útulného krbu domácího. Tedy přece jede! Plaché oko jeho ale téká nesměle z místa na místo a dobrácká tvář jest tak nějak plná únavy a tesknosti, jako by na pohřeb jel a ne na svatbu. Chvillemi urovnává si sporý plnovous, chvílemi bezúčelně vyhlíží ven do husté mlhy a hlavou ustaranou s vlakem o závod letí mu celé hejno trapných myšlének.

Je mu tak podivně okolo srdce. Kdyby seděl v kanceláři, byl by si jistě cestu tu nejjasnějšími barvami vyličil a trpěl by nevýslovně, že si ji odepřel. A nyní, když jede, opravdu již jede, zas různé představy a strachy trdčí jeho mysl a on přemítá, zdaž nebylo by snad moudřejší bývalo, kdyby byl poslechl a zůstal doma. Již skoro stýská se mu po těch, jež nedávno opustil, a necítí takové touhy po těch, k nimž se ubírá.

V duchu pak s manželkou počítá, co marně utratí a znovu a znovu vrací se mu v mysl její slova: co taková svatba?

Tak příliš navykl si již řídit se jejími slovy, poslouchati jen jejich rad a smýšleti jen tak, jak ona smýšlí, že nějaká vlastní

jeho myšlénka nebo dokonce samostatný čin, zmohl-li se vůbec na ně, vždy hnedlinko zdály se mu nezapnými býti a nemoudrými. Ubohý Kuňadra!

Ve Zdicích, kde musil vystoupit a čtvrt hodiny čekat, aby přesedl na vlak k Příbrami, počala již již klíčiti v něm jeho myšlénka, nebylo-li by lépe sečkat zde, až vlak pojedje ku Praze a vrátit se pěkně zas k svým milým, kteří jej tak neradi pouštěli, domů. Že však ani ve Zdicích čtvrt hodinka netrvá od poledne do večera, jest samozřejmo, že pan Kuňadra naprosto nemohl s rozhodnutím svým býti hotov a taky nebyl. A jenom tomu lze přičísti, že dostal se až do Příbrami.

Zde mu štěstí prálo. Bylo o týdenním trhu. Hned "u koruny" dozvěděl se u nádvorníka, že je tu povoz, jaký by mohl potřebovat, což dodalo mu zas kuráže, k jízdě další. Honem se dal představití pantátovi, kterému povoz náležel. I rozpředla se následující rozmluva:

"Tak milostpán by, řekněme, rád do Nečíně?"

"Ano."

"No, já jedu ještě dál a rád, řekněme, pána svezu."

"Kdy pak se ale vypravíte? Já chci k Šaulovi na oběd. On totiž vdává dnes dceru, kterou si běže můj bratr, tož bych rád včas se tam dostavil."

"Inu ovšem, Šaulu řekněme dobře znám a pán je ženichův bratr? No těší mne. Jen žádnou starost! Za dvě hodiny jsme tam. Jak pak ne? — řekněme dva koně a prázdný vůz? — pojedeme jako s kočárem —"

"A kde to máte?"

"Přivez jsem pár beček švestek na trh. Už jsou prodány a už je také skládají. Potom se jen trochu řekněme pokrmí a už pofičíme!"

"A co budu dlužen?"

"Eh, což dlužen? Inu ovšem dlužen, ale to nebude tolik stát. Pakatýlek! Dáte kočímu padsát krejcarů a zaplatíte mu řekněme nějaký ten snědek tady."

Ujednáno. Za půl hodiny kočí s prázdným žebříňákem přijel a "že trochu pokrmí". Prohlédl si spokojeně pasažera,

přijmul pět šestáček a poručil si "ňákou jitrničku a pivo".

Od tohoto okamžiku panu Bořivojovi Kuňadrovi nastala pravá očišťcová muka. Nepostačil téměř z kapsy vytahovat hodinky, vycházet na blátivý dvůr a počítat, co ho to asi bude stát, než se jen od téhle "koruny" dostane. Ale klid pantátův byl obdivuhodný.

"Nu což, Francku?" obrátil se jen vždy na kočího. A Francek máje v žaludku "ňákou tu jitrničku" a v ústech dýmající porculánku jen hodil hlavou: "Ještě mají oves!" — a bafčil dál.

Po čtvrt hodině osmělil se pobídnouti jej sám pan Kuňadra.

"Ale nemají starost, milostpane" — mnil Francek — "času je dost!" — A dopiv třetí plecháč, obrátil ho významným zadrčením uchem k šenkýři, jenž seděl opodál. Nalito znovu. Pantáta spokojeně bafčil a popíjel, protože dobře švestky zpeněžil, Francek s chutí bafčil a popíjel, protože tu bylo teploučko a věděl, že nic ho to nebude stát a pan Kuňadra taky bafčil a pil, ale zase proto, aby utopil a žažehnal starosti své a zlost.

"Nu což?" popoháněl zas po čtvrt hodině.

"Jen dám ještě koníkům pít a už zapřáhám," těšil ho Francek.

Na to se pan Kuňadra skutečně již náramně těšil a Francek nejspíš jen z dobroty svého srdce potěšení toto hleděl mu co možno prodloužit. Tak se stalo, že teprve o půl jedné s poledne zapřáhali. Pan Kuňadra s truchlivým srdcem platil jen za Francka "pakatýlek" v obnosu jednoho zlatého a desíti krejcarů.

Urovnali pod něj několik věchtů slámy do zadní košatiny, aby měkce a dobře seděl, Francek zamlasknuv na koně, pan Kuňadra hluboce si oddychnul a vyjeli.

"Prrrr —" zvolal pojednou pantáta před krámem jakéhos železníka v první ulici. "Musím naložit několik prutů železa pro Lebenharta."

Slezl, vešel do krámu, ohledával železo, přeptával se na to a ono a pak skládali je do vozu. Pan Kuňadra musil vstáti a čekati. Pošinuli jej tím hodně stranou, sotva zbylo mu vedle místečko pro kufík.

"Jed!" velel zas pantáta a sám kráčel podle vozu. Přijeli před jiný krám.

"Počkej, musím představenému nakoupit nějakých potřebností na posvícení!"

Vešel do krámu a trpělivost páně Kuňadrova znovu zkoušena na skřipci. Konečně kluk učedník začal nosit: homoli cukru, haldy rozličných kornoutů a několik plechů pod koláče. Náš pasažér byl obložen tak těsně, že nemohl se téměř hnouti.

A aby míra těchto protivenství byla dovršena, následovala ještě zastávka třetí. Pantáta koupil pro sebe: kruh soli, nějaké opratě a řetízky, pytel bílé mouky a několik hrnců.

Po těchto nových "obkladech" bylo ještě hůře. Nebylo již opravdu pro všechny místa, i musil pan Kuňadra, nejchoulostivější z nich, totiž tři několikalitrové hrnce hliněnáče, jež téměř zvonily, když o sebe jen trochu narazily, vzíti si na klín.

"A tomuhle říkají s prázdnem," pozdychnul si hlasitě.

Tak vyhodrcali se z Příbrami a vlekli se do vrchu k "Nové hospodě".

Byl ošklivý říjnový den, mlhavý, zasmušilý a studený. Ostrý vítr severozápadní chvillemi šlehal jím do tváří drobounký dešť a kola vozu bořila se ve štěrku a blátě. Cesty ubývalo velmi pomalu. Ještě k snesení to bylo po "císařské silnici", ale jakmile za Dubem zahrnuli k Vyšňové na cestu jen polní, byla tu jízda plná útrap a nesnází. Vůz s praskotem brzy levou, brzy pravou stranou zapadnul v důl a bořil se v kalužích a pan Kuňadra dle toho zaklátil ztrmáceným tělem buď v levo nebo v pravo, hned ku předu a hned opět vzad. Nohy mu dřevěněly, jelikož nemohl jimi pohnouti, hřbet od stálého kejklení sem a tam již ani necítil. Do zasmušilé tváře pral mu vítr a šlehal dešť a do mrkajících zaslzených očí řadil mu zápach a dým z porculánek v předu sedícího pantáty a Francka.

Ó radostné cestování! A koně nepoběhli. Byly to dvě vychrtlé herky, jimž se ku předu nijak nechtělo a švihot biče Franckova přijímaly s nevšímavostí skutečně obdivuhodnou. Zvláště ta náruční. I Francka to některou chvíli rozehrálo.

"Brauna!" vzkřikl a švihnul, až to zavisťelo po její hřívě; ale milá "brauna"

setva že zavrtěla hlavou a capala klidně svým volným krůčkem pomaloučku dále.

"Vy pěkně fičíte" — láteřil vzadu pan Kuňadra. Tu konečně před samou Vyšňovou přece "zafičeli". Bylo z vršku a naložený vůz sám tíhou svou hnal koně ku předu. Brauně ovšem musily dříve hezkou chvíli váhy otloukati ze zadu hušené nohy, nežli se podala a zaklusala; ale konečně rozkývala se přec, a že byl vršek táhlý, musila to nějakou chvíli vydržet.

Rachotilo to pěkně a vrzalo vesele, sklon v levo a zase v pravo, hups nahoru a zase dolů, pan Kuňadra nadskakoval a kejklal se všecken vyjeven sem a tam, jak právě musil, když tu najednou: prrrrask!

Přední levé kolo naběhnuvši na kámen se rozlomilo, vůz slétnul předkem k zemi, pantáta s Franckem div že si nerozbili čela o přední rozpěrák a pan Kuňadra přes hrnce na klíně vletěl hlavou pantátovi do kožichu.

"Ale zatra, řekněme zatra... živobyť," lamentoval pantáta. "Tisíc tentoc," pomáhal mu pan Kuňadra, pátraje okem žalostivým po různých pozůstatcích ze svěřených mu hliněnáčů; a když povstal, aby z vozu vylezl, rozptýlily se mu střepy mezi nohama.

"Tisíc — tentoc!" opakoval rozhořčeně, stoje všecek zkoprnělý v naklopeném voze a třímaje v namrzlých červených rukou to jediné co zachránil: dvě žlutá ucha...

Nemožno popsati, v jakém rozpoložení mysli nalézal se pak po celou půlhodinu, než Francek vypůjčil si ve vsi kolo a hever a než tímto vůz nadzvedli, aby je na nápravu mohli navléknouti. Také pantátovi valně se dobrodružství toto nelíbilo. Mručel jako opravdový polární medvěd, když střepy z hrnců do příkopu vyhazoval a rozlámané kolo nakládal na vůz.

Konečně, když bylo vše jakž takž uspořádáno, musil si sednout do zadu, protože pan Kuňadra usmyslil si seděti vedle Francka v předu. A sice ne bez příčiny. Předpokládal totiž, že bude moci nejen pohodlněji seděti, ale také tohoto k rychlejší jízdě spíše a důrazněji pobízeti. Aby pak s poslednějším nenarazil na žádný odpor, dobře měl narafičeno. Dříve než odvážil se říci: jed'te, nabídl pantátovi několik dobrých doutníků ze zásoby pro nejmilejší ze

svatebčanů uchystané a Franckovi zas do mozolné ruky vtiskl pár šestáčků. A jeli.

Vůz drkotal se zvolna Voborskými lesy, jako dříve. Z herek se jen kouřilo, ale cesty nechtělo ubývat.

"Brauna!" křičel Francek.

"Brauna!" pomáhal mu pan Kuňadra. Ale marně. Pak vzal opratě do ruky sám a bičem točil koním nad hlavami, ale "brauna" si toho valně nevšímala.

"Musejí s ní škubat" — radil Francek; tož tedy škubal a trhal opratěma, co měl v rukou síly, i bičem šlehal přes hlavu i přes nohy, ale dříve omrzelo to jeho, než kobylu. Ta sotva že zavrtěla hlavou a pletla dále hubenýma nohama líně a tupě, stále o celý krok pozadu za svou čipernější družkou, která poctivě přičiňovala se, aby celý povoz někde neuvíznul v blátě. Táhla jej sama, "brauna" zařídila si to pohodlněji, nechávajíc se jím jen ku předu postrkávat.

Pěkné nadělení. Pan Kuňadra s resignací odevzdal opratě opět v ruce povolanější a díval se po zakaboněné obloze, díval se na hodinky a přemítal s bolestí, že nebyl na oddavkách a nebude již také bezpochyby při obědě. Proč tam tedy vlastně jede? Čert mu to byl dlužen!

Z trudných těchto myšlének byl náhle vyrušen. Krajinou rozlehnul se jásavý kvikot klarinetu a s ním o závod vřeštěly trubky a broukal bombardon nenzámou mu jakousi polku skočnou a veselou. Jásot a výskot různých hlasů mísil se do její taktů a ztrácel v ozvěně po stichlém údolí.

"Co to?" vyskočil těžce zkoušený pan adjunkt, pohlížeje napnutě k nedaleké vesnici, k níž přijížděli. Byla to Nečín, cíl jeho dnešní cesty.

"Pro Krista Pána!" zahořekoval náhle, "že to je svatba! Jistě, že odjíždí do rodiště bratrova!"

"I to to?" — chlácholil jej oba na voze, "to my starého Šoulu lépe známe! Ten by holečku nestrojil svatbu na jeden den! Najedli se a jdou do hospody, tak je to! Tam budou do rána tancovat a po snídani teprve pojedou k ženichovi."

"Ne — ne!" odporoval prudce v neblahé jakés předtuše on. "Ti jedou tam na noc a tam teprve budou tančit — jed'te jen, prosím vás, jed'te rychle, sice je nezastanu!"

Francek dal se oblomit a procedura s línou herkou začala poznovu.

"Brauna!" vzkřiknul mocným hlasem a švih švih — začaly pršet rány.

Ubohá počala sice zase jen vrtět a nadhazovat hlavou, jakoby jen mouchy odháněla, ale Francek se rozzuřil.

"I ty zatra . . . mrcho, což pak už u tebe moje slovo 'kor' nic neplatí?" Vztekla trhnul opratí, bič zasvištěl ve vzduchu a začal tančit herce po schlíplé hlavě a hubených nohách a hned zase po zpoceném hřbetě, že v rozježené srsti nadělal jí pruhů do všech možných a nemožných směrů. Citelná tato lekce přece účinkovala. Rozjeli se dosti statečně a netrvalo dlouho, zatáčeli do vsi k prvním chalupám.

Ale běda! Ze vsi na opačné straně odjížděla tryskem celá řada povozů nacpaných rozjařenými svatebčany, kteří výskali, zpívali, šátky a láhvemi točili nad hlavami a vedle hřměly výstřely jim na rozloučenou.

"Jen o deset minut dříve a byl bych aspoň mohl jeti s nimi," zahořekoval pan Kuňadra.

"Zpropadená věc," mínil pantáta, "je to řekneme přece jen mrzutina."

Před statkem rodičů nevěstinych stál ještě houfec lidí, pohlížejících za nimi.

"Mám zastavit? Zajdete tam?"

"Chraň Bůh!" odpovídal pan Kuňadra téměř plačky, "vždyť mne tu nikdo nezná? Co bych tam dělal? Co by si o mně pomyslili?"

"Tak co budete dělat?"

"— jen jed'te dál!" řekl hlasem zlomeným, požíval se na místečko, k němuž s takovou touhou, s tolika nadějemi byl spěchal a po tolika obětech a překážkách konečně se doplahočil a svěsil smutně hlavu.

Vůz opět vlekl se pomalounku ku předu, jemu bylo to již lhostejné. — V hlavě jeho bylo šero a pusto jako v té zamlklé krajině, ztrácející se ve stínech večerních. Zapředl se tak v pochmurné dumy, že pro nic kolem sebe neměl více smyslu, ba skoro ani pro ten výskot, jež sem ještě občas z dále zanesla slabá ozvěna.

Pantáta jel pouze do Verměřic. Tu musil tedy konečně z vozu. Podali mu kufřík; byl odřený a nějak zavlhlý, ale on nevšímal si toho.

Kam teď? napadlo mu, ale on nepřemýšlel o tom. Nebylť vůbec jasné myšlenky nějaké schopen. Jako automat vykročil a ubíral se dále silnicí ke Zrubku. Odtamtud opět zřetelněji doléhal k jeho sluchu výskot. Svatebčané převáželi se přes řeku a že bylo mnoho povozů a na prám směli jen po dvou, trvalo převážení hezky dlouho. Tím se stalo, že by je byl málem zde dohonal. Málem — pravím — a to znamená, že přišel opět pozdě.

Rozběhnul se sice, když tato možnost nadějně mu zakmitla, ale dopachtiv se celý uřícený ke břehu, musil s bolestí vzít na vědomí, že přece jen přišel již pozdě, pozdě.

Prám s posledním povozem a s hudebníky byl již uprostřed řeky. Dostí dobře ještě rozeznával je vzdor tmě, která jako by černým závojem zakrývala mu je před očima. Stáli tam jako silhouety, každý s uzlíkem výslužky na rukou a nástroj přes rámě nebo pod paží.

“Ech, basama — hrajte mi, nebo vás pustím po proudu ku Praze!” hulákal přívozník. I spustili tedy. Jak bylo, tak bylo, jen když to šlo do taktu. Napilý přívozník zpíval s nimi, hosté na voze vyskákali a ti, kteří již na druhé straně v nádvoří hospody na ně čekali a znovu pili, výskotem a zpěvem odpovídali. Byla to chvíle všeobecného vzrušení, veselí a jásotu, bylo vše tak, jak si ubohý pan Kuňadra doma v mysli vyličil, jenom že on nebyl mezi nimi a křídél neměl, aby se k nim přenesl.

“Uvééézt” zavolal co měl síly, ale ti tam v té vřavě neslyšeli jeho hlasu.

“Uvézt, uvézt” napíнал znovu a znovu vyprahlé hrdlo, ale marně.

Usedl na kámen rozlítostněn až do pláče, unaven a ztýrán až k zoufání.

Svatebčané po chvíli z hospody zase odjížděli.

“Oh, bratře, bratře!” zaúpěl pan Kuňadra, zalomiv za nimi zoufale rukama. Ale nikdo ho neslyšel. Byl zde sám.

Studený vítr vzpíral se do něho a šuměl v sežloutlých listech starých lip, stojících podle bílé kapličky za ním, list trousil se dolů a šelestil kolem něho, a řeka šplouchala kalnými vlnami pod jeho nohama. Otrásl se jako v zimnici, zamrazilo jej po všech údech.

“Už je konec,” řekl pojednou sám k sobě, “nepůjdu tam více!” A zase se otrásl, neboť zalekl se těchto maně vytrysknuvších slov. Kde se vzala tu tak pojednou nyní, kdy již je u cíle své cesty? Počal o nich uvažovati. Dá-li se převézt, může za půl hodiny býti v kruhu přátel, v rodišti svém, kde na srdce tak ráda přivinula by jej stará matička jeho a bratři i sestry; ale co mu řeknou? — ozval se jiný hlas — zdaž se mu nevysmějou? — zdaž nebude vystaven za terč úsměšků všech, že přichází po svatbě? — a kterak vysvětlí to, proč neodepsal včas, aby byl také včas a pohodlně mohl se sem dostat? Nebude-liž to hanbou přiznati se k té vší nerozhodnosti své? — A vymluví se — na co? Zalhat neví a neumí! Oh, co jen počít nyní? Kterak má rozhodnout se ve chvíli poslední?

Darmo se namáhá. — Zírá tak do prázdna, do té černé tmy tupě a vyjeveně a nelze mu zmocí se na jedinou kloudnou určitou myšlenku, není sto odhodlati se tak ani jinak.

Co jej to stálo přemýšlení a námahy, než z domova svého a z úřadu vypravil se, aby shlédnout mohl opět jednou svůj první domov a teď — zde sedí téměř na jeho prahu — a nemůže odhodlat se k jeho překročení! Kéž by měl aspoň síly tolik, aby se od něho odvrátil a šel zpět! Ale on nedovede to ani ono. Jen sedí tu v té chladné noci a dumá, neslyší a nevidí, jen sedí a tiskne rozpálenou hlavu v dlaň. Prokletá nerozhodnosti!

Konečně přece sebou hnul. Jako když vzlétne jiskra z mrtvého již popele, tak šlehla hlavou mu aspoň jedna zdravá myšlenka. Uznal totiž, že je čas nejvyšší, aby vůbec něco k vysvobození ze smutného postavení svého učinil. Povstal a narovnal znavené, zkřehlé údy. Od sebe samého rozhodný čin nějaký již sám neočekával, protože vzal opět útočiště k obvyklé titěrné i směšné manipulaci.

“Mám jít, anebo se vrátit?” Pravou rukou chopil se nejhořejšího knoflíku na dlouhém klerikovém převlečníku svém a již šlo to kvapem dolů: jít — vrátit, jít — vrátit — na poslední padlo: vrátit.

Ubožák! Otočil se váhavě, chystaje se k cestě zpáteční. Ale sotva tři kroky učinil, opět se zastavil. Což pak teď právě má

tak rychle se rozhodnout a hned naponejprv poslechnout? Tot' přece nemožno. Zkusí to ještě jinak. Bude volat na převozníka. Uslyší-li, jest to znamením, aby šel, neuslyší-li, je to příkazem, aby se vrátil.

A volal znovu: "Převézt!" a za chvíli ještě jednou: "Převézt!"

Nikdo se neozval, nikdo neodpovídal. Jen víchř cloumal větvejí líp, tu a tam zašeleštil spadlý list a řeka vlnila se zvolna v před, šplouchajíc sama sobě tu dumnou, věčně stejnou ukolébavku. A nad tím vším i kolem něho rozestřela peruti své tmavá noc — —

Pan Kuňadra povzdechl z hluboka, ještě jednou bolestně pohlédl v tu stranu, kde kdysi stávala kolébka jeho, obrátil se a šel.

V blízkých Voborách přenocoval a druhý den ráno pěšky coural se blátem zvolna opět ku Příbrami. Po polednách tam dorazil a ubytoval se v hotelu Bucharově.

Byl by sice rád ještě téhož dne vlakem jel do Prahy, ale mohl-li? Co by mu řekli doma, že tak brzy odešel od svatby? A co by řekl on jim? Že se jí vůbec nezúčastnil? Pak by si belice zadal. Musí tedy lháti. On a lháti! Má či nemá? Vždyť to ani neumí, nepoděkuje se? — Aby to už všechno d'as vzal. Ale domů skutečně nemůže.

Černý salonní kabát v kufříku přišel k nemalému úrazu. Šosy prosáklé byly skrz na skrz jemným rusterským vínem, jehož dvě láhve sebou vzal. Obě nejspíše při zlomení kola vzaly za své. — Z lahví byly střepy, z kabátu žvanec. Kufřík musel vysušovat a kabát poslat k mistru umění krejčovského.

Za to získal času k dalšímu přemýšlení a naříkání. Na štěstí byl z těch mnoha lidí, kteří, nepodaří-li se jim něco, nikdy nenaríkají na svou neobratnost nebo hloupost, ale vždy vinu všeho svalí se sebe na někoho nebo něco jiného.

Pan Bořivoj Kuňadra měl zajisté všechny příčiny velikým hlasem zvolati k sobě: "Pane adjunkte, manželé, otče — tys hlupák a blázen!" Ale on žaloval jen na "neúprosný osud svůj" a na tu "Braunu" a hluchého převozníka.

Druhého dne hotovil se teprve k odjezdu. Ale toho placení! Dobře ještě, že vzal sebou také všechny tajné úspory jinak nebyl

by se ani domů dostal a skládání účtu sporné manželce bylo by jej musilo přivést k zoufalství. V tom ohledu ona neznala pardonu a on zajisté v kanceláři raději viděl státi nad sebou celou skontrovací komisi, než doma ji samotnu.

Netřeba snad připomínati ani, že vůbec té noci nespál a jen plány vymýšlel a různé kombinace spřádal o tom, co a která by měl doma lháti. A ráno počal uváděti je ve skutek, připravovati, jak čeho bylo třeba. Byl to kousek perné práce! — Konečně ale dle nejlepšího vědomí a svědomí přece byl hotov.

"Tak, sklepníku — co pak jsem dlužen?"

Sklepník, vytáhnuv toboleku, počítal a když vyřkl konečnou sumu, panu Kuňadrově ježely se na hlavě všechny vlasy; a to hlavní teprv mělo přijíti.

"Musíte mi ještě opatřiti dvě smažená kuřátka" — přikazoval chvějícím se hlasem.

"— dvě kuřátka —" opakoval suše sklepník a připsal klidně obvyklou hotelovou sumu na účet.

"pár holoubat" —

"— pár holoubátek" — opravoval sklepník, zanášaje v účet sumu za pár holubů;

"půl husy" — napovídal dále pan Kuňadra poněkud tišeji;

"— půl husy" — papouškoval po něm sklepník a klidně přisouval příslušnou sumu;

"— talíř koláčků —" spíše vydechl, než propověděl pan adjunkt.

"Asi kopu koláčů" — hlásil sklepník — "prosím, vašnosti, zeptám se v kuchyni". —

A odběhl. Pan adjunkt mnul si chvíli oči, před nimiž dělaly se mu mžitky a zase čelo, jež se chtělo rozskočiti. Zatím přiběhl sklepník, vyřkl sumu, kteráž překvapovala svou okrouhlostí, a on kladl zlatku vedle zlatky s povzdechem, jenž překvapoval délkou a přímo dojímavou těžkostí. Konečně ještě napadlo jej něco. Přijeti v říjnu z venkova bez ovoce — přece nešlo! I šel tedy, koupil uzlík jablek a hrušek a teprve ubíral se na drahu.

Večer na to v rodině pana Bořivoje Kuňadry byla opravdová slavnost. Byl přivítán nad míru srdečně, a otázky a vypytování všeho druhu jen se hrnuly. —

"Tak co dělá maminka? Jaká je nevěsta? Jak vyhlíží a jaké měla šaty? Kdo byl družbou, kdo tlampačem? Která družkou a jak jim to slušelo? Kdo všecko byl přítomen, co dělali, co povídali, kde spali? Mnoho-li bratr s ní dostal peněz? Kolik si přivezla peřin? Hodně-li plakala? Kolik se sjelo for, kolik stolů bylo při obědě a co všecko jedli u nevěsty a co všecko u ženicha?"

Ubohý pan Kuňadra! Na vše musil dáti přesnou odpověď, a pro děti, kterým taková svatba byla pravou španělskou vesnicí, ke všemu přidávati ještě potřebné vysvětlivky. To bylo přespříliš, — žádný hrdelní soud mu nemohl býti hroznější. Odpovídal, vyprávěl, vysvětloval, ale potil se úzkostí a strachy, aby při tom velkém křižování se různých otázek v ničem se nepřekřekl.

Raději honem předkládal přinesené dary. "Toto je od maminky, toto od bratra, ono přídala nevěsta" — vysvětloval napořád; děti nevěděly, co chytit dříve. K stehýnkům kuřat přikusovaly hrušky, a k holoubátku koláče. Musily ode všeho dostati a nebyly k nasycení.

"A od koho je ta husa?" vypadla najednou manželka.

"Od Buchara!" vylétlo nebožákovi, nepostačivšímu odpovídati.

"Od Buchara?"

Zčervenal jako krocan; uši jen mu hořely. Děti se smály, tleskajíce drobnýma ručkama, nevědouce ani proč, ale paní adjunktová udivením zapomněla zavřítí ústa. Nebylo lehké přesvědčiti ji, že tam na vsi hospodě bratrancově říkají hotel "u Buchara."

Konečně nadešla hodina desátá a s ní jeho vykoupení. — Ulehl do své milé, útulné postýlky, ale ani v té dnes usnouti nemohl. Všecky ty útrapy, jež v posledních dnech musil přestáti a všechny lži, jež dnes musil spáchat, ale napřed i vymyslet, tížily slabá jeho bedra nevýslovně. Zdřímnul-li si, různé děsivé představy burcovaly jej a znepokojovaly; tu dokonávající "Brauna", tu rozlámaný vůz a rozvodněná řeka, sklepníci se sáhodlouhými účty, Francek s ohromným bičem — vše to znovu a znovu při vichru a bouři trýznilo rozrušené činy jeho. Zmítal sebou, jako člověk těžce ne-

mocný, hlava mu jen hořela, chvílemi bolestně zasténal.

Tu z vedlejší postele ozvala se pojednou manželka důvěrně — ale důtklivě: "Táto —"

"Co pak?"

"Od koho že je ta husa?"

"A dej mi pokoj — snad jsem už řekl!"

"Od Buchara jsi řekl."

"Ale, prosím tě —"

"No mlč, ta věc je mi podezřelá."

"Jdiž, blázinku, co pak si myslíš?"

"Co si myslím? Že jsi se podřekl!"

"I nech mne, prosím tě, trochu pospat!"

"Nu, pospi si, pospi, však si to zítra dopovíme. — A mnoho-li přines jsi mi zpátky z patnácti zlatých?" — vzpomněla si po chvílce.

Panu Kuňadrovi smrtený pot vyvstával na čele, nebyl s to zmocit se na odpověď.

"Je dobře!" zašeptala drahá polovice, "zítra mi ale odpověď nesmíš zůstatí dlužen!"

"I nezůstanu" — vydechl.

"— a přátelům tvým sama hned zítra písemně za jich dary poděkuji —"

O pana manžela pokoušely se mrákoty. Zoufale hodil sebou na druhou stranu. Pak ležel s očima do tmy vypoulenýma, nemoha ani dech vypraviti ze stísněných prsou, ležel a přemýšlel, mučil a trápil se až do rána.

A pak musil do kanceláře. Tak truchle, ztrápeně a zmořeně snad ještě nikdy nevypadal, jako tentokráte. Cestou myslil jen na těžkou zpověď, která jej v poledne doma očekává a hrůza téměř mu lámala údy; mrazilo jej, hlavu sotva nesl, nohama s tíží jen pletl. Při tom v duchu počítal, co neblahá svatba bratrova jej stála.

"Och!" — vzdychal — "žena měla pravdu, jako vždycky. Bedřich mohl míti zmníček i boty, Vratislav klobouk a kalhotky, Růženka celé šaty, ona plášť a já — starý osel — pokojnou mysl a peníze! Kde na to všecko nyní vzít?"

"Milostpane, ráčejí si vybrati! — Mám čerstvé a pěkné —"

Pan Kuňadra splašeně pozvedl hlavu na bábu, nabízející mu v trhu své velké květinové věnce. Když promluvila jedna, nutily jej po řadě hned všechny ostatní, kolem kterých jíti musil.

"Můj ty Bože — kdo pak mi to umřel?" chytil se za hlavu pan Kuňadra; a trvalo hezkou chvíli, než při té své rozháranosti a nevyspalosti pochopil a se vzpamatoval, že vlastně jen tak, jako by mu celá rodina na věčnost odešla, vypadá. Chtěl se tomu usmát, ale nedovedl toho.

"Čertův kluk!" zahučel, ztrácej se v labyrintu tékavých myšlének svých, "tím vším jen on je vinen! Proč se ženil, takový floutek? A když se ženil, proč mi o tom psal? A když psal, proč se psaní neztratilo? — Ztratí se jich na tisíce —"

Když po dvanácté opět vycházel z kanceláře, nebyl již tak rozčilen. V návalu úřední práce zapomněl poněkud na svoje trampoty; některé se mu, jako svědomitému úředníku, docela z hlavy vykouřily, mimo to účet z cesty, dle něhož zbylo mu z obdržných patnácti zlatek celých sedm, měl také již sestavený, a přichystaný, krácel tedy mnohem jistěji a veseleji k domovu.

Doma ale neočekávané očekávalo jej divadlo. Na stole bednička, v té pečená jakási drůbež a halda velkých koláčů s povídky a tvarohem, vedle toho všeho pak drahá jeho polovice s tváří zaslzenou.

"Co pak to?" projevil skromně podivení své pan Kuňadra.

"Co pak to? Zde čti!"

Vzal list, podaný mu vyzývavě až pod bradu a četl:

"Mili přátelé!

Jelikož jste nikdo na svatbu naší nepřišel, posíláme Vám — Vám —"

Dále nemohl. Začalo se mu v očích tmít, hleděl do osudného listu sice, ale čísti nedovedl a pozvednouti zraky k té, jež z božské a jeho vůle stala se jeho ženou a stála zde nad ním, s tváří veleinkvisitora, si netroufal.

"Nu, což tomuhle říkáš, vzorný pane manželi?" propověděla přímě a odměřeně, kladouc zvláštní důraz na každou slabiku.

Pan manžel ale neřikal tomu pranic.

"Kde pak byl pan adjunkt, když nebyl ani doma, ani na svatbě?"

Pan adjunkt ale zase nic.

"Co pak jsi kde dělal celé tři dny a — a — celé dvě noci?" naléhala prudčeji a vášnivěji.

On stál tu ale dále, jako nejdokonalejší hluchoněmý...

"I ty bezbožníku!" vyhrkla nyní v srdcelomném nářku — "ty lháři, ty ošemetníku, ty, ty, —" Křečovitý pláč dusil a přerýval další slova. "Takhle lháti, tak podváděti upřímnou, řádnou ženu svou — dvě noci — v těchhle létech — za mou všecku dobrotu — i ty, ty jeden — Kuňadro! Tak jedná také nějaký řádný muž a otce tři dětí? Hanba, styd' se, jdi mi raději s očí, nechci tě ani vidět, nechci a nechci —"

Nebohý pan Kuňadra skutečně šel; ne- napadlo mu právě nic moudřejšího.

Šel a přemýšlel, má-li se utopit či zastřelit, otrávit nebo pověsit. Takový výstup v celém životě svém ještě neměl.

Ale do hrobu se mu přece nechtělo. I usmyslil si konečně a po dlouhém sem a tam přemítání také odhodlal se, vrátiti se opět domů a prositi za odpuštění.

Jelikož však co zkušený úředník dobře znal, že dobře jest každou žádost či prosbu opatřiti výmluvnými přílohami — tedy sám rovněž tak učinil.

Když se v podvečer dostavil, aby složil zkroušené i upřímné přiznání se ke všemu a projevil předepsanou katechismem lítost, neopomenul přiložiti ihned pěknou brokátovou pláštěnku s červenou atlasovou podšívkou, která leskla se nádherně a z daleka.

Paní adjunktová s okem opravdového soudce dlouho prohlížela prostbu, vyzírající z dobrácké tváře jeho a ještě déle zkoumala dotyčnou přílohu, totiž ty brokátové květy — nežli uvěřila.

"Tot' je přece jen roztomilý kousek," jásala v duchu, — což pak, až v neděli večer pověsím ji "u Brejšky" na věšák, atlasem pěkně ven?" A dobré srdéčko její poskočilo si a honem namlouvalo jí, že ten člověk její vlastně tak mnoho se neprovinil.

Načež ihned následovalo všech hříchů odpuštění a zároveň rozhrěšení.

"No — Bořivojku — pusť!" zvolala usmířena, lahodně se usmívajíc. A nečekajíc ani, než se k tomu rozkolébá, obejmula nešťastníka tak opravdově, a přitiskla kypré rty své na rty jeho tak horoucně, že se až dech v něm zatajil.

A tato pusa, po tolika strastiplných chvílích, byla proň zajisté klíčem ku sladkému zdroji rodinného štěstí a blaha, byla mu vykoupením, odměnou i zadostiučiněním — ale na žádnou svatbu do smrti nepojede!

PODE JHEM MAMONU

Obrázek z lidských béd.

Napsal Pavel Fr. Malý.

CHUDĚM bytečku vdovy Hroňkové dozněla jednotvárná píseň šicího stroje. Venku již dávno pohasl nevlídný, podzimní den, plný mlh a teskné nálady, když paní Hroňková přestala po celodenní námaze šíti a rozhovořila se o smutné pro ni cestě z Prahy, odkudž měla následujícího dne odjeti na pohřeb svého otce. O této cestě vdova mluvila vážně a zasmutněle s dospělým synem Karlem, posluchačem filosofických věd.

Šperé světlo laciné lampy ozařovalo vyhublé tváře předčasně uvadlé paní, kdysi jistě krásné a svěží líce mladého studenta, jehož hnědé, sametově měkké oči zacláněly kadeře černých vlasů, spadajících na bílé jeho čelo.

Matka seděla se synem při hovoru blízko u prostého stolku, na němž vedle šicích potřeb a různých látek ležela také laciná loutka a drobné hračky malé Karlovy sestry Vlasty, jež zatím usnula dětsky šťastným spánkem na malé postýlce.

Mladý Hroněk hovořil s matkou ztišeným, rozlítostněným hlasem a bílými rukama něžně hladil chvílemi pavučinami vrásek předčasně rozbrázděné tváře matčiny.

“Věř, maminko — obávám se tě pustit samotnou k dědečkovu pohřbu,” pronesl vroucně Karel; “tolik kašleš a jsi usláblá ustavičným šitím. . . Což kdybys touto cestou přivodila si — nedej Bůh, nějakou chorobu? Co bychom si s malou Vlastou potom počali, kdyby se mělo s tebou něco stát? Vždyť máme jenom tebe, moje zlatá maminečko — tebe, která jsi nám obětovala

každý snad dech svého bolestného života, naklánějíc se ode dne smrti tatínka ustavičně nad šicím strojem v horečné námaze a v práci zdraví ti podrývající, bys výdělkem svých něžných rukou sehnala nám živobytí a dopřála klidnější chvíle našemu mládí. . .” Student hluboce a bolestně povzdychl. A ještě jako ve vzdechu zašeptal: “Kdyby tak nebožtík otec věděl, co probdělých a proplakaných nocí tě stály těžké starosti o mne a Vlastu, nadlidské starosti, které jsi do své hlavy převzala — — —!”

“Mlč, hošku, mlč,” řekla paní Hroňková hebce, jako když duši pohladí; “ty starosti, o nichž mluvíš, jsou mojí svatou povinností — jako každé matky, již ruce v práci dosud neochromly. . . Dokud to zde—” ukázala se smutným úsměvem na propadlá prsa — “na dobro neubolí, budu s radostí pro vás oba pracovati dál; ostatně ty, Karlíku, mně již tolik starosti nepřidáš — ale Vlasta, chuděrka malá, dlouho by mne ještě potřebovala, než se sama postaví do boje v tvrdým životem chudého člověka; ty tu a tam pár zlatek seženeš vyučováním mladších studentů, i kus šatstva od hodných pánů dostaneš a nějakou tu podporu, již užiješ k prospěchu nás všech — ale k pohřbu dědečkovu nemůžeš se mnou odjeti, jak jsi původně chtěl. Není na to ani potřebných peněz pro nás oba a potom bys tam nebyl ani mnoho platný. Víš, že jedu nejen doprovodit posledně mého tatínka jako osiřelá dcera, ale také musím promluvit vážně s maminkou k vůli našemu domu — totiž domu rodičů, jestli by ho nemohla teď snad prodat, a něco peněz dáti mně, když vy oba teď nejvíc potřebujete na přilepšení ve

stravě a trochu slušnější ošacení — Však se podívej, Karlouši, na svoje šaty! Zde, v Praze spíše v nich proběhneš, ztratíš se mezi lidmi, jako sta jiných chudých studentů — — — ale tam, u nás v městečku by mohli na tebe posměšně ukazovat. 'Hleďte pana studenta z Prahy — je doktorovým synem, babičku má paní domácí a přijede sem jako othránek...!', řekli by zlomyslní sousedé, kteří mne také uhodili slovem víc než ranou, tenkrát, když po smrti tvého tatínka jsem přijela v zoufalství hledat u rodičů pomoci a ulehčení v hroziící nám všem bídě...!"

Karlovy oči oddané k matce z pod bílého čela vyzírající sesmutněly.

"Oh, maminko — nevzpomínej na ony minulé chvíle bolesti a trpkého zklamání," řekl tiše; "vím příliš dobře, jak málo ti bylo tehdy pomůženo, když's byla s námi opuštěná, bezradná a kdy nepomohli ani nejbližší příbuzní v naší beznaději a zoufalosti, k vůli babiččině chorobné lásce k penězům..."

Paní Hroňková trpce zakyvla prošeďivělou i v utrpení krásnou hlavou matky mučednice. Jakoby šerý závoj přelétl jí v té chvíli po licích a do modrých, pláčem i nevyspáním ztrhaných zraků ji zapadl němý, přetěžký smutek.

Bolestné vzpomínky neodehnaly se tak snadno z duše její, na vždy rozjizvené, otevřenou ranou jakby na vždy zraněné, když vzpomenu těch okamžiků, před lety prožitých doma, pod rodnou střechou, kdy ona — ubohá vdova, přijela k rodičům prosit za sebe menší výpomoc ne tak pro sebe jako pro ty dvě sirotky, jimž zesnulý jich otec, lékař Hroněk, mimo poctivé jméno ničeho nezanechal.

Bylť jedním z těch vzácných lékařů, kteří léčí nezištně nejvíce řady ubožáků sice vděčných, ale pro přílišnou chudobu jenom vděčnosti platících za umění lékařovo, který odchází z takových příbytků bídy, provázen jsa žehnáním chudičkových pacientů a odměněn prostičkým, z duše vroucím díkem "zaplat' Pán Bůh", s kterýmžto platem mnohokrát spokojil se i lékař Hroněk, léčil a utěšitel chudých, člověk zlatého srdce, nezištný až do krajnosti, vždycky ochotný pomoci radou i penězi — ale právě pro tuto svoji soucitnost až přílišnou, snad nezbohatlý z dlouholeté, neúnavné praxe, která mu

přinášela více děkování a úcty než majetku, k němuž se během času domohlo více jeho mladších druhů v lékařském povolání.

A jak to často v životě bývá, přišel i o poslední úspory, těžce nastrádané, jediným podpisem, jímž zaručil se na směnce za přítele, který dožadoval se kdesi větší půjčky.

Bezcharakterný onen člověk, zneuživ důvěry lékařovy a druhého stejně důvěřivého kaventa, sebral půjčku, sehnal na dluh ještě různých předmětů a zmizel pak navždy z Prahy s jakousi krasavicí pochybné pověsti.

Zákonem předepsaná lhůta k zaplacení směnky prošla, aniž by dlužník byl k nalezení. Tenkrát lékař Hroněk div nezoufal nad svojí dobrodušností a ochotou, hanebně podlým sobcem zneužitou. Věřitelé polovic dlužné sumy dostali bez naléhání od ručitele lékaře, jenž byl tím okraden rázem o všechny skoro peníze, pro ženu a děti nastrádané. Zdánlivě klidně vyplácel tenkrát onen peněžní obnos. Jen jeho ruce chvěly se podivně a v nitru všecko se hněvem i lítostí rozechvělo. Byl by plakal onen vážný, zdánlivě chladný a přísný muž při strašné té chvíli, při zoufalých myšlenkách, že okradl vlastně svojí přílišnou dobrotou tři jemu nejdražší bytosti — ženu a dvě roztomilé děti. Ale zapřel všecko v nitru, vše chtěl utajiti před chotí, utiňuje se nadějí, že čas při usilovné práci opět se domůže nějakých úspor.

Necelý měsíc po oné události se směnkou ranila lékaře náhle mrtvice. —

Jedno z rodinných dramát, dosti snad všedních, ale hrozných ve svých následcích, odehrávalo se při náhlé smrti pana Hroňky; mladou vdovu div šílenství nepřipravilo o rozum.

Zůstala s dětmi takřka bez prostředků, odsouzená k živoření, nebo k samovolné smrti, nemajíc mimo slušného nábytku a několika vzácných památek ničeho, co by další existenci oněch tří bytostí podepřelo a uchránilo proti hroziící přišere bídy.

Několik listin od advokáta a soudu, jednajících o zaplacení propadlé cizé směnky, za níž pan Hroněk ručil, vysvětlilo mladé paní záhadu, kam zmizely lékařovy úspory.

Nezbylo jí ničeho, než opuštění velkého bytu, rozprodání méně potřebného nábytku a pak starosti, jak by uhájila sebe i děti před nikdy dříve nepoznaným hladem.

Jela domů k rodičům s poslední nadějí,

že podaří se jí alespoň větší peněžitou částku vymoci z věna, které doktor Hroněk za svého života nevymáhal.

Však věno bylo použito na uplácení dluhu, váznoucího na domě; ovšem bez vědomí paní Hroňkové, která teď v kritické době vymáhala svůj podíl na rodičích.

Otec její, příliš dobrý, ale příliš bohužel závislý na vůli lakotivé ženy, neměl tolik energie, by zasadil se sám o výpomoc pro svoji ubohou dceru.

"Peněz ti nemohu vůbec žádných dát," řekla podrážděně matka mladé vdovy. "Pamatuj se, že vypomohly jsme tvému muži v studiích, než si tě vzal, a po svatbě jsi dostala od nás také pár stovek mimo výbavu. Za to muselo se vzít tvoje věno na splacení dluhů, do nichž jsme k vůli vám zde zapadli. Tvůj muž žádného úpisu od nás nežádal, ty také nemáš vlastně ničeho v ruce, čím bys odůvodnila svoji žádost; ostatně mohl Hroněk zahospodařit taky dost, by vám jednou nezbyla po jeho smrti žebrácká hůl..."

Paní Hroňková s pláčem v očích vysvětlovala matce příčinu zavinivší její naprostou chudobu.

Matka však zle se podráždila.

"To vás okradl vlastně sám Hroněk svojí hloupou důvěřivostí v lidi!" vybuchla hněvivě... "Kriste Pane — tolik peněz zaplatit za nějakého mizeru, tolik peněz... A my zde máme teď z malé otcovy pensiečky uchránit mimo svoje živobytí, beztak příliš skromné, také tebe a dvě tvoje děti. Vždyť z baráku nemáme nejmenšího užitku, víš, že by stáven na dluh, a těch osm, devět nájemníků neplatí nám takovou činži, jako v Praze musí platit pánům domácím. Kdyby nebylo tatínkovy úřednické pense, ani bychom snad co dát do úst neměli!"

Bylo to skorem pravdou, bohužel pro přílišnou lakotu staré paní, která pro zpanštělou touhu, být paní domácí, strhla do nevýnosného podniku svého muže, zahrabala se do dluhů a jediné dceři místo věna dala pár stovek odbytného. Mohla dát všechno, když město chtělo zakoupit za slušnou cenu jednopatrový dům pro potřeby obce, ale stavovská hrdost příliš ji opila, příliš tenkrát už zatvrdila srdce obrůstající tvrdou korou lakoty, již cítil po všeska léta nejvíce dobrácký muž, povolující z obavy před sváry

v rodině každému rozkazu své hašteřivé ženy.

Tak paní Hroňková odjela s bohatou, žel přesmutnou zkušeností o bezcitnosti vlastní matky, ale s chudičkou výpomocí, spíše almužnou pro svůj bezradostný život a budoucno otvírající se před ní jako hluboká propast beznaděje. Jediný prostředek, jímž by snad byla svojí matku donutila — byla soudní pře dcery s matkou. Ale onoho prostředku nemohla použiti příliš poctivá vdova lékařova; přičil se tomu v ní cit, bránila poctivá duše...

Starý otec paní Hroňkovou doprovodil k nádraží a cetsou utěšoval ji nejistě, skoro bojácně. "Nezoufej. Mařenko; s mamin-kou je příliš těžko mluvit o vydání sebe menšího obnosu peněz; vím to sám bohužel nejlépe. Ale —", tu hlas jeho silně se rozechvěl, "až mně Bůh zavolá, vzpomenu já na tebe a tvoje děti, věř že vzpomenu!"

"Na to já nikdy nechci, tatínku, čekat," zašeptla lítostivě dcera. "Snad dá Bůh, že už se v Praze nějak užívím. Karlíka mám jakž takž zaopatřeného, dobře se učí v gymnasiu, dostane teď i knihy a školné mu bude odpuštěno taky, nu a s Vlastičkou nějak už vydržím... budu šít pro lidi, známých mám dost a něco dovedu; bude to trpký chleba pro mne, však poctivá práce mne nezhanobí, ani jako bývalou paní doktorku..."

Rozloučila se vroucně s otcem, zadívala se ještě dlouhým pohledem na věže a střechy rodného města zalitého zlatem tetelivých paprsků letního, žhavého slunce, které nevneslo ani málo z radostného jasu do její šerem smutku zacloněné duše —. A odjížděla s pevnou odvahou, s nezlomnou silou a sebeobětováním pro svoje děti zpět do Prahy, překrásné zevně, pod hladinou nádhery však jakby věčně krvácející tisícery-mi srdci chudiny, zapadlé a živořící v bídě, v soužení pod střechami několikapatrových kasárnických domů.

A teď za několik let chystá se sestárlá, churavící paní Hroňková znovu k návštěvě rodného domu, v němž vydechl naposled její příliš měkký, dobrácký otec. Karel dlouho utišoval bolest své matky, plačící usedavě nad ztrátou jediné duše pro ní citící, mimo vlastních dětí.

V chudé jich domácnosti, kde věčná, jednotvárná píseň šicího stroje doprovázela přetěžké myšlenky pracující paní, zavládl po zprávě o úmrtí starého pána ponurý klid.

Jen drobná hnědovláska Vlasta někdy svým dětsky veselým trylkem rozplašila na okamžik tísnivé smutno; ale jen okamžik chvěl se jasný smích z dívčích ústek v těch nízkých zdech. Matčin teskný pohled zabloudil k děvčátku jako v odpouštějící výčitce a dceruška schoulila se někam do koutěčka, k svým chudým hračkám a pestrým hadříkům, matkou jí darovaným odstřížkům.

"Aspoň Vlastičku s sebou vezmi maminko — bude ti veseleji na smutné cestě, a platit za ni také nebudeš tolik, není jí ještě jedenáct let, stačí pro ni tedy poloviční jízdné," domlouval tiše Karel zamýšlené matce.

"Vidíš hochu, to bych mohla — aspoň dítě uvidí dobrého dědečka svého — bohužel poprvé a naposled. Ty's viděl oba několikrát, za dob šťastnějších, když jezdili jsme ještě s tatínkem k našim —, ale ona chuděrka zná je jen z podobizen. . ." Těžký, prsa prudce rozechvíjející kašel přerušil paní Hroňkové další hovor.

Rychle přiložila šátek k ústům, by nezbudila kašlem spící dcerušku.

Mladý student bolestně přihlížel trpkému proň podívání, žel poslední dobu stále častějšímu, jak matka trpí hrozným kašláním, rvoucím jí pozvolna plíce.

Něžně objal matčinu šíji a zulíbal její podivně zrůžovělé, uvadlé líce.

Cosí jako němá kletba ozvalo se mu žhavě v duši.

Kletba i lítost nad celým životem, v němž žili bez pomoci nejbližších příbuzných, jako navždy zapomenutí pro lepší žití, jako zakletí pro vždy v bolesti bědný boj o trpký chléb.

A v duši jeho přec hořelo malounké světélko, plamének naděje, že on splatí brzy snad matce ty všechny chvíle zoufání i práce, kterou jim dvěma se svatou trpělivostí mučednice věnovala.

V duchu viděl chvíli, kdy v promoční síni sevře a zulíbá svojí mamičku jako doktor filosofie, kdy naskytne se mu sebe menší místo učitele na střední škole a mladý pro-

fessor pak uvede ustaranou mamičku v lepší bytček, v jeho byt, kde bude sám s Vlastou maminku ošetřovat, na rukou nosit a stáří jí vyjasňovat svou vděčností a neskonaleou láskou. . .

Paní Hroňková drobnou svojí rukou pohladila snícího u ní syna po kadeřavých vlasech. Kašel jí v prsou utichl jako venku divoce před chvílí hučící vítr.

"Již je zas dobře, hošku můj, již se mi ulehčilo," řekla tichounce a uchopila rozěšitý smuteční svůj šat. Musila ještě cos došívát, neboť zítřejšího dne chystala se na cestu ku pohřbu.

"Jdi spát, Karle, jdi, zítra si ostatní dopovíme. . ."

Syn poslušně přikývl hlavou.

"Ale půjdeš také již, maminko, na lůžko. . . pomalu chýlí se k půlnoci a ty již jsi příliš dnes znavena," zašeptal, líbaje matčinu ruku.

Tiché "dobrou noc" zavznělo za chvíli z dvojích úst. Karel šel do chladného pokojíčku vedle spát, ale z kuchyňky vyzařovala dlouho do pusté zahrádky slaboučká záře.

To paní Hroňková došívala v teskných myšlenkách pohroužena svůj prostický smuteční šat.

II.

Slabě zlatové, jakoby vysílené paprsky říjnového slunce zapadaly jaksi bojácně do vagonu ujíždějícího vlaku, v němž odjížděla paní Hroňková s dceruškou do rodného města K*.

Silhouetty sterých pražských věží, clonou hebké podzimní mlhy zašedlých, mizely cestujícím ve vlaku bleskurychle s očí a místo pražské panoramy defilovaly před okny vagonů ploché lány polí, obrázky droboučkových vesniček s bílými kostelíky, nebo zas polabské břehy s obrubou olšin a smutně pochýlených vrb.

Paní Hroňková, zabrána v teskné myšlenky, nedívala se na různé momentky oněch závratně prechájejících krajin, ale malá Vlasta stále nazírala z oknem vagonu na cizí a vzácnou pro ni podívanou.

Tu stádečko pestróbarevných kravek nebo bílé pohyblivé body hus, onde prohrbené doškové chýše a hned zas svítivé kmeny břizek s listy rudě a zlatě ve sluníčku hořícími, jevily se před užaslými zraky děvčátka jako prchavé obrázky z pohádek.

A všechno za sklem okna v divokém tanci jakoby se otáčelo, všechno mizelo v zad, ustupujíc novým a novým zjevům pro malou dušičku dítěte tolik překvapujícím, že drobná děvůška brzy pozapoměla na smutný cíl této zdánlivě nejveselejší jízdy, kterou za svého života pamatovala.

Ale mladé oči brzy se unavily barevným divadlem krajinek. Za nějakou hodinku echoučila se Vlastička tiše k své mamince a s hlavičkou plnou světlých snů, podepřenou o prsa matčiny, usínala, neslyšíc hvízdotu vlaků poblíže stanic, nevidíc rychlého stmívání v mlhavém kraji.

Červenavá světla v nádraží města K* již prorážela hustou tmou, když paní Hroňková jemně probouzela rozespalou svojí dceru.

Byly na místě.

Na peroně nádražním čekala již příjezd paní Hroňkové dlouholetá nájemnice z domu rodičů vdoviných. Ale kdyby paní z Prahy nebyla sama oslovila starou nájemnici, sotva by tato čekanou návštěvu poznala. Jaké změny vryly čas a bolest starosti do tváří lékařovy vdovy, to snad ani ona sama nevěděla. Za to poznala změny ty stará venkovská žena svým bystrým ještě zrakem.

Soucitně uchopila paní Hroňkovou za ruce a vroucím, prostičkým slovem projevovala jí soustrast nad smrtí otcovou. I malou Vlastu vlídně oslovila, jaká hezká slečinka prý to z ní je, děvčátku řekla a cestou domů několikrát zahleděla se na onu malou bytůstku, s bolestí vzpomínajíc, že znala dávno před lety na vlas jí podobnou holčičku, z které teď byla ustaraná, nemocná matka — vdova.

Rychle jim uběhla cesta z nádraží. Byly všechny tři hodně rozmrazené podzimním večerním chladem, když vstupovaly do jednopatrového, spoře osvětleného domu.

Na prahu bělala se již postava čekající staré paní domácí.

Příchod dlouho neviděné dcery a nepoznané dosud vnučky přec jí v této chvíli rozechvěl. Objala obě, pocelovala a tiše hovoříc zavedla je do proteplené útulné jizby, osvětlené malou lampou.

Než byly obě návštěvnice pohostěny, utula stará nájemnice znavené a usínající děvůšce, která brzy usnula pod cizí jí stře-

chou stejně pevně jako doma v chudém pražském bytěčku.

Paní Hroňková pro slzy ani nemohla dobře prohlédnouti. Jen tak letmo všimla si, že matka vyhlíží na svá léta velice zachovalé, v těle trochu nachýlená, ale dosud statná, silná v prsou a zarůžovělá v plných tvářích.

Za to matka vdovy po lékaři pronikavým zrakem dobře viděla do tváří své jediné dcery. A zhrozila se přímo obrazu té, kterou zrodila, k níž se před lety tolik macešsky zachovala, na níž i později málokdy vzpomenu.

Jen mrtvý stařec, odpočívajíc v chlaném vedlejším pokoji, vzpomínal na nešťastnou dceru, příliš často za svého pozdního života na křivdy jí učiněné vzpomínal, jichž byl nepřímo spoluvinníkem, jsa příliš slab, by své ženě zabránil v sobeckém lakotění na úkor jediného dítěte. A spal teď snad s klidným svědomím, že aspoň částečně v závěti své odčinil svojí spoluvinu... vždyť odkázal dceři celou pojistku v případě jeho úmrtí vyplacenou tomu, koho on v testamentu určí. Něco přes tisíc zlatých to bylo, dost pro skromnou trojici matky a dvou sirot, ale příliš málo za všechno utrpení a strádání, jež ty tři bytosti v životě zakusily.

Matka s dcerou odešly se podívat na mrtvého, ležícího v prosté rakvi, kol níž plály mihotavé plameny svící.

Dceřina ruka zimnicně se chvěla, když třemi křížky znamenala ztuhlou hlavu otcovu. A trýpné těžké slzy z jejích očí skanuly na zsinalou tvář nebožtíka.

"Oh, maminko," zaštkala hlasitě, "jak hrozno pomyslit, že se již tatínek nikdy neprobudí..."

Matka bez hlesu dívala se na ni. V mlhavém světle svící bledá tvář paní Hroňkové ještě víc zesínala. Každíčká vráska na tvářích, u očí, kol rtů vdovy ostře se kreslila, oči zapadly v hluboký stín a jamky vyhublých tváří černaly se pod vystupujícími kostmi bezbarvých lící.

Jako do rakve kdyby se měla položit.

A ta všechna ubohost jako živá vyčítka volala k matce. "To tvoji lakotou dceřiny tváře povadly, oči zeslábly, ústa pobledla — to tvoji lakotou celíčká duše dcery tvé obolela, zapadla do stínů starosti..."

Staré ženě jakoby kameny do nitra naválil kdos neviditelný.

Uděšeně vzala dceru za chladné ruce a spěšně, skoro násilím odváděla ji z pokoje, kde jako hrozebný přízrak snad poprvé staré ženě zjevilo se — svědomí. . .

Jak byla ráda, že neprovedla hrozný svůj úmysl, našeptávaný lakotou, by spálila poslední vůli mužovu, by okradla pro hříšný svůj mamon tuhle ubožku schvácenou, předčasně ubitou matku dvou mladých životů, ženu, která byla přec její dcerou. . .

Stará žena věděla o přání svého muže, o jeho rozhodnutí o daru, jímž ona měla přijít o tolik peněz, četla tu závět', k jejíž zničení démon mamonu stále bezceitné matce našeptává.

Však nezničila testament. Strach před trestem Neviditelného ji uchránil uvalit na duši největší hřích.

A dnes pocítila hřejivé teplo v srdci kamenném, v němž květy citu nemohly dříve rozkvésti.

Ukládala náhle trhaně kašlající, podivně v lících zrůžovělou dceru nějak nezvykle něžně na lůžko, jakoby ještě dítě ukládala.

Dlouho dívala se na ni i na roztomilou vnučku, když obě tiše usnuly zde, v jejím domě, v tom bílém hezkém domě, na němž stíny dluhů kazily jí lakotnou radost. A loučila se s dlouholetým snem, že jednou úplně bude bílý dům čistý, bez dluhu, a ona v něm jedinou paní, dokud smrt i na ni nezavolá.

III.

Pohřeb se odbýval za deštivého, šerého dne. S chladným jedovatým deštěm padalo zažloutlé listí na vlhkou zemi. Ještě ráno ukázalo se sporé slunko; však jen na chvíli zabloudilo do pokoje, kde ležel mrtvý.

Malá Vlasta ustrašeně zadívala se na vrásčité tváře dědečkovy, na bílé jeho vlasy a mrtvé ruce, třímající bezvládně křížek v zamoдрalých prstech.

A její babička zatím, než přišli známí z města doprovodit starého pána na poslední pozemské cestě, svěřovala dceři obsah závěti. A zároveň slibovala sama všemožnou další pomoc jí i dětem.

"Víš, Mařenko," řekla jaksi měkce, lítostivě, "neměj mně za zlé, že jsem tak šetrila... vždyť to bylo také pro tebe. Jiného

nemám teď a jednou vše. co je mé, vše bude patřit vám. . ."

"Zaplat' ti Pán Bůh, maminko — aspoň ty děti budou mítí světlejší život, když jsem ho neměla já," řekla smutně paní Hroňková a zadívala se dlouze vděčným děkujícím pohledem k rakvi zemřelého otce.

Vlasta nerozuměla plně rozhovoru babičky s matkou, chápala však, že přec bude jejich život nějak teď prolomen ze hrází věčného toho strádání.

Tichounce přistoupila k babičce a políbila jí ruku, dívajíc se světlýma jako modrem nebes zbarvenýma očima vděčně na starou ženu.

"Jen nech děvečko," odtrhovala paní domáčí kulatou ruku a dobře živěné tváře její zalila červeň studu. To když viděla hubené děvčátko, zastyděla se před svým sobectvím, jak sobě jediné přála, jak vlastnímu muži na jídle utrhovala, lakotila s každou maličkostí, jen aby nebylo příliš mnoho potravin, bez tak stojících, dle jejího náhledu, pro žaludek jiného mnoho příliš peněz.

Ta mrtvá ústa, navždy umlkla, kdyby tak mohla požalovat, vyzradit, jak málo pro něho zbylo jídla. . . Ale mrtvý nežaluje. I kdyby za jeho života sebe víc tělo i duše trpěly —

Věděla to matka paní Hroňkové, ale zdálo se, jako by i toho mrtvého starce se bála, i těch nedostatkem i nemocí vyčtrtlých tváří nebočtíka.

A skoro byla povděčna vcházejícím do domu úředníkům z dráhy, různým lidem ze sousedství i města, když scházeli se v černých úborech, aby zúčastnili se pohřbu starého pána, že blíží se i hodina, kdy zapadne jeho tělo navždy pod příkrovem těžké hlíny.

Aspoň jedna z bytostí, jímž přílišným mamonem tolik ublížila, sejde jí s očí, jedna z oněch živých výčitek, které dřív nehnuly svědomím stařeny.

Účastníci pohřbu uctivě zdravili obě ženy, vyslovující jim stereotypně svoji soustrast a postavili se v kruhu kol rakve, na níž pohřební řízec přitloukal víko. V tom okamžiku přišel kněz s ministranty a kostelníkem. Pohřební obřady rychle se odbyly. Tiché modlitby kněze mísily se s marně zadržovaným štkáním paní Hroňkové.

I malá Vlasta rozplakala se ve chvíli tak ponuře tiché, vážné vždy k pláči. Všeobecný okamžik smutku zasáhl i starou domácí, uronivši několik upřímných slz nad rakví muže, jímž ona bezohledně po dlouhou dobu byla vládla.

A za chvíli již dlouhý průvod pohřební ubíral se rozdeštěnými ulicemi města K* k vzdálenému městu mrtvých.

Paní Hroňkovou, vedoucí svoji dcerušku, podpíral cestou starý úředník, dávný druh zemřelého. Potřebovala také nanejvýš něčí podpory.

Nezdravý chlad padal, vtíral se tíživě do chorobných, nedlouho před tím nachlazených silně plic. Ono zdánlivé pozdravení, jemuž chorá paní přikládala delšího trvání, jakoby rázem měnilo se za poslední okamžiky, plné rozrušení v nový hrozivý příznak nemoci.

Cosí těžkého, až k zalknutí jakoby spadlo bledé paní do nitra. Hrdlo rozcitlivělé kašlem z těžka propouštělo trhaný, chabý dech. Šla jako v marárotách dlouhou cestou, s děsivým jakýmsi strachem, sotva schopna udržet ručku dceřinu. Ani nevěděla jak na hřbitov došla. U hrobu rozlehl se řezavý zvuk z vozu pohřebního vynášené rakve, pak ohlas latinských modliteb kněze.

Za okamžik zahlédla jako v mlhách zvolna spouštěnou rakev do temné, čerstvě vykopané jámy.

Hlasitý pláč vydral se jí z hrdla. Dopadání hrud, poslední pozdrav to mrtvému, jakby jí na prsa padalo. . . Sotva že měla tolik síly, by zkrivenými šitím prsty nabrala tři hrsti hlíny a hodila je na rakev otcovu. Div se nezvrátila v mdlobě při onom přemutném aktu piety k mrtvému —.

Pohřeb byl ukončen.

Jako ve snách přijímala podávané jí soucítění ruce přítomných mužů i žen, z nichž žádnému neviděla jasně do tváře.

Závěj mlh jakoby zaclonil jí oči. S prudkou lítostí rozbouřil se v prsou i trhaný kašel, bolestně v plicích řádící.

Drobounka ručka dceruščina chvěla se jí uděšeně v dlani ztuhlé, chladnoucí a jako bezkrevné. Vlasta byla uchváćena v dětském instinktu obavami o svoji matku, tak podivně zirájící, ochablou a proto zavolala k ní babičku, pohlížející tupě do temného

otvoru hrobu, v němž stříbrný nátěr rakve jen malými skvrnami prozíral pod černým nánosem hlíny.

Stará paní rychle přistoupila ke své dceři.

"Mařenko, dítě, co se s tebou děje? Bojím se o tebe, bys mi tu neomdlela," s upřímnou obavou řekla a spěšně odváděla strašlivě pobledlou dceru ze hřbitovních vrat k čekajícímu kočáru.

Tělem paní Hroňkové lomcovala horečná žhavost, hned zase zimnice a cosí jako prudká vlna vzdouvalo se jí v nitru.

Sotva že doploužila se s pomocí matčinou a kohosi z opožděných známých do kočáru. V prsou jakoby oheň spaloval krutě každíčkou cévu. Těžce usedla na sedadlo drožky. Obličej paní Hroňkové pokryl se smrtelnou bledostí; pojednou zvrátila se v bezvědomí na stěnu kočáru. A z jejích bolestně sevřených úst ani hles nevyšel. . . Vlasta s babičkou uděšeně zachytily omdlelou. Co dítě hlasitě plakalo, stará paní prudce otevřela okénko rvchle ujiždějící drožky.

"Nováku, pro Boha — zastavte u nejbližšího domu, dcera mi omdlela!" vykřikla zděšeně, a usedajíc hned zase do vozu obжала oběma rukama bezvládnou, zesínalou hlavu dceřinu.

Kočí práskl divoce do koní. Přímou zběsile ujižděl ted' kočár k nejbližšímu stavení, zatím co stará žena ve smrtelných úzkostech pozorovala v bezvědomí ležící dceru. Obava o život jediného jejího dítěte rozbouřila v nitru lakotivé dříve stařeny všechno zlé svědomí, všecku tu tvrdost chladného srdce drolila mamonem utlačovaná mateřská láska, která se po dlouhých letech v ní probouzela. Nebylo divu. Duše lidské, i ty nejchudší citem, někdy přece vzbudí z necitelnosti utrpení tak veliké, tak nadlidské, jaké prožila paní Hroňková za dlouhou řadu let svého smutného vdovství.

Stařena děkovala osudu, když kočár zastavil před domem nejbližším u hřbitova a když ochuravělá paní dostala se pod střechu útrpných lidí, kteří s největší radostí přijali chorou k sobě a v krátké době ji vzkřísili z mdlob.

První, co paní Hroňková pocítila, byly polibky malé její dcerušky, usedavě hořející. Děvčátko div radostí neulíbalo zla-

tou svoji mamičku, jež otevřela po delší mdlobě předobré oči, udiveně vzhlížeje po cizím okolí.

V první chvíli nemohla chorá pochopiti, co se s ní stalo, kde se vzali kol ní ty cizí, soustrastně dívající se na ni lidé. . . Nejvíce ji však překvapil vzhled její staré matky. To nebyla ta tvrdá, chamtivá stařena — jakoby podivný zázrak změnil každý rys matčiny tváře; cosi měkkého, hřejivého dívalo se z jejích očí, poprvé snad v životě opravdu rozslzených. Však také stará paní domácí pocítila v oněch posledních chvílích příliš těžce drtivou kletbu mamonu, která se vznášela nad její šedivou hlavou, když zřela v úděsu na svoji dceru, bez života v kočáře schoulenou. Již již se obávala stará domácí, že přiveze domů vlastní dítě své ztuhlé, neživé —.

A teď, bohudík, byla jí vrácena dcera opět dýchající, probouzející se z těžké mdloby, která paní Hroňkovou přepadla následkem přílišného rozechvění a bolesti, již zažila při pohřbu otcově.

V příbytku cizích lidí objímala a celovala stará paní svou dceru tak něžně, jakoby dítě měla v náručí. A za necelou hodinu odvážela si z domu dobrých těch lidí zotavenou paní Hroňkovou i s malou rozradostněnou Vlastičkou do bílého hezkého domku, na kterém lpělo tolik slz a utrpení.

Doma uložila chorou do bělounce svítících peřin a podušek, ošetřujíc dceru s všemožnou péčí. Stará podnájemnice přivedla co nejdříve zkušeného lékaře, který prohlédl pozorně usláblou vdovu a dlouho hovořil pak ve druhém pokoji s paní domácí. Mluvili tiše jako v kostele, ale hlas lékařův občas zněl výstražně i vyčítavě, zatím co stařena chvílemi lítostně zavzlykala. To promlouval bělovlasý léčitel lidských bolestí do duše staré domácí, tentokrát přístupné i přisným slovům cizího člověka.

“Máte hezký, běloučský dům a ustaranou předčasně, ba příliš předčasně starostmi uvadlou dceru —!” řekl tiše, vážně však starý lékař; “váš dům nemá ani srdce, ani citlivou duši jako vaše paní dcera, která pro vás — matku, musí mítí tisíckrát větší cenu, než celý ten kamenný dům s bílými zdmi. A kámen přijíti o život nemůže jako vaše dítě, kterému je možno vrátit zdraví a

trochu zaslouženého klidu jen naprostým odpočinkem od každé namáhavé práce. — Slyšel jsem od známých z Prahy, jak paní Hroňková těžce musila po léta pracovat, by uhájila skrovnícké živobytí pro sebe a pro své dvě děti, zatím co vy, stará paní, žila jste klidně ve svém. Je tedy na vás, aby byly odčiněny staré krivdy, spáchané na třech bytostech, z nichž jedna je uštvaná prací a nedostatkem a druhé dvě dosud mladé s nadějami pro lepší život. A vy zajisté pro klid své duše ten lepší život všem opatříte, neboť jsou to lidé vaší krve, vám nejbližší. . .” Starý lékař sotva domluvil, když matka paní Hroňkové se slzami v očích vděčně a opravdově stiskla mu ruku.

“Děkuji vám, pane doktore, z duše děkuji — a také se dle vaší rady budu s radostí řídit,” řekla rozechvěně stařena a sklonivši hlavu dodala zasmutněle: “Bože, vždyť jsem tu sama jako opuštěný strom v poli, teď co muž můj navždy zavřel oči. . . Ani jsem dříve nevěděla skoro, že mám tři duše mně tolik blízké, že jsem přec matkou a babičkou. . .”

Lékař odešel s blahým pocitem vědomí, že přišel léčit chorou tělem a při tom vyléčil člověka zachváceného nemocí duše — nemocí nelidského mamonu, který mizel čím dále tím více z nitra staré matky paní Hroňkové.

A za dva dny na to odjížděla vdova Hroňkova do Prahy s dceruškou — a se svojí matkou, jež doprovázela své drahé zpět do jich chudého bytčku, kde teprve zjevila se všecka, jí tak dlouho neznámá bédnost, v níž tři bytosti žily.

Když hezký, temnovlasý student opět se shledal s drahou matkou a sestrou, hlasitě zajásal. Maminka mu přijela nějak šťastnější, vyhlížející tak klidně, jako nikdy dřív, a s ní babička, již si nikdy tolik pěkně nepředstavoval, jako teď ji viděl, dobrácky se usmívající, plnou lásky ke všem.

To nebyla ta mamonivá stařena, kamenného srdce, jak si ji kreslival v duchu; jako zázrakem byla změněna v mírnou, dobrou bytost, ale příčinou babiččiny změny nebyl žádný zázrak — tvář paní Hroňkové to byla, tvář, v níž tolik utrpení dlouhých let bylo vryto, že probudilo i lepší city v srdci mamonem ovládané babičky.

Její lakotivá vášeň byla umrtvena na vždy dceřinou obrovskou silou a obětavostí k osiřelým dětem, kterým byla teď zachráněna na dlouhý ještě čas.

Stará babička zdržela se děle u své dcery, než došlo k rozhodnému skutku, jímž opravdu odčinila dlouholetou křivdu na svých drahých ji teď nade vše bytostí. K vůli Karlovi se zdržela v Praze, neboť mu obstarávala s paní Hroňkovou nový bytek u hodných a řádných lidí, kde by k dokončení svých studií mohl bydlet. A sama pak odjela s dcerou i malou vnučkou do svého bílého, hezkého domu, jenž byl posvěcen nyní vespolnou láskou a mírem všech. Těžko se mladý student loučil se svojí matičkou a sestrou, těžko se také loučila paní Hroňková s Prahou, kde tolik let žila a trpěla — ale na zdravém venkovském vzduchu jediné bylo možno, by vdova úplně se pozdravila, a proto její syn nesl lehceji dosti smutné loučení.

Nebylo však z Prahy daleko do města K*, kde paní Hroňková dlela ve štěstí pod rodnou střechou, ušetřena těžké práce na

šicím stroji, jehož monotonní píseň dávno už nezní jí v sluch; Karel často dojíždí za drahou matičkou a drobnou sestrou, která zvonivým smíchem a sladkou přítulností potěšuje svoji něžnou matku i dobrácky usmívající se babičku.

Karel, pomocí peněz odkázaných dědečkem, studuje pilně a nezávisle od dobrodiní jiných, chystaje se co nejdříve k dosažení profesorské hodnosti, aby pak mohl vzít matku i sestru k sobě, až bude samostatným učitelem. Všichni jsou po letech teď opravdu šťastni. A nejvíce snad starším značně už pohrbená babička, v jejímž bělounkém domě sídlí teď tolik tichého štěstí. Pozdě, na stará kolena poznala, bohudík, že ne pozdě, nejkrásnější radost lidského snažení — onu hřejivou radost, které dosáhla teprve tehdy, když smazala vinu své dřívější vášně k mamonu a peněz uspořené bývalou lakotou obětovala pro dobro a štěstí těch, kterým mimo zemřelého jejího muže nejvíce kdysi ublížila a kterým teď svojí láskou i pomocí přetrpěné jimi bolesti utišovala v duších.

BYLA TO NÁHODA NEBO ŘÍZENÍ BOŽÍ?

Jeden zedník a dva tesaři pracovali na novostavbě a spávali na půdě nedostaveného toho domu. Předě dnem svátku nejsvětějšího Srdce Ježíšova pravil jeden z tesařů, Kilián, ku svým soudruhům: "Zítra jest svátek Srdce Ježíšova, a ten den nepracuji. Půjdu do kostela." Soudruzi se mu smáli, že chce světit i všední den, leč Kilián toho nedbal a pravil: "Zítra jdu do kostela, kdyby mne i mistr chtěl propustiti z práce."

A jak řekl, tak udělal. Časně z rána vstal, oblékl se svátečně a šel do kostela, který byl vzdálen hodinu cesty. V kostele přistoupil ku svaté zpovědi a ke stolu Páně. Jelikož by byl přišel po službách Božích pozdě do práce, rozhodl se, že navštíví svého bratra, — který bydlel odtud asi hodinu cesty. U něho se zdržel a musel u něho také přenocovati.

A to byla jeho záchrana.

V místě, kde soudruzi jeho pracovali, vypukl téže noci oheň, který úplně v prach

a popel obrátil 12 stavení, a při němž zahynulo v plamenech 5 lidí, mezi nimiž i oba soudruzi našeho Kiliána.

Tím poznal Kilián mocnou ochranu Božského Srdce Ježíšova.

HUMOR U SOUDU

Mladého chasníka soudili pro účast ve rvačce a za svědka povolali také představeného obce.

"Znáte obžalovaného dobře, pane svědku, pravda-li" dotazoval se předseda ještě před výslechem.

"Znám, znám," vzdychl svědek — a obrátiv se přímo na chasníka, roztrpčeně spustil:

"Tak vidíš, Josef, jak to daleko s tebou došlo! Na švestky a na homolky jsi nám chodil, ptákům hnízda vybíral, tátu pitím a karbanem o peníze připravil, Marinu Stejskalovou zneuctil a sedět nechal a na konec —" nyní se svědek rozhlédl po soudcích, státním zástupci a obhájci — "na konec jsi se octnul v takovéhle společnosti!"

"PANE, TY VÍŠ, ŽE TĚ MILUJI"

Dvěře žaláře se otvírají, a jimi vedou biřicové mučedníka na popraviště. Jest to sv. Petr, první papež. Statně kráčí apoštol Páně, klidně očekávaje smrt z ruky Boží. Průvod došel na popraviště, katovi pomocníci strhali s těla světcova šaty a již přinášejí kříž, na který chtějí Petra přibít. Némá dosud ústa mučedníková se otvírají a pronášejí prosbu: "Ve všem chci býti podoben Mistru svému i ve smrti, jen o to vás prosím, nechci býti tak ukřižován jako On. Nejsem hoden, abych hleděl s výše jako On, a proto mne přibijte na kříž hlavou dolů."

Katané splnili prosbu jeho, přibili jej na kříž a postavili jej obráceně do jámy pro kříž vykopané. Tak visel na kříži apoštol Páně hlavou k zemi, nechtěje z pokory rovn býti Mistru svému ve způsobu ukřižování. Po dlouhých mukách vypouští ducha, obětovav život pro toho, jenž se ho ptal: "Petře, miluješ mne?"

Vidouce to mnozí, přestoupili na víru křesťanskou a obětovali rádi život svůj pro Krista. Dokázali tím svoji pevnou víru, nepřemožitelnou naději a čistou lásku, která se neleká žádné oběti.

Zde na kříži visí Petr, kníže mučedníků, svědek živé, pevné víry. Zapřel sice jednou Mistra svého, leč to již patří minulosti a nutno k jeho chvále říci, že stal se vznešeným vzorem víry.

Jako za dřívějších časů, tak i dnes usilují nepřátelé Církve katolické o to, aby zničili dilo Kristovo; dnes ovšem vyznavači Kristovi nejsou voděni na popraviště, leč přece pronásledování jsou slovy i skutky.

Zíráme k Tobě, svatý Petře, první pastýři věřících, náměstku Kristův, obdivujeme se Tvé pevné, neochvějné víře! K Tobě zírali od věků papežové, biskupové a ve Tvé mučednické smrti seznávají, že nutno jim se přičiní, aby byli Tobě podobní, aby mohli víru svoji tak neohroženě vyznávat jako Ty.

Zíráme na Tvoji mučednickou smrt jako na svědectví nepřemožitelné naděje. Ty jsi

viděl, jak Mistra Tvého jako vývrhe lidstva k potupné smrti křížem odsoudili a přece jsi Jej neopustil, nezmalomyslně jsi. Podal jsi ruce Svoje dobrovolně katanům, jako bys říci chtěl, že v kříži jediná jest naše naděje. Tvoje mučednická smrt na kříži stala se tisícům základem naděje. V těžkých hodinách soužení a protivenství zírali papežové a biskupové k Tobě, svému vrchnímu pastýři, na svého ukřižovaného papeže. A kdyby dnes se všech stran snesla se bouře na říši Kristovu zde na zemi, budeme všichni s důvěrou hledět na Tebe, mučedníku Kristův.

Svatý Petře, první kníže církevní, Tvoje smrt jest nám důkazem pravé Tvoji lásky! Mohl-li jsi více Kristu dát než-li svoji krev a tělo?

Věděl jsi ovšem, že jsi Mistra svého třikráte zapřel, ale v duši Tvé utkvěla trojnásobná otázka Tvého Mistra a Pána: "Petře, miluješ mne?" Nejlepší odpovědí na tuto otázku bylo, že jsi za svého Pána život položil. Každá krůpěj krve volala: "Pane, Ty víš, že Tě miluji." Visel jsi mezi nebem a zemí hlavu maje u země a tak jsi dal nejlepší důkaz, že jsi svého Pána a Boha miloval.

Svatý Petře, kníže mučedníků, tisíce let byl jsi papežům a biskupům vzorem lásky! Setkáme-li se v životě s nenávisť, nebo s falešnou láskou k bližnímu, hledět budeme volati: "Pane, Ty víš, že Tě miluji." Křesťanská láska slaví nejskvělejší vítězství. Nemocnice, chudobince, ústavy ku zmírnění bíd lidských množí se den ode dne a jsou nejlepší odpovědí na otázku Kristovu: "Miluješ mne?"

Století minula, tisíce let pohřbí se ještě v moře věčnosti, onen den však, kdy jsi život na kříži za svého Mistra obětoval, bude povždy pramenem živé víry, neochvějné důvěry a obětavé lásky. K Tobě zírati budou křesťanští duchovní i všechen národ. U Tebe čerpati budeme všichni odvahy v dobách malomyslnosti, Ty budiž nám pramenem obětavosti a pravé lásky.

POZDĚ...

Črta ze skutečnosti od Jarosl. Šrotýře.

STARÝ vesnický kantor Bláha ležel na smrtelném loži. Posilněn svátostmi umírajících, hleděl klidně smrti vstříc.

U jeho lože stáli dva mladí lidé, ruku v ruce. Starostlivý pohled umírajícího utkvěl na dívce, která opírajíc se o rámě svého ženicha štkala. Vždyť ji opouští její dobrodinec, který ji i s matkou, nyní již také mrtvou, přijal do svého skromného domu. Její matka, kantorova sestra, ovdověvši přistěhovala se do školy s dvanáctiletou dcernáskou Lidkou, a pomáhaly, seč byly, bídné živobytí vesnického kantora vytloukati. Po několika letech zemřela Lidčina matka, a břímě starostí o domácnost a nepatrné hospodářstvíčko spočívalo na bedrách Lidčiny.

V té době seznámila se Lidka s Janem Záhorou, synem to nejbohatšího, nejpyšnějšího a nejlakomějšího sedláka ve vsi. Rozumí se, že otec Janův známosti této nepřál. Otec vyhrožoval synovi, že ho vydědí, jestliže s tou žebrotou bude dále mluvit, a syn tvrdil zase otcí, že bez Lidky bude život jeho poustí. Ale tvrzení jeho pokládal sedlák za planý tlach, a nepřestával Janovi vyhrožovati vyděděním a kletbou. Ale Jan nedbal hrozeb otcových, které měly ostatně zcela opácný účinek, než se nadutý sedlák domníval. Jan se pevně rozhodl, pojmuti Lidku za ženu. S tímto rozhodnutím předstoupil před starého Bláhu, žádaje ho o ruku jeho poručenky. Ale ten kroutil povážlivě hlavou.

“Nevím, nevím, hochu! Otec tvůj je za jistě proti tomu, a nežli bych vydal Lidku hněvu otcovu, raději nesvolím.”

“Jakže, i vy činíte mne nešťastným? Nedostí na tom, že otec mně překází? Chcete i vy dohnat mne k nějakému nečestnému skutku?” zvolal prudce Jan a líce jeho zahořelo hněvem.

“Pomalů, mladíku! Nemluv tak nerozumně. Chci jen tvé a Lidčino blaho!”

“Zbraňováním našemu sňatku našeho blaha jistě nedocílíte!” řekl Jan zlostně.

“Mám vydati svoji svěřenku nenávisti tvého otce?”

“Já ji budu chrániti!”

“Tvá ochrana bude asi málo platna,” řekl s úsměvem kantor; “a potom budeš vyděděn.”

“Necht'si! Jsem plnoletý, mohu dělati co mi líbí.”

“Ale co počneš, když nebudeš na statku?”

“Nějaké peníze mám a s těmi už se někde zakoupím.”

Kantor vida neústupnost Janovu, svolil s tím podotknutím, že učinil co bylo v jeho moci, aby zabránil roztržce mezi otcem a synem, která jistě nastane, až se sedlák dozví o rozhodnutí synově. —

Právě v den, kdy shledáváme se s Janem u smrtelného lože kantorova, měl tento s otcem veliký výstup. Matka, která přála Lidce, již znala jako pilné a hodné děvče, prosila za syna, aby sedlák vyhověl jeho prosbám a nečinil zbytečně hochu nešťastným. Ale sedlák utrl se hrubě na selku řka, aby se do takových věcí nepletla. On nesvolí nikdy, aby Jan proti jeho vůli vzal si takovou žebračku, byť byla i hodná a pracovitá. Syn nejbohatšího sedláka nesmí se nikdy ponížiti k chudé dívce. Jan odpověděl zprudka otcí, že on jest plnoletým a

nedá si v takových věcech od nikoho předpisovati, i kdyby byl jeho otcem. Pak odešel do školy, chtěje si postěžovati starému svému příteli, jehož zastal na loži a u něho klečící Lidku. Lidka s pláčem vyprávěla, že před chvílí odešel od nich pan farář.

Jan, na němž bylo znáti, že se mu něco nemilého přihodilo, zůstal při té zprávě jakoby bleskem omráčen. Kantor postřehnuv stíny v obličeji Janově ptal se slabým hlasem po příčině. Jan zapíral sice, ale na domluvy umírajícího vyličil mu výstup s otcem.

"Vidiš, hochu, vidiš, jaké máš mrzutosti. Neměl bys je, kdyby..."

"Prosím vás," řekl Jan prosebně, "nemluvme již o tom. Svého úmyslu nevzdám se nikdy; mám právě tak tvrdou lebku jako otec. Uvidíme, kdo s koho!"

"Jene, jen žádnou nerozvážnost," prosil umírající.

"Bud'te bez starosti!"

"Ještě jest čas, můžeš ustoupit. Lidka nebude proti tomu!"

"Jene, nechci překážet tvému štěstí; vyhov přání svého otce. Já z lásky k tobě ustoupím!" doložila Lidka.

"Já ustoupit? Nikdy! Raději zemru!" prohlásil prudce Jan. "Prosím vás, nemluvte již o tom více. Jak jsem se rozhodl, tak i vykonám!"

"Pomáhej ti Bůh!" doložil umírající a umkl. Pouze jeho rty se slabě pohybovaly. — Jan a Lidka tiše se modlili.

Po nějaké chvíli otevřel umírající oči a zašeptal:

"Milé dítky! umírám. — Neuzřím vás více. — Přijměte mé požehnání."

Jan s Lídou přiklekli, vzlykajíce, k posteli. Umírající učitel s namáháním pozvedl se na loži a požehnal klečící slovy:

"Opatruj vás Kristus Pán! — Jene, odevzdávám ti svoji Lidušku. — Bude-li se vám snad špatně věsti, nevyčítej Lídce ničeho. — Neopouštěj ji! — Požehnej vás Bůh — mé drahé — dítky. — S Bohem." —

Hluboký vzdech, a šlechetná duše jeho odlétla do nadoblačných výšin. —

Lidka přinesla hromičku, rozsvítila ji, zatím co Jan vložil do rukou nebožtíkových kostěný křížek. Usedavý pláč truchlící dívky vzbudil sousedku, která spala ve ved-

lejší jizbě, a pomoci této byl nebožtík brzy umyt, oblečen a dán na "prkno".

Druhý den, dříve než ozářilo slunce kříž na kostele, zvonil starý kostelník Hrádek kantorovi "hodinku". Bývá to událost, která zvláště ráno pobouří myslí vesnických kmoter.

Kostelník právě vycházel ze dveří chrámových. Jakási tetka přitočila se k němu a ptala se:

"Prosím vás, strýčku, kdo pak to umřel?"

"Ale náš pan učitel Bláha!"

"Dej mu Pán Bůh věčnou slávu. Kdy pak skonak?"

"I ptejte se Lídky učitelovic, a ne mne!" odbyl vyptávající se tetku nevrlý kostelník.

Tetka cosi zabručela a odešla. —

Také u Záhorů již věděli, že Bláha jest nebožtíkem. Sedlák stál u otevřeného okna a zamračen naslouchal klinkání umírajíku. Jako člověk bohatý, mající výstavný statek, pole, luka, plné stodoly a stáje, nerad slyšel toto zvonění, připomínající — smrt. Pojednou obrátil se k hospodyně a ptal se:

"Kde asi byl Jan po celou noc? Jeho lože není ani tknuto. Kluk mizerná nadělá mi mnoho starostí a mrzutostí. Dám za to, nevím co, že byl celou noc u kantorů, ve škole."

"Což je to něco zlého? Jest to u nás zbožný obyčej, dlíti u umírajícího," odvětila selka.

"Zbožný obyčej," osopil se sedlák, "u neteře kantorovy byl, ale at' mne tisíc hromů, jestli — — —"

"Nezlob se, milý muži," přerušila ho selka, "nyní jest všemu konec. Děvče nemá žádných příbuzných, a nezbude jí nic jiného, než se z obce naší vystěhovati."

"Ale kluk poběhne za ní Bůh ví kam. — Bože, Bože, mám to syna! Nejbohatší sedlák dočká se toho, že mu jeho syn, jeho chloubka, poběhne za takovou hladovou fíflnou přes hory, doly!" křičel sedlák, pobíhaje světnici.

"Ale já znám dobrý prostředek," pokračoval po chvíli za stálého přecházení světnici, "ožením ho; rázná žena vyžene mu bláznivou lásku z hlavy! Nač jsem ho vykoupil z vojny? Aby mi chodil s tou žebroťou? Ten by mi přišel."

Hospodyně odešla do kuchyně připravit snídani pro čeládku. Záhora přecházel

prudce světnicí, stále něco brumlaje pro sebe. —

Přišel čas k jídlu. Na stole kouřila se veliká mísa polévky, kterou přinesla jedna služka z kuchyně. Ostatní čeleď dostavila se a posadila se dle pořádku kol mísy. Sedlák procházel se světnicí pohlížeje brzy na zem, brzy na strop. Po polívce tázal se sedlák:

“Kde pak je Jan, že nejde k jídlu?”

“Spí na půdě,” odpověděl pasák, “byl celou noc ve škole.”

“Vždyť jsem to věděl. Tahle prokl... škola připraví mne do hrobu!” zuřil hospodář, dupna nohou.

Žádný z čeládky neodpovídal, že však nesohlasí s výrokem sedlákovým, dokázali tím, že všichni odložili lžice, a po obvyklé modlitbě po jídle zvolal nejstarší čeleďin:

“Ještě se pomodleme za nebožtíka pana učitele!”

Znova zahlaholila modlitba za zemřelého kantora. Sedlák stál uprostřed světnice vztýčen s očima upřenýma na modlíci se čeládku. Zdali se také modlil? Sotva! — Rty jeho se nepohybovaly. —

Sotva čeládka odešla, vstoupil hrobník.

“Lídka učitelovic vás zve uctivě na pohřeb svého strýce.”

“Co? — ta hrdopyšná nuzařka osmělí se ke mně poslati” zahřměl sedlák.

“Tuu, nedělejte hned tolik povyku. Lídka neposlala mne sice k vám, ale přišel jsem z vlastní vůle. Jsem-li nemilým hostem, mohu odejít bez obvyklého zpropitného.” Vzdálil se, a sedlák osamotněl.

“Hloupá luza váží si více kantora než bohatého sedláka, ale počkejte, až přijdete o almužnu, pro trochu obilí; uvítám vás: jděte si ke kantorovi, nemám pro vás nic.” — Umlkl, hledě na dvěře, jimiž vstupoval — Jan.

“Jak? Kluku drzá, ty se opovažuješ vstoupiti mně před oči?” láteřil sedlák.

“Proč bych tak neučinil?” tázal se Jan mírně.

“Proč? — Kde jsi byl celou noc?”

“Ve škole.”

“Tak? A co's tam dělal?”

“Byl jsem u nebožtíka!”

“U nebožtíka!” zvolal Záhora posměšně, “řekni u té fífleny věčně hladovici!”

“Otče, prosím, neurážej Lidku. Neznáš ji; jest to...”

“... mizerná nuzařka, kterou si nesmíš nikdy vzít, chceš-li se zvat mým synem!”

“Přišel jsem právě tě požádat, abys mně dovolil Lidku vzít si za ženu.”

“Nikdy!” vyprazdil prudce sedlák ze sebe.

“Otče, jsem plnoletý, a mohu si dělati, co chci. Prosím tě ještě jednou o dovolení.”

“Pryč! Kluku nezdárná,” volal sedlák zuřivě, “pryč! nechci tě více znát.”

“Dobrá, otče, ty mne vyháníš, a já jdu. Do tohoto statku nikdy nevzkročí noha má. Statek, který byl mým domovem, neuzří mne nikdy. S Bohem, otče!”

Otočil se a vyšel ze dveří. Matka, která právě nesla krajáč mléka ze chléva, zavolala syna do kuchyně:

“Jene, můžeš ještě ustoupit?”

“Nemohu, matko, miluji Lidku vroucně. Nemohl bych bez ní žíti.”

“Ale otec?”

“Prosil jsem otce o dovolení, ale místo toho — mne vyhnal,” řekl Jan zádumčivě. —

“Vidíš, hochu, otec je tvrdohlavý a vzdorem nic nezmůžeš. Co si pro Boha počneš?”

“Půjdu sloužit, matko! Až budu mít potřebnou sumu pohromadě, zakoupím se někde. Peníze, které mám na statku, nechci, neboť chci otci dokázati, že i bez jeho pomoci budu živ!”

“Žehnej ti Bůh, hochu! Budu-li moci, také vám něčím přispěju!”

Matka rozloučila se se synem — na vždy. Při loučení nikdo si nevzpomněl, že se vidí naposled. Tvrdohlavost a nadutost sedláka byly toho vinny. —

Třetí den měl kantor Bláha pohřeb, jaký ještě ves nikdy před tím neviděla. Z blízka i z daleka sešel se veliký zástup lidu, aby doprovodil zesnulého. Před školou stály máry, na nichž ležela rakev černě zastřená. Deset duchovních v obřadném rouchu vykonávalo smuteční obřady. Po církevních modlitbách zvedlo šest soudruhů máry a za zpěvu a smutečního pochodu bral se zástup zvolna ke hřbitovu. Napřed šla dlouhá řada školní mládeže, duchovenstvo, ra rakví nesčíslné množství lidu modlitby odřikávajícího, napřed muži s obnaženými hlavami, za nimi ženy, z nichž některé nesly rozžaté svíce, posléze kráčela Lídka, skleslá a sklí-

čená bolem, podporována dvěma přítelkyněmi. Však bylo nešťastné dívce podpory zapotřebí na této trudné cestě, neboť utrpení zažité v poslední době vyčerpalo téměř všechnu její sílu. Tamť odnášejí jedinou útěchu, odnášejí ji navždy, a samotna stojí v širém světě. Nicméně nejevil se hluboký její bol tak, jak u venkovského lidu vidáme, totiž hlasitým kvílením a naříkáním; plakala tiše, a okolnost ta zavdala několika pobožným duším příležitost k rozličným poznámkám mezi modlením.

"Smuteční šat musí stát hezké peníze — pak ať někdo řekne, že se učitelům dobře nevede," šeptala jedna babka druhé do ucha.

"Ráda věřím, Jeník Záhorovic má peněz dost," prohodila tato, nespletouc se v otčenáši.

"Lidka ani nepláče, nejde to asi příliš k srdci," ozvala se jiná.

"Páni nesmějí tak volně hořekovati jako my," přidala sousedka ostrým jazyčkem — "a neuvod' nás v pokušení — Jeník bude mít teď zlaté časy — i v hodinu smrti naší — hezké děvče je to, ale pro sedláka je přec "nóbl", byť i peníze neměla."

Tak dospěl průvod až na hřbitov.

Jan nespustil oka s truchlící dívky, a chvěl se strachem, aby Lidka nepodlehla svému bolu.

Když spouštěli rakev do hrobu, byly síly těžce zkoušené dívky vyčerpány. Bez vědomí sklesla na otevřený rov.

Jan, který stál opodál a viděl klesající Lidku, rychle přiskočil, uchopil dívku za ruku a zvolal strachem dušeným hlasem:

"Neumírej mně, předrahá Lidko!"

Náhle však byl uchopen silnou rukou za hrdlo a současně udeřen do tváře tak, že omráčen klesl vedle omdlené dívky.

"Ještě té hanby musil jsem se dožít, abych na veřejném místě takové potupy zažil?" křičel Záhora jako šílený, a chtěl se opět na Jana vrhnouti, ale několik silných paží strhlo jej zpět.

Zuře, odešel ze hřbitova.

Několik dní po této události nalézáme oba milence v rozhovoru v domě Janova kmotra, kamž si je tento zavedl.

"Lidko, než umřeš tvůj strýc, řekl jsem mu, že mám nějaké peníze, a s těmi že se někde zakoupím. Poněvadž otec má moje

peníze u sebe, nemohu jich tedy dostati. Musím si nejdříve peníze vydělati, a potom teprve se zakoupím a ožením."

"A kam půjdeš?"

"Půjdu do Prahy; tam se již někde uchytím."

"Nečiň toho, Jene! Kletba rodičů provázela by nás po celý náš život. Protože jsem já příčinou, že se otec na tebe rozhněval, odejdu, a bude pokoj."

"Ne!" řekl Jan určitě, "otec mne veřejně potupil a já se více do jeho domu nevrátím. Jak jsem řekl, tak i udělám."

Večer před rozloučením shledáváme se s Janem a Lidkou na hřbitově, u hrobu učitele Bláhy.

Modlili se.

Již se hvězdy na obloze třeptily, když milenci svou modlitbu ukončili.

"Lidko," pravil Jan, "odcházím, a neuvídíme se, možná, i několik let — slibuješ mně, že mi zachováš věrnost?"

"Přisahám u hrobu svého dobrodince, že srdce mé nebude nikdy nikomu jinému náležeti, nežli tobě, drahý Jene. — Ale ty odcházíš do hlučného města, kde máš sta a sta příležitosti porušiti svůj slib. Zůstane i tam srdce tvé věrno mně?"

Jan ujal dívku za ruku a řekl:

"Kdybych tě opravdově nemiloval, odešel bych z domu otcova? Kdybych tě chtěl oklamati, odcházel bych z rodné vesnice? Ne! Přisahám ti, že ti budu vždy věrným i v hlučném městě!"

"Amen, amen," doložili oba, a požeňnavše sebe i hrob křížem, odešli ze hřbitova. —

V Praze obdržel Jan prostřednictvím jednoho svého rodáka, v Praze usedlého, dobré místo. Také Lidka odložila městský šat, oblekla se do oděvu vesnického a vstoupila v blízké vesnici do služby. Svým chováním a pilností získali si oba přízeň nejen svých pánů, nýbrž i těch, kteří je vůbec znali.

Asi po dvou letech obdržela Lidka od Jana krátké psaní tohoto znění:

"Drahá milenko!

Co nevidět půjdu z Prahy. Zahospodařil jsem si nějaký ten groš, a protože jsem slyšel, že je jedna chalupa v Dobříškách na prodej, přijdu a koupím chalupu. Snad nám dá Pán Bůh štěstí. Tvůj věrně tě milující — Jan."

Nelze si představit, ani pomyslet, jak bylo Lidce, když přečetla Janův dopis. Dopisovali si často, ale žádný dopis nebyl jí tak milým, jako tento. Děvče osiřelé, od všech opuštěné, nechtělo ani věřit v to, co stálo v několika těchto řádcích. Obsahovaly celé její blaho, neboť vyplnilo se jí to, po čem dávno toužila.

“Což mne Bůh tak miluje?” tázala se sama sebe se šťastným úsměvem na rtech.

Nemohla pochopit, že ona, tak kruté osudem pronásledována, mohla by být šťastnější. Nemohla se ani dočkat té chvíle, až Jan přijede. V duchu měřila cestu z Prahy do této vsky a netrpělivě počítala dny, kdy Jan přijde. — Konečně se dočkala okamžiku, kdy po dlouhých dvou letech spočinula opět v Janově náručí. —

Jan zakoupil si v Dobříškách chaloupku, k níž patřilo něco polností, bez obtíží vymohl si povolení k ženění, a za několik týdnů byli Jan a Lidka ohlášení s kazatelny. Někteří sousedé ba i sám vesnický farář pokoušeli se o smíření mezi otcem a synem. Jan byl ochoten odprosit otce, ale Záhora nechtěl ani o tom slyšet.

“Vezme-li si tu filenu za ženu, přestál být mým dítětem.”

“Ale považte,” domlouval mu farář, “kdyby vám učinil po vůli a nevzal si Lidku, jak by byl nešťastným. Jsem přesvědčen, že Lidku z celé své duše miluje.”

“E, hlouposti! Taková bláznivá láska brzy se mu vykouří z hlavy. Ožení se s jinou a bude dobře.”

“Jen si myslete! Kdo nezkusil, neví co to jest!”

“Velebný pán mluví asi ze zkušenosti,” prohodil sedlák uštěpačně.

“Ano, ze zkušenosti,” řekl farář rozhorleně, “má vlastní sestra zažila to samé, jako váš syn.”

Záhora však pokrčil rameny, pozdravil a odešel.

“Tvrdohlavče!” odlehčil si farář a bral se ke své farce.

Několik dní před sňatkem odvážil se Jan prosit otce za požehnání. Klekl před ním na kolena, úpěnlivě prose:

“Otče, když nemůžeš mně odpustit, alespoň mi požehnej! — Otče — smiluj se!”

“Nemohu ti žehnat, ale přijdeš-li ty, nebo tvá žena žebrot o něco, udělím vám!”

V duši hluboce uražen odešel od otce, aby vyhledal matku. Našel matku v komoře, plačící.

“Matko drahá, požehnej mi alespoň ty, když otec ani požehnání mně nechce dát!” volal Jan s pláčem.

“Drahé dítě, ani nevíš, jak jsem nešťastná. Ode všech slyším samé úšklebky a jízlivé poznámky.”

“Lituji, že jsem toho já příčinou, ale nemohu si pomoci. Kdybych udělal otcí povůli, byl bych nešťastným. Já ustoupit nemohu, a neústupnost a tvrdohlavost otcova nedopustí, abych povolil. Ale jakési tušení mi praví, že otec bude jednou litovati toho, čím se na mně a na Lidce provinil, ale potom bude — pozdě.”

Matka požehnala Janovi a s pláčem se s ním rozloučila. Jan přišel k Lidce a stěžoval si jí, že budou mít smutnou svatbu. Lidka konejšila ho jak mohla, ale chmury v duši Janově přec nerozplásla.

Tři dni po rozhovoru s otcem vedl si Jan svoji milovanou Lidku od oltáře. Při svatbě jeho nebylo ran, nebylo veselé hudby, jak to bývá na venkově obyčejem, svatební průvod šel smutně, zamlkle. Nikde nebylo viděti veselé tváře, a přec požehnal farář dvěma lidem, kteří se vroucně milovali, kteří nelitovali žádné oběti, aby se dostali. Rozumí se, že diváci také nescházeli. Jízlivé, často nemístné poznámky byly pronášeny mezi diváky.

“Slečinka ze školy bere si chalupníka.” — “Jan je nějak zamlklý.” — “Inu, nejsou rodiče.” — “Otec tvrdohlavý, syn neustupný, pěkný pořádek.” — — — — —

Hned záhy po svatbě počalo plahočení. Mladý hospodář od časného rána až do pozdního večera chodil za pluhem, zdokonaľoval, kde viděl toho potřebu. Pole byla zanedbaná, takže vzdor námaze Janově byla velice malá úroda, která stačila sotva pro domácí spotřebu. Mimo ta byla kupní cena jen s polovice zaplacená, a ostatní musilo se zúrokovati. Byla to tedy břemena, která malá živnost dlouho vydržeti nemohla. Také měl Jan nesnáze s dobyt看. Několik kusů dobytka zcepenělo, jiné zase onemocněly, takže mladý hospodář utrpěl velikou škodu, která nedala se snadno oželeť. Za tako-

výchto poměrů, počala nouze záhy nahlížeti do chalupy Janovy. Aby alespoň částečně bídu omezil, chopil se každé práce, kterou mu některý statkář nabídl. —

Tak uplynuly asi dva roky v samých starostech a útrapách. Lidka měla se stát za několik dní matkou; pro bolesti nemohla obstarávati skromnou domácnost, a Jan zamlklý a smuten chodil po hospodářstvíčku.

Jednoho dne vzkázal mu lesní, aby přišel do lesa na kácení dříví. Hned druhý den časně ráno vstal Jan a strožil se, aby byl co nejdříve v lese. Lidka, těžce vzdychajíc, ptala se ho kam jde.

“Vždyť víš, že mi vzkázal lesní, abych šel kácet dříví.”

“Jene, nechod’! Je pátek, nešťastný den, něco se ti přihodí.”

“Nedělej si starosti,” prosil Jan, “máš takové myšlenky jen proto, že se blíží rozhodný okamžik.”

“Nechod’, Jene! prosím tě!”

“Musím, víš, že je nám každý groš dobrý.”

Rozloučil se se svojí mladou ženou, aby jí už vícekrát — neviděl. —

V poledne kolovala po vsi pověst, že Jan Záhora byl padajícím stromem zasažen, a smrtelně poraněn. Kde kdo, spěchal ihned za farářem, který nesl svátost, na místo neštěstí.

Také starý Záhora, dozvěděv se, co se stalo, nechal vsí práce, a běžel, jak mu stáří dovolovalo, do lesa. Smrt synovu nechtěl! Myslil, že nouze a bída učiní Jana pokorným a přijde prosit. Chtěl viděti Jana jen nedostatkem pokořeného, a zatím zavínil jeho — smrt. Jako šílený pádil do lesa, jen aby zastihl syna ještě na živě a odprosil ho.

Kolem raněného byl zástup lidí, kteří litovali nešťastného Jana, hubovali na starého Záhora, jemuž přičítali Janovu smrt.

Duchovní právě povstal od raněného, když sedlák příkvapil na paseku, kde se neštěstí to událo.

“Synu můj! Mé dítě! — Odpuštění! — Ó, otevři alespoň oči — a stiskni mi ruku, aby věděl, že jsi mi odpustil! — Jene! — Drahý Jene!”

Jan sebou mírně pohnul a otevřel oči. Na

rtech jeho objevil se slabý úsměv a chtěl otci podati ruku, ale nemohl. — Byl vysílen.

“Ach! lidičky, podívejte se, on otevřel oči, — on mně podával ruku — och! on mně — odpustil?!”

“Pozdravujte — Lidku — mé dítě — ujměte se jich —” šeptal umírající.

“Synu můj! Jene! Neumírej! Vše ti udělám, jen mně neumírej. — Och Bože! Smiluj se nad kajícím hříšníkem!”

Farář pozoroval chvíli umírajícího a řekl tiše, aby to sedlák neslyšel:

“Jest mrtev! — Budiž mu země lehká!” doložil s povzdechem.

Ale starý Záhora přece uslyšel, co řekl farář okolostojícím. Vyskočil jako divý, rozhlédl se a vzkřikl mohutným hlasem, prozrazujícím velikou bolest, která v jeho prsou zuřila.

“Kdo je mrtev? — Můj Jan? — Mé nešťastné dítě?”

“Upokojte se, Záhoro, váš syn právě — dokonal,” řekl farář, a zahleděl se nešťastnému otci do tváře.

Sedlák díval se chvíli na duchovního, jakoby nechápal smysl slov. Pojednou vyškubl se faráři a vrhl se na mrtvolu a vášnivě ji líbal. Náhle se vztyčil, a lesk jeho očí prozrazoval šílenství.

“Jest mrtev! A já, bohatý Záhora, nemohu pro něho učiniti nic. Nemohu ho od smrti vykoupiti.”

“Záhoro, upokojte se!” těšil a domlouval farář i sousedé.

“Ach ano! upokojte se, když jsem ztratil jediné své dítě! — já jsem tím vinen. Kdybych byl povolil jeho prosbám, nemuselo tohle být!”

Farář obrátil se k sousedům a sousedkám a prosil je:

“Jen at’ se to nedozví Lidka! Čeká, až jí Bůh pomůže, a zbytečně by se lekla.”

“Kam s mrtvolou?” tázal se lesní.

“Kam jinam, než do mého statku,” ozval se Záhora stištným hlasem.

Mrtvola byla tedy dopravena do statku Záhorova, kde se udál velice pohnutlivý výjev.

Matka Janova, která byla již dříve o neštěstí zpravena, vrhla se štkajíc na mrtvolu synovu, ale jsouc bolestí přemožena — klesla vedle nosítek ve mdlobách k zemi. Přítomné kmotry odnesly hned selku

do světnice, kdež ji křísily. — Mrtvola byla pak umyta, oblečena a uložena do komory. —

Mezitím co se toto odehrávalo, narodil se Lidce synáček. Již několikráte ptala se ženy, která ji obsluhovala, kde jest její manžel a proč se nevrací? Ale bylo jí vždy odpověděno, že starý sedlák dal syna zavolat, neboť náhle těžce onemocněl. Odpověď ta jí však neuspokojila a naléhala stále na sousedku, až jí tato konečně šetrně sdělila stav věci. Lidka posadila se na chudém loži, sepjala ruce a pravila:

“Bůh nás trestá za naše provinění proti čtvrtému přikázání. Kletba rozhněvaných rodičů nás pronásledovala. — Děkuji Bohu, že mně seslal v náhradu toto dítě, které

mně bude sice připomínati naše prohřešení, ale zároveň bude moji útěchou!”

* * *

Záhora byl nyní jako znovuzrozen. — Dříve byl proti chudým urputný, ale nyní rád uděloval almužnu, dříve odháněl žebráky od svého prahu, kdežto nyní sám je volal a je hostil. Na jejich upřímné “Zaplat’ Pán Bůh,” odvětil vždy smutně:

“Dej to Pán Bůh. Je to na památku mého syna a na odpuštění mé viny.”

Rozumí se, že Lidka i s malým Janem musili přistěhovati se do statku, ač Lidka chtěla žítí tam, kde zažila tolik bídy a strádání, ale málo utěšených chvil. —

Tak chtěl alespoň trochu napravit svou vinu, spáchanou z pýchy a domýšlivosti na svém synu a Lidce.

Ale bylo již — pozdě! —

JINDŘICH JINDŘICH: O CHODSKÉM NÁRODOPISU

Národní umělec Jindřich Jindřich, jeden z nejdůvěrnějších přátel J. Š. Baara, vykonal pro zachování chodského svérázu více, než nějaká velká korporace. V tom ohledu nelitoval ani finančních obětí, ani času a námahy, často na úkor své umělecké činnosti. A tento vzácný člověk a vynikající umělec napsal r. 1947 do ročenky “Sdružení chodského národopisu” slova, která mají svou platnost i pro českou budoucnost. Uvádíme zde jejich znění:

“Přátelům a příznovcům chodského národopisu!

“Chodsko podrželo z českých krajů nejdéle svoji svéráznost. Slovo “chodské” je však v poslední době zdiskreditováno: I výrobky všedního života jsou “překřtěny na “chodské”. Kdo však Chodsko opravdu chce poznati a je milovati, musí se starati o kulturu chodskou, míti k ní srdečný i rozumný vztah!

Vždyť právě Chodsko bylo tak št’astno, že dovedlo upoutati tolik umělců i učenců — a svým svérázem, minulostí, přítomným životem i scenerií krajinnou zapůsobilo hlu-

boce na jejich uměleckou i vědeckou tvořivost, která tak bohatě, výrazně a krásně zanechala své ohlasy v beletrii, hudbě, výtvarnictví a vědě! A jediné v tom všem je obsaženo pravé, svérázné Chodsko, jež milujeme! — Všichni vynikající lidé Chodska toužili a přičiňovali se, aby se bohatství lidového umění zachovalo.

Písňe, tance a selská muzika tvořily nerozlučný celek. K tomu přistupují zvyky a obyčeje (posvícení, přástky, masopust, voračky, dožínky a jiné), koledy vánoční a velikonoční, hry, říkadla.

Vše to ukazuje duši chodského člověka. Ke každému stavu duše i srdce a ke každé příležitosti měli Chodové písňe.

Ve Francii, Anglii a jinde utvořily se společnosti, které oživují staré lidové hry, zpěvy, tance, obyčeje, zábavy; vše se horlivě sbírá, studuje, aby se poznala svéráznost národa. Na Chodsku k popudu spolku “Božena Němcová” a “Národní rady československé” založen spolek pro chodský národopis. Kolik krásné práce by tu bylo k vykonání! Schází však duševní vůdce kraje: J. Š. Baar. . .

V Domažlicích o vánocích 1947.”

APOŠTOL LÁSKY

(Mozaika o prof. dru Františku Hamzovi.)

ARODIL se 6. března r. 1868 v malém mlýně na řece Želivce v blízkosti premonstrátského kláštera v Želivě. Otec byl mlynářem, a celá rodina byla hluboce nábožensky založena. Hamza studoval na gymnasiu v bývalém Německém, nyní Havlíčkově Brodu a v Pelhřimově. R. 1888 vstoupil na lékařskou fakultu v Praze. Hned se účastnil veřejného života. "Spolek českých mediků" v Praze zvolil ho za svého starostu. Pěkně urostlý, vždy usměvavý, výmluvný, stál vždy v popředí národních a osvětových akcí. Jako známý veřejný pracovník byl přizván do výboru pro pořádání Národopisné výstavy v Praze r. 1895. Pracoval horlivě ve svém kraji pro zdar této památné výstavy.

V letech 1892-1894 účastnil se politického života ve hnutí, známém pod jménem "Omladina," a orientované protirakousky. Měl být proto zatčen. Z toho důvodu uprchl z Prahy a skrýval se po dva roky v Krušných horách u strýce lesníka. (Odtud měl znalosti skutečného lesníka, dovedl napodobit hlasy různých lesních ptáků i zvířat.)

Po vyhlášení amnestie za ministerského předsedy Badeniho mohl se vrátit a dokončit studium medicíny. Z doby "Omladiny" datují se jeho známosti s pozdějšími známými politiky, jako byl dr. Pacák, Klobáček, Udržal, dr. Soukup a jiní.

Po dosažení doktorátu nehledal místo v Praze, ale na venkově, a našel je ve východních Čechách, v Luži, kde se stal r. 1900

městským a obvodním lékařem. Musil zprvu zápasit o svou existenci. Ale přesto rozvířil ve svém prvním působení brzo spolkový život, všiml si veřejných záležitostí a byl zvolen r. 1902 za starostu města.

V této funkci rozvinul bohatou činnost. Vybudoval na svou dobu moderní školní budovu, ve staré zřídil školu mateřskou. Založil "Okrašlovací spolek," který zalesnil na jeho popud vypráhlé stráně kolem Luže, zakoupil památné místo "Žižkův stůl." Za jeho starostování provedena ve městě kanalizace, byl zlepšen vodovod. Vyjednal r. 1903 s pražským "Spolkem českých feriálních osad" stavbu vlastního domu, kde se za 50 let vystřídalo tisíce pražských dětí o prázdninách... Založil r. 1908 městský sírotčinec, a na jeho výzvu postavil lužský rodák, toho času továrník v Lublině, (v Rusku), útulek pro staré místní občany pod Chlumkem...

Jako lékař viděl kolem sebe mnoho utrpení. Rozhodl se, že se vynasnaží, aby toto utrpení všemožně zmírnil. Začal u dětí. — Těm věnoval nejvíce času, zejména ve svém boji proti dětské tuberkulóze. Zakládá r. 1900 v Luži z vlastních prostředků sanatorium pro děti touto chorobou stížené. Z malých začátků — z jedné budovy uprostřed zahrady — vyrůstá pomalu velký ústav. V prvním roce jeho trvání bylo zde ošetřeno 11 dětí.

Ústavní zařízení bylo na začátku spíše rodinné než nemocniční. Dr. Hamza měl totiž děti velice rád. Dovedl to s nimi tak, že se děti na něj obracely i se svými drob-

ými starostmi jako na otce. Studoval školství v zahraničních ústavech a byl prvním průkopníkem ústavního školství u nás. Vystihl, že churavé dítě trpí nejen tělesně, ale také duševně. Již r. 1907 se mu podařilo otevřít v sanatoriu 2 třídy, ve kterých organizoval vyučování podle potřeby a schopností dětí. Byla to v tehdejší rakouské monarchii první škola toho druhu...

Už před I. světovou válkou podporoval u nemocných dětí chuť ke práci tělesné. Založil v ústavu větší košíkářskou pracovní s odborným instruktorem, později i knihařskou pracovní. Na školní zahradě měl každý nemocný svůj kousek zahrádky. Větší dívky vypomáhaly pod vedením odborné učitelky při šití prádla.

Uvádíme zde pro zajímavost dopis Marie Floriánové, která byla první pacientkou Hamzova ústavu.

"Dne 1. května 1901 mne dovezl otec jako první pacientku do sanatoria dra Hamzy. Do konce roku nás bylo dvanáct, vesměs děvčat.

Ústavní zařízení bylo více rodinné než nemocniční. Pan doktor chodil na večerní a noční prohlídku s petrolejovou lampou. Byl velice přísný. Při jídle sedával s námi u stolu a též obědval. Mnoho nám nakládal jídla na talíř a musily jsme všechno sníst. Jídlo bylo prvotřídní.

Tehdy byl ještě obvodním lékařem. Jezdil k pacientům v kočáře, a když bylo pěkné počasí, vzal nás několik sebou. Byla to pro nás velká radost. Hodně často přijela nějaká návštěva. I pan profesor Masaryk nás navštívil.

Když byl pan doktor doma, tak nám něco vyprávěl a rád nás z něčeho zkoušel. Také jsme měli vychovatelku, byla to starší paní, vdova po lékaři, velmi vzdělaná, ovládala několik řečí.

Pan doktor byl vždy při léčení přítomen. Byla to masáž kartáčem, sprechování studenou vodou, ošetření bolesti atd. Kdo potřeboval léky, tedy je užíval. V létě jsme nosily černé šaty, aby nás slunce hodně prožlátilo.

Ve 2. roce bylo nás pacientů už dvacet šest. Některé pacientky byly zde na vlastní útráty, některé s podporou zemského výboru nebo od spolku "Komenský" ve Vídni.

První rok tam měl dcerušku Haničku jeden továrník z Kyjeva. Byl v Radimí u Kvapilů na bytě. Chodil často do ústavu, učil nás různé ruské hry, i všelijaké dobroty nám nosil.

Po 9 měsících jela jsem uzdravena domů.

Duší ústavu byla paní doktorová — byla skromná, trpělivá, starala se, aby bylo vše v pořádku. Měla na starosti také pokladnu, korespondenci, kuchyň."

* * *

Ústav v Luži se postupně rozšiřoval. V roce 1905 léčí se tu už 210 dětí. Dr. Hamza viděl do budoucnosti, proto zakoupil rozsáhlé pozemky od sousední obce Košumberka. Výsledky, kterých v nedlouhé době docílil, byly nejlepším doporučením jeho ústavu. Aby získal nové zkušenosti, dojížděl každoročně do sanatorií ve většině evropských států...

Přes tyto vynikající úspěchy a oběti ze své strany pochopil, že jedínek na tak velký ústav nestačí. Za pomoci poslance Karla Adámka zakoupila ústav r. 1908 Česká země. Stalo se tak na uctění hesla, vydaného k narozeninám tehdejšího císaře Františka Josefa I., které znělo: "Vše pro dítě." Avšak po zaplacení dluhů spořitelních, zemskému fondu sирetčímu a jiných menších pohledávek zbylo necelých 110.000 K. A mnozí myslii a říkali, že dr. Hamza získal prodejem ústavu miliony!!

Dr. Hamza se dožil za svou nadlidskou práci zklamání a nevděku. Sám o tom později napsal: "Nevýslovná byla moje radost — stokrát potom oželená — že ústav nyní rychle rozkvetl. Bohužel nesplnily se moje naděje. Trudné politické zápasy ve sněmu zemském, neutěšené poměry hospodářské, nedostatek porozumění, zadržovaly rozvoj ústavu tak drsně, že by se tak nestalo, ani kdyby byl ústav soukromým majetkem v době světové války. Jedinou světlou vzpomínkou z té doby je novostavba infekčního pavilonu a strojovny s prádelnou."

Do jaké míry se obětoval dr. Hamza ústavu, ukazuje ta skutečnost, že sám obsluhoval po dva roky čerpací a osvětlovací zařízení ústavu, a to večer a v noci. On také dovedl svou trpělivostí a láskou vychovat si z obuvnických dělníků a služeb-

ných děvčat vzorné opatrovníky chorých dětí.

O své ženě se vyjádřil dr. Hamza krátce, ale výstižně: "Nebylo by ústavu bez té, která mi pomáhala ze všech nejvěrněji, bez tiché práce mé manželky. Její prozíravé rozpaky střežily mé odvážné kroky, její nezměrná pracovní obětavost zabezpečovala vnitřní život ústavu."

Po sokolském sletu v Praze v roce 1912 přijeli do Luže dva srbští delegáti, jeden byl primář z nemocnice v Niši, druhý byl žurnalista. Prohlédli si ústav. Večer potom byla v pokojíku na poště večeře, ke které byli pozváni mimo ústavní funkcionáře (mezi nimi byl i řídící učitel Citta), starosta města Jeníček a dr. Weiss. Po večeři byly pronášeny různé připitky. A ty se staly kamenem úrazu. Krátce potom totiž došlo k policejní prohlídce u ústavního úředníka Emanuela Pelce, a dr. Hamza byl vyslýchán ve svém bytě. Členy úřední komise byli: starosta města Jeníček, policejní komisař z Prahy, komisař z okresního hejmanství ve Vysokém Mýtě, a jeden tajný policista. Výsledky vyšetřování dopadly tentokrát pro dra. Hamzu a Pelce poměrně příznivě.

Krátce před vypuknutím války se Srbskem požádal srbský ministr Milotič doktora Hamzu o lékařskou spolupráci, a dr. Hamza tam potom konal přednášky ve spolku srbských lékařů. Připravoval založení ústavu pro léčení dětské tuberkulózy. Dostal za své zásluhy řád sv. Sávy. Ale válka v roce 1914 přerušila jeho spolupráci se Srbskem.

* * *

Za I. světové války přinesl dr. Hamza svému povolání nesmírné oběti. Oba místní lékaři, dr. Pechač a dr. Weiss, i ústavní lékař dr. Malý, narukovali, a dr. Hamza zůstal zde po odchodu dra. Janečka úplně sám. Ordinoval, jezdil k pacientům, pracoval dlouho do noci. Chudé léčil zadarmo. Jeho administrativní úředník Emanuel Pelc vydal svědectví písemné o tom, že nejednou, když měl rozeslat účty za léčení, dr. Hamza většinu jich roztrhal a hodil do koše. Zdarma očkoval proti tyfu, malarii a neštovicím.

V těch kritických dobách udržoval v lidech víru, že válka pro náš národ skončí dobře, ačkoli dostal v té době od okresního hejtmána Smitky důvěrné upozornění, že byla k jeho jménu připojena značka "p.v.", to jest "politicky nespolehlivý." Měl být proto krajně opatrný. Dr. Hamza byl přesvědčen o tom, že byl označen jako politicky nespolehlivý na přímé udání učitele Citty nebo dra. Weisse.

* * *

Po převratu v roce 1918 byl povolán do ministerstva zdravotnictví, kde organizoval samostatný odbor sociálních chorob. Při tom si ponechal vrchní dozor nad ústavem v Luži.

Jeho zásluhou byla založena "Masarykova liga proti tuberkulóze," vznikl "Srobárův ústav" ve Starém Smokovci, "Dětská plicní léčebna v Šumperku, zdravotní ústavy v Chrudimi, v Hradci Králové a v Pardubicích, na Kladně a v Ostravě, a posléze studentské zdravotní ústavy v Praze a v Brně.

Povaze dra. Hamzy však nesvědčila práce v kanceláři. Byl mužem činu. Různá zákulisní jednání politického rázu ztrpčovala mu jeho práci. Vysvobozením z toho prostředí bylo jeho jmenování profesorem sociálního lékařství na fakultě v Brně, ačkoli někteří jeho přátelé viděli v tom jeho odstranění z Prahy. . .

* * *

Jako člověk byl dr. Hamza srdečný, živě povahy, svérázný, člověk velkých znalostí, což však nikdy nedal na jevo nějakým způsobem. Byl ochoten každému pomoci naprosto nezištně, vynikal smyslem pro spravedlnost, i když šlo o osobu vysoce postavenou a zřejmě si tím škodil. Byl demokratem v ušlechtilém toho slova smyslu.

Byl úžasně pracovitý. Jako výborný lidový řečník dovedl podat posluchačům své myšlenky zcela srozumitelně. Stal se časem populárním po celé republice, vždyť absolvoval na 2.000 přednášek ze svého oboru. . . Snažil se povznést lidi hmotně i duševně. Jednal stejně s nemocnými, ať šlo o bohatého či chudého pacienta. Nebyl vždycky pochopen a také oceněn spravedlivě, ač bylo jeho heslem výroky dra. Briona, švýcarského apoštola lásky k dětem. Znělo:

"Začněte vždy s láskou!" Také dr. Hamza začínal každé dílo s láskou. Nedovedl hodit kamenem ani po svém nepříteli... Žila v něm rodová tradice, vybudovaná na křesťanských zásadách...

* * *

Přesto, že obětoval tolik času činnosti lékařské a dosti času zabrala práce vědecká i účast na veřejném životě, našel si dr. Hamza ještě čas pro činnost literární.

Vydal r. 1902 knížku "Zálesí" o svém milovaném rodném kraji, kde vykreslil různé typy české národní povahy. Existenci národa činil závislou na jeho vzdoru proti cizotě, na čistotě jeho citů a důsledném odporu proti bezpráví těch, kdo mají moc. Tyto názory pokusil se tlumočit ve svém dramatu "Duše lidská" v roce 1903, ale nepodařilo se mu uvést toto drama na větší scénu, ač se za to v Praze přimlouval sám básník Jar. Vrchlický. Drama sehráli jen ochotníci v Luži, a to s úspěchem, ale jinak zůstala tato práce v rukopise.

Teprve r. 1924 vydal knihu kratších povídek pod názvem "Želivské romance." Většinu z nich otiskl předtím v pražském časopise "Zvon" (1905-1908). Tam zachytil různé typy ze Zálesí, jejich životní názory, často odlišné od názorů v jiných krajích. Volil originální kresbu svých postav. Jeho hrdinové jsou bojovníky za lidská práva, za národní sebevědomí. Bojují proti každé nespravedlnosti, a nelitují při tom žádných obětí. Jeho nejkrásnější dílo velkých uměleckých hodnot je rozsáhlý román "Šimon kouzelník". Vyšel poprvé roku 1920.

Dra. Hamzu zaujal už dříve hluboce osud želivského kláštera a gymnasia v nynějším Havlíčkově Brodě, kde vyučovali v době našeho národního probuzení premonstráti ze Želiva. V tomto románu splatil bohatě kulturní dluh želivským premonstrátům a profesorům gymnasia v tehdejší Němčickém, dnes v Havlíčkově Brodu. Vykreslil tam sytými barvami obraz milovaného Zálesí, užívaje při tom rázovité mluvy. V tomto díle je rozeseto mnoho lidové moudrosti. Zároveň autor mistrně zachytil postavu buditele Josefa Dobrovského a tehdejší zápas za svobození prostého člověka z pout feudalismu a nadvlády německého živu. Ústřední postavou románu je řehol-

ník Šimon, syn zálesáckého kraje, který chce přetvořit dosavadní zásady světa i církve. Naráží však na tuhý odpor — a nakonec obětuje svým ušlechtilým ideálům osobní štěstí.

Tento román získal si oblibu mnoha tisíců čtenářů, a to plným právem. Ani po letech neztratil svůj osobitý půvab a originalitu.

Dr. Hamza se těšil po ukončení svých vědeckých prací, že se zase vrátí k beletrii. Ale jeho touha se bohužel nesplnila.

* * *

Dr. Hamza vykonal nesporně velké humánní dílo. Také nemůže býti pochyb o tom, že ústav jím založený a později značně rozšířený, přinesl prospěch nejen nemocným dětem, ale přinesl také hospodářský a kulturní užitek městu Luži a celému okolí.

* * *

Velké humánní dílo vykonal, ale stihl ho též osud, jak tomu bylo u mnoha jiných vynikajících lidí. Za svou obětavost, nezištnost, za svou přímo nadlidskou práci mnoha let — sklídlil nevděk! Jeho syn Jaromír Hamza napsal sice řediteli škol Václavu Svátkovi, blízkému spolupracovníku dra. Hamzy, že otec s vděkem nepočítal. Čteme v dopise z 1. dubna 1953: "Děkuji Vám za svoji osobu, že hodláte nějakým způsobem uctít památku mého zesnulého otce. Jak jsem tatínka znal, nikdy nečekal na vděk a slávu lidí, a jistě se ho také za to, co pro trpící vykonal, poměrně málo dostalo. Přes to vím, že je značné procento lidí, kteří s láskou na otce vzpomínají—"

Avšak dr. Hamza sám ten nevděk a nepochopení svých snah nesl dosti bolestně. Stačí si přečíst, co napsal ve svém článku v knize "Zemský ústav pro tuberkulózní děti." Tam čteme: "Kolikráte derou se mi na rty slova: Tak svět často činí jako děti: do studnice, z níž se napily, házejí pak kameny a smetí." A ukončil povzdechem, plným pochopitelné hořkosti: "Snad se mi už nepodaří všechno, válka příliš nás poškodila. Ale i posledním pohledem svého života budu vzpomínati ústavního díla, je-muž jsem položil základ láskou a nadšením nejlepšího úseku svého života." Zase zmiňuje se tu o tom, že ho vedla hlavně láska k lidem, aby rozvinul tak bohatou činnost.

Jak si zamiloval Luži a okolní kraj, dokazuje úryvek z dopisu, který poslal kdysi po odchodu z Luže svému prvnímu spolupracovníku Emanueli Pelcovi: "Když je mi nejhůře, zajedu na Dobrkov kopec a pohledem na ústav a celý tento kraj vyléčím si svoji bolavou duši; kdybyste věděl, kolikrát jsem zde byl—"

K tomu netřeba poznámek. Stačí upozornění, že se tak stalo hlavně za jeho působení na fakultě v Brně. . .

Přese vše to, co vrhalo stín nevděku a nepochopení na jeho mimořádné zásluhy,

dal mu osud odměnou osvícenou, ušlechtilou milující ženu, dal mu mimoto lásku mnoha tisíc lidí, ať už šlo o pacienty či čtenáře jeho knih. . .

Dr. František Hamza byl vzácný člověk. A platí o něm i pro budoucnost slova univ. profesora dra. Alberta Pražáka: "I on stál čestně na národní stráži své doby po příklade svých předků, a proto ho naše české kraje nezapomenou—"

A tento apoštol lásky k bližnímu vypustil svou ušlechtilou duši dne 4. června 1930. . .

KLÁŠTER SVATÉHO PROKOPA

M. Sadovská

Tvůj klášter, světče, slynul vzdělaností,
a velkodušnou mravní velikostí!
Z něho se lila rajských ctností záře
a vábila lid český před oltáře,
by sytila jej spasitelnou Mannou
a úzce spjala s nejsvětější Pannou!

V Tvém klášteře se zpěvy rozléhaly,
zpěvy, jež v srdcích slovanských se vžaly,
tam pěstila se stará "glagolice"
a zbožní mniši rozžihali svíce
k modlitbám vroucím za slovanské rody,
s kterými svorně slavili své Hody!

Pěstice odkaz svatých věrozvěstů,
národu značili vždy k nebi cestu,
vedli jej světlem Boží milosti,
k výšinám čistoty a svatosti,
aby byl chloubou světa křesťanského
a pravou perlou živlu slovanského!

Tvůj klášter — slovanské střed liturgie,
v paměti vděčných ctitelů Tvých žije!
O něm se v knihách s velkou úctou píše
a jeho obraz táhne srdce výše —
tam k Otci světél, kde Ty přebýváš,
ó, svatý Prokope, Ty vzore náš!

Dojati na ten klášter vzpomínáme
a zjev Tvůj, světče, před očima máme!
Náš ret Tvé jméno s úctou vyslovuje
a velké Tvoje dílo obdivuje —
tak jako dílo světců soluňských,
velikých apoštolů Slovanských!

Oplate kláštera Ty sázavského,
jsi světcem všeho lidu slovanského!
Tvá krása poutá Západ s Východem
a hýbe každým slavským národem!
Tebe ctí svorně duch všech Slovanů,
spojených v jeden svazek křesťanů!

Ty žiješ stále ve slovanském lidu,
jenž touží odehnat zlou mravní bídu
tak, jako Ty jsi d'ábla odehnal
a stará se, by vládl Kristus Král.
Tys ideálem slávských národů,
jež chtějí provést mravní obrodu!

Ó, přimlouvej se za slovanské bratry,
již rozžihají ke Tvé počtě vatry,
oroduj za Slovany všeho světa
ať pravá víra mezi nimi vzkvétá,
ta víra, kterou Ty jsi pilně pěstil
a jejíž velikost zázraky jsi věstil!

Pros za Slovany, by se semkli pevně,
v Kristově Církvi, již jsi sloužil věrně,
by zanechali bludů rozkolu
a spojili se v lásce pospolu —
jak svorné dítky nebeského Otce
a v papeži Tvém, Petru, měli vůdce!

VE VÝŠI 68 METRŮ

ODLOUHLÁ jizba hostince "U jezerní panny" byla téměř prázdná, až na dva stoly, u kterých seděli každodenní hosté — maloměstská honorace. Ač počtem jen několik, natropili hřmotu s dostatek. U prvního, při ušlechtilé hře v karty, vznikla hádka, kdo vlastně vyhrál, u druhého pak vykládal různě mlynář Pšáda své politické názory, které však setkávaly se tu a tam s hluchým odporem. Rázem, jak by na povel, nastalo utišení, když dovnitř vrazil všecek udýchán, městský kancelista Svižík.

"Pánové!" vyhrknul rychle, "tohle je novina. Víták bude stavěti u své továrny padesát metrů vysoký komín."

Po minutě úžasu, pro něž nemohla většina, které se vždy zdál třicetimetrový komín Vítákovy továrny na umělá hnojiva býti osmým divem světa, ani promluvíti, nastalo nyní živější ještě hovoření.

"To vás zas jednou někdo napálil," vrtěl nedůvěřivě hlavou truhlář Kořínek.

"Co napálil?" rozhorlil se zvěstovatel novinky a tloukl do svých prsou tak, až to v nich praštělo. "Dnes jsem viděl sám, na vlastní oči, jak kopají již základy a pak potvrdil mi to stavitel Víták."

"Víš o tom městský stavební odbor, dal k tomu úřední svolení?" tázal se jízlivě radní Zachlada, kterého mrzelo, že se o tom dříve nedověděl.

"Bodejt'," usklíbl se lesní Vrábek, kterého provázela pověst obrovského "rýpala."

"Víták se vás bude ptáti, dovolíte-li mu snad milostivě. Postaví a basta. Udělal tak při stavbě továrny a prošlo to. Až bude komín jednou státi, vy ho bourati nebudete. Jest přece jen dobré, má-li jeden na radnici

několik strýčků. Pak, bude-li chtíti někdo proti tomu námitky činit, tu se jednoduše pošle nějaká ta láhev vína, po kterém se jazyk k patru tak přilípne, že si takový smrtelník již ani ve snu nevzpomene do podobných věcí šťourati."

Po těchto slovech nastalo jakési ponuré, neobvyklé ticho. Bylo patrné, že lesní t'al do živého. Tvář prvního radního planula zlostí. — Nebyl ani slova mocen.

"Takových staveb je as málo," zahovořil Kořínek, chtěje zaplašiti tu dusivou mlčenlivost. "To je obrovská výška."

"No, no, není to tak hrozné," usmál se jakýsi muž v modrých strojnických šatech, který seděl sám u stolku blíže kamen.

"Viděl jste snad vyšší?" uštěpačně tázal se Svižík.

"Nejen viděl, ale byl jsem také na podobných," s jakousi hrdostí pronášel cizinec.

"Kde? Co jste zač?" vyřinulo se z úst Kořínkovi.

"Jsem montér Vřesatý z Prahy," představoval se neznámý. "Přijel jsem sem, abych postavil hromosvod na zdejší novou školu. Je to mou specialitou."

"Tohle jsem si hned myslil, že je z Prahy," šeptal Svižík Zachladovi, chtěje se mu zavděčiti. "Lidé odtamtud si hrozně rádi francují rozum."

"A takto se vám nestalo ničeho?" vyzvídal lesní, usednuv těsně vedle montéra, stavě zároveň před něho plnou sklenici piva a pobízejce, aby pil.

"Mohl bych velké množství historek vyprávěti, an zažil jsem mnoho. Zvláště jedna příhoda nesejde mi nikdy z mysli."

"Tak nám o tom povídejte," vybídnul ho mlynář.

V malé chvíli opustila celá společnost stoly, nastavěla si židle v polokruhu kolem Vřesatého a usedla.

Tento, nedaje se pobízeti, vypil jedním douškem pivo ze sklenice, přihladil si malé knírky a rozhlédnuv se kolem spokojeně, začal:

"Jsou tomu, pánové, tři léta od té doby, kdy se přihodila událost, o které se zmiňuji. Již jako učeň seznámil jsem se s jakýmsi Štefflem, který byl ale o rok starší a byl u téhož odboru, ač u jiného mistra. Byli jsme za krátko věrnými přáteli. Po vyučení odebrali jsme se oba do Vídně, kde obdrželi jsme zaměstnání u firmy "Drextenního synové."

Za ten čas pobytu v říšském městě vztýčili jsme na věžích, ohromných komínech a mohutných, až pětipatrových budovách přes dvě stě hromosvodů, nepočítaje v to práce na nižších stavbách. Šteffl byl známý svou neobyčejnou odvahou. Ač nebojím se pracovat i na špičce věže nepřivázan, nebyl jsem přece nikdy takovým mistrem v lezení, jako on. Vysoukali se po silnějším a dobře zadělaném měděném hromosvodním laně do výše 20 i 30 metrů, bylo mu hračkou.

Jedenkrát obdržela firma velkou objednávku z menšího města v Čechách. Poslali tam Šteffla a mně. Dávali jsme hromosvody na cukrovar, opravovali tytéž na kostelích, školních budovách, zřizovali nové na hraběcím zámku a rozmnožovali počet jich na továrnách.

Nejdéle pracovali jsme v továrně Ledersteinově, kde spojovali jsme také rozsáhlé budovy závodu sítě telefonickou.

Za krátký čas seznámil se tam Šteffl s dcerou domovníka, sličnou to dívkou, as sedmnáctiletou. Děvče bylo nápadníkem svým, který byl fešák v každém ohledu, okouzleno tak, že se do něho vřele zamilovalo.

Vůbec těšili jsme se velké přízni továrního personálu, protože byli jsme oba známi co dobří spolupracovníci a pak pro veselé kousky. S hrdostí jsme vždy pozorovali, jak při lezení na nejnebezpečnější místa upíralo na nás své zraky četné zastoupené diváctvo.

V té době dostavěli u továrny nový komín.

Továrník byl jej nucen postavití. — Město podávalo totiž stížnost za stížností na patřičných místech, že jest obtěžováno smrdutými výpary a velikým kouřem, který se valil do ulic z komínu příliš nízkého. Po uplynutí as dvou let, kdy spor šel od jedné instance k druhé, byl vyřízen na nejvyšším místě tak, že bylo továrníkovi úředně rozkázáno, by stavěl ihned komín nový, jehož výška by přesahovala i hřeben nejvyššího domu v městě, které stálo na malém návrší.

Zhotoveny plány, které došly schválení. Původní výška byla určena na 112 metrů. Zarazily se piloty a počalo se stavěti. — Práce šla rychle ku předu, bez přestávky, ve dne i v noci. Když byla stavba ve výši 80 metrů, shledáno, že špatným kladením několika cihel bylo pochybeno tak, že komín byl na jedné straně místo úžení, téměř rovným a částečně se klonil. Než přišla komise, přistavělo se ještě as 15 metrů. Pak bylo zapovězeno dále stavěti.

Nahoře udělali zedníci jakýs takýs okraj as ze dvou řad cihel a za týden začali jsme přidělavati lano, spletené z několika silných měděných drátů. Čtvrtý den byli jsme hotovi i se vztyčením hromosvodu. Bylo to v neděli k polednímu. Pracovali jsme na akkord a na podobné dny měli jsme ještě zvláštní příplatek.

Šteffl kul jakýsi plán, se kterým se mně však nesvěděl.

Den před tím oznámil továrnímu personálu, že chystá pro něj divadlo, jaké ještě nespatřili. V poledne ničeho nejedl. Vypil jen trochu vína a hned na to vylezli jsme opět na komín.

Kol jedné hodiny shromáždilo se dole četné diváctvo. Zdálo se mi, že vidím mezi nimi i dceru domovníkovu. Mezi tím připravil jsem na pozlacený hrot hromosvodní tyče lehký praporek.

Šteffl rovnal si v té době pevný, — tlustý provaz, přes dvě stě metrů dlouhý, který si poručil dopravit nahoru. Usmíval se, vida, jak naň zvědavě pohlížím. Zdál se býti v růžovém rozmaru. Konečně nachýlil se ke mně a pravil tiše:

"Ku dnešnímu představení bych policejního dovolení nedostal, proto jsem také o ně nežádal."

Pak připjal si kolem pasu široký řemen, přidělal k němu provaz, obtočil několikrátě kolem sebe, dále udělal z něho zvláštní kličku, do ní vstrčil nohy a pevně zadrhnul. Přes boty obul si nízké gumové střevíce, na ruce navléknul rukavice z jelení kůže. Po chvíli pravil vážně:

"Víš, jakou způsobilo sensaci pověstné vyšplhání se na svatoštěpánskou věž ve Vídni. Dokázal bych to také. Ale zde odvažuji se k něčemu jinému: sesoukám se po hromosvodní lanu hlavou k zemi obrácen, až dolů. Zkoušel jsem již několikrátě, jak dlouho vydržím v podobné poloze. Šlo to vždy dobře. Setrval jsem tak někdy až i přes půl hodiny."

Byla by to krkolomná produkce. Díval jsem se naň chvíli strnule a konečně tázal jsem se: "Šlíš?"

"Příteli," a hlas jeho zněl vroucně: "odepři mi toho. Mám, bohudík, zdravý rozum. Chci jen ukázat, co umím a zároveň se vyznamenati před Maruškou. Láska ženy stoupá, vidí-li v muži odhodlance, hrdinu. Jsem přesvědčen, že bych se udržel bez provazu, ale obvazují-li se, činím tak více proto, abys neměl ty a diváci zbytečně mnoho strachu. Tvou úlohou bude provaz pomalu spouštět."

Nemohl jsem odolati jeho prosbám, které se z úst jeho jen řinuly.

Konečně dilo započato.

Přehoupnul se směle přes okraj komínu za obrovského úžasu diváků.

Drže se pevně hromosvodního lana, soukal se dosti rychle po tomto dolů. Byl vzdor závratné výši velmi klidný. Já však byl v podivné náladě. Měl jsem jakési divné tušení.

Tak sešplhal chladnokrevně as 9 metrů, když strnul jsem při pohledu na rozvíjející se provaz. Až mně zamrazilo. — Bylť kus provazu napolo přerván.

Nevím, jakým způsobem se to státi mohlo. Myslím však, že se to přihodilo dříve již dřením o nějaký ostrý předmět. Měl jsem hned na mysli, že provaz by se přetrhnul, kdyby přítel rychlejším škubnutím se pohnul. K poškozenému místu zbýval mi jeden metr. Volal jsem na Šteffla, aby chvíli ustal. Nerozumněl mi.

Provaz se mi tíhou těla téměř z ruky vyrvával. V té strašné době, kdy v hlavě mé objevilo se hrůzné divadlo děsivé katastrofy, jaká neodvratně nastane, napadla mě spásná myšlenka. Drže jednou rukou provaz pevně, křečovitě, ovinoval jsem druhou, zbývající část jeho rychle kol železných příček, které v komíně byly zasazeny pro snadnější vylézání.

Vzdor horečnému chvatu pozoroval jsem dobře, jak Šteffl se ozývá, jak začíná se provaz natahovat. Avšak v ten den byl slabý vítr, který zanášel slova tak, že nebylo jim možno rozumět. Přítel můj tušil, že se as něco přihodilo, proto čekal trpělivě na jednom místě a pak křičel znova. Vida, že jeho volání jest marné, chtěl se vrátiti zpět. Ač pomáhal jsem ze všech sil, nedánilo se mu to. . .

Řval jsem téměř, volaje dolů, aby nám přišel někdo ku pomoci. Hlas můj se však ztrácel.

Držel jsem ještě neustále konec provazu, an věděl jsem, že by uvolněn se rozvinul a Šteffl by mohl sletět dolů. Zoufalá situace mého přítele i má stávala se po čtvrt hodině ještě zoufalejší. Šteffla začínaly opouštět síly. Celá tíha těla spočívala nyní pouze v mých rukou.

Po strašlivé půlhodině, zraven marnou námahou, pozbyl můj přítel vědomí.

Uzřel jsem, jak hlava jeho klesá, jak ruce pustily se lana. A provaz zadíral se mi krvavě v ruce, na kterých byly žíly napnuty až k prasknutí. Jak dlouho potrvá ten stav? Dole konečně zpozorovali, že věci nejsou v pořádku a proto několik mužů spěchovalo mi ku pomoci. Ten okamžik, než dolezli nahoru, byl mi strašlivý, duševním mučednictvím. — Myslil jsem, že nepřechkám již ani minuty. Cítil jsem dobře, jak ruce mně začaly dřevěněti, jak prsty trnuly. V těch příšerných mukách proklínal jsem nešťastný nápad Štefflův, zlořečil jsem sobě, že jsem k tomu přivolil. A již začínaly na mne jíti mráčky.

V tom však dostoupil vrchole první dělník, který se ihned provazu chopil, pak také druhý a ve dvou vteřinách drželo provaz již pět lidí. Má bývalá chladnokrevnost, odvahy vracely se opět. Rychle urážnul jsem kus provazu z kotouče, udělal kličku, sevrel

touto svoje nohy, pak vedl jsem provaz kolem pasu, tam pevně přivázal, přehodil ještě jiný kus přes komín a drže se hromosvodního lana, dal jsem se pomalu spouštět dolů až k místu, kde bezvědom visel můj přítel. Záložní provaz ovinul jsem mu kolem zad a přes ramena a poručil dělníkům táhnouti. Za minutu byl přítel Šteffl dopraven šťastně přes okraj komínu.

Já ho hned následoval.

Byl však již nejvyšší čas, že jsem ho z trapné situace oné vysvobodil. Byl již téměř polomrtev. Z nosu a úst řinula se mu černá krev. Oči byly vyděšeně vybuleny, modré žilky na zkrvavěném obličejí se

příšerně odrážely. Odesli jsme ho k domovníkovi. Vzpamatoval se teprve k večeru. Věřte, pánové, že na onen strašlivý výjev nikdy nezapomenu."

Vřesatý skončil. Shromáždění, které poslouchalo s velikým napjetím si oddechlo a hned na to tázal se Kořínek:

"A co ten Šteffl, je ještě živ?"

"Živ a zdrav. V nemoci ošetřovala ho sličná Mařenka, kterou, uzdraviv se, za choť pojal. Myslím si častěji, že k jeho šťastnému manželství bylo mu částečně nápomocno ono nedobrovolné, zdánlivě hrdinské visení — ve výši 68 metrů."

KTERAK SOBĚ JISTÝ "VYVOLENÝ" KOŠÍČEK ULOVIL

Bohatý statkář měl tři dospělé dcery, jež byly jeho pýchou i radostí; vynikaly nejen skromností i zbožností, nýbrž i krásou svojí a hospodyňskými ctnostmi.

Nejstarší z nich, Božena, seznala při svatbě svojí příbuzné sousedního mladého statkáře, jenž velmi se jí zamlouval příjemnými způsoby, jistým a uhlazeným společenským vystupováním. Podobně i na něho učinila Božena velmi dobrý dojem, takže v krátké dopisem její otci zaslaným ucházel se o její ruku.

A poněvadž na důvěrné poptávky a dotazy o něm přišly jen příznivé a pochvalné odpovědi, odvětil mu otec Boženin, že jim bude příští neděli vítán za účelem obapolného se dohodnutí.

Když pak již odpoledne při kávě besedovali, přišla řeč i na časný odjezd vlaku z místa nastávajícího ženicha, jímž tento přijel.

"Byla již," otázal se otec nevěstin, "tak časně (myslím před odjezdem vlaku) u vás sloužena mše svatá?"

"O nikoli, začíná až o hodinu později."

"Kde pak tedy jste byl na mši svaté?"

"Ach, ano, na mši svaté, to přec nešlo. Tot' by již byl," dodal žertovným ale trochu

posměšným hlasem, "špatný křesťan, jenž v tu neb onu neděli beze mše by vhod nepřišel."

Božena zesínala, na všech obličejích jevil se úžas a odpor. Po malé přestávce vstal otec Boženin řka: "Promiňte, můj pane, naše záležitost je skončena. Muži takovýchto zásad nemohu dáti svoji dceru za ženu, a takového muže moje Božena jistě nechce."

"Nechce!" řekla Božena rozhodně a vzdělila se.

Nápadník tímto způsobem odmítnutý snažil se věc omluviti a vymluviti, ale nadarmo; konečně odjel s nepořízenou. Taci otcové a takové dcery jsou oni lidé, jichž by potřebovala v hojném počtu nynější doba.

POUTA, JIMIŽ TĚ K SOBĚ VÍŽE SVĚT

jsou zlaté otrocké řetězy. Neboť čím se zdají, příjemnými, tím nejsou; a čím jsou, trapnými, tím se nezdají. Bol, jež působí, je jistý; radost, kterou slibují, je planá; námaha, kterou stojí, je pravá námaha; klid, jež chtějí dáti, je pravý neklid; věc, kterou skýtají, není leč bída a žal, zdání a dým.

O křesťane, nedávej do těchto pout své ruce, nohy a svůj krk!"

V KOMÍNĚ

Veselý obrázek od Alojse Dostála.

KOMINICKÝ tovaryš František Černý procházel mistrův revír, aby po vesnicích čistil komíny.

Aby si nějak tuto práci oslavoval, počínal si vesele, strašil děti, škádlił děvčata, utíral se o bílé stěny, byl nebezpečným šunkám, které v komíně visely, o velikonocích vybíral pomlázky a k novému roku roznášel kominická blahopřání se sv. Florianem a dlouhými básněmi.

Mnohdy se stalo, že mu chasa obílila řebříček a pak bylo zle a zle. Hospodyním půjčoval štětky na sklenice, dětem vyhrožoval "šarnou" a v síni si rád zaměnil koště. Pak to jeho ometené a plné sazí letělo za ním na náves.

Černý byl takto chlapík a když shodil kominický úbor, vyloupil se z něho slušný, červený junák. V neděli si v městě statně vykračoval a o muzice se líbil děvčatům. Ani nebyl k poznání, jak jej horká voda, mýdlo a žínka změnila. Jenom mu zůstávaly vždycky černé rukavičky, to jest ruce nebylo možno vyběliti ani nejlepším mýdlem.

Černý se pěkně šatil, byl šetrný, nosil i bodinky, bílou náprsenku a byl dbalý vševládnoucí mody.

Když celý týden pracoval, v neděli se rád slušně poveseł mezi soudruhy i při taneční zábavě, když se tato časem v městě odbývala.

Ale ráno nastala povinnost'. Pan mistr probudil Černého stejně o šesté hodině, jakoby ani nevěděl, že František nedávno usnul. Byla to posvícenská muzika a tu bylo třeba dodržovati.

"Kam dnes?" tázal se rozespalý junák.

"Do Luhova," oznamoval mistr. "Je právě na řadě. Do večera budeš hotov, a pak se dej k Újezdu. Zde jsou peníze na útratu."

Černý vzal na sebe denní úbor, přehodil přes rameno řebříček a jiné nářadí a šel. Nejraději by si někde lehl a prospal se v příkopě, ale nebylo možno. Znal svou povinnost' a venku bylo zima. Z rána trochu mrzlo.

Pohodil hlavou a šel dále. Aby se nepřemohl a rozespalost' nepřekonal! Nebylo to poprvé.

Kráčel statně ke vsi a počal si hvízdati veselou píseň. Muzikanti ji večer hráli a že byla nová, musili ji několikráte opakovati.

V Luhově donesl umouněnou knížku na obecní úřad, aby mu byl v ní pobyt v dědině a vymetení komínů řádně zaznamenáno. Pak se dal do práce. Počínal si vesele a kde měli na půdě prádlo neb umytou podlahu, neradi jej viděli.

Než Černý se nedal odbýti.

"Já podporuji asekurační společnost," říkal, "a zabraňuji požárům. Jsem sice černý, ale věrný. Panenky, namluvte si mne a uvidíte."

Než děvčata se před ním rozprchla. Věděla proč.

Asi ke druhé hodině odpoledne dostal se k domku sousedky Rámusové, jejíž dceru Apolenu nejednou poškádlił. Rámusová byla vdova, měla menší majetek a žila dosti slušně. Také bylo o ní známo, že vládne ostrým jazykem a s dcerou myslí příliš vysoko.

"Tak at' si vezme mne," nabízel se s úsměvem Černý. "Já v městě vylézám na

nejvyšší komíny a mám tedy vysoké postavení.

Ale Rámusová žert odbývala žertem.

Ukázavši Černému ke komínu, řekla: "Minule se mně zdálo, že bylo špatně vyměteno. Chytala nám saz—"

"To není mojí vinou," bránil se kominík, "nejspíše se zde mnoho podpaluje," a mínil popudlivou vlastnost Rámusové, již dobře znal. —

"A příliš nám to zde neumažte!" ozvala se Apoléna, asi dvacetiletá dívka slušného zevnějšku.

"Bůh uchovej!" bránil se Černý. "Kdybych se mohl dostat do komína balonem, jistě bych to udělal, aby panenka nemusila za mnou umetati a mýti."

Po té šel kominík k tak zvané černé kuchyni, kde mu nastávala práce. Ženské se vrátily do světnice. Rámusová za chvíli klímala, měla to obyčejem po obědě, a dcera šla, nevšímajíc si, co se na síni děje. Kominík zpravidla odcházel, jenom mezi dveřmi dav s Bohem. O jeho procházku na čisté podlaze nikdo ani nestál.

Černý vystoupil do komína. Zde byla malá pecina, kam se dávalo udití maso. Sem ústily také otvory od chlebové peči a ze světnic. Kominík si zde usedl, aby si odpočal, než se dá do práce. Příjemné to místo nebylo, ale Černý se zde cítil jako doma. Vzpomínal na včerejšek, na zábavu a počal zívati. Počítal, co utratil, a jak dlouho musí vymetati, než to vydělá a ušetří. Ještě že byl v pěkné společnosti a všechno dopadlo svorně a s pokojem.

Na kominíka přicházela při těch rozvábách a vzpomínkách dřímota. Bránil se jí, ale neodolal.

Někoho uspí šplouchání vln, jiného klepání mlýna, Černý usnul v komíně uprostřed sazí a smrdutých škvárů. A spalo se mu dobře jako v nejjemnějších poduškách.

Ženské ve světnici dlouho poslouchaly, kdy uslyší v komíně škrabání a vymetání, ale pak Rámusové se ve snu zdálo o šunkách, které po zabijačce na pecinu věšela a Apoléna vzpomínala na sousedovic syna, který u vojska na druhý rok sloužil.

Nejdříve se probudila a na kominíka vzpomněla vdova. Přetřevši si oči otázala se: "Hodně v komíně škrabal?"

Apoléna hned ani nevěděla, co matka myslí.

"Inu kominík. Nadarmo mu nebudeme přece platiti."

"Já ani nevím, zdali už odešel," mínila Apoléna.

"Kam by se to dělo, vždyť tu byl o druhé hodině a teď máme tři bez deseti minut," vysvětlovala Rámusová.

"Tak už odešel," řekla dcera, ale pro jistotu se přece šla podívat do síně.

Až se ulekla, vidouc zde černý řebříček, provaz, štetku a jiné náčiní. Upozornila na to matku.

"Co by tak dlouho v komíně dělal?" mínila tato.

"A stopy vedou jenom ke kuchyni," ukazovala Apoléna na černé tlápoty. "Bude posud v komíně."

"Aby se tam tak udusil nebo něco jiného se mu stalo!" vzpomněla si vdova, zalomivši rukama. "To by bylo neštěstí a jaká pomluva!"

Obě vešly pod komín a jako do hlásné trouby ječely.

"Kominíku, jste tam? Polezte ven! Vždyť vymetáte hodinu."

Žádná odpověď, nikdo nelezl z komína ani na druhé a důtklivější zavolání. Ba ani známky života o sobě nedával. To utvrzovalo Rámusovou v domnění, že je mrtev — udušen. Netopila sice už dávno, ale kdo by vydržel v těsném, černém komíně hodinu?

Apoléna litovala mladého muže, dotvrzující, že i jím bude vina přičítána, proč kominíka tak dlouho v komíně nechávaly.

"Holka, hned běž pro starostu," nařizovala Rámusová dceři.

Zatím co Apoléna běžela pro "právo", vdova prohlížela kamna i pec. Nikde nebylo ani uhlíku.

Místo starosty přichvátal obecní strážník Vocilka. Přijel jako na koni. Apoléna zatím cestou vypravovala kde komu, že mají v komíně udušeného kominíka. Rychlostí blesku se rozeslo Luhovem, že se stalo hrozné neštěstí a u Rámusů že mají uzeného kominíka. Lidé se sbíhali, hádali na

čáry, že byl jako kominík ten v chalupě učarován.

"S kominem nejsou žádné čáry," vykládala sousedka Količková lidem na cestě, "o filipojakubské noci lítají z něho čarodějnice na pometlech."

"Pometlo ten kominík měl," usmál se jiný účastník, který čarám nevěřil.

"Ten komin," pokračovala Količková, "nejlépe by bylo zazdít i s podivnou tou lidskou uzeninou."

Ale hlas její se minul se žádoucím účinkem.

Za chvíli byla Rámusové chalupa obklopena zvědavci a lidé se drali až do síně. I pocestní se tu zastavovali, chtěje viděti uzeneho kominíka. Jakýsi škatulář jako zkušený muž vedl hlavní slovo.

Rámusová vidouc ten zástup, zděsila se. Hned věděla, kdo lidi naverboval, a nejraději by byla Apoléně strčila nějakou do zad. Zapomněla, že je vlastně dcera po matce.

Vocilka zatím užíval úřední moci pod kominem.

"Jménem zákona poroučím ti, abys sestoupil dolů!"

Všichni čekali, jak zákonem citovaný poleze, ale ten nešel.

"Musíte citovati jménem zlého nebo dobrého ducha," radila Količková. "Snad jej má ten rohatý ve své moci."

Ale Vocilka neposlechl. Začal hřmotněji a důrazněji. "Půjdeš ven, nebo nepůjdeš!" Z komína nešla žádná odpověď.

"Jsi živ nebo mrtev?" pokračoval strážník.

"Mrtvý se vám neozve," mínili diváci.

"Nejlépe, abyste se tam podíval," vybízel jiní.

"Mám uniformu, kterou bych si umazal," bránil se Vocilka, ač jej zdržoval také strach. At' prý tam vlez hospodyně, již stavení náležel.

"Zatopte v kamnech, však jej dým vyžene," zněla nová rada.

"Kdyby byl pouze ve mlobách, zadusil by se," odporováno na druhé straně.

Každý radil něco jiného, ale kominíka nikdo nedostal ven.

"Snad tam jenom usnul," ozval se jeden

z chasníků. "Včera byl u posvícenské muziky. "Já jej tam viděl."

"V komině že by usnul?"

"Tomu to je jedno. Komin jako postel. Přišla na něj dřímota. Teď' bud' ještě spí nebo se stydí seskočiti."

Tento návrh se nejvíce zamlouval.

Škatulář radil, aby se v komině zachrástilo nějakým pometlem a tak se užilo násilí k vypuzení kominíka.

Vocilka hned chopil v peci stojící řadlo a počal jím v komině na všechny strany točiti a št'ourati.

"Jdeš ven!" pobízel při tom slovy kominíka, připojuje vyhrážku: "Že si uvážu na tyč šavli a napíchnu tě."

První účinek št'ourání byl, že všem okolostojícím napadalo do očí sazí a smetí. Hned si protírali oči a se oprašovali.

"Počkej, kujone," huboval Vocilka.

V tom cosi buchlo k zemi a síní se ozval poplach. Količková se dala na útěk, domnívajíce se, že to rohatý z komína vyskočil.

"Už je tu, už ho máme!" volali přítomní.

Vocilka chtěl kominíka jménem zákona zatknouti jako rušitele obecního pořádku a blaha, jiní jej mínili prohlédnouti, je-li zdrav a živ, také Rámusová by mu ráda dala něco na památku za ten strach a ostudu, ale Černý nečekal. Sebrav řebříček, prchal ze stavení. Všichni mu z pochopitelné příčiny ustupovali z cesty a jenom smích a nadávky domácí paní jej doprovázely.

"Počkej, tolik nás polekati!" huboval policajt. "A takový poplach udělati v celé obci!"

"Mému stavení hanbu," přikládala Rámusová.

"Ještě že se tam nezadusil," uvažovali rozvážnější sousedé. "Měl bychom s tím opletání na úřadech a snad by nám i vinu přičítali."

"Ale kde! Zedník usne na lešení, tesař na střeše, švec na verpánku a kominík v komině. Každý při svém."

Lidé se rozházeli se smíchem. Kominíček běžel z Luhova hned do sousední vesnice. Policajt raportoval o všem na obecním úřadě a Rámusová se vyvadiila s dcerou, že svolala tolik diváků.

Škatulář tu příhodu roznesl po okolí a Luhovu se dlouho posmívali, že tam udili kominíka. To jim zůstalo.

ŠTĚSTÍ

SET, sak, to jsem věděl!" zahromoval Drcháček, mistr krejčovský, stoje před vývěsnou tabulí loterie malého městečka

N. "Já to říkal, že mne tén rýpal splete. Ted' mě okrad. Bezmála terno, ach, inu set, sak..."

"Ale Drcháčku, co tak nekřesťansky hromujete," zaječel ze zástupu kmoter a tetek kolem loterny zevlujících a vyšlá čísla si prohlížejících, pronikavý hlas přehlušující všechny rokotavé repetilky a hromující bas osloveného muže.

Nastalo utišení.

"Jak bych neklel," zahlučel Drcháček, obraceje se k ženštinám, s nimiž, jako pilný hráč lotynky, byl velmi dobře znám. "Jen považte, kmotra," syčel sípavě, neboť aby ho přílišná a náhlá radost z výhry nepřekvapila, koupil si, než se šel na vytažená čísla podívat, několik sklínek "s ouškem" ode zdi ke zdi, a ted' ovšem radost mu nemohla ublížit, ale zlost mocně z něj vyrážející ochraptila jej, "jen považte, tuhle v noci zdály se mně tři čísla; ty první dvě jsem dobře pamatoval, ale to třetí jsem nevěděl jistě, myslel jsem, že to bude 35. Když jsem to povídal ráno sousedu Roušovi, víte, to je takový rejpal, povídal on na to, že se k tomu hodí místo 35 spíše 34, sudé číslo je prý na nešťastný den pátek šťastnější, nežli liché. Já ho poslech, ač jsem neměl chuť věřit, protože se u všeho jen hihlá a tou tlampačkou pořád rachtá, a ted' jsem do smrti nešťastným. První dvě čísla jsou venku a k tomu 35. Ten chlap mne ožebračil. Inu, set, sak..."

"Rány boží, neklejte tak," zaječela stará Klouzalka, znamenajíc se křížem, "Už pro to vaše klení nemůžete vyhrát. Ale to je

neštěstí. Taková nerozuma nerozumná ten váš soused Rouša! Když nerozumí lotynce, tak at' se do toho neplete! Dělat lidi nešťastné! To ho musí Pán Bůh potrestat. To ani není jinak možné."

"Musí, Klouzalko, musí, sic by nebyla žádná spravedlnost," potakoval Drcháček. "Považte, pětku jsem na ta čísla dal. A ted' z toho nemít nic?! — I, set, sak... abych neklel."

"Člověče neznabožský," horlil sbor kmoter a tetek, "vy přijdete s tím klením do pekla!"

"I at', tam je toho dost!" smál se Drcháček. "Když se něco ztratí, každý řekne: 'zas to je v pekle.' Tam je sklad veškerých věcí. Musí tam býti hezky, staré baby tam nepřijdou, poněvadž se pořád modlejí a čerti nemohou modlitby vystát."

"I vy jeden darebo, neznabohu, vás musí Pán Bůh potrestat, vy — inu, lidičky, je tenhle svět zkažený. Nadarmo vás Pán Bůh netrestal, že jste přišel o celé své jmění, vy jeden... inu, škoda s vámi řečí. Dar-mo mluvit! Kmotry, pojd'te, nechte toho neznaboha, at' jde ke všem čer..., jak je člověk hříšný, už bych byla hřešila."

Sousedky jedna po druhé se vytratily a u loterie zůstal Drcháček sám. Podrbal se za uchem a šel volným krokem z města. Na jeho konci zarazil svých kroků a vešel do nízkých dveří špinavého jakéhos stavení, na jehož nízkém štítě skvěl se umazaný nápis: "Vícep lyhovyn." Že bylo v nápisu hrůza chyb, na to nedbal ani majitel, ani jeho hosté. Co po chybách! Slovo dobře napsané nenapájí, pod špatně napsanou firmou skrývající se dobrý kořaleční truňk vydá stokrát více, nežli pod učeností prázdnota. Sem pro zrna moudrosti vešel Drcháček. Po kořalce se dobře spí, a hezké

sný se živými čísly se v hlavě rojí jako včely. Zůstal tu až do noci, až ponocný, vytrubuje prvou s půlnoci, potkal motajícího se Drcháčka ve vesnici Větrníkově, vzdálené malé tři čtvrti hodinky od města. Bylo to místo, kde se náš loterista narodil, kde krejčoval a kde stříbrolesklá luna jasným svitem svým, vnikajíc za noci do rodinné světnice mistra krejčího, snula do jeho bystré hlavy formy číslic v různém seřazení.

Drcháček byl člověk k politování — Vráť se z "vandru," ujal se pěkného domku, dědictví po zemřelých před rokem rodičích, a zařídív se v něm hezky, oženil se a začal pracovat "pro sebe," jako samostatný mistr. Dařilo se mu znamenitě. U domku měl kus políčka, který švarná jeho polovice obdělávala, sám obratnou rukou odíval vesničany i konečně měšťany v кроj lidský, staraje se tak, aby nechodili jako Adam. Šil krásně, znamená, že "vandru" nebyl mu na škodu.

Minulo tak několik let v blažených radostech domácího štěstí, až tu jednou kozel navedl Klouzalku, že šla kolem jeho okna, ve kterém kulatá jeho tvář, skloněná nad kabátem a jehlou, leskla se jako melounek.

"Páně Kristus!" pozdravila, zkracujíc nehezky zbožnou křesťanskou průpověď. "Kmotře, přisad'te si, mám živá čísla, ta jistě vyjdou. Zdálo se mi o vás, dneska v noci jsem vás viděla s krejčovou vaší a dětmi letět v balonu, do té země za velikým mořem. Říkají tomu snad Hamerika. Házet jste mi na hlavu pečené kaštany. Přisad'te si!"

"I aby do vás, stará rachejtle, kdybyste si dala ve spaní pokoj. Já a v balonu a do Ameriky!" dal se Drcháček do velikého smíchu.

"Kmotře, to je živý sen," švitořila stará reřetilka. "Vaše stáří už mám, to je 45, pověděla mi to vaše žena, pak 5, to je počet dětí, vaší ženy stáří 40, číslo domku 63 a moje léta 58. To jsou živá čísla. Přisad'te si!"

"I dejte mi pokoj — škoda peněz!" odbyl ji pilný řemeslník.

Po tahu bylo u Drcháčka boží dopuštění. Klouzalka trefila tři čísla a vyhrála několik

set zlatých. Krejčí, zvěděv to, byl celý změněn.

"I já jeden troupe, že jsem si nepřisadil. A tys mně zrážela, že je škoda peněz!" rozkřikl se na ženu, tluče pěstí do stolu, až jehly, nůžky a všeliké jiné krejčovské nářadí po stole tancovalo as tak zběsile, jako jich pán a velitel okolo stolu tancoval.

"Muži, neurážej Boha," mírně krotila Drcháčková svého muže, "bud' spokojen s tím, co máš. Zle se nemáme. Dost nám na ten zlý čas Pán Bůh požehnal. Jíst máš co..."

"Ano, pečené brambory, nebo na loupačku!" rozkřikl se jindy mírný mistr, "ale mohl jsem mít pečeně."

"Nerouhej se..."

"Už jsem řekl, že tys toho vina a dost. Však já si to teď vynahradím. Jak půjde Klouzalka sázet, přisadím si."

A přísazoval od té doby, kde se jen s některou loteristkou sešel. Nevýhrával nic, ale rozplamenil se tím více. I ve snu začínala se mu již jevit řada čísel živých — živoucích, na které sázel a prohrával. Řemeslo zanedbával, až po roce nikdo by nebyl poznal bývalého dovedného krejčího Drcháčka.

Na domku vězel již dluh, který zvětšovanými sázkami se také většil a vzrůstal k nemalému žalu Drcháčkové. Blahobyť se od nich vystěhoval na dobro. Samé různé a sváry rodinné. Žena domlouvala muži mírně, by zanechal té pošetilosti, na což odpovídal krejčí surovými nadávkami a bohopustým klením. Konečně již nikdo na domek a pole nechtěl nic půjčiti. Mistr byl v městě u svých čísel a v kořalně, kam se naučil pilně chodit, více než doma.

Tak stály věci na počátku našeho vypravování. Krejčí, přišed domů napilý, ulehl, pohmoždiv dříve ve zlosti některé hrnce, rendlíky a mýsy v polici, jako by ony vinny byly, že netrefil v lotynce sesazených čísel a usnuv spánkem nepokorným a neklidným, zmítal sebou na posteli sem a tam.

Najednou se stíhl a v okamžení se vzchopiv, uchopil pod hlavou uschovanou křidu, napsal na pelest postele tři čísla. Křidu měl po ruce i v noci, aby zamezil zapomenutí čísel ve spaní. Ráno spěchal do města.

Vrátil se domů, prožil těch několik dní do tahu ve velikém napětí. Spravoval něco, přisívaje záplaty, poněvadž lepší práci již nedostával. Sám se o ni připravil.

Konečně přiblížil se den, kdy měla čísla vytažená vynešena býti ve městěčku loteristům k radosti nebo k zármutku.

Z rozčilení, po ty dny jej ovládajícího, ten den ležel, maje zavázanou hlavu.

"Josefe!" zavolal svého čtrnáctiletého syna, "doběhneš do města a napíšeš mi čísla, která budou u Vondráčků za sklem vyvěšena. Pospěš si!"

Pepík už letěl. Byly dvě hodiny odpoledne. Ve tři už byl zpět. Celý zasněžený — venku se notně chumelilo — podal tátníkovi kousek papíru.

Sotva se starý podíval na čísla, vylítl z postele a chytil synka za pačesy.

"Kluku, neděláš si ze mne blázný? Vždyť to jsou ta samá čísla, která jsem vsadil. To bych podle toho vyhrál. To snad nemůže ani býti pravda!"

Sám již nevěřil, že by mohl vyhrát, a přece sázel o přítrž. Nešťastná vášeň, která tak dovede i člověka na rozumu zatemnit.

Josef plačky sděloval otcí, že čísla správně opsal.

"Tak máme výhru, aspoň — počkej, ženo, hned ti vypočítám kolik..." a už křídou počítal... "šest set zlatých jsem vyhrál. Ženo, vidíš, že přec na mne Pán Bůh vzpomněl a že mně dal vyhrát. Honem, Pepku, boty, musím jít pro výhru. Beztoto jsem neměl už ani krejcaru. Dnes se mi zdála zas živá čísla, musím je vsadit. Dám na ně radši víc. Celou pětku. Ted' jsem dal pár krejcarů a vyhrál jsem šest set. Za pětku — to bude peněz!"

"Muži, jest-li jsi opravdu vyhrál, prosím tě, přestaň na tom a nesázej. Beztoto bys to zase prosázel."

"Mlč, nestav se svému štěstí v cestu, ženo nerozumná!" okřikl ji krejčí, a obléknuv se, pádlil k městu.

Obloha byla zamračena, sníh se sypal hustě, vítr metl jej chodcům do obličeje. Nevrlý čas zastrašil mnohého, že seděl doma u teplých kamen a neodvážil se do kruté zimy.

Drcháček potkal od města spěchajícího

Roušu, který poznáv jej v soumraku, již se vzdávajícím, varoval jej dnes před cestou do města.

"Noc bude dnes hrozná, sousede! Vrat'te se domů, jděte až zítra!"

Ale Drcháček si pomyslíl:

"Nekalota zatrolená, nepřejí mi, abych už dnes mohl se potěšit s výhrou zaslouženou, o níž se už beztoto někde dozvěděl, poněvadž ve městě si mnoho na má čísla vsadili."

Spěchal dál. Do večera měl peníze v kapse. Zarazil s nimi do domku, se známým nám napsal. Dnes platil za celou krému. Využítkovali jej, jak náleží. Celá desítka padla. Ale krejčí platil a platil dost a při tom pil. Ztrácel se v něm ten nektar alkoholový, jako v holince, že žaludek jeho musel být už skrz na skrz promočený.

Venku zuřila bouře sněhová nevidanou krutostí. Mrzlo zle a nikde ani člověka nebylo lze spatřiti. Do té chumelenice se Drcháček pustil po dvanácté hodině půlnocní. Kolíbal se z města, namáhaje se prorazit ohromné spousty sněhové, kupce se mu kolem noh a zabraňující mu další cestu.

Ostrý vítr fičel mu do tváře a zanášel jej hustě se chumelícím sněhem. Drcháček lítoval, že nezůstal dnes doma a nešel pro peníze až zítra. Najednou mu napadla celá jeho zkažená minulost, jeho ubohá žena a děti, a opravdový strach se jej zmocnil. Chtěl se vrátit a zůstat ve městě přes noc. Obrátil se a konečně zbloudil.

Ještě hodnou chvíli chodil po polích sem a tam, až unaven klesl do spoust sněhových a odpočíval...

Když ráno prohrabával se Rouša ohromnou sněhovou závějí, rozprostírající se od domu Roušova k Drcháčkovům, našel št'astného loteristu přede dveřmi stavení Drcháčkova — v závěji mrtvého.

Zde v noci klesl a odpočívaje, zmrzl u svého vlastního domku.

Nešťastná rodina! Štěstí z výhry v loterii!

Za kratičký čas prodán ve dražbě domek. Peníze vyhrané a nalezené u zmrzlého Drcháčka nestačily zaplatiti dluh, váznoucí na něm.

Takových "šťastných" bylo více.

U MOŘE

ŠECKA únava s něho spadla, když usedal do vozu elektrické dráhy v Matuglii. Konečně bude za několik minut v Lovraně u svých drahých. Jsou asi obě pěkně opáleny žhavým jižním sluncem. Hedva i malá Jindřiška. Schválně nenapsal, kterým vlakem přijede, jenom den jim naznačil, aby mohl zlíbat ženu a dítě ne na nádraží ve shluku několika set lidí, ale v tichém, stromy lehce zastíněném, tichém pokoji najaté vily.

Zadíval se na moře. Snivě šedé lesklo se unaveně, ztrácelo se v dálce jako by v jemné mlze. Na silnici, na stromech bylo plno bělavého prachu, slunce žhavě páliło. Ten dojem se zcela změnil, když sjeli k moři. Tu mu na uvítanou kynula záplava zelené a bílé vily, uprostřed ní rozhozené. Vysoké vrchy kolem moře hlídaly rozkošný ten útulek veselí i hřichu.

Jak ta cesta dlouho trvá! Ptal se průvodčího už třikrát, zda by snad už neměl vystoupit...

Představoval si v duchu setkání s rodinou: Hedva, až ho uvidí, vletí mu do náručí, a on ji zlíbá, rozkvetlou, zářící, jižním sluncem opálenou. A nepůjdou dnes mezi lidi. Chce ji mítí dnes výhradně jen pro sebe... Beztoho ji v jiných dnech cizí muži hltají svými zraky, snaží se vetřít do její přízně. Ale rusalka svůdná je jenom jeho! Je si tím jist.

Usedne u jejích nohou, v bytě nebo na zahrádce, a bude se jí dívat do jejích krásných, smaragdových očí, které každého tolik vábily, bude se obdivovat tomu nádhernému květu, který divnou hrou osudu

zabloudil do Čech a spadl právě jemu do dlaní. Bude ji vyprávět, jak po ní toužil, vzpomínal. Složí svou hlavu do jejího klínu, a ona zase bude jej hladit, probírat se mazlivě jeho kučerami... Je krásný život po boku takové ženy — žije se jako v pohádce. U ní zapomene na nepříjemnosti všedního života...

Konečně! Vystoupil z vozu elektrické dráhy a zámířil k vile. A spěchal. Za domem uslyšel dětské hlásky. Zamířil tedy do zahrady.

"Tatínek přijel—" zajásala malá Jindřiška, když ho uviděla a rozběhla se k němu.

"Kde je maminka?" zeptal se, líbaje ji na rozpálené tvářičky.

"Včera odjela, vrátí se až zítra—" zněla odpověď.

"Odjela?" divil se, nemile překvapen. "A kam jela? Proč jsi nejela s maminkou?"

"Ona nechtěla, abych s ní jela. Abych prý raději zůstala doma, až ty přijedeš," vykládala malá důležitě.

Zabolelo ho Hedvino podivné jednání. Odjede si někde na výlet a přece věděla, že dnes on přijede. Tolik se těšil na shledání... ne, tohle si od ní nezasloužil.

"Pojď, miláčku, musím si po dlouhé cestě trochu odpočinout—" vybídl dcerušku a vykročil k domu, skrýváje před dítětem svoji roztrpčenost.

"Ale tam nechod", tati, my bydlíme už týden jinde, tamhle nahoře," vysvětlovala mu Jindřiška. "Já sem vždycky seběhnu hrát si s dětmi."

Zarazil se. Tuhle změnu mu neohlásila. Proč? Dostalo se mu nečekaného přivítání.

Z neveselých myšlenek ho probudilo dět-

ské žvatlání: "A co jsi mi přivezl, tat'ko?"
"Za chvíli to uvidíš—" slibně naznačoval překvapení, nemoha se i v té ponuré náladě ubránit lehkému úsměvu.

Před vilou, kam ho zavedla dceruška, se zastavil. Neměla špatný vkus. O tom není pochyby. Ale to vysoké nájemné! Byla ze zámožnější rodiny, poslední dobou churavěla, poslal ji na radu lékaře k moři. Sám se všemožně uskrovnuje i peníze si vypůjčil. A ona si počíná tak divně!

Nějaký starší muž, snad domovník či zahradník, vyšel z vily. Podíval se na přichozího pohledem, ve kterém vycítil Pavlas cosi jako posměch, a bez pozdravu zase zmizel ve vile.

"Tak pojď, tat'ko—" táhla ho Jindřiška do prvního patra.

V bytě viděl Pavlas všude plno květin, zařízení přepychové. Když procházel prvním a druhým pokojem, neušel mu jakýsi nápadný nepořádek. Jako by odtud někdo odcházel ve spěchu.

"Je hezká ta naše vila, vid'?" zeptala se dceruška.

"Hezká je, ale není naše—" poznamenal suše.

"Ale vždyť je opravdu naše!" vybuchla maličká se smíchem a v nelíbeném údivu, že to tatínek neví, spráskla buclaté ručky. "Maminka to přece říkala."

"Cože říkala?" zakoktal.

"No—že je ta vila naše!" a zakývala hlavičkou na dotvrzení toho, co řekla, až se jí zlaté vlásky prudce rozhoupaly.

Vytřeštil oči na dítě—Ježíši Kriste! Tady se stalo něco neblahého. Hedva opustila dřívější byt, jemu nic nenapsala, dnes na něho nečekala — ta sdělení malé Jindřišky, ten nádherný byt — Bože, co se tu stalo?

"Jindřiško, jdi si ještě trochu hrát — já si musím po cestě odpočinout—" řekl tlumeně.

"To musíš jít do mamínčina pokoje. Pojď!" A vedla ho do pokoje s rozkošnou vyhlídkou na moře.

"Až si odpočineš, tak mi dáš to, co jsi mi dovezl, ano?" připomínala...

"Dám ti to, dušičko, dám — jen mě nech trochu odpočinout."

Uposlechla a vyběhla ven.

Když osaměl, usedl na nádhernou pohov-

ku. Všecko tu bylo zařízeno v barvách sytých zelených. Podle jejího vkusu.

"Ne — tomuhle nerozumím," zamumlal jen tak pro sebe. Zlé tušení se ho zmocnilo, že se blíží nějaká pohroma. Všecko kolem něho je tak nejasné, těžko vysvětlitelné...

Pojednou se zdvihl — teprve nyní si povšiml, že v koutě přes židli jsou přehozeny Hedviny bílé šaty s rudými stužkami, opodál starší lakované střežívky, na stolku ve vázách pestré květiny. Zadíval se na ten stolec a najednou mu hlavou šlehla myšlenka: Snad tam se skrývá vysvětlení.

Kvapně zotvíral zásuvky. Nic zajímavého. Až teprve v hoření levé zásuvce zaběhl se dopis — s jeho jménem na obálce! Dopis jemu určený! Hedvino písmo.

Chvějící se rukou roztrhl obálku a četl dopis. Nepříliš dlouhý, ale svým obsahem zdrcující. Četl jej znovu, aby sám sebe přesvědčil, že to všecko není pouhý sen — škaredý sen.

Do duše se mu vrývaly závěrečné věty: Jsem špatná, vím to, ale ta věčná touha po změně, po plném štěstí, volá mne jinam. Ty jsi až příliš dobrý, ale také příliš slabošský, pasivní — ale mě vábí síla, odvaha. Nemohu za sebe. Nemohla bych trvale žít po tvém boku tím dosavadním životem, tičným, bez jakéhokoli vzruchu, bez stálé změny, prostě bych uvadla. A já chci slunce, radost ze života, jeho pestrost. Ani ty, ani jiní, kteří se snažili získat si mé sympatie, nedali jste mi poznat, co je to láska silná, živelní. Až nyní jsem to poznala. Prostě se k tobě nehodím, nebyl bys trvale se mnou spokojen. Nahrad' Jindřišce mou lásku. Snad najdeš za mne ženu, se kterou si budeš lépe rozumět. Nepátrej po mně, a můžeš-li, odpust' věčně neklidné Hedvě..."

Je tedy zrazen! Zrazen tou, kterou miloval, pro kterou tolik obětí přinesl! Utekla do světa s bohatým italským statkářem.

Schoullil se do rohu pohovky. Přestal souvisle myslet. Jako by se mlhy válely jeho hlavou. A zase v následující chvíli měl dojem, že se ocitl v hořícím lese. Na všech stranách to praská, syčí, odevšad kouř se valí, na všech stranách vyskakují ohnivé jazyky, hučí to příšerně. Celý krás-

ný les jeho plánů, nadějí a štěstí byl v krátké době zničen, spálen zlovolnou rukou.

Když konečně nejprudší nával zoufalství pominul, zdvihl se s hlavou těžkou, jako po velké pitce, šel k židli s bílými šatečky, poklekl, hlavu do nich skryl, líbal je, pohladil střívičky. "To je všecko, co mi po tobě zbylo—" zašeptal. "Hedvo, jak jsi mohla ode mne a od našeho dítěte odejít!"

Duše ženy — věčná záhada! Kdo ji pochopí? Je jako to moře... Sinavě šedé leží klidně před tebou, s obzorem, zahaleným lehkou mlhou. Do hlubin nedohlédneš. A za chvíli se vztekla zjeví jeho vlny, budou bít vztekla do břehu, až se bude bílá pěna na vlnách roztríkovat na všechny strany, hrozivě bude hučet a běda tomu, kdo bezstarostně pustil se na lehké lodičky po jeho hladině. Moře ho zbičuje vodou, větrem, pohraje si s ním nějakou dobu, potom silou vichru se na něj oboří, zazpívá mu píseň o zániku, potom ho škodolibě potopí. Myslí si, že zná duši své ženy, která o sobě někdy žertem říkala, že je rusalkou, a jak se mylil!

Vstal a jal se znovu pátrat v zásuvkách elegantního stolku. Při tom mu vypadla ze svazečku pohlednic větší fotografie. Na ní uviděl skupinu výletníků na pláži.

Tady je ona! V rozkošném koupacím úboru, a vedle ní stojí jistě ten její svůdce. Robustní, vysoký, se smělýma očima. A ona vedle něho, ještě krásnější, než si ji představoval. Už učinil prudký pohyb, aby fotografii roztrhal na kusy. Hněv v něm prudce zakypěl, ale v posledním okamžiku zaváhal. "Budu mít její poslední fotografii" — zašeptal a hořce se usmál. "Je to ode mne slabošství, ale já už jsem takový slaboš—" omlouval polohlasitě sám sebe.

V té chvíli přiběhla zvenčí malá Jindřiška, nakoukla nesměle do dveří a řekla tiše: "Táto, ty už nespíš, vid'? Já už tu jednou byla."

Přitlunil svou hořkost, vybalil přivezené hračky. To bylo nějaké radosti a výskání! Prohlédla všecko ještě jednou a najednou se ozvala: "A povídej mi nějaké pohádky, už jsem se na ně těšila. Maminka mi nechtěla žádné povídat—" stýskala si. "Ta měla jiné starosti—" vybuchl ostře

a znovu v něm probudilo se nepřátelství vůči Hedvě.

"Budeš mi povídat nějakou hezkou pohádku?" opakovala maličká svou prosbu.

"Nebudu—" osopil se na ni Pavlas. "Dej mi už pokoj s tvými pohádkami! Máš nové hračky, jdi si zase ven k dětem!" rozkřikl se a ukázal ke dveřím.

Zalekla se jeho výbuchu, upustila hračky, které držela ve své ruce, začala se chvěti a v ustrašených očkách se ukázaly velké slzy. "Jk—já—se na tebe—tat'ko—tolik—těšila—já—" trhaně ze sebe vyrazela maličká.

Odbrojlila ho rázem tato slova i pláč. Jak ho má rádo, to nešťastné dítě! Neví dosud o tom, že ztratilo matku! Nemá na světě nikoho, jenom jeho. Oba jsou opuštěni, oba jsou ubozí...

"I mlč a už neplač!" konejšil plačící dítě a chopil je do náruče. "Já jsem to tak nemyslel, to víš, jsem po té dlouhé cestě mrzutý." A hned sliboval: "Půjdeme k večeru spolu na procházku k moři a až se vrátíme, budeme si povídat pěkné pohádky."

Ještě se zachvívalo její útlé tělíčko tlumenným pláčem, ale otcův slib jí brzo vrátil veselejší náladu. Zavěsila se tenkým a ručkama na tátovu šíji a zeptala se pro jistotu: "A už se doopravdy na mne nehněváš?"

"To víš, že ne—" ujistil ji, a pohnut ji zlíbal.

Přišla služebná Tonča, která přijela sem s paní z Prahy. Omlouvala se, že navštívila kamarádku, která ji zdržela. Ptala se, zdali má dojít pánovi pro jídlo do hotelu, či zda tam zajde sám. Jindřiška již obědvala.

"Dojdu si do hotelu sám—" rozhodl se. Chtěla odejít. Zadržel ji. "Poslyšte—" řekl váhavě — "neříkala vám včera paní, kam odjíždí?"

V duchu se styděl za to, že se musí ptát služebné na věci tohoto rázu, ale přemohl pocit studu, protože doufal, že mu zasvitne světlýlko o tom, kterým směrem odjela. Nepřála si sice, aby po ní pátral. To se lehko v rozrušení napíše. Ale což je tak lehké opustit člověka, který přinesl jí tolik obětí, což je možná odloučit se od dítěte, kterému jsme dali život? Někomu se bude zdát slabostí ta skutečnost, že pátrá po někom,

kdo ho zradil, opustil ze sobectví, ač s ním prožil několik let poklidného života?

"Nic bližšího nevím—" zněla odpověď. "Nesla jsem dva kufry k lodi. Kam loď jela, nevím. Myslím jen, že jela tímhle směrem." A ukázala rukou směrem k Církvenici. "Paní mi poručila, abych dala pozor na malou Jindřišku, že vy dnes přijedete."

"Jela sama nebo s nějakou společností?"

"U přístaviště čekal ten pán, který k nám někdy chodíval—" skoro šeptem sdělovala, dívajíc se přitom do země. Pochočila, že se opravdu stalo, čeho se včera bála. Bylo jí líto pána, protože s ní vždy jednal laskavě, a měl tak rád svou ženu a zvláště malou Jindřišku. Cítila se trochu spoluvinnou.

"Dojděte mi pro oběd do hotelu—" poroučel zlostně a odvrátil se od služebné.

Vyvstává před ním stále hroznější jistota. Všecky naděje pohasínají.

Doneseného jídla se sotva dotkl. Služebné poručil, aby pojedla s malou Jindřiškou a jemu donesla tři láhve vína.

Divila se tomu v duchu. Dříve nikdy mnoho nepil.

Pavlas usedl potom ve velkém pokoji a pil. Mnoho pil... Oči mu až blýskaly, krev proudila prudčeji... Mizela ochablost, lítost nad ztraceným štěstím. Ztratil ženu, vynaložil na její pohodlí i část věna své sestry, které znemožnil tím činem sňatek — teď dřel v bance, pracoval po úředních hodinách pro soukromé zájemce — a jaký život ho nyní čeká? Zbaví se toho těžkého břemene rázem.

Moře je hluboké, moře ho přijme do svého náručí...

Ale v té chvíli se mu zdálo, jako by vedle něho se posadil kdosi neznámý. Přišel tiše, nepozorovaně. Ohlédl se... Ne, mýlil se. Zadíval se tupě do zahrady. Zdálo se mu, jak šuměly vrcholky stromů, že slyší v tom šumění tlumený hlas: "Chceš se vléci s takovým břemenem těžkým nadále životem? Nebud' zbabělý! Neboj se činu..."

Konečně zvolna vstal, řekl služebně, že se jde projít, a těžkými kroky vykročil z vily. Tonča si všimla, že je všecek zardělý, jak se nenávidně kolem sebe dívá, sám se sebou tlumeně hovoří.

Dávala pozor, na kterou stranu zámíří. Hlavou jí proletěla obava, aby neprovedl něco ukvapeného. Vždyť tolik vína vypil.

Zavolala Jindřišku a vybídla ji, aby šla s ní...

Pavlas šel nejdříve docela zvolna. Ale potom se mu zdálo, že ten neznámý, který se tak tajemně objevil prve v pokoji, znovu se k němu přidružil a pobízí ho ke spěchu. Cítil jeho tisnivou přítomnost. A tak pojednou zrychlil své kroky, aby mu unikl...

Dospěl až k výběžku, spadajícímu do moře, proti kterému stojí na skalisku krásná kamenná socha Madonny. Zadíval se na ni. Rozpomenul se v té chvíli, že mu loni přítel Mareš vyprávěl o tomto zákoutí svým způsobem krásném, ale zároveň ponurém. I pohledníci s tímto zákoutím mu tehdy poslal. V těchto místech prý jeden ženich, chtěje zachránit svou tonoucí nevěstu, zahynul také sám...

Také on, Pavlas, skončí tady své putování po tomto světě, který je plný klamu, zrady a bolu...

Padne do vody, vlny se rozběhnou, skotačivě šplýchnou do skalnatého břehu, ozve se to jako zatleskání lehké rukou tajemné bytosti, která se raduje z toho, že do hlubin zas nová kořist. Seběhnou se možná lidé, budou běhat poplašeně kolem místa neštěstí, budou shánět pomoc, čluny, vlny se zatím ztiší, zůstane jen obrovská plocha mořského zrcadla. Snad se ještě vynoří v poslední křeči jeho ruka, aby zmizela po chvíli nadobro. Diváci si o tom chvíli pohovoří, vymění si názory o příčinách sebevraždy, pokrčí rameny a rozejdou se. A tam napravo dole zahlaholí za nedlouho večerní koncert...

Zdvihl oči bezděčně k Madonně...! Přísná postava, s bolestným výrazem ve tváři. A jak se tak díval na sochu, tím více se zahalovala Madonna lehkou mlhou a brala na sebe podobu jeho matky. Očima široce rozevřenými viděl svou staříčkou matku. Dívá se na něj s mateřskou něhou, a s výčitkou, ruce má křečovitě sepnuty. A ten její pohled páli...

"Nemohu jinak — odpusť!" zašeptal a rozběhl se kupředu.

"Tatínku!" projel vzduchem v té chvíli výkřik dětského hrdla... Stanul jako při-

mrazen. Poznal hlas svého dítěte... Nebyl schopen pokročit...

Věk se potom vysvětlila. Poctivá Tonča dospěla v ta místa právě včas!

"Tatínek je dnes nějaký smutný, půjde-me za ním nepozorovaně a potom ho překvapíme—" vysvětlila předtím dítěti. A v

kritickém okamžiku vyrazila ze sebe: "Zavolej tatínka!" Dítě pochopilo, srdéčko se mu sevřelo úzkostí, a tak mohlo vykřiknout jediné slůvko: "Tatínku!" Ale to jediné slůvko stačilo — zachránilo otce před zoufalým činem...

PO KRÍŽI NEBE

Pole páchla vesnou, jarní slunko ráno malovalo je v divné a překrásné obrazy.

Úzkou stezkou zvolna kráčí krok za krokem stařenka, opřená o hůl. Každou chvíli stane, odpočívá, staré, slábnoucí oko napíná, má-li ještě daleko k cíli své každodenní pouťi.

Každého jitra, již ode dávna koná tu cestu. Sotva slunce první paprsek ukáže, již Markéta spěchá jak může přes pole, přes bařinatou louku do malého hájku, kde zeleným sosnovím zastřen, mohutný kříž zdvihá vzhůru svá ramena.

Na zemi před křížem padla, ústa přitiskla k jeho patě, z úst plynuly prosté a jako oheň horoucí modlitby. O! ona zná ten kříž a miluje ho. Všechno v jejím životě se k němu odnášelo, všechno od něho plynulo.

Semi ji matka jako dítě malé přivedla. Zde se za ni modlila "Otče náš!" Zde poznala, co znamená sloužit Bohu ve štěstí i pod křížem. Jednou večer — o jak dobře si to pamatuje — šla pod kříž. Na cestičce cosi se jí v oku kmitlo: peněženka se zlatem a stříbrem. Mohla ji zdvihnouti, mohla býti bohatá! Avšak Kristus hleděl s kříže, Kristus na kříži za lidskou chtivost trpěl. Zvedla zlato a s nemalým namáháním našla pravého majitele.

Opět nachýlilo se k ní pokušení a jako rozkvétající růže vábilo k sobě barvou, vůní, tajnou sladkostí. Tehdy klekla před křížem, zahleděla se na trny v koruně Kristově, a růže, před chvílí tak krásné, vábné, rozplynuly se v mlze.

A tehdy, když nemilosrdní lidé vrhli jí ve tvář slova: zlodějka, tulačka! Pelyněk měla na rtech, noc v srdci. Avšak Ježíš na kříži slyšel hroznější podezření, slyšel a nemstil se. A zdaž tedy ona mohla chovati v sobě mstivé záměry?

Plakala — kříž slzy osušil. Smála se — kříž napomínal, že života není bez bolu. Hleděla na kříž a učila se modliti, trpěti, odpuštěti. Hleděla na kříž a on v dáli ji ukazoval z mrtvých vstání.

A nyní, po životě a utrpení, praví k ní: "Těš se, již přešlo utrpení, radost' nastává. Po kříži jest nebe!"

Břetislav Skalský.

HROBY SVATÝCH APOŠTOLŮ

Svatý Petr, jenž byl ukřižován, odpočívá v chrámě Svatopeterském v Římě. Tamže leží i svatý Pavel, jenž byl st'at. Po celý den hoří nesčíslné množství svící na hrobech těchto apoštolských knížat.

Svatý Ondřej, jenž byl ukřižován, leží v biskupském chrámu v Amalfi v Neapolsku. V chrámu v Compostella ve Španělsku odpočívá svatý Jakub, jenž v roce 44 po nar. Krista byl umučen.

Svatý Jan zemřel klidnou smrtí u věku 100 let; ostatky jeho uloženy jsou v Efesu.

Svatý Filip našel mučednickou smrt v roku 81 po nar. Krista. Tělo jeho (vyjímaje jedno rámě, jež je ve Florencii) uloženo je v Římě.

Svatému Bartoloměji dostalo se v Římě důstojného hrobu.

Svatý Matouš zemřel mučenicky v Nadabaru v Ethiopii a pohřben je v Salernu v jižní Itálii.

U města Maliapuru v Indii přišel o život sv. Tomáš. Jeho kosti chová hlavní chrám v Edesse v Malé Asii.

Jakub mladší byl svržen v roku 62 se střechy chrámu Jerusalemského; tělesné jeho ostatky jsou v Cařihradě.

Svatý Šimon, příjímím horlivec odpočívá v Suaniru v Persii, kdež také byl umučen.

Hrob apoštola Judy Thaddease je neznámým. Na místě zrádce Jidáše zvolený apoštol Matěj byl st'at; jeho ostatky chovány jsou v Trieru.

POVĚTRNOST DLE NÁRODNÍCH PŘÍSLOVÍ

DOSTAL jsem od více přátel tohoto kalendáře dopisy s průpovídkami o počasí, z nichž jsem některé ještě neznal. A žádali mne zároveň, abych tato pořekadla otiskl za celý rok v tomto ročníku kalendáře. Děkuji všem za přátelské jejich listy a žádosti jejich vyhovuji tím, že otiskuji znova loňský "podzim" a pranostiky hospodářské pro celý rok. Srdečný dík za přátelství ku knize této.

Porekadla všeobecná:

Když se hvězdy čistí, čistí se celé nebe, t. j. třpytí-li se jasně hvězdy, nastává jasné počasí. Nebo: Slunce peče, déšť' poteče, t. j. když slunce žhavě pálí, přicházívá bouřka a déšť'. Měsíc má studánku (též dvorek). Je to mlhavý, kruhovitý závoj okolo měsíce, který zejména v letní době bývá znamením deštivé doby. Večer silná rosa rozepěje ráno kosa, — bývá druhého dne krásně. Bledý měsíc déšť', červený větry a lesklý bílý jasné časy napovídá. Ranní červánky déšť', večerní vítr znamenají. Když se Krkonoš kuklí, bývá déšť'. V jižních Čechách zase se k Boubínu hledí a říká se: Boubín se mhlí — má čepici, bude pršet. Kvetou-li hojně jeřabiny, dobře se urodí oves (bude na podzim dlouho teplo).

V následujícím podáváme pak pranostiky o jednotlivých ročních dobách, měsících a i určitých dnech.

PODZIM. Podzim na strakaté kobyle jezdí. (Časté změny sněhu i bláta.) — Když dlouho listí nepade, tuhá zima se přikrade. — Na pěknou ozim nepřistavuj stodol. — Podzim praví: pěkným osením pole odívám; a jaro dí: také já se na to podívám.

Říjen: Teplý říjen, studený únor. — Bude-li první den Babího léta jasný, nastane teplý podzimek. — 1. Den Panny Marie Orodovnice: Fouká-li toho dne vítr od východu, zima bude tuhá. — 16. Svatý Havel do všeho i zeli zajel. — Havlovo žito, Urbanův (25. máje) oves, co z toho bude, potom mi pověz. — Anebo: Pro Havlovo žito a Urbanův oves netřeba stodol přistavovat (pozdě zaseto). — 18. Do svatého Lukáše, kde můžeš ruce měj; a po sv. Lukáši za nádra je dej. — Na den 28. října Šimona a Judy je více pranostik o příchodu prvních mrazů: Na sv. Šimoniše přikluše nám zima tiše. — Šimon a Judy, zima je všudy. — Svátek Šimona Judy, na poli tuhnou hrudy. — Šimona Judy, sníh nebo hrudy.

Listopad: — 11. Husa o Martině na ledě, o Vánocích na blátě. — Padá-li první sníh toho dne, říkáme, že sv. Martin přijel na brúně. — 25. Na sv. Kateřinu schováme se pod peřinu. — At' Kateřiny nebo Kříže, mrzne a topte chýže.

Prosinec. — Když v prosinci mrzne a sněží, úrodný rok na to běží. — 4. Na sv. Barboru, saně na dvoru. — Po sv. Baruši střež nosu a uší. — 6. Co Michal (8. listop.) zakuje, Mikuláš rozkuje. (Bývá obleva, jestli mrazy záhy připadly.) — Sv. Mikuláš splachuje břehy (pršívá). — 13. Lucie noci upije a dne nepřidá. — 25. Jitřní jasné, tmavé stodoly. — Tmavé Vánoce, světlé (t. j. půlprádné) stodoly. — Černé Vánoce (t. j. beze sněhu), bílá Velkonoc. — Lepší Vánoce třeskuté, nežli tekuté. — Teplým Vánocům a přátelskému koláči nikdy se neraduj. — 28. O mlád'átkách den se omlazuje. — Býval také obyčej ráno ptáti se dětí ještě v posteli: Kolik bylo mlád'átek? Které nevědělo, plesklo se a připomnělo se mu: 4444.

ZIMA: Veliký sníh, malá voda. (Ač ne vždycky.) — Pěkný-li čas tu neděli po devítiníku, bývá teplo i o masopustních dnech.

Leden. — Ve dne svítí, v noci pálí. (V noci tím více mrzne, čím jasnější byl den a říká se také: Slunce svítí na mráz.) — Teplý leden, polituj bože! — Častý déšť v lednu mrví hojně kněžskou oboru (hřbitov). — V lednu mlhy přivodí mokré jaro. — Po první mlze v lednu přijde za 100 dní první bouřka. — 1. Na Nový rok o slepičí krok, na Tři krále o hodinu dále, na Hromnice o dvě více (přibývá dne). — Roste den, roste i zima. — 6. Trpytí-li se hvězdy noc před Třemi králi, rodí se bílí beránci. — 15. Sv. Pavla poustevníka: Pěkný den, dobrý rok; větrný den, mokrá rok. — 25. Obrácení sv. Pavla: Když je voda v koleji, šetřte v žlabě ojedí (píce, neboť přijde nová zima).

Únor. — Únor bílý, pole sílí. — Když únor vodu pustí, v led mu ji březem zhuští. — Když ti komár v únoru za uchem zašimrá, poběhneš v březnu ke kamnům s ušima. — 2. Hromnice jsou v pranostikách důležitý den. Je-li o Hromnicích jasno nebo teplo, přijde ještě 40 mrazů, je-li větrno a zlý čas, přijde brzo jaro. — O Hromnicích teplo, medvěd staví boudu; O Hromnicích mrzne, medvěd bourá boudu. — Leze-li o Hromnicích jezevec z jámy, poleze na měsíc zase do jámy (bude ještě měsíc zima). — O Hromnicích ovčákovi milejší vlk nežli slunce. — Všechna tato pořekadla jsou prastará; z doby, kdy u nás byli ještě medvědi a vlci. — Na Hromnice musí skřivánek vrznout, i kdyby měl zmrznout. — O Hromnicích sníh, na jaře déšť. — 24. Sv. Matěj zimu trati neb bohatí. — Najde-li Matěj led, seká ho hned, nenajde-li led, dělá ho hned. — Na sv. Matěje pije skřivan z koleje.

Březen. — Březen za kamna vlezem, duben ještě tam budem. — V březnu prach — zlato. — Březen bez vody, duben bez trávy. — V březnu stár, boj se már. — Dítě, hříbě a štěně březnové dobré bývají. — 10. Čtyřicet mučedníkův, dvacet jitřeníkův, t. j. bývá-li mráz toho dne, praví se, že ještě 20 mrazů přijde. — 12. Na sv. Řehoře plove led do moře. — Na sv. Řehoře čáp přiletí od moře a žába hubu otevře. — Na sv. Řehoře sedlák lenoch, který neoře.

— Na sv. Řehoře slípka kdáče na hůře. Začnou slepice nést. — 25. Jaro zvěstuje Zvěstování, ale zimu ještě nevyhání. — Na den Zvěstování Panny Marie déšť, urodí se rež. — Jaké Zvěstování Boží Matky, takové Velkonoční svátky. — Na Panny Marie zvěstování, vlaštovek k nám zavítání.

JARO. — Když laštovice letí, jest znamení podletí. — Na jaře džber deště — lžíce bláta, na podzim lžíce deště — džber bláta. — Kam se nese první bouřka, tam ostatní za ní táhnou. — Polib mně, sedláčku, pícu! Tím hlasem se strnad z jara sedláku posmívá, máje už dosti potravy na poli. V zimě lítá k němu až na dvůr a do stáje.

Duben. — Když záhy trnka rozkvétá, záhy se žito vymetá (brzké žně budou). — Když v dubnu vítr silně duje, stodoly a sklepy naplňuje (bývá úrodný rok). — Suchý půst, úrodný rok. — Velký Pátek deštivý dělá rok žízňivý. Anebo: Na boží-li hroby prší, sucho úrodu poruší. — 24. Jiří i Marek mrazem nás zalek. — Co do sv. Jiří květu vídáme, o sv. Havle neobíráme (raní květ obyčejně zmrazne). — Jak dlouho před Jiřím teplo, tak dlouho po Jiřím zima. — Prší-li o sv. Jiří, bude oves i kdyby ho na skálu nasel. — Může-li se havran o sv. Jiří v žitě skryti, budeme úrodný rok nejspíše míti.

Máj. — Studený máj, v stodole ráj. — Když máj vláhy nedá, červen se předá. — Jestli v máji neprší, červen to převrší. — V máji aby hůl pastýři ani neoschla. — Suchý březem, mokrá máj, bude humno jako háj (i za humny naroste všeho). — "Když se ozve v máji hrom, uchyť balvan nebo strom," praví pověra, že to dá síly na rok. — Roj, který se v máji rojí, za plný vůz sena stojí; v červnu rojení, nestojí za zvonění. — 3. Sv. Kříž, ovce stříž. — 12. Pan Serboni pálí stromy. Spíše školní než prstonárodní přísloví. "Pan Serboni" jsou první slabiky svatých: Pan-krác, Ser-vác, Boni-fác, jichž se zahradníci bojí, jelikož noční mrazy bývají.

Červen. — Když je červen studený, sedlák krčí rameny. — Na Boží Tělo jaký den, dlouho se potom vrací ten. — Medardova kápě čtyřicet dní kape. — 15. Slaviček jen do sv. Víta zpívá. Běře se ve smyslu: Kaž-

dá věc má svůj čas, nebo: Rozkoš trvá krátce, šetrně užívej. — 24. Od Jana Křtitele běží slunce k zimě a léto k horku; od Jana Evangelisty (27. prosince) obrací se slunce k létu a zima ke mrazům. — Kukačka po sv. Janu za kolik dní kuká, za tolik grošů žito bude. (Ještě z těch dob, kdy bylo žito za groše.) — Do Jana Křtitele nechval ječmene. — 26. Který svatý bez cepu mlátí? (Pohádka stará. Bouřky kol sv. Jana Buriana bývají s krupobitím.)

LÉTO. — Mnoho ryb, málo zrna. (Když je deštivé, je neúroda.) — Dlouhý den, krátká nit. Platí o tom, že se letní den snadno rozhodí a prozahálí.

Červenec. — Ženci na pole, včely s pole. — 4. Sv. Prokop kořen nakop. — Jinak také: Sv. Vít kořen štíp, sv. Petr ten ho natrh, sv. Prokop kořen dokop, sv. Markyta, ženci do žita. — 10. O dni 7 bratrů jest pověra, že se sedm lidí utopí, sedm zasype atd. Bude jich asi více, protože svět je veliký. — 13. Sv. Markyta vede žence do žita. — 25. Jak teplý sv. Jakub, tak Vánoce

studené. — Co vína do sv. Jakuba dopoledne odkvetne, to do Havla uzraje. — 26. Sv. Anna, chladno z rána.

Srpen. — S počátkem toho měsíce se říká, že studený vítr ze strnišť dýchá. — 15. Sv. Královna dává první výlupek. (Okolo Nanebevzetí Marie Panny jsou první oříšky.) — 24. Na Bartoloměje sedlák žito seje. — Bartoloměj svatý odpoledne krátí.

Září. — Čeho červenec a srpen nedovaří, toho září nedosmaží. — 8. O Narození Marie Panny vlašťovky se loučí s námi. — 15. K Nikodému nos zeli domů. — 21. Po sv. Matouši čepici na uši.

Tato národní pořekadla našich dědů a pradědů, která oni odkazovali z pokolení na pokolení po staletí, jsem sbíral asi dvacet let. Úplná asi nebudou. Památky tyto po našich předcích jsem tu otiskl, aby neupadly v zapomenutí v našich dobách, kdy se tak lehko zapomíná. Jsou také důkazem, že prostý lidový důmysl často uhodne věc dříve, než ji věda pracně rozřeší.

(Z kalendáře 1930, Dr. J. Pečírka.)

HLÁSKA — ZŘÍCENINA

HRADU ZLENIC

Dr. J. Pečírka

Na dráze z Prahy do Benešova, když trat' již sjíždí ku Sázavě, vidíme po levé straně zvedati se ze zeleně lesů zubem času ohlodané zdivo vysoké hradní věže. Jest to zbytek hradu Zlenic, ke kterému patřil na levém břehu ještě stojící poplužní dvůr Zlenice; zřícenina ta však v lidu obecně jest nazývána Hláskou. Hrad tento byl založen pány z Dubé, jichž sídlo byla Dubá, též na levém břehu Sázavy asi půl hodiny od Zlenic, ke kterému majetku patřily dnešní Dubsko, Poddub a lesy okolní. Roku 1351 sídlil na Hlásce Jan ze Zlenic a jeho nástupcem byl Ondřej z Dubé, nejvyšší sudí království Českého, který zde napsal památnou knihu "Výklad na právo zemské". Pak přešel hrad do majetku konopištských pánů ze Šternberka a byl roku 1464 králem Jiřím z Poděbrad dobyt a pobořen, protože majitel jeho Zdeněk Konopištský ze Šternberka byl králi odbojný. Zůstala jen brána

v předhradí a 14 m vysoké trosky hradní věže.

ONA TI PŘECE POMŮŽE

U cesty, jež vede z Karlových Varů do rozkošného okolí, stojí již několik let sloup s krásným mariánským obrazem. Mnozí lázenští hosté, kteří touto cestou se ubírají, zbožně smekají před obrazem matky Páně, a mnozí, kteří patří nejlepším a nejvyšším kruhům společnosti, nestydí se zde nábožně se pomodlit. — Leč mnozí s opovržením patří na obraz rodičky Boží, jenž stále bývá ozdoben čerstvými květinami. To pozoroval zbožný hrabě Zichy a dal k obrazu nejsvětější Panny připevniti tabulku s tímto krásným nápisem:

Ač ty chladně zde před matkou Páně stojíš,
hrdou šij svou skloniti se zdráháš,
nekažícím zůstatí si volíš,
Ona přec ti pomoc nese Svou.
Vždyť Ona vidí mnohou bolest tvou,
jež za tě k matce Boží volá.

KOČVERKOVO STRAŠIDLO

Humoreska.

AN Kočverka, co se mu všeobecně říkalo: Pardus, člověk přírodou nejhojnější na dětech a nejméně na kráse obdařený, k smrti rád se — zadarmo napil!

Chut' na dobrý truňk měl vždycky, ale peníze na truňk nikdy. Nebot' mít sedm dětí, prohnílý barák, dušnou ženu a děravé ševcovské řemeslo znamená, mít prázdnou kapsu.

A pak měl Kočverka, podeštajnský švec, ještě jednu krutou vášeň! Náruživě, hlta-
vě a nadšeně šňupal! Když ani na šňupec nesehnal, byl docela zničeným člověkem, oči mu vypověděly službu, ztratil chut' k jídlu, nohy mu mdlobou brkaly a mozek mu pracoval překážkovitě.

Ten truňk mu dušná žena odpouštěla. Říkala: "Když hloupí lidé za tebe platí, at' platí! Ale pro to prokleté šňupání se s tebou dám rozvést, třeba je tu sedm dětí!"

Kočverka, vždycky máslově vyholený, s dvěma žlutými kolozuby v šibalských ústech, s plachtovými ušima a s dokonalou pleší, vždycky breptavě ženě vysvětloval: "Poslouchej, šňupec je medicína na mozek, šňupal náš nebožtík farář i kantor, šňupali slavní rytíři a monarchové! Jak přestanu šňupat, hned umru a já nevím, kde seženeš na funus. To bude větší vejdvava, než na pyksiu "rape" se "sprostým"!"

Ale dušná Kočverkova žena neslevila: "Nevíš ty, co já mám prádla pro sedm dětí a pro nás dva! Kriste umučený, jak mám do prádla dát své šátky, když jsou černé tabákem a zapáchají jako hlavní abalda?"

Koupila laciný, černý "glot" a ušila mu z něj úplně černé šátky, na kterých přece jen tak nebyly vidět stopy jeho šňupácké vášně.

Kočverka se černými kapesníky úplně spokojil. A když někde v hospodě zadarmo mu dali napít a když se chechtali jeho černému kapesníku, Kočverka truchlivě přimhouřil oči, bolestně vzdychl a oznámil, že mu umřela ctnostná tetka a že teda za ni nosí tento smutek.

Na "rape" se ještě sehnalo, ale ochotných lidí, kteří za Kočverku v hospodě platili těch, bylo po tenku. A proto poskočilo Kočverkovo srdce, když na návsi na zádumčivého ševce tajemně zakýval chasník Caklů. To byl furiantský chasník, na stokorcovém gruntu jediné dítě, mámin mazlíček. Kočverka vyzul ve stoje pantofle a bos běžel k chasníkovi. Poodešli k potoku a tu mladý Cakl mu vyložil své srdce: "Poslouchejte, mistře, měl bych pro vás kšeftíček — vám věřím, jinému bych takovou mládeneckou věc nesvěřil!"

Kočverka vytáhl křivé tělo, rovnal se v obloukovitém kříži, přirazil k sobě pajdavé nohy — ta chasníková důvěra ho tuze potěšila.

"Pojd'me tamhle až k naší borovince — nerad bych, aby to někdo slyšel a přenášel to mezi lidí. Vy přece víte, že se mám ženit, že se musím ženit — aby do toho ženění kozel trkl! Kdybych se chtěl ženit podle písničky svého srdce, doma mně nepřepustí grunt, musím se ženit podle jejich rozumu. Příští Caklova panímáma musí k nám přitáhnout pytel peněz, rozumíte?"

Kočverka mudrecky se drží za bradu a učeně kouká jak nejvyšší soud. Taky přikývne hlavou.

“Ale já, mistře, ze zlosti nad svým osudem nebudu sám ten pytel peněz s nevěstou hledat — svěřuji to vám. Něco najděte, něco prachového, ale aby to aspoň nešilhalo, nekulhalo a nekotalo, rozumíte!”

Kočverka vystrčil teď z úst žluté kolo-zuby a rychle přikyvuje.

“Zadarmo to, mistře, nechci — kdybyste se snad ještě dnes vydal na cestu, tuhle máte groše, abyste na sucho nemluvil a truňkem se vám zbystřil mozek. Rozumíte?”

“Ouplně a venkoncem rozumum,” rozšafně povídá švec a honem nastrkuje ruku pro ty groše.

Kočverka domů letěl jak na křídlech — při jeho pajdavých nohách je to velká věc!

Jaké odklady? Nač čekat? Právě večer se v hospodě vede řeč, vykládají se rozumy a při třetí sklenici měkne mužské srdce!

Namířil ke kostelní vesnici Mašnicům — tam mají křenové pivo, tam jednou Kočverka šel s pantátou Hoškem pro trávu a dal si zadarmo berdo!

V mašnické hospodě je plno. A jako na zavalanou u jednoho stolu sedí Kočverkův jarmareční známý, březinecký Kukal, veselá kopa, člověk pudivítr.

Kočverka hned se hrnul ke stolu, kde sedí Kukal, hned se k němu hlásí, hned si přisedá a pije od něho “úctu”.

Kukalovi hrají v očkách všichni čerti, na oko tuze vážně jedná s Kočverkou, ale hned se ho ptá, je-li to pravda, že se v Hluhově propadl švec do země, že sedm sáhů se za ním prokopávali a ševce nenašli.

Ale Kočverka jen se shovívavě usmívá — s Kukalem chce dnes vyjít v dobrotě a vytáhnout z něho, jestli by snad o gustovní nevěstě nevěděl.

Vytahuje pykslu, nabízí šnůpeček, ale Kukal že ne, že on si z nosu žumpu dělat nebude. A dívá se na Kočverku, jak láduje do nosu neuvěřitelnou porci “rape” se “sprostým” a jak vytahuje černý šátek.

Teď teprve Kočverka přistupuje k vlastnímu účelu. Hladí Kukala po rukávě: “Moc jsem rád, že jsem se s tebou setkal — ani nevíš, jak jsem tomu rád!”

“A tak bys mohl teda poplatit pár holeb piva,” zubí se Kukal a v očích mu pořád poskakují čertíčkové.

“Proč bych nemohl poplatit?” mímě míní Kočverka, “ale zadarmo se nenapije ani strnad z brázdy —” a to už přisedává hodně blízko ke Kukalovi, bere ho kolem krku a šeptá: “Dám na propití, dám! Kdybys mi tak pověděl o prachové holce, dám!”

Kukal sebou údivem trhl a vyprskl ve smích: “Co jsi ty, šnupáku, vdovcem? Která by si tě vzala? Člověka ševce?”

Kočverka hned křest'ansky vysvětluje, že hledá prachovou holku pro bohatého chasníka.

Kukal si chvíli drhne čelo — také se k smrti rád zadarmo napije — a za chvíli cedí řídkými zuby: “No, že jsi to ty — povím! Tady na vsi nic takového není, ale tamhle za kopečkem v Líčově by byla holka na penězích těžká!”

“A — a — k světu by byla? Mrzáček není?” honem se vyptává Kočverka.

“Panečku,” rozpaluje se Kukal, “to je holka oheň a jiskra. Víc jí není, než dvaadvacet, zdravá jak řepa, všechno se na ní jen houpe!”

“A která by to byla?” netrpělivě naléhá Kočverka.

Kukala líbezně opředl sen o truňku zadarmo, chvílku ještě dělá drahotu, ale pak se zpovídá: “Je to dcera největšího líčovského sedláka Mertla, chtěla by zase do selského, ale mnoho-li do krejcaru dostane, nevím, to se však v Líčově dozvíš od každého dítěte.”

“To by se mi náramně hodilo,” blahoslavi Kočverka. “To bych hned v první chvíli dobře pořídil,” mne si radostí ruce.

I Kukal je potěšen a hned se hlásí: “Teď se teda dej vidět a kaž šenkýři, aby nosil pivo!”

Kočverkou to nějak mrzutě cuklo. Snad by to byl Kukal myslil s tím placením doopravdy? Nejapně se vytahuje: “Snad by sis nedal platit od chudého ševce a táty tolika dětí? A ostatně — uvidíme — jak to třeba dopadne —”

V Kukalových očích jeví se zlostné zklamání.

Ale Kukal se umí přemoci, zdánlivě přátelky tlačí se ke Kočverkovi, nutí ho, aby

se hned sebral a šel se do Líčova vyptat a v očích mu opět vyskakují čertíčkové.

Ale Kočverka nic nepozoruje, vytáhne z kapsy černý šátek, zahalí si ním nos, zastroubí a honem tahá pykslu, aby si dal na št'astné pořízení pořádný šnupec.

Nepozoruje, že Kukal má oči jen na jeho černém kapesníku, že někdy mstivě šlehne očima na Kočverku a že pak ruce mu pod stolem rychle pracují.

A dme do Kočverky: "Jen ty nedělej dlouhé průtahy, ještě dnes se vydej do Líčova, v šenkovně všechno přezvíš —"

Kočverka má hlavu jako vosí báb. Ifraporte, to by byla trefa! Nejen prachová, ale i překrásná!

Kočverka si nevšímá, že se Kukal na chvíli ztratil od stolu, snad ani nepozoroval, že se opět vrátil a blízko přisedl, že najednou velmi horlivě Kočverkovi vypravuje: "Seber se hned, běž do Líčova, v šenkovně ve formance se poptej, přisedni pak k selskému stolu, tam bude jistě Mertl! A můžeš mu hned dát echo, že víš o gustovním ženichu pro jeho dceru!"

A Kukal Kočverku zrovna žene z hospody.

Kočverka spěchá k Líčovu. Spěchá, až se potí.

Pot mu čurkem teče přes tváře, Kočverka se nestačí utírat svým černým kapesníkem.

Ale do Líčova doběhl dost brzy, okna hospody ještě vesele zářila do letní tmy. V kapse je ještě dost peněz na pivo a jazyk zrovna volá po studeném truňku.

Vešel do šenkovny, ne hned do zadní světničky k selskému stolu, ale napřed do formanky. Jen za sebou dveře zavřel, udiveně pozoroval, že všecy oči ustrnule tkvějí na něm, že nějaký hubený podruh vypukl v řehtavý smích — co pak se to děje?

Kočverka dává křesťanské pozdravení, žádá, jestli by si mohl přisednout do kupy, ale v tom všichni kolem stolu se chechtají, až se jim oči zalévají slzami.

Kočverka kouká jako vyjevený a neví, co má dělat. Něco breptá, chce se zeptat — když tu přistupuje šenkýř, také je smíchem celý usazený a povídá zdrcenému ševci: "Co ty, Kočverko, chodiš strašit lidi?

Děláš mikulášského čerta, nebo po vánocích toho "třetího krále vzadu?"

Kočverka pořád nechápe. Až když ho šenkýř táhne k zrcadlu do selské sedničky — Ježíšmarja! Kočverka se koukne do zrcadla — hrůza ho obchází! Má celý obličej černý jak divoch afrikánský, černý, až masně černý, k lidskému stvoření není Kočverka nijak podoben!

Co to? Jak se to mohlo stát? Přece nikdo se jeho obličej ne dotkl, doma se i mýdlem pořádně vymyl — jaké jsou to čáry?

Celý pitomý z toho nepochopitelného začernění jde se Kočverka do kuchyně umýt, hlava div mu nepraskne, jak k tomu přišel.

Ale pak u stolu, u plné sklenice přece jen té čarodějnické změny trochu zapomněl. Má tu důležitou věc — nejdříve se musí na vše zeptat.

Brzy se gruntovně všechno dozvěděl o Mertlově dceři. Právě ten hubený podruh krásně mu všechno vypověděl, že je to nejobhatší holka na sto honů kolem, že je krásná jak archanděl Gabriel, že je ještě netejkaná panna, a že má akorát čas na vdávání.

To Kočverka hned se dychtivě ptal, jestli snad náhodou vedle nesedí ten Mertl, ale hubený podruh mu vysvětlil, že Mertl do této hospody nechodí, že chodí pít na horní konec a tam že Mertla svatosvatě ještě teď najde!

Kočverka už tu neměl stání. Honem dopil, zaplatil, blahobytně si šnupl a už dával všem u stolu št'astnou dobrou noc.

Vyrazil do tmy celý rozpocený, rozepial kabát, šátkem otřel si pot s obličej a spěchal do horní hospody.

S tlukoucím srdcem otevřel dveře horní hospody, rozhlédl se po zakouřeném místnosti — právě se chce u krajního stolu zeptat uvaleného, červeného člověka, jestli tu někde sedí pan Mertl, když najednou uvalený, červený člověk se podívá na Kočverku, Kristepane, vyprskne smíchem a chechtá se, až se za břicho popadá.

A za ním ostatní u stolu dívají se na nešt'astného Kočverku, všichni se smějí, až oči přivírají — Spasiteli umučený, co se to děje s Kočverkou!

Dívají se sem i od ostatních stolů a náhle

celá hospoda řehťá se srdečným smíchem a všichni mají oči jen a jen na Kočverkovi.

A někdo od stolu volá: "Člověče, to jste zčernal zlostí, nebo jste právě přirázoval z Afriky?"

Kočverka vidí mezi okny zrcadlo — pro rány Kristovy, Kočverka má obličej černý jak veritábl mouřením na Zázvorkově "betlemu"!

Hospoda se směje, Kočverka běží do síně, nějaká milosrdná duše mu tam dává vodu ve škopku, Kočverka se drhne, div si kůži s tváří nesesedře, ale když už je čistý, do šenkovny už nejde. Zoufale si povídá, že teď s Mertlem vyjednávat nemůže, že by se mu kde kdo smál a vypyťoval se, kdo tak Kočverku natřel, proto v nejhorší náladě jde ven do tmy.

A teď začíná přemýšlet. Kriste na nebesích, co se to s ním děje? Cestou z dolní do horní hospody s nikým se nesešel, nikdo na tvář mu nesáhl a najednou byl zase černý?

Co pak jsou opravdu na světě zlí duchové, kteří člověku škodí? Jsou taková strašidla? Žena na ně věří, ale Kočverka do dneška nevěřil, teď je však celý z toho popletený!

Hrůzou se Kočverka hrozně potí. Utírá se šátkem a přemýšlí, má-li jít domů, nebo se stavít v dolní hospodě.

Ne, ne, nestaví se tam, smáli by se mu, vypyťovali by se — k čemu to?

Rozhodl se, že poběhne domů. Horkem se potí, má sice krutou žízeň a v kapse peníze, ale už ten kousek cesty vydrží a u nich v hospodě teprve se po těch trampotách napije. A zítra se hned vydá do Líčova.

Ovšem, v hlavě mu neustále vrtá, jak se to stalo s tím počerněním, někdy ho obklápěla hrůza, aby to přece jen si s ním nehrál nějaký nečistý duch — to honem utřel pot s obličej, šnul si a přidal do kroku.

Šťastně došel Podeštajna, své rodné vesnice, a s radostí viděl, že v hospodě je ještě plné světlo. Sáhl do kapsy, jestli snad neztratil peníze, s chutí si šnul a už se valil do dveří.

Ale jen se ocitl u prvního stolu, uvítal ho hrozný smích, chalupák Vrtiš plácal rukama, jeho soused Pecl se ohýbal smíchy —

Kočverka stojí, jako by do něho hrom udeřil.

A Vrtiš volá: "Kočverka se dal na komínictví — Kočverko, tobě žena nařezala, až jsi zčernal!"

Kočverka toho má dost! Žene se vedle do sálu, kde jsou dvě zrcadla, běhá od jednoho k druhému — Bože na nebesích, je zase černý jako čert, jen se mu bělmo v očích svítí!

Hrůza padla na Kočverku. Na všechny dotazy ztrnule mlčí, jde jako stroj do kuchyňky, šenkýřka mu dává i mýdlo, Kočverka je za čtvrt hodiny umytý.

Ale dušička je v něm jako jáhlička. Ano, tohle jsou čáry, tohle jsou pekelné věci! Kočverku přešla i chut' na pivo a šnůpec — Kočverka musí si teď hledět duše a svého spasení.

Na půl slova se rozloučil, vyrazil z hospody a zdrcen, pomalu, brkavě jde k rodné chalupě. Hrůzou opět na něm vyráží pot, nestačí se ani utírat — a tak se šátkem v ruce vstupuje do seknice, kde ho patrně žena ještě čeká.

Ale jen na Kočverku padlo světlo malé petrolejky, Kočverková vyskočila, zdvihla ruce a s úzkostlivým výkřikem se třese na celém těle.

A pak volá: "Rány Spasitelovy, co se ti stalo? Kdo tě tak zřídil? Nebo jsi se zbláznil?"

Umrlčí Kočverkovy oči stočily se k zrcátku na stěně — Kočverka je opět černý jako čert! A umírajícím hlasem volá: "Nečistí duchové — propadl jsem peklu —"

Ale to se už Kočverková vzpamatovala, vidí, že má manžel v ruce černý šátek, zkušene ženské oko vidí, že to s tím šátkem není v pořádku — bere šátek do ruky — a najednou nadává: "Co to provozuješ za bláznovství? Proč mažeš šátek sazemi? Vždyť jsi tímhle šátkem drhl komín nebo zanešené kachle!"

Kočverku jako když přes hlavu uhoří! Rozpomíná se, rozpomíná — dívá se na šátek — a najednou mocně zazlořečí: "A to bys mohla mít pravdu! A to ten prokletý Kukal! To nikdo jiný mi sazemi nenapácoval kapesník než ten ohava Kukal! Že jsem mu nezaplatil truňk!"

GENIUS VÁLKY A PŘEVROTŮ

DANES, v době převratů opět vystupuje v mnohých myslích genius války, genius převratů — Napoleon, muž, který se zrodil z převratů, vyniknul revolucí, objevil velkolepý talent vojevůdcovský, stal se imperátorem Francie, zároveň ale tyranem jejím a tyranem všech států a národů evropských, jenž právě před sto lety zatřásl celou Evropou a do dějů Evropy zasáhl, jako snad žádný druhý dosud smrtelník. Věnujme tomuto genu převratů malou vzpomínku.

Napoleon narodil se dne 15. srpna 1769 v Ajaciu na ostrově Korsice. V desíti letech byl otcem svým poslán do vojenské školy v Brienne a roku 1786, podrobiv se na vojenské škole v Paříži důstojnické zkoušce, stal se důstojníkem. Tísňivé poměry rodinné po předčasné smrti jeho otce (roku 1785) přiměly ho k nejjednodušší životosprávě.

Za revoluce přidal se k republikánům, ale dlouho mu štěstí nepřálo. — Beze jmění, stísněn svou chudobou, žil Napoleon nějaký čas v Paříži v úplném soukromí, až teprve za povstání dne 13. měsíce vendemairu, byl opět jmenován vrchním velitelem vojsk konventu, jehož přízně si rázem dobyl tím, že rozpráší v ulicích Paříže vzbouřený lid střelbou z děl.

Po vítězné kariéře republikánského generála stal se Napoleon r. 1799 prvním konsem a dána mu na deset let moc konstitučního knížete, kdežto druzí dva konsulové měli jen hlas poradný. Půdu připravil si tak, že bez překážky dal se dne 20. května roku 1804 senátem prohlásiti za císaře francouzského. Sám Pius VII. přijel do Paříže,

aby Napoleonovi vsadil na hlavu korunu francouzskou.

Nemaje na tom dosti, vsadil si následujícího roku v Miláně Napoleon sám na hlavu železnou korunu lombardskou.

Nyní jednal Napoleon ve všem dle své vůle. Národ dovedl nadchnouti pro svou výbojnou politiku a tak ve třetí válce koalici porazil několikrát spojené nepřátely, zabral mnoho krajín, jimiž podělil své příbuzné, prosadil proti Anglii kontinentální systém, obsadil Portugalsko 1807 a roku následujícího Španělsko, odkudž bylo ale jeho vojsko katolickým obyvatelstvem vypuzeno. Hned na to obrátil se Napoleon proti Rakousku roku 1809 a přiměl po několika vítězných bitvách císaře Františka k pověstnému míru ve Vídni.

Roku 1809 zabral ještě církevní stát — sv. otec zajal a odvezl do Francie, podmanil Holandsko, severoněmecké pobřeží a tak se stal pánem 100 milionů lidí.

Dal se též rozvésti po čtrnáctiletém bezdětném manželství s Josefínou Beauharnais a pojal za manželku r. 1810 dceru rakouského císaře Františka I., Marii Louisu, s níž dostal syna, jemuž již v kolébce dal titul krále římského. V té době stál Napoleon na vrcholu své slávy, po níž následoval tragický jeho pád.

Rusko nikdy nechtělo se podříditi kontinentálnímu systému a proto Napoleon podnikl se 45,000 muži (pověstná "Velká armáda") tažení proti Rusku. Nezdar jeho jest znám. Rusové zničili jeho vojsko tak, že Napoleon sám vsedl na saně a ujel do Paříže, kde vymohl nové daně válečné a na rychlo nově sebraným vojskem, kde ve dvou

bitvách porazil spojence a těmito dvěma vítězstvími oslněn — zavrhl prostřednictvím Rakouska pro něho velmi výhodný mír se spojenci přijmouti. Tím způsobil, že uražený císař rakouský František přidal se náhle ke spojencům, kteří, takto posílení, po malé porážce své porazili Napoleona úplně dne 18. října 1813 v bitvě u Lipska.

Zachrániv se — spěchal Napoleon do Francie, odmítl všechny nanejvýš výhodné a lékavé nabídky velmocí a sebrav znovu nevelké poměrně, asi sedmdesát tisíc čítající vojsko, po jedné své porážce šestkrát ještě nad spojenci zvítězil. Po dvou prohraných bitvách táhl k Fontaineblau, kde se dozvěděl, že ho senát sesadil a že přemnozí ho opustili. Musil se poděkovati s trůnu...

Za to byl jmenován knížetem na ostrově Elbě a ponechán mu titul císařský s roční rentou dvou milionů franků.

Na Elbu provázela ho jeho věrná garda čtyř set mužů. Z počátku věnoval se Napoleon na oko pečlivě správě ostrova, ale jeho touha po převratech a slávě nedala mu klidně spáti. Poznáv, že rod bourbonský není ve Francii oblíben, — opustil pomocí své věrné gardy tajně ostrov Elbu, pomocí několika přeběhlíků pak zmocnil se rychle několika pevností a dne 20. března vjel vítězoslavně do Paříže.

To ale už nebyl ten hrozný Napoleon. Dříve poroučel, nyní konstituční ústavou hleděl si získati přízeň lidu, ale bylo už pozdě. Velmocí projevíly svůj naprostý nesouhlas s jeho opětovným nastoupením — obávajíce se tak geniálního a podnikavého souseda a spojivše se proti němu, porazily ho pod generály Wellingtonem a Blücherem u Waterloo dne 18. června roku 1818.

Napoleon utekl do Paříže, kde ho francouzská vláda donutila, aby se vzdal trůnu. Napoleon musil tak učiniti a zdrcen vsedl na anglickou loď, aby ujel do Plymouthu v Anglii, ale nepodařilo se mu to, neboť velmocí — obávajíce se právem, že by jim nikdy nedal pokoje — vydaly rozkaz zatknouti ho. Napoleon byl chycen, zatčen a odsouzen do vyhnanství na pustý ostrov Sv. Helenu.

Dne 16. října 1815 dovezen byl silnou stráží na osamělý ostrov v rozbourěném moři, aby ho už více živý neopustil. — Tam přemýšlel a diktoval své pověstné memoiry.

Když mu bylo oznámeno, že bez přísného dohledu stráží nesmí vyjít ze dvorce, jež obýval, hluboce dojat a uražen, neopustil nikdy dvorce.

Napoleon, uvyklý stálému pohybu a jízdě, trpěl velice nedostatkem pohybu a vlhkým podnebím, začal churavěti. — Lékaři konstatovali u něho žaludeční rakovinu. Napoleon klidně prý očekával příchod smrti a klidně zemřel. Mozek genia přestal pracovati dne 5. března 1821.

Z počátku byl pochován Napoleon dle svého přání v Tal-Stane. Za života neklidný, neměl míti klidu ani po smrti; roku 1824 převezeno bylo tělo tohoto genia války a převratů do Paříže, kde tiše odpočívá v domě invalidů.

Podnes mnoho vypráví se o Napoleonovi, v mnohých krásných básních je opěvován ve své slávě i v ponížení svém, mnoho historických děl a románů čerpá látku z jeho skutků a i moderní věda vojenská sahá k jeho plánům a náčrtkům.

Zamysleme se nad konečným výsledkem převratů, jím způsobených. Nikdo nezpůsobil tolik převratů v Evropě, jako on, nikdo nezaložil tolik říší, jako on, a nikdo jich také tolik nezničil. A hle! Říše, jím založené zmizely a říše, jím zničené, opět se vzmohly a příslušníci jejich si vypravují o jeho pádu. A co zbylo ze vši jeho slávy? Jen vzpomínka na ni, nic více.

NEJLEPŠÍ PROSTŘEDEK, ABYS SVATÝM SE STAL

Máš, když pohroužíš se jako kámen do moře božské vůle, a necháš sebou Bohem jako míč sem a tam zmítati a pohazovati. Matka Boží trpěla více než všichni mučedníci a přec nikdy nereptala aniž byla netrpělivou; následujme příkladu její a odevzdejme se s odevzdaností do rukou Božích.

SLEČNA UČITELKA

PŘISLA do vsi Bořitova nová učitelka. Vyšší postavy, štíhlá, bohatých plavých vlasů, mírně zvlňných, podlouhlé, přibledlé tváře. Hezká žena! Zřejmě byla z velkého města. Strojila se sice prostě, ale s vybranou elegancí.

Odkud asi je? Proč si vybrala právě tuto chudou jihočeskou ves? Proč je stále smutná? — Takové a podobné dohady obklopovaly slečnu Kunešovu.

Tušila to, ale nedbala. Najala si pokojík u Dočekalů, hodných lidí, kteří byli vděční panu řídícímu, že jim doporučil dobrého nájemníka.

Dočekalová si oblíbila hned od počátku slečnu Kunešovu. Učitelka s ní jednala srdečně, nikterak se nad ni nevyvyšovala. Jen jedno jí bylo divné: Proč je slečna stále jaksi jako zakřiknutá? Nikdy také nezašla si v době prázdná nebo v neděli do vzdáleného okresního města, jako činili všichni svobodní učitelé a učitelky před ní.

Teprve za více než půl roku otevřela dokořán srdce své domácí paní. Seděly za teplého jarního podvečera na zahrádce za domem. Samy dvě!

„Nikam nejdete mezi mladé lidi. To není dobře —“ kárala slečnu dobrácky Dočekalová. Samotářství není pro mladého člověka. I ty děti si toho všimají. Povídala tuhle naše Anička: „Mami, proč je naše slečna pořád tak smutná?“ Mluvil prý o tom také děti ve škole. Mají vás rády —.”

Ještě několik teplých slov a slečna zjhlá. „Paní Dočekalová, já mám hodně vážné důvody, proč se lidem vyhýbám.

Svěřím se vám jako matce, když už vlastní matku nemám —

Měla jsem vážnou známost s jedním inženýrem. Můj otec byl vyšším úředníkem. Dobrý člověk, ale příliš důvěřivý. Aby pro nás, dvě dcery a syna získal větší jmění, vložil matčino věno do podniku, který za

čas zkrachoval. Dostal se do rukou prohnaným darebákům. Místo rozmnožení jmění přišel o všechno a ještě mu zůstalo břemeno dluhů. Můj snoubenec se o tom nějak dověděl a dva měsíce před svatbou přerušil se mnou známost a do čtvrt roku se oženil s bohatou dcerou rodiny, se kterou jsme nežili právě v přátelských stycích, ač bydlili v sousedství. Pro jejich nesmírnou pýchu! Tatínek nesl těžce ztrátu jmění, obviňoval se, že zkazil můj snátek. — Ochuravěl a po dvou letech zemřel. My děti se rozprchly do světa, abychom ulehčily ubohé mamince. Stala jsem se učitelkou, zvykla si vydělávati vlastní prací chlebiček. Loni jsem ztratila matku. — Uznáte tedy jistě, paní Dočekalová, že bylo těch ran dost! Proto nechodím mezi lidi. Nemohu se s nimi radovat. Snad až někdy později, až rány úplně přebolí —.”

„Bože, Bože, je tak některý mužský darebák!“ hněvala se upřímně Dočekalová. „Pro peníze by druhého zničil. Ale věřte, slečno, takový člověk obvyčejně není štastný.“

Dočekalová se na krátko odmlčela. „Ale co byste si zoufala! Jste mladá, hezká a vzdělaná. Ještě můžete udělat štěstí. Uvidíte, že se najde nějaký hodný člověk, který si vás bude vážit. Proč byste se trápila kvůli tomu lumpovi? Nezaslouží si toho —“ těšila ji po svém Dočekalová.

* * *

Už působila slečna Kunešová v Bořitově skoro dva roky. Zvykla si na tichý chudý kout v tábořském kraji. Dojemná láska dětí ji tu zdržovala. Zrovna na ní visely. — Co řekla slečna učitelka, bylo svaté!

Jednoho dne právě uchystána na svou obvyklou procházku na kopec „Větrák“, odkud se dívala s oblibou na zalesněný, mírně zvlňný kraj, pokud si nečetla nějakou knihu. V tom kdosi zat'ukal na dvěře. Nějak nesměle. —

Řekla rozmrzele: „Dále!“, jsouc zvědava,

kdo asi přichází k ní v tuto neobvyklou hodinu.

Vešel muž vyšší postavy, přibledlých tváří, s plachýma, hnědýma očima, černovlasý. Byl přisěhnutý. Nedovedl zakrýti rozpaky. Poněkud otřelý, lesknoucí se šat prozrazoval, že muž nežije právě v blahobytu. Tiše pozdravil. —

Rozevřela užasle modré oči. . .

To je on! Muž, který ji před šesti lety zradil. —

“Co tu chcete?” zeptala se studeně. “Jsem právě na odchodu. Myslím, že my dva si nemáme už co říci. Patrně jste se zmýlil!”

“Ne — nezmýlil!” odporoval kvapně. “Hledám vás už dlouho. — Musil jsem tě uvidět a odprosit.” —

“Nejdříve zranit do krve a potom odprosit” — řekla výsměšně. “To je příliš laciné.”

“Zachoval jsem se podle, vím — ale jsem za to potrestán už dost. Žena mě přivedla na mizinu a utekla s jiným do ciziny. — Jsem rozloučen. Nemám nikoho, o koho bych se opřel. Ve svém zoufalství jsem si řekl: Poprosíš za odpuštění tu, která tě kdysi měla ráda bezelstnou láskou.” —

“Když je zle, tedy bude zase dobrá ta odkopnutá Karla, že?” srazila ho nemilosrdně dolů.

AFORISMY

Všechny šťastné rodiny jsou si podobny, každá nešťastná rodina je nešťastná svým způsobem. Tolstoj.

* * *

Básník je vždycky jenom praporečnickem, nikdy však není vůdcem. V. Hugo.

* * *

Mnoho lidí na světě, a málo jich zná lásku. V. Hálek.

* * *

Člověk ve vášni ztrácívá soudnost a rozvahu. Je to jako by duch na tuto chvíli opustil člověka a zůstavil jen tělo.

V. Lužická.

* * *

Marnivost je vždycky prvním krokem ke propasti. Vrchlický.

* * *

Cizí chyby vidíme, ale své nikoli. Seneca.

“Nechci od tebe nic jiného než slyšeti, že mi všechno odpouštíš a že se ke mně zase vrátíš. Najdu si místo, a až budu státi znovu pevně na svých nohou, přijdu si pro tebe. Budu zcela jiným člověkem, uvidíš. Půjdeš za mnou potom?”

“Kdo jednou zradil pro peníze, je schopen zraditi i po druhé. — Nevěřím vám!”

“Nač stále to cizí vykání?” bránil se vyčítavě. “Přiznal jsem se přece ke své vině, ale zároveň slíbil, že všechno napravím.”

“My dva jsme si už několik let cizí.” —

“Byli jsme si cizí, ale může býti zase jinak. Jen když ty budeš chtít — Karličko!” A sepal prosebně ruce. “Opustíš-li mě i ty, nemá pro mne život prázdnou cenu. — Nechci žít. . .”

Zasmála se pohrdavě. “Nechte té komedie! Škoda slov! Už jsem jednou řekla, že vám nevěřím. Zkrátka: Posedla vás kající nálada, o které nebudete za den, za dva vůbec vědět.” —

“Tedy ti dokáži, že nehraji komedii a že jsem nemluvil do větru” — zahučel temně.

Sáhl rychle do postranní kapsy, vytáhl revolver a než se probrala z úleku, třeskla pokojíkem rána. — Znělo to jako suché: Tak!

Krmte jen rozum, a srdce vám zemře hlady. Vzdělávejte jenom rozum, a srdce vám sesuroví. Ch. Dickens.

* * *

Veliká je moudrost: nebýti ukvapeným v jednání, aniž pak tvrdošíjně na svém státi. Tomáš Kempenský.

* * *

Bud' mlč, anebo řekni něco, co je lepší, než mlčet. Pythagoras.

* * *

Nesmíme ani křivdou spláceti, ani zlé činiti někomu z lidí, at' jsme vytrpěli od nich cokoli. Plato.

* * *

Střídmost žije dlouho a nestřídmost vede k bílým vlasům. Schiller.

* * *

Začátek každého dobrého skutku je poznání špatného. Sv. Augustin.

POCTIVEC

Obrázek z novomodního švindlu.

Podává J. Ježek.

A ROHU malé příční ulice ne- daleko boulevardu Hausmanno- va v Paříži přecházel r. 1878, kdy o prázdninách za příčinou světové výstavy prodléval jsem asi měsíc v hlavním městě Francie, muž prostředních let, oděný šatem dosti ošumělým a hovořil chvílemi jaksi pro sebe: "Jsem chud'as a hůře na tom než mnohý žebrák, ale přes to vše chci zůstatí poctivcem až do smrti."

Mluvil tak sice jen pro sebe, leč přece dosti hlasitě, že mimojdoucí dobře mohli slyšeti, co praví. Proto ne jeden stanul a prohlížel si útrpně samomluvce, není-li to snad tichý blázen.

V tom vyšla z blízkého krámku hoky- nářského starší statná panička a pozorujíc chvíli neznámého muže, jenž přecházejí po chodníku tam a sem vedl stále svou, přikročila k němu řkouc: "Prosím vás, pane, co pak se stalo vlastně? O čem to stále mluvíte?"

"Nikdo to neviděl, že jsem dnes časně ráno zde na ulici našel stofrankovou bankovku; ale jak pravím, jsem chud'as a hůře na tom nežli mnohý žebrák, leč poctivcem chci zůstatí až do smrti."

"Jak že, pane, vy jste zde našel stofran- kovou bankovku?" táže se panička polo- šeptem, aby mimojdoucí ničeho nepozoro- vali.

"Možná, že někdo, jda touto ulicí, zde takovou bankovku ztratil; ale když ležela zrovna před vašim krámem, mohla by rov- něž náležeti, paničko, vám. Alespoň mož- nost ta není nikterak vyloučena."

"Pane, nemluvte tak hlasitě", šeptala již panička neznámému muži do ucha a chtěíc chytře využítkovati vhodné příležitosti na prospěch svůj, sáhne rychle do kapsy pro peněženku, prohlíží ji bedlivě, načež zvolá s úžasem: "O, já nešťastnice nešťastná! Je pryč! Je pryč! Ach, Bože, ach, můj Bože! Co teď? Kam se poděju, ubohá?" A již slza za slzou perlí se jí po tvářích. Tak hrála dovedně chvíli komedii, načež se- třevši slzy, přitulila se k neznámému řkouc: "Pane, vidím vám to na očích, že jste poctivec. Nuže vězte, že já jsem chudá vdova, která ještě dluhuje domácímu pánu polovinu činže za minulý kvartál z tohoto malého krámku. Měla jsem ty peníze zrovna přichystány pro domácího a kdy- byste mi stofrankovku, kterou jsem zde dnes časně ráno cestou do trhu ztratila, ne- vrátil, nevím, co bych si počala. Musila bych si věru zoufati. Neúprosný majitel domu dal by mne jistě za týden vystěhovati na ulici. Tak jen pojd'te dále ke mně do krámu, milý příteli, at' vás za vaši pocti- vost trochu pohostím."

"Najdu-li peníze před krámem, odvedu je vždy", vykládal neznámý muž, usedaje v bytu hokynářčině na židli, "jsem sice chud'as a hůře na tom než mnohý žebrák, ale poctivcem chci zůstatí až do smrti."

"To je od vás velmi hezké", pochvaluje hokyně; "takových poctivců je dnes už málo jako bílých vran. Doufám, že nepo- hrdnete malým občerstvením, jež vám o- chotně a ráda nabízím."

Po těch slovech snášela mu hokyně na zub, kde co měla: tři vuřty, kousek salámu,

housky, láhev vína, rozličné ovoce a na konec načala ještě lahvičku likérky.

Náš poctivec pojídal věci předložené tak rychle za sebou, jakoby byl nejedl celý týden. V malých přestávkách bručel jen pro sebe: "Jsem chud'as... ale poctivcem chci zůstat až do smrti."

"Tak to má být na světě", dotvrzovala hokyně, "kdo něco najde, má to vždy vrátit majiteli. Kdybych někdy něco našla, co vy byste ztratil, věřte mi, že bych vám to jistojistě vrátila. — Nepřál byste si, pane, trochu horkého punše? — Ochladilo se dnes poněkud a horký punš vás zahřeje a rozproudí trochu krev."

"Nu, snědl a vypil jsem toho zde už skoro dost, ale myslím, že sklenka dobré, horké punšoviny neuškodí nikdy člověku za chladného počasí."

V tom přišel ze školy chlapec hokyně a matka poslala ho rychle pro několik doutníků, jež pak nabídla našemu poctivci. Ten když dopil punšovinu a dokuřoval již druhý doutník, vstal náhle a měl se k odchodu.

"Pane, vy jste poctivec, jakých málo", hovoří panička, odklízějíc zbytky jídla a ovoce se stolu.

"Ano, já jsem poctivec a chci jím zůstat až do smrti; najdu-li na ulici peníze, vrátím je vždy majiteli, ať je boháč či chud'as."

"Nu, tak již pěkně prosím o tu stofrankovku, kterou jsem dnes časně ráno cestou do trhu ztratila a již vy jste našel."

"Vy že jste ztratila stofrankovku... a já... že... jsem ji... našel?" kótká náš poctivec a dokládá po chvíli: "Paničko, já dnes nenašel ještě ani haléře. Ale jak povídám, já jsem poctivec a když najdu peníze, vrátím je vždy."

"Tak vy jste nenašel dnes stofrankovku?" diví se všecka zlostí se třesouc hokyně.

"Vždyť jsem to už řekl, že ne!"

"Ale vždyť jste přec na ulici stále něco blábolil o stofrankové bankovce?"

"Ano, ovšem mluvil jsem o ní, a víte-li, co jsem povídal? Jsem chud'as a hůře na tom než mnohý žebrák, ale přes to vše chci zůstat poctivcem až do smrti. Nikdo to neviděl, že jsem dnes časně ráno zde na ulici našel stofrankovou bankovku... ale jak pravím, jsem chud'as..."

"O vy lumpe, vy šejdíři!" křičí již rozelená panička, "tak alespoň mi zaplat'te, co jste zde snědl a vypil, vy švingulante švingulantská!"

"Paní, jsem poctivec a chci jím zůstat až do smrti. Pravím vám tudíž na své dobré svědomí, že nemám v kapse ani haléře", a odstrčiv hokyni, jež držela ho za rukáv, vyběhl rychle krámem na ulici.

Když po chvíli lehkověrná panička vyřítla se za ním s koštětem v rukou, byl náš "poctivec" již Bůh ví kde.

Marie Hillerová:

OD OCÚNU K SNĚŽENKÁM

Vesnický obrázek.

ANO k páté hodině podzimního jitra vystupovaly husté mlhy z údolí Jizerského k probouzející se modravé obloze. V novém záměčku nad roklí bylo ještě ticho to nejvelebnější. Jen těžké záclony v jednom okně byly spuštěny neviditelnou rukou, aby zabránily vniknouti paprskům právě se probouzejícího slunka a nerušily tak v spánku libě dřímající majitelku, sličnou a bohatou vdovu.

Ve statku u Horáčků v dolíčku pod vinečkou kapličkou bylo živo. Pantáta v těžkých botách šlapal již po zástinku a rozhlížel se, které práce by se měl nejdříve chopiti. Pobíhajícího psa uvázal k boudě, a pak zmizel ve stáji. Dole ve stavení šukala panímáma Horáčková a připravovala snídani. Obrátila se stále k dřevěným schodům a naslouchala, kdy zavrznou dveře, zvěstující příchod Lidky, jediné dcerky ve statku.

"Lidka prospává, nechám ji. Včera měla zas jednou perný den, tak at' si trochu odpočine. Tvářinky ji od jara kapitálně pobledly; nemyslela jsem si, že ten Jiřík Mazánkův jí poplete tak hlavu," v duchu hovořila panímáma.

Nedomyslela ani a už vrzly domovní dveře, jen přivřené, aby nemohl kohout — sultán se svou družinou do světnice. Zvědavá panímáma vyhlédne z pootevřených dveří, aby zvěděla, kdo přichází do stavení a zří ke svému úžasu Lidku, svou dcerku, uplakanou z venčí přicházeti.

"Kdes byla, Lidko? Já myslela, že propáváš a ty zatím přicházíš, kdo ví odkud?"

"Ale, maminko, donesla jsem trochu květin, těch jiřin, co mě včera večer dala Máňa — staré Mazánkové ke kapličce — na hrob — —"

"Máňa Pecková přinesla jen květiny a nic jiného?" ptala se dcery panímáma.

V Lidce hrklo jako ve starých hodinách. Ihned byla za stolem u okna a obírala ve květináči své pelargonie a svou pěkně zelenou myrthu. Neodpověděla mamince a panímáma opět se ptala, co Máňa ještě přinesla.

"Jiřík prý je nezvěstný!"

Stará i mladá pomlčely. Věděly proč. V tom zaduněly v sínce hřmotné kroky pantáty Horáčka. Přicházel k snídani, a nepotěšil by se valně, kdyby viděl svou Lidku v slzách. S kamnovce seskočila veliká trojbarevná kočka a mňoukala, chtě se dostat ven. Lidka byla jí za to vděčna a vytratila se ze stavení i s kočkou. Hned měla práci u králeků, zasypávala drůbeží a sotva to obstarala, volal na ni mladší bratr Venda.

Venda trávil doma poslední dny prázdnin gymnasiálních a měl odjeti za krátkou dobu do Prahy na vysoké učení.

"Tak, Lidunko, kdy půjdeme trhat jablka — před polednem nebo po poledni? Rád bych navečer doběhl do Boleslavě, mám tam rande s kolegou Dlabáčem."

"Jdi do Boleslavě po poledni a jablka načasám z večera sama. Dříve nemám čas, protože musím uklídit mák a malé mako-více uřezat, než je vrabci vyklovou!"

Zůstalo při tom. — Panímámo i Lidka měly práce do kola. Dávno již odjel jede-

náctihodinový vlak ku Praze, když paní-
ma zadělávala vejražkové lívance. Když
pod Horáckovým statkem hučel těžce funící
stroj nákladního vlaku, bylo již zaděláno a
Lidka sháněla lívanečnick.

* * *

Ze statku, ležícího na okresní silnici ke
Strenicům, vyšel kolem čtvrté hodiny od-
poledne mladý Jirák zároveň se stařenou,
které dával příkaz, aby šla napřed do mlý-
na v Podvinci.

Nůše na zádech, kterou stařena měla,
svědčila, že má něco přinést. Stařena dala
se cestou kolem vinecké školy, silnicí pod
novým záměčkem pod viadukt a rovnou ke
mlýnu. Tam nůši postavila na velký kámen
pod dozrávajícím černým bezem, který tí-
hou svých plodů sklonil se nad hučící
Jizeru.

Náš mladý hospodář seběhl se silnice
kolem malého kálku, pak kolem Hanušova
statku a pěšinkou dolů ke studánce do
mlýna. Bloudíval často touto cestou.

Dnes náhodou potkal před Hanušovým
statkem mladého Vendu Horáčka. Dal se
s ním jen tak do řeči a dověděl se, že mladý
Horáček chce očesat jabluňku, kterou pan-
táto koupil v licitaci před odjezdem do
Prahy za devět korun.

Ani nedomluvili, když kde se vzala tu se
vzala Lidunka Horáčková s nůši na zádech
a dvěma košíky na česání ovoce. Pozdravila
a chtěla jít dále. Tu však ji mladý Jirák
zastavil cestu a tázal se jí:

"Co tam budeš, Lidko, dělat pod jabloní
sama?"

"Počkám, až přijde Venda," odpověděla
a ani zrak nepozvedla. Byla v rozpacích.
Cítila, že mladý Jirák na ni upřeně pohlíží
a zarděla se tím více, když slyšela, že ji
dnes ráno viděl na hřbitově u kapličky s
květinami v ruce.

"Máš ráda květiny, vid' Lidunko?"

"Mám!" — a zase nic víc.

"I tento kvítek?" a bral dva květy ocunu,
které zdobily jeho čepici. Jeden podal dív-
čině a druhý si nechal. Poděkovala, ruka
se jí trásla, ale zraku nepozvedla. Bála se
podívat na dárek. — Pozoroval to. —

Mladý Horáček narovnal si na ramené
žebřík a popošel ku předu. Jeník Jirákův
a Lidunka stáli proti sobě v mlčení.

Zdálo se, že obě srdce, bušící v mladých
nadrech je slyšeti.

"Škoda, že ti nemohu podarovati květ
lepší, nežli ten poslední květ podzimu,"
pravil mladý Jirák.

"I ten je překrásný, děkuji vám zaň."

"Co s ním budeš dělat, Lidunko, a proč
mi najednou vykáš?"

"Sama nevím, co mi to napadlo, a květ
si schovám," zněla odpověď Lidky.

"Kdyby bylo květů více, donesla bys je
na hrob staré Mazánkové, vid'?"

Zrudla ještě více a neodpověděla. —
Zvedla košík a chtěla odejít. Mladý Jirák
vzal ji však za mozolovitou ručku, pozvedl
ji sklopenou hlavu a tázal se:

"Píše ti Jirík Mazánků?"

"Ne!"

"Ale psal ti hned, když přišel na vojnu?"

"Nepsal!"

"A ty si mu slíbila, že mu budeš věrná
a že na něj počkáš?" ptal se Jirák, nespusti-
v zrak z Lidušky.

"Nikdy jsem s ním přece nemluvila, má
dívče v Pětikozlích," pravila, při čemž vy-
hrkly ji dvě velké slzy a kanuly po vybled-
lých líčkách.

"Já myslel, že se počítáš do přízně, když
zdobíš hrob její matky."

"To jenom proto, že je mi líto opuštěného
hrobu. Pantáta Mazánků je stár, dcera
Kačenka je vdaná v Dalovicích, málo sem
dochází. Karel Mazánků neví kde mu hlava
stojí samou prací a Jiríček je na vojně —
nezvěstný!" —

"Ty jsi si to tedy vzala za úkol. Jak jsi
dobrá. Tvoje chování se mi vždy líbilo, ale
dnes se mi líbí dvojnásob," pravil, tiskna
ji upřímně ruku.

"Podívej se přece na mě. Přinesu ti zase
květiny, ale lepší nežli ocún."

"Ale co byste mi nosil, vždyť teď nic
nekvete. První kvítek z jara je sněženka
a do té doby zapomenete na svůj slib."

"Lidunko, pojd' s těmi košíky a nezdržuj
pana Jiráka, ať začnem česat," volal Venda.

"Rekni mi ještě, kde bych s s tebou mohl
sejít. Rád bych s tebou, Lidunko, vážně
promluvil."

"Zítra mám jít ve dvě hodiny odpoledne
do rybářské chaty do Neuberku k Semiá-
novi."

“Nuže, budu na tebe čekat u strážního
železničního domku č. 38.”

Lidka odeběhla a za půl hodinky spěchala
ze sadu s nůši plnou čerstvě natrhaných
jablek, které vysypala v komoře na zem a
běžela ještě pro jednu porci.

U večeře umlouvala panímáma s dcerkou,
jak zítra uloží jablka na slámu pro Vánoce
a z nahnilých udělají trochu křížal; aby až
budou o masopustě drát peří pro Lidunčinu
výbavu, bylo něco kyselého k zakousnutí.
Lidka ještě nachystala roští k plotně na
zatopení, upravila červený šátek kolem
hlavy a vklouzla do postele. Panímáma ji
brzy následovala, dlouho však bylo ze svět-
nice slyšeti tajemné šuškáni. Zdálo se, že
Lidka prozradila matce své mladé tajem-
ství, neboť ozývalo se stále matčino: “Ale
jdi! Jistě? Je-li možná?” a podobně.

Konečně usnuly. — Obě spaly dobře a
měly přelíbezný sny.

Druhý den nemusila panímáma Lidku
popohánět. Sama si s domácí prací pospi-
šila. Pak sklídila se stolu a nádobí umyla
rychlostí blesku. Vystrojená a vyšňořená
jako panenka, vylétla ze vrat a ani nesly-
šela vzkaz panímamy pro piskáře Semiána.

Seběhla se straně kolem studánky a srdce
jí prudce zabušilo, když spatřila mladého
Jiráka, čekajícího již na smluveném místě.

Od studánky šla již po špičkách a chtěla
ho překvapiti. Spatřil ji však — neboť se
ji nemohl dočkat a dávno ji již vyhlížel.
Šel jí radostně vstříc. Podal jí nejdříve
jednu ruku, pak druhou, stiskl obě a zahle-
děl se hluboko do jejich čtveračivých očí
tak, že zapomněl jí dáti pozdravení.

Kráčeli přes koleje pod strážným dom-
kem, šli podle sebe kolem Tůmovy chalupy
beze slov. Díval se na ni po očku a spatřil,
že i ona mu věnuje tajný pohled.

Ze vrat Tůmových vyšla žena s hejnem
bus na pastvu. Přála dobrého odpoledne
a prohlížela si párek, který mimo muziky
na sále, neviděla nikdy pohromadě. Zavr-
žela hlavou a šla dále.

“Myslil jsem si, že už dnes ani nepřijdeš,
Lidunko.”

“Vždyť jsem se tolik — — —”

Nedořekla. Šnad chtěla říci — těšila.

V zatáčce za hostincem “V Ráji” vzal ji
opět za ruce a řekl jí, že ji miluje. Jednu
jeji ruku pustil a druhou držel pevně, jako
by se o ni bál. Kolem “Ráje” kráčeli do
ráje.

“Máš ve svém srdéčku místečko pro
mne?”

“Mám!”

A to stačilo. Než přišli k vodárně, byla
ruka v rukávě. U vodárny zůstali stát a
ohlédli se v pravo i v levo. Nikdo nešel.
Beze svědků přivinul ji k sobě a dal jí vře-
lou hubičku. Nebránila se, nehněvala se.
Byla srozuměna.

Kráčeli v milém hovoru a v plném štěstí,
až došli k Neuberku.

Když Lidunka vyřídila své poslání u
Semiána, vraceli se zpět k domovu. —
Cestou se umlouvali, zda může Jeník Jiráků
přijíti do statku k Horákovům na ná-
mluvy.

Přišel až druhý den. Lidka rodiče při-
pravila, totiž matku a ta, aby ta kaše nevy-
stydla, sdělila to sladké tajemství pantátovi.

Jeník přišel. Byl vlídně přijat a prosil,
aby sňatek dlouho neodkládali, protože
panímáma Jiráková churaví a ráda by své
hospodářství mladé hospodyně předala.

U Horácků pilně sháněli výbavu. Lidun-
ka oznámila své štěstí Máně Peckové, své
nejlepší kamarádce, která slíbila, že se na
svatbu dostaví v novém kroji pišťanském.

Když mladý Jirák spěchal v podvečer k
Horákovům, našel u samého statku koň-
skou podkovu. Zvedl ji pro štěstí a scho-
val, že ji přibije na práh dveří, až bude
vítati svoji mladou hospodyňku na svém
gruntu, což myslel, že bude až pokvetou
sněženky!

Zimní večery utíkaly jeden za druhým,
jako když se honí v samém radování a ple-
sání. Na veselku bylo vše připraveno.

V polovici dubna odvážel šťastný ženich
roztomilou nevěstu na vdavky do Mladé
Boleslavě.

Byla to tehdy ve Vinci sláva veliká.

MODLITBA K SV. PROKOPU ZA ČESKÝ NÁROD

M. Sadovská

Tvé jméno národ s úctou vyslovuje,
Tvůj život legendami opěvuje
a o Tvých ctnostech rád vždy přemítá,
když na Tě myslí, ráno jemu svítá
po noci ztemnělé a skličující,
v duši mu hlaholí zpěv jásající!

Ty žiješ s námi, budeš stále žíti,
Tvé jméno bule v naší vlasti zníti,
jak jméno světce, jenž jí nesl spásu,
jenž poznati dal předkům věčnou Krásu,
hlásaje útěšnou zvěst křest'anství
a rozšiřuje Boží království!

K Tobě se národ modlí po staletí
a památku Tvou s pravou láskou světi!
K Tobě se utíká pln naděje,
že Tvoje přimluva mu přispěje,
neboť máš velikou moc u Ježíše,
jsa oslavencem Jeho rajske říše!

Ó, přimlouvej se za náš národ drahý,
podporuj jeho ušlechtilé snahy,
jimiž chce vnitřně růst a pro ráj zrát,
pros, by ho božský Spasitel měl rád
a Jemu nedal věčně zahytnouti,
leč na Srdce jej ráčil přivinouti,
na Srdce, na Kterém Ty spočíváš,
Prokope, vzácný patrioarcho náš!

* * *

SVATÝ PROKOPE, ORODUJ ZA NÁS!

Prokope svatý, patrone náš český,
který se krásou skvěješ, jak květ rajský,
pohlédni s výšin na věrný svůj lid
a vyžádej mu požehnaný klid!
Vypros, at' roste v pravé svornosti
a hledá cesty Boží milosti!

Národu svému nedej zahynouti,
těm vzrostlým stromům nedej uschnouti,
které jsi pěstil vzácnou rukou svou,
leč zavražď je rosou nebeskou!
Pros za nás ustavičně u Ježíše,
aby nás vedl do Své sladké říše!

Všichni:

Pamatuji na nás teď a v každý čas!
Prokope svatý, oroduj za nás!

*

Ó, světce, jenž jsi zdolal satanáše,
k velkému vítězství ved' kroky naše,
at' útoky zlých duchů překonáme
a tvrdou českou půdu přeoráme,
aby v ní nerostlo víc hříchů hloží,
leč úspěšně v ní zrála setba Boží!

At' národ náš je zase národ svatý,
jak býval kdysi, láskou k Bohu vzňatý,
at' odvrhne zlé bludy, satanské,
zíraje s touhou tam, kde panuješ,
kde s božským Spasitelem kraluješ!

Všichni:

Pamatuji na nás teď a v každý čas,
Prokope svatý, oroduj za nás!

SIRKA

ÚZ elektrické dráhy stanul na Perštýně. Vstoupila mladá, elegantní dáma, a že bylo přepínáno, zůstala na plošině. V levé ruce držela větší balík a v pravé kabelku. Jako proutek roslá, v pěkném tmavém plášti, s tvářičkami mrazem delikátně napudrovanými, upoutala rázem zájem všech kolem stojících mužů. Blížil se průvodčí. Dáma potřebovala sáhnouti do kabelky pro drobné. Zatíženou levici nemohla si pomoci. Nerozmýšlela se nikterak, navlékla kabelku na pravici, zdvihla ruku k ústům, stiskla konce rukavičky bílými zoubky a trojím trhnutím strhla rukavičku, přesunula kabelku do levé ruky a už ponořila přestěžené prstíky do peněženky.

Jak strhovala rukavičku, postřehl Rokos, že má překrásné zoubky a plné rty. Zadíval se na ni labužnický, ale nějak příliš dlouho. Svým přátelům vykládal, že tímto způsobem zkouší svou hypnotickou sílu. Prý už vícekrát donutil ženu, jdoucí před ním, aby se ohlédla, jindy zase ve vlaku či elektrice pohledem se strany přiměl k tomu, aby mu věnovala pozornost. Přátelé sice vrtěli pochybovačně hlavou, ale tím právě ho vydražďovali k novým pokusům. Dnes však jeho pokus šeredně selhal. Hezká dáma sice pootočila k němu tvář, ale přeměřila ho přísným pohledem, jen bělmo velkých očí zasvítilo a odvrátila se od něho úplně. Opovržlivě stáhla při tom rtíky. "Amazonka nějaká... Domýšlivá na svou krásu! Nu, nevidáno!" uklidňoval se v duchu nad svou porážkou. U techniky vystoupila. Měl sice tisíc chutí vystoupiti také a stopovati ji z dále. Než rozmyslil se jinak. Mohl by špatně pochodit. — Na

"Moráni" přece jen pokušení neodolal. Vystoupil a pospíšil směrem k sv. Ignáci, jenže své půvabné známé neuviděl. Hezounky podlouhlý obličejík s modrýma očima vtiskl se mu hluboko do duše.

Kam asi šla? —

* * *

V Praze se s ní už nesetkal. Zapomínal.

V létě jel ke stařícké matce na Tábořsko, aby tam ztrávil dovolenou. K matce přece musí. Jeti na část dovolené do ciziny? Těžká věc, peněz tolik nemá, až bude mít větší služné — Ostatně: Bude žíti mimo Prahu, bude se pilně sluniti, choditi denně do lesů, koupati se v rybníce u S., vrátí se do Prahy opálený a může horovati o krásné dovolené, ztrávené na půvabném českém jihu, aniž by to vypadalo, jako by dělal jen z nouze cnost.

Asi čtvrtého dne své dovolené šel zvolna erární silnicí od O. Trochu se začínal nuditi. Mamince sice vyložil, že jde k ovdo-vělé švakrové do nedaleké vsi pomáhat, ale to mínil spíše v přeneseném smyslu: Poradí jim, aby si s kosením obilí pospíšili, že podle všeho se počasí brzo změní, jest nebezpečí dešťů, pochválí je, co práce udělali za ten den, co u nich nebyl a — no, bude-li nezbytné třeba, pomůže snést nějaké snopky dohromady a stavěti panáky.

Kráčel zvolna. Člověk se snadno může zpotit a je zle. — Prosím vás, Českomoravská vysočina! Sluníčko pěkně hřeje, na jednu zafoukne čiperný větřík a je-li člověk tomu nezvyklý, lehko nastydne. Následky se ukáží třeba ne hned, nýbrž po letech a potom jest už —

Nedomyslí truchlivého závěru.

"Máte sirky, mladý muži?" vyrušil ho z

vážných úvah mohutný bas. Až se skoro ulekl.

Před ním stojí hezky otlýlý pán prostřední postavy, v ruce drží doutník a mlsně se olizuje. "Vy už jste čtvrtý, kterého se ptám. Zapomněl jsem si je v okresním městě koupit. Jsem náruživý kuřák a ke všemu mě týrají mouchy, mrchy prokleté —"

"Prosím, prosím, poslužte si!" odpovídá Rokos ochotně a vytahuje z kapsy krabičku. "Náhodou jsem také kuřák," dodává a těší se, že si trochu popovídá. Bude mít dobrou výmluvu, proč přišel ke švakrové později.

"Sláva!" pochvaluje si tlustý pán, s požitkem zapaluje doutník a odfukuje dým. "Už je mi lépe. Vyšel jsem si pěšky z P., kde jsem s rodinou na letním bytě, do okresního města. Dělam totiž delší výlety k vůli cdtučnění. Ale je to velká zkouška. Po druhé se nesmím pustit na cestu v takovém parnu —" odvěčuje se sdílností majiteli sirek.

"Zvláštní věc! Vy račte dělati kůru odtučňovací, já zase zesilovací," dí významně Rokos. "Jdu totiž pomáhat švakrové při práci na poli."

"Divím se vám," žasne tloušť. "Jste asi z Prahy, že?"

Rokos přisvědčuje.

"Hned jsem si to myslil," pokyvuje hlavou starý pán. "Já mám bystré oči. — A prosím vás, neotravuje vás ta práce?"

"Abych řekl pravdu — ehm, nutím se k vůli mamince. Švakrová má menší hospodářství a proto maminka říká: Jen co nejméně zjednaných lidí."

"Mohli byste mne kousek cesty doprovodit?"

"Ale ano, na chvílce nezáleží, natýrá se těla ještě dost —" svolil ochotně Rokos. "Naprosto zapomněl jsem se představit: účetní Rokos!"

"Houdek, obchodník ze Smíchova —".

Rokos dovedl humorně vyprávěti o pobytu na venkově, až se pan Houdek srdečně rozchechtal. "Víte co? Přijďte k nám do P. procházkou! Žena i dcera vás rády uvidí. Jest jim tu časem dlouhá chvíle, příliš ticho. Vedle nás bydlí ve vile jen jedna pražská rodina —"

"Nebudu-li obtěžovati, s radostí přijdu."

"Tak platí. V sobotu odpoledne vás čekám."

V sobotu tedy putoval účetní vesele do P. Jaká pak je dceruška? Kyprá, obtloustlá slečinka, věčně unuděná či štíhlé, bystré děvčátko? Vzdělaná či hloupá, na bohatství papírkovo domýšlivá? —

Pan Houdek ho uviděl zdaleka a hlučně vítal. Políbil právě ruku paní domu, když za ním zachrustil slabě písek. Ohlédl se a — zkameněl! Rána do hlavy, to jest ona! Nepřístupná kráska z elektriky!

A poznala ho! Zcela jistě! Když ji pozdravil, mračně na něho z podelbí vzhledla a mnoho s ním nemluvila. "Protivo! Až sem jsi za mnou vnikl?" říkal mu její pohled jasně.

Houdek dovedl hosta do zahrady, chlubil se pěknými květinami. Všecko tu lahodně vonělo, včelky si pobzukovaly při pouti s květu na květ jednotvárnou písničku. Chtěl přivonět k nějakým obzvláště krásným květům — tak se aspoň potom omlouval — ale šlápl neopatrně dvakráte do záhonu.

"Promiňte, jsem někdy hodně roztržitý —" omlouval se.

"Zvláště, vidím-li hezkou holku, co?" rozesmál se ze široka hostitel.

"Vida, jak mne prohlédl!" pomyslí si účetní. Opravdu se vlastně chtěl nenápadně otočiti za slečnou Minou.

Zapálil se. "Ale já —"

"Nonono — trochu zažertovati se může, ne? Ostatně mně se líbíte."

"Kdybych se raději líbil dcerušce!" zatoužil z hloubi srdce Rokos.

"Hrajete v karty?"

"Ano, dosti slušně."

"Sláva! Márinko! Míno!" volal vesele na dámy opodál stojící pan Houdek. "Pojďte sem! Zahrajeme si! A at' sem přinese Andula nějaké občerstvení!"

Hráli v karty. Rokos vytáhl ze svého arsenálu nejosvědčenější zbraně vtipu. Záleželo mu hlavně na slečně Mině. Ale ta zachovala dlouho ledovou zdvořilost. Až se znenadání optala: "Hrajete tennis?"

Horlivě přisvědčil. Tmavé, nepřátelské oči se poněkud zjasnily. Našla zde na samotě partnera. Ale zdaleka nemohl mluvit

zamilovaný účetní o úspěchu. Sešeřivalo se, když odcházel. Staří jej horlivě zvali k nové návštěvě. Princezna mlčela.

Chodil do P. skoro ob den. Švakrové pomáhal méně a méně. Neměl kdy.

Dovolená už uplynula a Mina málo slevila se své odměřenosti.

Šli při jeho návštěvě na rozloučenou hezounkým, zadumaným údolím k Opřetícům. Staří se opozdili při návratu kdesi vzadu. Rokosovi se zdálo, že slečna chová se k němu dnes laskavěji. Využil té příležitosti. Omlouval se jí, že pokazil její náladu po dobu svých návštěv. Či se dosud hněvá k vůli Praze?

"Ano, uhodl jste!" resolutně prohlásila. "Mě vždy zlobilo, že jste si mě tenkrát tak směle prohlížel. Kdo se takovým způsobem dívá na ženy, nebývá hodný —"

Pokusil se o chabou omluvu. "Ale, dovolte —"

Energickým pohybem ruky zaplašila tento pokus. "Mám v tom ohledu své zkušenosti. Byla jsem zasnoubena. . ."

"Ajajaj —" upřímně se v duchu podivil.

"Řeknu vám vše. Můj snoubenec byl zdánlivě hodný muž. Jenže měl příliš vyvinutý smysl pro krásu, jak sám o sobě říkal. Chodil již k nám do rodiny a náhle se dovíme, že současně dochází k obstarlé vdané paní, dokonce od ní přijímá dary a že má podobných ošklivých episod za sebou několik. Sama to řekla. Na ni doléhal, aby se domáhala rozluky a mně nabízel manželství. A on právě, jako vy, prohlížel si směle, vyzývavě každou hezkou tvářičku, vykládal o různých odstínech krásy a podobné nesmysly, aby zakryl svou špatnost. Ted' už pochopujete mou nedůvěru —"

"Ale já nejsem tak bidácký. Nezapírám: Podíval jsem se na vás snad až drze, ale to váš půvab mi učaroval. Víte, že jsem se tehdy z Moráně vrátil a hledal vás? Ubránil se touze po někom milém — tot' nemožná věc!"

Zadívala se na něho upřeně: "Chci věřit, že nejste jako druzí —"

Lapil její ruku a políbil: "Děkuji za příznivý posudek. Ale řekněte mi otevřeně: Nejsem vám opravdu protivný?"

Sklonila hlavu. Mlčela. Lesní ticho je opřádalo svou hustou, záluďnou pavučinou..

"Řekněte!" doléhal. A nemoha se dočkat odpovědi, přistoupil docela těsně k ní a v dravé nedočkavosti přitiskl ji k sobě druhou rukou a lačně líbal.

Bránila se slabě. "Vy divochu — vy — co děláte? —"

"Halóó — halóó — kde jste?" vpadl do jejich idyly první hlas páně Houdkův.

Musili se ozvat — Bohužel!

* * *

A závěr? Je neveselý. Posud'te sami!

U Fleků sedí v útulném koutku skupina pánů. Mají ženy na letním bytě. Právě řeční Rokos. Ztloustl od poslední dovolené. "Kamarádi, jsem ženat teprve čtyři roky, ale přiznávám se, že zjišťuji stále a stále podrobněji, že má žena je panovačný tvor. Už jsem mohl mít výstrahu z prvního našeho setkání, ale kde pak! Žehronil jsem o její lásku tak dlouho, až si mě vzala. Ale ukázala mi ostré drápky hned po svatbě. Nikam nesmím bez ní, na ulici se nesmím podívat na jinou ženu, sklenky piva mi nepřeje, protože prý je to nezdravé — věříte, že mě do tohohle chomoutu přivedla má velická úslužnost?"

Ostatní pokyvují nedůvěřivě hlavami.

"Ano, úslužnost, vlastně přesně řečeno: Sirka, mizerná sirka, kterou jsem na silnici u V. posloužil svému nynějšímu tehánovi. Slovo dalo slovo, a já se seznámil se svou vládychtivou ženuškou. Slyšte, jak to bylo. Uvidíte, že věc nepatrná může být příčinou dalekosáhlých a neblahých následků!"

A vypravoval hlučně historii, kterou už známe. Není divu! Pil už sedmou sklenici. Což vysvětluje všechno. . .

(Psáno pro "Venkov".)

Vlasta Javořická, spisovatelka, Studená:

LEGENDA O TELEČSKÉM LAKOMCI A MATCE BOŽÍ

Takový to byl dobrodinec jako známý Mozata. Ten prý vařil vejce na tvrdo a polévku z nich dával chudým.

Tenhle telečský měšťan a boháč zase celý čas nedal nikomu ani troničku, ale když ho vzala jednou za čas dobročinnost, pozval chudáka, dal navařit větel hrachu, uzenou kýtu a nutil ho tak dlouho, aby jedl, až chudák byl polomrtvý a nejednou z toho měl těžkou nemoc, ne-li smrt.

Anebo dal nakácet dříví a chtěl, aby ho chudáci na vlastních hřbetech sobě odtahali a popadal se za břicho, když pod tím strhaní padali.

Ctil však Rodičku Boží — chtěl mít u ní dobré oko, protože slyšel, že nikoho neopouští, kdo se k ní utíká. Dával dary do jejího kostela v Telči a modlil se k ní růžencem.

Konečně se rozstonal a šlo to s ním s kopce, jak už to s lidmi chodívá.

Ani peníze, ani domy a lesy mu nebyly nic platny; nemohl už ani jist, ani pít a všechny jeho hříchy šly mu do hlavy.

Ve smrtelném potu všecek zděšený uviděl čerta, jak se choulí v nohou postele a posklíbá se k jeho vzdechům a volání po Pánu Bohu.

Měl docela určité právo na jeho bludnou, černou duši.

Zlou smrt měl zlý lakomec a jméno Matky Boží šeptal v nejstrašnější úzkosti. Věděl, že pro své hříchy k Pánu Bohu volati nesmí — že ho nechce ani vidět — a proto jen Rodičku Boží úpěnlivě o pomoc volal.

Matka Boží, — ta z telečského kostela — měla s ním přece jen útrpnost. Přišla i s malým Ježíškem do úmrtní světnice a čekala ve hlavách postele, až bídna duše z těla vyve.

Stalo se.

Čert se vyřítíl se svého místa, aby bohá-

čovu duši uchvátil, ale Matka Boží byla šikovnější, dušičku popadla, schovala ji pod plášť a — ta tam.

Malého Ježíška měla v náručí, tak se jí to dost těžce utíkalo — ale čertovi zmizela přece.

Po silnici z Telče přes Mrákotín, kolem lomů stále dál a dál.

Čert se řítíl jako bouřka — všecek rozpálený, rozsápaný vztekem; v Mrákotíně vytiskl rozžhavenou šlápotu na návsí do kamene, — kterou tam snad ještě dnes ukazují — a za Matkou Boží se hnál, jen aby duši boháčovu uchvátil.

Rodička Boží zatím už byla ve Studené a přes Klimbort to brala na Bukovici, kde tušila bezpečnou skrýš.

Klimbort je takový skalnatý, lesíkem porostlý vršek.

Tam začal malý Ježíšek plakat a kňourat, že má hlad. Čert je ještě daleko, zastavila se tedy Rodička Boží a na studeném žulovém kameně mu uvařila kašičku. Ve spěchu jí vzkypěla. Do dneška si pasácci ukazují, jak tam stál hrníček, jak tam stružkou po balvanech tekla kašička. Bukovice byla nedaleko — hnedle ji dostihl a duše lakomcova přece byla zachráněna.

Čert se přihnal na Klimbort — marně se díval, kde mu poutníci s duší zmizeli.

Spěchem a vztekem celý rozpálený sedl si těžce na veliký kámen, funěl a oddychoval a zadní část své obrovské postavy vytlačil do balvanu.

S nepořízenou se pak vrátil do pekel a byl asi špatně přivítán samotným Luciferem.

Tuto rozkošnou pověst vypravovala mi babička mé přítelkyně, paní Bednářová.

Už dávno spí svůj věčný sen, ale její pohádky ještě žijí.

Náš kopcovitý, šterkovitý kraj pod Javořinou jimi oplývá, jsou jako perly rozházeny po jeho mezích a zmolách.

Kdyby je oráč posbíral, měl by jich plnou rozsívku a umělec tlustou knihu.

KRONIKA

ČESKOSLOVENSKO MÁ OPĚT KARDINÁLA
Sv. Otec jmenoval 5. března 1973 litoměřického
njdp. Otce biskupa Štěpána Trochtu
kardinálem; "in pectore" jim byl už od r. 1969.
— Čtyři noví biskupové pro Československo.

Změnila se u nás náboženská situace?

Už celých deset let se tábla diplomatická jednání mezi rudou vládou Československa a Svatou stolicí o jmenování nových biskupů na uprázdněná biskupství, a o zmírnění politicko-

Kardinál Štěpán Trochta

sociální diskriminace vůči věřícím a katolickým křesťanům zvláště. Komunistické vlády před Dubčekem, za Dubčeka ani po Dubčekovi nechtěly nikdy uznat — byť i jen za výpomocné světící biskupy — řádně vysvěcené biskupy Otčenáška, Hlada, Matouška a Slováka Hnilcu, jemuž se mezitím podařil odchod do exilu. Tím méně byli komunisté ochotni přijmout jejich kandidaturu na uprázdněná sídelní biskupství.

Pěťadvacetileté výročí února a tisícileté jubileum založení pražského biskupství se však vzdalo pragmatickému Husákovi nejvhodnější příležitosti aspoň k částečné "normalisaci" i církevních poměrů v posrpnovém Československu. Proto už loňského roku znovu obnovil vyjednávání se Svatou stolicí.

Tato vyjednávání však nikterak nebránila československým komunistům, aby ještě zlostněji útočili proti náboženství a katolické církvi. Zrovna ve dnech, kdy byl Msgr. Chelí v Praze, vysílal pražský rozhlas bojovný komentář, nazvaný: "Církevní ideologie ve službách anti-komunismu."

V též době útočil komunistický tisk proti "klerikalismu", který prý v ČSSR ukázal své růžky v r. 1968 i v dopise, který poslal biskup Tomášek, administrátor pražské arcidiecése, "Mirovému hnutí" ministra Josefa Plojgara. Koncem ledna volalo dokonce Husákovo-Plojgarovo přejmenované hnutí mírových kněží "Pacem in terris" po nahrazení "nevyzpytatelného" redaktora Katolických novin — staroboleslavského kanovníka Josefa Lebedy — někým "pokrokovějším." Z toho všeho vysvítá, že postoj čs. komunistické vlády k náboženství a k církvi se nikterak nezměnil, že je stále rozhodnuta náboženskou víru nakonec nechat v lidech umřít "na ubytě."

Co se tedy v Československu stalo?

V českých zemích zatím velmi málo. Jediná diecése s pravoplatným sídelním biskupem a nyní kardinálem jsou od roku 1968 jen Litoměřice. V Praze zůstává situace prozatím nezměněná; arcidiecési vede njdp. Otec biskup František Tomášek jako apoštolský administrátor. Ostatní diecése — Ilravec Králové, České Budějovice a Brno jsou dosud osiřelé. Že ordinář stejně osiřelé olomoucké arcidiecése má nyní místo titulu kapitulní vikář titul apoštolského administrátora s povinností odstoupit na přímý pokyn od sv. Otce, to na celé věci mnoho nezměnilo. Olomouc tedy na svého arcibiskupa dosud čeká zrovna jako Praha. Co je ovšem závažné je vysvěcení dosavadního olomouckého ordináře dr. Josefa Vrány na biskupa. Sice jen titulárního, ale přesto člena biskupského sboru.

To je jistě jakýsi úspěch Husákovy vytrvalosti. Musil však za to spolknout hořkou pilulku, protože sv. Otec neustoupil z požadavku Vránova okamžitého vystoupení z obnoveného hnutí "mírových kněží" *Pacem in terris*.

Kdo jsou další jmenovaní biskupové?

1) Titulárním biskupem a apoštolským administrátorem v Trnavě byl jmenován dr. Julius Gabriš, který byl už v květnu 1969 (tedy po sovětské okupaci) dočasným ordinářem v Trnavě se svolením ministerstva kultury.

2) Sídelním biskupem v Nitře byl jmenován dr. Jan Pasztor, který se stal v r. 1962 předsedou diecézního "mírového výboru". V roce 1964 z něho sice vystoupil, ale už v roce 1965 byl na přání vlády opět jeho úřadujícím předsedou. Brzy na to byl jmenován ministrem kultury generálním vikářem v Nitře.

3) Sídelním biskupem v Baňské Bystrici se stává Jozef Feranec, který byl ještě před dvěma roky duchovním správcem farnosti v Kláštore pod Zníovem.

4) Titulárním biskupem a apoštolským administrátorem olomoucké arcidiecése — jak jsme již řekli — byl jmenován dr. prof. Josef Vrána, bývalý katecheta ve Zlíně. Do Olomouce přišel po smrti biskupa Matochy v r. 1961, a v r. 1969 byl jmenován na přání Husákovy režimu kapitulním vikářem v Olomouci. Na jeho jmenování biskupem měla čs. vláda zřejmě zcela zvlášť zájem, i když nakonec přistoupila na jeho resignaci ve sdružení "*Pacem in terris*."

K jmenování kard. Trochty

Dalším tvrdým oříškem Husákovy režimu bylo povýšení litoměřického Otce biskupa Štěpána Trochty na kardinála. V tom je kontinuita s pražským arcibiskupem kardinálem Josefem Beranem! I komunisté to vycitili a zřejmě taky dobře pochopili, jako to pochopili naši věřící doma. Vrána je sice biskupem jen za cenu své resignace v mírovém hnutí kněží, ale kardinál Trochta byl s věrným a nesmlouvavě statečným arcibiskupem Beranem vězněn jak od nacistů tak od komunistů, a s hnutím "mírových kněží" neměli nikdy nic společného!

Ke jmenování Štěpána kardinála Trochty z řeči papeže Pavla VI.

"A ještě jednu významnou zprávu vám nyní musíme oznámiti. Týká se toho, co jsme při minulé konsistoři, 28. dubna 1969, obléstili o dvou členech kardinálského sboru, jejichž jména jsme uchovali ve svém srdci — "*in petore*".

S radostí vám teď sdělujeme, že prvním z nich je náš ctihodný bratr Štěpán Trochta, biskup z Litoměřic v Československu. Naším úmyslem, když na něho padla naše volba, nebylo pouze slavnostně a veřejně uznat zásluhy tohoto věrného a horlivého pastýře, ale projevit i tím svou lásku oné tak ušlechtilé zemi, jejímž je synem, a která je nám z tolika důvodů obzvlášť drahá.

Neoznámili jsme tenkrát veřejně jeho jméno proto, že byl dosud naživu, ačkoliv již postižen těžkou nemocí, která pak ukončila jeho pozemský život, ctihodný kardinál Josef Beran; třebaže dlel mimo svou vlast, přesto si podržel titul slavné pražské arcidiecése. Od veřejného ohlášení nás zdržely tenkrát především naděje a přání, kterých se ani tehdy ani potom svatá Stolicе nevzdala, že totiž bude možno postoupit v před v jednáních, již před tím zahájených a týkajících se normalisace postavení církve v československé republice a kanonicky právoplatné správy jejích diecézí.

Tohoto cíle jsme dosáhli právě v minulých dnech jmenováním a vysvěcením čtyř biskupů z oné země. Je to výsledek jen počátečný a neúplný avšak důvěřujeme, že co nejdřív může dojít v tomto směru k dalšímu vývoji, který si přijeme. Proto nás těší, že můžeme oznámit něco, co naplní, jak jsme pevně přesvědčeni, radostí a uspokojením nejen věřící, nýbrž všechen československý lid."

(Pavel VI. při konsistoři 5. března 1973.)

Biskup Trochta obdržel ve Vatikáně odznaky kardinálské hodnosti za měsíce po ostatních kardinálech.

Komunistická vláda Československa nedovolila nově jmenovanému 68-letému kardinálu Štěpánu Trochtovi, biskupu litoměřické diecéze, dostavit se 5. března do Říma na slavnou papežskou konsistoř; papež Pavel VI. mu však mohl předat insignie jeho nového úřadu nyní 12. dubna ve vatikánské konsistorní síni.

Sv. Otec ve své promluvě vynesl statečnost nového kardinála při jeho utrpění ve službách církve. Řekl, že jmenováním biskupa Trochty kardinálem chtěl projevit svou přízeň vůči kněžím a věřícím v Československu, a zároveň ujistit tamní církev, že sdílí její radosti i zármutky, naděje i úzkosti, potěšit ji a povzbudit k další věrnosti ke Kristu Pánu. Veškerému čs. lidu pak vzkázal, že mu je blízko, že ho má rád a váží si ho, a že ho zahrnuje do svého duchovního objetí jako milující otec své drabé syny. K tomu pak dodal: "Chceme, aby o tom byli ujištěni všichni, nejen věřící."

Také řekl, že považuje březnové jmenování čtyř nových biskupů v Československu za první nadějný krok pro normalisaci situace tamní církve. Toto jmenování nového kardinála je pak korunováním dosavadního úsilí v tomto směru a zároveň nadějným znamením klidné a konstruktivní budoucnosti. — Při této ceremonii byli také přítomni delegáti čs. velvyslanců v Římě.

Život kard. Trochty

Kardinál Trochta se narodil 26. března 1905; jeho rodiče byli drobnými farmáři. Později vstoupil do saleziánského řádu, v touze následovat jeho zakladatele sv. Jana Bosco. Za druhé světové války byl v roce 1942 zatčen gestapem, protože byl považován za jednu ze 100 nejvlivnějších osobností v Praze. Byl vězněn

a Pankráci, v Mauthausenu a v Dachau, kde byl střelen do hlavy jedním strážcem tábora, považován za mrtvého, a málem poslán do krematoria.

V roce 1947 byl jmenován biskupem v Litoměřicích, avšak od roku 1949 mu komunisté zabránili vykonávat biskupský úřad. V roce 1953 byl zatčen a rok nato byl odsouzen na 25 let do vězení. V roce 1960 byl sice z vězení propuštěn, avšak musil pracovat jako dělník a nesměl vykonávat kněžské funkce. Teprve v roce 1968 mu bylo dovoleno znovu vykonávat v Litoměřicích svůj biskupský úřad.

ZE 40. MEZINÁRODNÍHO EUCHARISTICKÉHO KONGRESU V MELBOURNE

Psal do Katolika a Národa J. Ex. nejdp. Jan L. Mořkovský po svém návratu dne 28. února 1973 z 40. Mezinárodního Eucharistického kongresu v Melbourne, Australii, slaveném ve dnech 18.-25. února 1973:

Biskup Jan L. Mořkovský

A teď něco o tom zájezdu na eucharistický kongres mezi krajany v daleké Australii. Sporčnickem mně byl Msgr. Victor Di Primeo, rektor katedrally v Galvestonu. Měli jsme několik hodin v Los Angeles. Moc nám zpříjemnil zastávku P. Jaroslav Popelka, S.J., duchovní správce krajanů v Los Angeles, spolu s Jiřím Závřelem, tamním malířem. Na oběd nás zavezli do české restaurace Bona Sera; pak na krásný požitek, obdivovat největší malbu na světě — ukřižování, od polského malíře Jana Styky. Je k uzření ve zvláštní na to budově na hřbitově Forest Lawn, neb je to malba 195x45 stop. Opravdu to stojí za návštěvu. Ještě nás vzali k večeři u Stanley Brožku, a pak už na letiště.

Měli jsme před sebou asi 16 hodin ve vzduchu na dzetu, s krátkou zastávkou jenom v Honolulu na Hawaii, a Auckland v New Zealandu. Přestoupili jsme ovšem poledník, neb Austrálie je tam "u spodu" zeměkoule. A také jsme přestoupili mezinárodní "dateline", tak že ze středy byl najednou pátek! (Ten den jsme pak dostali zpět na zpáteční cestě: nastoupili jsme totiž v Melbourne v 5 h. večer, a do Los Angeles jsme přilítli v 5:30 večer toho samého dne, úterý, 27!)

V Melbourne na letišti nás uvítali nejen naši australští hostitele, jimž jsme byli svěřeni výborem, ale též Pater Josef Peksa a pěkná skupina našinců, i v krojích; a malá Ludmila Jančárová podala kytici a pronesla pěkné uvítání.

Pohostinství v Australii bylo báječné, nejen u našinců ale u té rodiny kam jsem byl určen. Otec je zubní lékař; mají osm dětí; on po těch deseti dnech nešel obsloužit pacienty, kromě jednou byl volán, aby jednomu ulevil v bolení zubu záhy z rána. Úplně se nám věnovali. Program pro každého biskupa byl seřazen, a pan doktor nás vozil i několikrát za den přes to rozsáhlé město. I na výlety nás bral.

V neděli, 18. února, o 10:30 nás pět kněží koncelebrovalo českou mši svatou v kapli Bethlehem Hospitalu, kdež Pater Peksa mívá pravidelně českou mši v neděli. Byl s námi Msgr. Petr Lekavý z North Dakota, vysvěcen v Nepomucenu. Byli jsme v Římě na studiích současně, já v americké koleji. Tak se už známe bezmála 40 let. Sbirka obě neděle se konala pro Nepomucenum, a Msgr. Lekavý ji oznámil svým jedinečným humorem. Zúčastnilo se nějakých 250 našinců. V neděli 25. se k nám ještě přidal P. Ondrašek, duchovní správce našinců v Sydney.

Po mši skoro všichni se zase sešli v české restauraci Rheinland, a po dobrým českým obědě jsme si i zazpívali. Totéž i v neděli 25. před ukončením kongresu.

Kongres byl velkolepý. Na mši sv. pro školní děti se zúčastnilo 100,000 na velkém hřišti, cricket ground. Podotknul bych, že tamní vláda si váží náboženských škol a dává hmotnou podporu — nemýlím-li se, asi \$100 ročně na každé dítě.

Při mši sv. byzantského obřadu koncelebrovalo několik odvětví — hlavními koncelebranty byli patriarcha Melkitů, a kardinál Josef Slypij — ale většinu zpěvu provedli Ukrainci. Jejich zpěv je jistě ten nejkrásnější ze všech katolických obřadů. Mají tam katedralu a biskupa, a měli tam výstavu pronásledované církve v Ukrajině. Bylo tam též upozorněno, že ta církev zamlklá — Church of Silence — není vlastně ta za železnou oponou, neb ona pláče, nýbrž církev ve svobodném světě mlčí a neozývá se dost o ujařmění církve pod komunisty.

Pater Peksa nás zavezl též do hor "na Šumavu", krásný útulek pro jeho svěřené našince. Mají tam letní kemp pro české děti — kapličku pražského Jezulátka a Křížovou cestu v pří-

rodě. I jabloně. Také nás zavezl do vzdáleného zvěřince, abychom poznali zvláštní živočichy této zvláštní země — klokány, emu, wombat.

Na ukončení v neděli večer, 25., se zúčastnilo nějakých 120,000 lidí. Kongres byl opravdu povzbuzující. Vyslancem svatého Otce byl náš kardinál Shehan z Baltimore. Amerických biskupů bylo asi 20, a všech biskupů přes 200. Kardinálů bylo 20. Celkem, obrovský projev úcty a lásky k Spasiteli v Nejsvětější Svátosti. Heslem kongresu bylo "milujte se vespolek, jako já jsem miloval vás." Dej Bůh!

Když jsme nastupovali zpáteční cestu, ještě přišlo několik našich, i dvě Slovensky, na letiště se rozloučit. V Sydney na letišti jsme se zastavili, nebylo dovoleno sestoupit; však tam čekala rodina doktora věd Honse, s nímž jsme se poznali v Melbourne; pohovořili jsme si s ním po telefoně. A na letišti v Los Angeles, ač jsme měli jen krátkou zastávku, přišel nás pozdravit Pater Jaroslav Popelka. Máme vzpomínky po mnoho let, obzvlášť já ze styků dobrými našinci. Někteří prý až v Austrálii čtou Katolíky.

✠ Jan L. Mořkovský

JUBILEA KNĚŽÍ

Dr. Ludvík Němec:

**PROFESOR FRANTIŠEK DVORNÍK
UNIONISTICKÝ PRACOVNÍK A
EKUMENICKÝ VĚDECKÝ PRŮKOPNÍK
(k jeho 80 tinám)**

Profesor František Dvorník byl narozen na Cyrillometodějské Moravě a vychován na arcibiskupském gymnasiu v Kroměříži (1904-1912), kde získal mimo důkladného humanitního vzdělání, hluboce procítěný národní cit a vlastenecký zájem. Dvorník vnitřně, kulturně a duchovně uzrál jaksi přirozeně v unionistickém pracovníka.

Svým vstupem do kněžského semináře v Olomouci (1912) a studiem na Theologické Fakultě v Olomouci (1912-1916) prohloubil svůj zájem o unionismus.

Po svém vysvěcení na kněze (5. července 1916) a po krátkém působení v duchovní správě, Dvorník dostává dovolení na mocnou přímluvu Msgr. Cyrila A. Stojana ke studiu na Karlově universitě v Praze (1. září 1919) a věnuje se historii. Pod vlivem profesorů Lubora Niederle a Josefa Peiskara jeho historický zájem byl usměrněn k Slovanským a Byzantským dějinám. V r. 1920 Dvorník se rozhodl pokračovat ve studiu ve Francii na slavné Sorbonně a jeho plán byl splněn, když obdržel studijní stipendium od Národního Svazu Českých Katolíků v Chicagu, hlavně přičiněním zemřelého opata Prokopa Neužila a Dra. Hynka Dostála ze St. Louisu.

Léta 1920-1926, která Dvorník strávil ve Francii, byla velmi požehnaná a přinesla nejen velký úspěch ve studiích, ale podmínila jeho kulturní dozrání a otevřela nové obzory v unionismu a ekumenismu. Důkazem toho jest i jeho doktorská disertace "Les Slaves, Byzance et Rome au IXe siècle, Paris 1926", v níž opravil mnohé mylné názory mnohých historiků,

orientovaných výlučně západně a jasně významil dějinné perspektivy z hlediska byzantského.

Dvorníkova Pařížská adresa byla Paris, VII, 14 Rue de Grenelle, dům světově známého a oddaného apoštola pro sjednocení církví Abbé Ferdinanda Portála (1855—1926). Zde, od roku 1910 Abbé Portal pronajal 2. a 3. poschodí a hostil 10 nebo 12 studentů, kteří mimo svých odborných studií měli zájem o církevní sjednocení. Dvorník byl v této skupině. Zde se scházeli významní pracovníci, historici, bohoslovci, filosofové, spisovatelé a i politikové. Zde se radil s P. Portalem vynikající představitel jako Lord Halifax, Georges Goyan, Pinon, Etienne Laury, Frederick Masson z Francouzské Akademie, M. Senat z Institutu, Msgr. Boudinhon a Duchesne, Canon Hemmer a jiní. P. Portal byl knězem kongregace Lazaristů.

Dvorník obdivoval Portála a jeho práci a Portal měl veliký vliv na Dvorníka v tom, že Dvorník začal chápat důležitost studia historie jako základnu pro práci na sjednocení církví. Dvorník měl štěstí v tom, že měl příležitost denně se stýkat s proslulým byzantologem, profesorem Charles Diehl, k důkladnému porozumění byzantských dějin.

Zde byla dobrá příprava pro historika a katolického kněze. Byl to Otec Portal, který nabádal Dvorníka k neúprosné objektivnosti historie a aby se oddal studiu Slovanských věroznámů, sv. Cyrila a Metoděje, které by bylo základem pro sjednocení církví, poněvadž v IX. století jednota Církve byla podlomena velkým nepochopením mezi Východem a Západem.

Dvorníkův postoj byl silně ovlivněn Portalem důrazem na zásadu, že "druhá strana má býti slyšena," jak ji Dvorník vždy v praxi

užíval. A tak, akademicky dobře vybaven, od začátku se stal středem pozornosti unionistických veteránů jako profesora J. Vajo, Dr. J. Slipyj, profesora F. Grivec, profesora Josefa Vašiči a jiných.

Dr. František Dvorník

Dvorník pokračoval v této linii, i když se stal universitním profesorem na theologické fakultě Karlovy university r. 1926. Od r. 1927 jezdil každé léto studovat určité prameny v British Museum a zde v Londýně navázal přátelské styky s anglickými vědci a ekumenickými pracovníky. Velmi užitečné bylo jeho přátelství s prelátem Anglikánské církve, kanovníkem J. A. Douglasem. Tak jedna studie "The Authority of the State in the Oecumenical Councils (with Preface by Canon Douglas)" vyšla v The Christian East (1934). Douglas charakterizoval Dvorníka jako "an historian of courage and admirable objectivity."

Dvorník vlastně celou svou vědeckou historickou práci v podstatě usměrnil unionisticky. Svou habilitační práci předkládá (r. 1933) dílo Les Legendes de Constantin et Méthode vues de Byzance (1932), v níž vylíčil slovanské věrověsty jako stavitelé jedné církve. Velehrad přem zůstává silným magnetem pro Dvorníka.

V roce 1935 Dvorník se zúčastnil symposia Budovatelé, za vedení profesora K. Stloukala

(Praha 1935) svou studií "Sv. Cyril a Metoděj" a na VII. Unionistickém sjezdu v červenci 17, 1936, se zabývá s problémem "Historické pozadí Byzantinské říše v době sv. Cyrila a Metoděje."

Jako děkan theologické fakulty, organizoval oslavu na Den sv. Josafata, pořádanou 14. listopadu 1937 v auditoriu arcibiskupského semináře, kde ve francouzské řeči vyzvedl unionistické zásluhy sv. Josafata, mučedníka pro sjednocení. To byl poslední veřejný Dvorníkův unionistický projev, poněvadž Mnichovskou dohodou ze dne 30. září 1938 bylo odzvozněno mnohým českým podnikům.

V exilu v Londýně (1940), Dvorník pokračoval a za tím účelem napsal: The National Churches and the Church Universal (Westminster 1944) and The Study of Church History and Christian Reunion (London, 1945).

A aby přišel na kořen Východního schismatu, Dvorník se vrhl se vši důkladností na studium choulostivé otázky cařihradského patriarchy Fotia (821-891) a byl úspěšný ve vysvětlení historické skutečnosti, které změnily běh oficiálních církevních názorů ve prospěch Patriarchy Fotia.

Jeho mohutné dílo: The Photian Schism: History and Legend (Cambridge 1948) je vskutku mistrovské dílo, které postavilo Dvorníka na pedestal. Vedle přísně vědeckého tohoto díla Dvorník publikoval i populárně kratší pojednání: "The Patriarch Photius, Father of Schism or Patron of Reunion?" v Report of the Proceedings of the Unity Octave (Oxford, 1952) a jiná "East and West — the Photian Schism: A restatement of facts" v The Month vol. 179 (1942) jsou dokladem toho, jak Dvorník měl i praktický zájem o sjednocení církví.

Aby vyjasnil více poměr Cařihradu k Římu, Dvorník zplodil jiné mistrovské dílo: The idea of Apostolicity in Byzantium and the Legend of the Apostle Andrew (Cambridge, Mass. 1958), ve kterém vyřešil století starou kontroverzi ohledně apoštolského původu Cařihradu poukazem, že Cařihrad byl druhý v pořadí za Římem a důkazem, že legenda o sv. Andějovi pochází z konce IX. století.

Při své vědecké historické práci, pro kterou se tak proslavil jako profesor na Harvard universitě a residentní badatel v Dumbarton Oaks ve Washingtoně, D.C., Dvorník se zapojil také do aktivní unijní práce, která pod záštitou zemřelého opata Benediktinů českých, nejd. Ambrože Lva Ondráka (1947-1961) rozkvétla v opatství sv. Prokopa v Lisle, Illinois.

Cyrylometodějské dědictví se ujalo a pokračovalo v svatoprokopském klášteře v Lisle, Ill., a tehdy nazvalo se americkým Velehradem. Zde se konaly 3 Unionistické sjezdy v letech 1956, 1957 a 1959 přičiněním několika oddaných této myšlence a dr. Viléma Straneckého, redaktora Katolíka a Národa, ale

hlavně autoritou prof. dr. Františka Dvorníka, která pomohla tento podnik uskutečnit a zajistit úspěch těchto tří Unionistických kongresů.

Za účelem dialogu mezi slovanskými pravoslavnými a katolíky napsal: "The Making of Central and Eastern Europe" (1949), "The Slavs, their Early History and Civilization" (1956), "The Slavs in European History and Civilization" (1962) a "The Byzantine Mission Among the Slavs (1970), která vyšla i česky jako "Byzantská misie mezi Slovany" (1971).

DŮSTP. CHRYSOSTOM J. TARASEVIČ, O.S.B., OSLAVIL SVÉ ZLATÉ JUBILEUM KNĚŽSTVÍ

V neděli dne 15. července 1973 dp. Chrysostom J. Tarasevič, benediktin z kláštera sv. Prokopa v Lisle, Ill., oslavil své zlaté jubileum kněžství s koncelebrovanou mší sv. v kostele Krista Vykupitele v Chicagu v staroslovanském obřadě.

Dp. Chrysostom Tarasevič, O.S.B.

Důstp. Chrysostom Tarasevič, bělorus, vstoupil do kláštera sv. Prokopa v Lisle, Ill., r. 1936, že zde bude mít příležitost sloužit v slovanských misích. Tato myšlenka se uskutečňovala od výzvy papeže Pia X., který svým Listem z r. 1924 se obrátil na benediktiny celého řádu, aby si vzali za úkol spojení slovanských národů se sv. Stolicí — sjednocení rozkolné církve z předešlých století, které se stalo více z politických příčin a dosud má své následky, ačkoli nyní sv. Otec Pavel VI. učinil smír s bývalým patriarchou Athenagorase I.

V následujícím roce 1925, když Americko-kassinecká kongregace v generální kapitole, odhlasovala, že klášter sv. Prokopa v Lisle, Ill.,

je jediným, který může tuto výzvu sv. Otce Pia XI. splnit. Od toho času se v tom pracovalo za vedení vdp. převora Prokopa Neužila, pozdějšího opata, s vyvrcholením tří Unionistických sjezdů v letech 1956, 1957 a 1959 za opata Ambrože Ondráka, k nimž finančně přispěly Slovanské misie, založené r. 1934 v Lisle, a řízené zemř. důstp. Františkem Šindelářem, O.S.B.

Důstp. Chrysostom Tarasevič narodil se dne 20. října 1892 v Kesniakách na Bělorusí, kde vychodil obecnou a měšťanskou školu. R. 1911 přijel do Ameriky, usadiv se v Nashua, New Hampshire, kde pracoval v obuvnické a textilní továrnách, až si nahospodařil a pak pokračoval ve studiích v koleji LaSalette otce v Hartford, Connecticut. Zde později vstoupil do této kongregace a studoval v jejích seminářích v Altamont, N.Y. a v Montrealu. Byl poslán na universitu freiburskou ve Švýcařích, kde si zasloužil hodnost doktorátu a byl tu ve Freiburgu vysvěcen na kněze dne 15. července r. 1923.

Ve Freiburgu se seznámil s princem Maximiliánem ze Saska, knězem, který měl velký zájem v unionismu, který přenesl na našeho jubilanta. Po návratu do Sp. států r. 1923 byl profesorem filosofie v LaSalletském semináři, kde vyučoval 12 následujících let.

Když byl Mezinárodní Eucharistický kongres v Chicagu r. 1926, tu se na něm podílel a přišel do styku s vldp. převorem Prokopem Neužillem při Slovanské mši východního obřadu v kostele sv. Mikuláše. Od té doby přispíval do měsíčníků *Voice of the Church*, vydávaném Čes. benediktiny v Chicagu ve věci unionismu.

S povolením z Říma přestoupil z kongregace LaSalletské do kláštera sv. Prokopa, kde složil sliby dne 11. července 1937. Hned byl ustanoven profesorem filosofie, kterou vyučoval 30 let na to do r. 1967, kdy seminář sv. Prokopa byl zavřen. Během toho času měl podíl v redigování měsíčníků *Voice of the Church* a vypomáhal v osadě sv. Aloisia a v poselcích 10 letech u Krista Vykupitele, založené v 50tých letech, byzantského obřadu (východního) pro slovanské věřící v Chicagu na severozápadní části tohoto velkoměsta. Zdejší farářem je důstp. Vladimír Tarasevič, O.S.B., jeho synovec a člen kláštera sv. Prokopa.

MSGR. TIMOTHY J. VALENTA OSLAVIL 40 LET KNĚŽSTVÍ

Msgr. Timothy J. Valenta, státní kaplan K.J.T., děkan bryanského obvodu, biskupský rádce a předseda diecesní liturgické komise i pro rozvoj a ředitel Cameronského obvodu NCCM katol. mužů a spol. těles, oslavil své 40ti leté vysvěcení kněžství 20. června 1973 v osadě sv. Josefa v Bryan, Texas jak církevní slavnosti tak osadní.

Msgr. Valenta narodil se co 11té dítě z rodičů Josefa a Marie (Večera) Valentových 22.

června 1907 na Corn Hill, Texas. Zde vychodil osadní školu a pak navštěvoval seminář Panny Marie v Laporte, Texas u zálivu. Byl vysvěcen biskupem Křištofem E. Byrnem z Galvestonu 7. května 1933 na Corn Hill, bylo to po prve, kdy biskup vysvětil někoho mimo v katedrále. Byl třetím knězem z rodiny Valentovy, tehdy farářem byl jeho bratr, zesn. Ignác Valenta, msgr. ap. protonotář Josef Valenta žije na odpočinku v East Bernard, Texas.

Msgr. Tim Valenta

Po smrti msgra. J. B. Gleisnera byl ustanoven farářem v Bryan, r. 1953 což nyní jest již 20 let. Za jeho působení se postavila kaple při státní zemědělské koleji v Bryan a je její kaplanem. Během II. svět. války sloužil co kaplan letectva v Bryan Air Force Base. Za jeho farářování postavil se nový kostel, který pojme na 1,000 a školu s tělocvičnou, ve škole je 447 dětí.

DŮSTP. WALTER JENDRUŠÁK, O.S.B., A DŮSTP. KLAUD VIKTORA, O.S.B., OSLAVILI SVÉ RUBINOVÉ JUBILEUM KNĚŽSTVÍ

Ve výroční den svého vysvěcení (28. května) důstp. Walter Jendrušák, O.S.B., a důstp. Klaud Viktora, O.S.B., oslavili své 40-leté kněžství koncelebrovanou mší sv. v klášterním kostele sv. Prokopa v Lisle, Illinois. Hlavním celebrantem byl nejdp. opat, Tomáš Havlík, O.S.B., s klášterním sborem. Příbuzní a přátelé byli přítomni. Jubilejní kázání pronesl sám pan opat Havlík.

Důstp. Jendrušák je kaplanem od léta 1962 v "Louisiana State Hospital" v Pineville, ve státu Louisianě. Důstp. Klaud Viktora je dnes farářem

osady Nejsv. Trojice v městečku Haugen, Wisconsin, od r. 1967.

Důstp. Walter Jendrušák, O.S.B.

Důstp. Jendrušák se narodil v Yonkers, N.Y., dne 11. pros. 1904. Jeho rodiče se pak přistěhovali do Chicaga do osady sv. Víta, kde navštěvoval osadní školu nežli šel studovat do koleje sv. Prokopa. Vstoupil potom do řádu a pokračoval v semináři sv. Prokopa. Vysvěcen byl r. 1933 nejdp. Bernardem Sheilem, světícím biskupem chicagským, a svou primici obětoval dne 30. května v kostele sv. Víta. Na to studoval na Katolické universitě ve Washingtonu; vrátiv se vyučoval v oboru vzdělávacím v koleji sv. Prokopa. Zde řídil tehdy česky redigované "Studentské Listy" a později byl nápomocen opatu Prokopu Neužilovi ve vydávání "Voice of the Church" pro Byzantský obřad církve. Ve 40-tých letech se stal ředitelem tiskárny Českých Benediktinů v Chicagu po vldp. Josefu Chvátalovi. Rozšířil činnost tiskárny a zavedl novější stroje do jejího provozu. Roku 1948 byl ustanoven kaplanem v nemocnici sv. Antonína v Chicagu, kde působil zdárně řadu let.

Od léta 1962 působí ve státní nemocnici v Louisianě, kde je katolickým kaplanem pro věřící pacienty. Jeho činnost je tam rozsáhlá. Zahnuje nejen duchovní stránku, ale též i léčebnou se všemi psychiatrickými požadavky lékařské vědy dnešní doby. Vzdor tomu, že Otec Walter již má věk, kdy se má odebrat na výslužbu, vedení ústavu trvá a jeho další práci a ponechává si jej, neb hned nenajde náhradníka, aby zaujal toto zodpovědné místo.

Důstp. Klaud Viktora je rodákem z České Plzně v Chicagu. Narodil se 1. července r. 1907, navštěvoval osadní školu sv. Prokopa a pak pokračoval na studích v koleji sv. Prokopa v Lisle, Illinois, kde se rozhodl vstoupit do be-

nediktinského řádu. Po vykonaném noviciátu pokračoval v semináři sv. Prokopa a byl vysvěcen v stejný den s důstp. Waltrem Jendrušákem, biskupem Bernardem Sheilem. Svou primici měl u sv. Prokopa. Na to studoval na Katolické universitě ve Washingtonu.

Důstp. Klauď Viktora, O.S.B.

V '30 letech konal misie mezi našinci s důstp. Emiliánem Shonkou v Texasu a vedl duchovní exercicie, jak dosud vzpomínají starší krajané v Chicagu a okolí. Distr. Svaz sponzoroval tehdy ještě roční "retreaty" v Lisle, Illinois, jak pro muže, tak pro ženy.

Horlivě spolupůsobil ve slovanském apoštolátu za blahé paměti velkého opata Prokopa Neužila, který tolik vykonal na tomto církevním poli. Otec Klauď byl též velmi nápomocný ve vydávání unionistického orgánu "Voice Of The Church" tehdejší doby; konal i zájezdy a přednášel o unionistickém hnutí a byzantském obřadu.

Po celých 20 let byl novicmistrem v klášteře sv. Prokopa, kde připravoval nadějně členy na život řeholní dle pravidel sv. Benedikta. K tomu měl na starosti i Obláty sv. Benedikta, řídil jejich exercicie, jejich schůze i vydával Listy pro Obláty. Byl redaktorem "Vůdce."

Když bylo zapotřebí místního kaplana u sv. Víta, kde tehdy byl farářem důstp. František Šindelář, jemuž už zdraví nevalně sloužilo, důstp. Klauď Viktora byl na to vyhlédnut. Za jeho spolupráce v r. 1963, když osada sv. Víta slavila své diamantové jubileum (75 let), vydal se jubilejní památník, na němž dnešní jubilant měl lvi podíl.

Když důstp. Benedikt Bauer, O.S.B., farář u Nejsv. Trojice v Haugen, Wisconsin onemocněl, byl mu poslán důstp. Klauď Viktora, který nastoupil na jeho místo, a od té doby řídí blahodárně tuto českou osadu v diecési Superior, Wisconsin. Jest to jedna z několika venkovských osad, která ještě si zachovala osadní

školu, v níž vyučují Benediktinky z kláštera z Lisle, Illinois. Škola byla založena r. 1925 za farářství důstp. Alfonse Biskupa, O.S.B.

STŘÍBRNÉ JUBILEUM DŮSTP. STANISLAVA PETŘŮ

Stříbrné jubileum kněžství dp. Stanislava Petřů se slavilo v jeho farnosti Božského Srdce Páně v Hallettville v Texasu v neděli dne 27. května 1972. Spoluobětovali s ním dva jeho rodní bratři, ndp. msgr. Julius Petřů a vdp. místoprovinciál řádu v Mexiku Augustin Petřů, O.M.I. Dále s nimi spoluobětovali vdp. provinciál řádu Clifford Blackburn, O.M.I., dp. Wayne J. Cozad, O.M.I., vdp. děkan Edmund Bílý, msgr. Alois J. Mořkovský, dpp. Marcus Valenta, Václav Bílý, James Henek, Douglas Fater, C.Ss.R., a Benton Thurmond. Mezi přítomnými kněžími byli děkan msgr. Jan Hanáček a dpp. Eduard Janský a Emmett B. Kolodzie.

Jubilejní kázání přednesl vdp. Blackburn. Chor osadní školy zpíval za doprovodu pí. D. Kubénové na varhanách a několika hudebních nástrojů, P. Schoenberg zazpíval "Panis Angelicus."

Nový prostranný kostel byl přeplněn. Na čestném místě byli příbuzní oslavence: sestra sl. Marie z Raymondville a bratři Karel, Frank a Robert s rodinami z Houstonu. Bratr Václav pro vážnou nemoc s manželkou nemohli se dostavit z Raymondville. Bylo vzpomenuo zaslužilých rodičů tří kněží, Františka Petřů a jeho manželky Johany roz. Velkové a bratra Václava, již zesnulých. Otec byl svého času poctěn rytířstvím sv. Řehoře a matka záslužným křížem "Pro církev a sv. Otce."

Po mši sv. byl odevzdán dp. jubilantovi štědrý dar od osadníků s blahopřáním. Právě ten den se konala pravidelná osadní slavnost v parku siní Americké legie, kde byli pohoštění jak duchovenstvo a příbuzní dp. jubilanta, tak též zvláštní hosté. Krásný jubilejní dort nesl milé české blahopřání. Osada dávno již neslavila tak okázale, jak se sluší.

Mezi krajaný v Texasu rodiny Petřů a Valenta vynikají každá s třemi syny kněžími. Rodiče jsou všichni na věčnosti. Dpp. bratři Petřů společně dosloužili již přes 80 let kněžské služby. Mnohem starší dpp. bratři Valentové, monsignorové Josef J. a Timothy J. a již zemřelý dp. Ignác J. Valenta věnovali kněžství dohromady na 160 let. Dej jim Bůh ještě mnohá léta a dědictví otců zachovej nám, Pane!

V úterý dne 29. května dp. Stanislav Petřů a dalších 6 jubilantů, vysvěcených téhož roku 1948, spoluobětovali druhou jubilejní mši sv. v kostele sv. Ducha v San Antonlo s arcibiskupem Francis J. Furey který kázal. Hostina následovala po službách Božích. A.J.M.

DŮSTP. JAN FIALA A DŮSTP. JIŘÍ VITUJ SLAVILI STŘÍBRNÁ JUBILEA

V neděli dne 20. května 1973 oslavili svá stříbrná jubilea důstp. Jan Fiala, farář u sv. Lva a důstp. Jiří Vituj, farář u sv. Rodiny, oba v Clevelandu.

Důstp. Jan Fiala po svém vysvěcení byl kaplanem u sv. Václava a na to u Panny Marie v Akron, Ohio, kde též řídil osadní vyšší školu. Po 20 let vyučoval na universitě John Carroll v Clevelandu psychologii a školní administraci a též po 10 let v semináři. Na to byl ustanoven ředitelem osadní vyšší školy u Panny Marie Lurdské v Clevelandu r. 1967, ale když nastalo sloučení čtyř škol v okolí stal se ředitelem nového komplexu totiž Cleveland Central Catholic High School. Na to r. 1971 byl ustanoven farářem u sv. Lva. Je členem Katolické charity a kliniky pro dívky s ní sloučené.

Důstp. Jan Fiala původem z Clevelandu, O., po předběžných školách na osadě pokračoval v diecéšním semináři a byl vysvěcen nejdp. Eduardem Hobanem, biskupem, dne 22. května 1948 a svou primici sloužil v kostele sv. Františka Xaverského v Medina, Ohio, při níž mu tehdy přísluhovali důstp. František Habart a msgr. Oldřich Koráb.

* * *

Dp. Jiří Vituj

Ve stejnou neděli oslavil své stříbrné jubileum kněžství důstp. Jiří Vituj, farář u sv. Rodiny, ustanovený zde r. 1970. Před tím od r. 1962 do 1970 byl tu kaplanem.

Po svém vysvěcení dne 22. května 1948, biskupem Eduardem Hobanem a po primici byl kaplanem u Panny Marie v Avon, O., sv. Křištofa a sv. Moniky i Panny Marie Karmelské ve Wickliff, Ohio.

DŮSTP. RAJHMUND HAIN 25 LET KNĚZEM

Důstp. Rajmund Hain, farář sv. Cecílie v Hastings, Nebraska oslavil v červnu své stříbrné jubileum kněžství, zde je děkanem obvodu.

Narodil se 3. srpna 1923 v Brainard, Nebr., z rodičů Jana a Marie Hajnových. Zde vychodil osadní školu a později vyšší Nanebevzetí sv. Dwight, Nebr., kolejný kurs v koleji sv. Prokopa a seminář v St. Paul, Minnesota. Byl vysvěcen dne 4. června 1948 biskupem Ludvíkem Kučerou v kostele Panny Marie v David City, Nebr.

Studoval na Gregoriánské universitě v Římě dosáhnout doktorátu, pak vyučoval náboženství na Katolické universitě ve Washingtonu do r. 1959. Na to se vrátil do lincolnské diecése a stal se ředitelem vyšší školy v David City do r. 1963, pak byl farářem osady sv. Tomáše a kaplanem Newmanova středů při státní universitě v Lincoln a r. 1971 diecéšním oficiálem. Od jara 1973 je v Hastings, Nebraska.

4 PRIMICE V NEPOMUCENU

V sobotu dne 24. února 1973 kardinál Felici vysvětil na kněze 4 české studenty: Leona Ge z pražské diecése, Jana Holase z diecése královéhradecké, Jaroslava Opršála, rovněž z východních Čech a Česlava Novotného z Brna.

Důstp. Opršál hned v tu sobotu večer měl primici a druzí tři v neděli dne 25. února v Nepomucenu. (Vinculum XVIII, 2, 1973)

DŮSTP. EDWARD KUČERA VYSVĚCEN

V sobotu, dne 14. dubna 1973 nejdp. Jan Mořkovský, biskup z Houstonu, vysvětil důstp. Eduarda Kučeru v kostele ssv. Cyrilla a Metoděje v Corpus Christi, Texas, kde též na to v neděli měl svou primici.

Je synem rodičů Eduarda Kučerových, osadníků ssv. Cyrilla a Metoděje. Novosvěcenec dp. Kučera po předběžných obecných školách pokračoval na přípravném semináři v Corpus Christi a potom vstoupil do semináře sv. Tomáše v Houstonu, který je spojen s universitou, zde obdržel hodnost mistra. Budoucí jeho působení je v diecési Galveston-Houston.

PRVÝ KNĚZ Z MOULTON, TEXAS

Na kněze byl vysvěcen první kněz z této osady, Moulton. Jest to důstp. Dennis Dařílek, syn manželů Edw. F. Dařílkových. Primici měl v Moulton v neděli 29. dubna 1973. Novosvěcenec vystudoval v semináři St. Mary's a v San Antoniu.

DŮSTP. JAN B. MARTÍNEK VYSVĚCEN

V neděli, dne 13. května 1973, na Den matek obětoval své prvotiny důstp. Jan B. Martínek, syn p. a pí. Rajmund Martinkových z North Riverside, Illinois, o 2. hod. odpolední.

Důstp. primiciant narodil se v Edgerton, Wisconsin, dne 6. března 1947, později rodina se přestěhovala do North Riverside, kde dokončil obecnou osadní školu a vstoupil do diecéšních seminářů, po ukončení studií byl vysvěcen Janem kardinálem Codym, arcibiskupem chicagským dne 9. května 1973.

DŮSTP. FERDINAND CHALUPA VYSVĚCEN

Pro diecési austinskou byl vysvěcen důstp. Ferdinand Chalupa, nejdp. Harris-em, biskupem z Austin, Texas a to dne 20. května 1973 v kostele Panny Marie v Taylor, Texas.

Otec novosvěcence žije ale matka Alžběta (Mikuláš) Chalupová již zemřela. Svá studia dokončil v semináři sv. Tomáše s universitou a dosáhl hodnost mistra.

DŮSTP. RICHARD CERTIK VYSVĚCEN

V sobotu, dne 26. května 1973 nejdříve Nevín Hayes, O. Car., světitel biskup chicagský vysvětil důst. Richarda Certika, z kongregace Passionistů v kostele sv. Tomáše apoštola v Chicagu.

Novosvěčenec je rodný Chicažan, vychodil vyšší školu sv. Mela a pak sloužil u námořní pěchoty (marinů), na to pokračoval ve studích a vstoupil do kongregace Passionistů a dokončil bohoslovecká studia. Po vysvěcení bude přidělen k misijní práci v Japonsku.

DŮSTP. EDUARD VACEK, S.J., VYSVĚCEN

V Omaze v kostele sv. Jana při Creightonské univerzitě byl vysvěcen důst. Eduard Vacek, z řádu jezuitského dne 1. června 1973, syn rodičů Viktora Vackových. Svou primici sloužil druhý den na to v kostele sv. Jana. Jest vnukem p. a pí. Františka Vackových.

VYSVĚCENÍ V ČSSR

Praha. — Letos bylo v komunistickém Československu vysvěceno celkem 112 novokněží, nejvíce od konce druhé světové války, a to přes překážky, kladené režimem při přijímání kandidátů do semináře. Tento velký počet byl možný díky oblevě Dubčekovy éry. Polovina novokněží je určena pro české země, polovina pro Slovensko. Slovenští kandidáti (56) byli vysvěceni v Nitře. Čeští byli vysvěceni zčásti v Praze u sv. Víta a v Litoměřicích u sv. Štěpána. Moravští byli vysvěceni v Olomouci u sv. Václava a také v Brně. Pán Bůh zaplat' za to. Bylo to dvakrát více kněží než vloni. Komunisté však prý nedovolí, aby byl zvýšen počet kněží, činných v duchovní správě; proto budou naléhat na starší kněze, aby odešli na odpočinek a učinili místo mladším. — V Československu je celkem 4,690 far, z nichž celá jedna třetina je neobsazených. Z tamních 3,500 katolických kněží asi jedné osmině režim nedovoluje konat pastorační práci.

STOLETÁ OSLAVA OSADY SV. JOSEFA V BRYAN, TEX. 1873 — 1973

Stoletá oslava kostela sv. Josefa v Bryan se konala dne 6. května 1973. Mše sv. byla sloužena na poděkování o 2:30 hod. odpoledne. Potom byly oběd a výstava v sáňce Rytířů Kolumbových.

První kostel byl postaven r. 1873 ale shořel. Mše sv. byly slouženy pár roků před tím v sáňce nad obchodem.

Z dějin Nár. Svaz Čes. Katol.
vydání v knize v Texasu r. 1939.

Město Bryan je sídelním městem okresu Brazos. Je tam velká katolická osada s většinou českých osadníků. Krásný kostel je za-

svěcen sv. Josefu; mají velkou školu, moderně zařízenou faru a jiné osadní budovy. Naši krajané mají tam několik spolků a zvláště na venkově, kde je několik našich středisk, pěstují národní život.

První našinci, kteří přišli do okolí Bryan někdy okolo roku 1870-1877, pocházeli z okresu Burleson. Byly to rodiny Wathuberova, Lužova, Babkova, Výmolova, Brandejských, Horáková, Vávrova, Kožárkova; pak Bártova, Frýdkova, Pražákova, Hrdličkova, Lebedova a jiné. — V době, kdy tyto krajané se do Bryan neb okolí jeho přistěhovali, nebylo v Bryan ještě kostela.

Když některý katol. kněz přijel do Bryan, sloužil asi sv. v sáňce nad obchodem, který patřil občanu Boneville, jenž se přičiňoval, aby náboženský život v Bryan se udržel a šířil. — Ten hmotně i jinak podporoval katol. kněze, kteří do Bryan přišli.

Mimo zmíněných krajanů bylo v Bryan i něco katolíků jiných národností; kněží, kteří tam dosluhovali, byli objektivně národností polské. Starý krajan Luža, který bydlil nedaleko Bryan, si pamatuje, že sem dojížděl dp. V. Lisický z New Waverly, dp. Josef Mosevič a nějaký kněz Francouz.

Mezitím přibývali naši krajané a ponejvíce se usazovali na farmách, které pronajímali od Američanů. V té době byla krajina většinou ještě pustina.

Bryan bylo malé městečko, rozházené, neúhledné, nebylo žádných chodníků, bylo tam několik starých malých obchodů. Z okolních farem nebylo do městečka žádných cest, a naši průkopníci jezdili, kudy se dalo. Tažnou silou byli volové. — Náradí bylo primitivní, většinou doma dělané. Pozemky, dosud panenské, byly úrodné, leč s primitivním nářadím dalo se obdělávat půdy jen málo, a tak naši farmáři neměli na různých ustláno.

Ale při všech těchto svízlech po několika málo letech ušetřili si někteří krajané něco peněz a počali kupovat pozemky, jež stály tehdy od \$10 do \$15 akr a nezdělané pozemky bylo možno koupiti i za \$2 akr.

Krajané sem přicházeli z různých okresů i ze staré vlasti, takže roku 1883 bylo jich v Bryan již slušný počet. Toho roku koupili katolíci společně starou dřevěnou školu, kterou upravili na kostel. Budova byla dvoupatrová, 40 při 60 stopách. Osadníci budovu přestavěli, přistavili na délku, postavili k ní pěknou věž a měli svůj kostel.

V Bryan a okolí bylo tenkrát již přes 50 našich katol. rodin a stále přicházeli noví krajané. — Mladí se ženili, rodin přibývalo a dnes jest v osadě sv. Josefa v Bryan několik set českých katol. rodin. Ovšem, mnozí krajané od víry odpadli a to ponejvíce následkem nedostatku českých mluvivších kněží.

Prvním duchovním správcem osady byl zmíněný dp. Viktor Lisický, který se usadil v osadě

r. 1877. V r. 1883 postavený kostel sloužil osadníkům bryanským až do r. 1902, kdy byl zbořen a postaven nový 110 při 40 stopách. Je dřevěný, zvenčí omítnutý. Je to pěkná budova, která se mezi tamními školami a koleji hezky vyjímá.

Dp. Lisický řídil osadu bryanskou až do roku 1884, tedy ještě asi rok potom, kdy byl zmíněný obchod upraven na kostel. Dp. Lisický mluvil několika jazyky a ovládal obstojně i jazyk český a našim lidem dobře posloužil. Po jeho smrti dosazen byl do Bryan opět polský kněz, dp. Laský, který tam působil asi pět let. Pak byla osada kratší dobu pod správou dp. J. Dunna a po něm ji převzal český, nově vysvěcený kněz dp. Josef Pelnář, v té době byl jediným českým knězem ve středním Texasu, a tak se tam mnozí krajané z toho důvodu stěhovali. Dp. Pelnář spravoval osadu sv. Josefa v Bryan až do r. 1900, kdy byl ustanoven duchovním spárcem ve West a na jeho místo do Bryan přišel opět český kněz dp. Karel Kolín. Ten řídil osadu asi dva roky a po něm nastoupil místo faráře dp. Fr. Machaň, vykonal mnoho dobra v osadě za dva roky a na jeho místo přišel dp. J. B. Gleissner, národnosti německé, který však snažil se vyhovět osadníkům všech národností; jazyku českému se rychle přiučoval a za několik let dosti dobře česky rozuměl a hovořil, zvláště rád si porozprávěl se staršími českými osadníky.

Po několik let řídil dp. Gleissner osadu sám. Potom následkem rychlého jejího vzrůstu ustanovil ndp. biskup kaplany. — Prvními byli dpp. Kripajtis a Litvora, polské národnosti. V r. 1929 dostala osada prvního českého kaplana, nově vysvěceného kněze dp. F. D. Urbanovského, který byl v Bryan 3 roky až byl jmenován farářem v české osadě Panny Marie Iurdské v Caldwell.

Do Bryan potom přišel opět novosvěcenec, český kněz dp. Timothy Valenta, rodák v Corn Hill, okres Williamson, který byl vysvěcen 28. května 1933, a zůstal farářem osady sv. Josefa až byl povýšen na hodnost monsignora, který dosud blahodárně působí na osadě co farářem.

V Bryan jsou čtyři české katol. spolky K.J.Ž.T., sv. Josefa čís. 14 a sv. Václava čís. 44 a jeden sp. K.J.Ž.T. čís. 6 a jeden odv. K.D. ssv. Cyrila a Method čís. 30.

Msgr. Tim J. Valenta je zdejšími kaplanem sp. K.J.Ž.T. a státním kaplanem K.J.Ž.T. Za Msgr. Tim je velký pokrok v osadě, nová škola postavena r. 1949, nový kostel a faru roku 1958 a posvěcené roku 1950. Dnes navštěvuje 327 dětí osadní školu v ní učí 3 sestry a 13 učitelů.

DÉMANTOVÉ JUBILEUM K.J.Ž.T.

Dne 21. listopadu 1972 Katolická jednota žen texaských, krátce: K.J.Ž.T. se dožila 75 let svého trvání. Právě v předvečer toho dne přijala od stavitele svou novou ústřednu v Austinu.

Oslavy

Pak se zároveň všeobecně oslaví démantové jubileum K.J.Ž.T. Pěsně 75-leté výročí se místně oslavilo mezitím aspoň v osadě Růžencové Panny Marie na texaském Hostýně u La Grange, kde působí kaplan Jednoty Msgr. Alois J. Mořkovský. Zpíval děkovnou večerní mši svatou, kterou s ním spolupřítomněvali sousední dpp. Rudolph Hoffman a Harry Mazurkiewicz. Kázal anglicky i česky, při čemž hlavně oznámil úmysly této jubilejní mše svaté, totiž díky Bohu za nesečtné milosti a nezbytné pozhledání prokázáno této Jednotě během 75 let, zároveň vzdána v ten svátek mariánská úcta patronce Panně Marii nanebevzaté pro její zřejmou záštitu, dále pamatování na všechny zesnulé zakladatelky, úřednictvo a všechny členky na živu a konečně za další trvání a vzrůst Jednoty.

Členky místního spolku čís. 23 a spolku čís. 2 z Hallettsville, který spolu s čís. 1 z Yoakum původně založily K.J.Ž.T., s prapory a odznaky, doprovodily státní úřednice a kněze ke svatyni. Ze státních úřednic se dostavily paní předs. Benita Pavlů, paní místopředs. Rita Kallus, pí. taj. Lucy Sinacher, pí. pokl. Alice Polášek a pí. VI. řed. Marie Klekar, dále pí. dozorkyně nad jednatelkami Elizabeth Urbish a pí. okrsková cvičitelka Dívčího oddělení Lucille Klekar, slečny výpomocné ve státní úřadovně Marie Kovalčík a Marilyn Kocián, konečně několik manželů a několik členek z Hallettsville.

Všechny přistoupily ke sv. přijímání, jakož i přítomné místní i přespolní členky a místní členky Dívčího oddělení společně. Pro vzdálenost a nepohodu nepřijelo více státních úřednic.

Místní kostelní sbor vedl zpěv čtyř českých mariánských a jiných nábožných písní a veršů mezi čteními. Pí. Frances Rainošek hrála na varhany.

Po mši svaté členky místního spolku pohostily přítomné, státní kaplan a státní předsedkyně děkovali za oslavu jubilea a za pohostění a povzbuzovali k dalšímu pokroku K.J.Ž.T.

Posvěcení nové ústředny

Budova nové ústředny spolku Katolické jednoty žen texaských byla posvěcena v neděli dne 12. srpna 1973 o 2. hod. odp. Koncelebrovaná mše sv. byla obětována vedle v kostele sv. Petra nejdp. biskupy Vincentem Harris z Austin, Janem L. Mořkovským z Houstonu, msgr. Aloisem Mořkovským, kaplanem, msgr. Alb. Maneth, msgr. Edw. Matocha, dpp. V. Botík, Jos. Kmiecik, C.S.C., A. Lazek a Václav Bilý. Biskup Harris kázal.

Po mši sv. průvod se odebral do nové budovy, kterou biskup Harris posvětil.

Založení jednoty

Naše české ženy založily na skromných základech, ale pevně zbudovaných Katolickou jednotou žen texaských požívající úctu u bratrských organizací. Podnikavé zakladatelky by

žasly dnes nad vzrůstem ze semínka, které ony zasely. Je to k jejich cti, že s nadšeným rozhledem a oddaností učinily první krok a je to ke cti jejich následovnic v dalších letech, že pokračovaly a statečně rozšířily Jednotu na dnešní rozměr a pevnost.

K.J.Ž.T. zahrnuje katolické dívky a ženy všech věků a jakéhokoliv původu, má spolky v desíti texaských diecésích, sestává ze třinácti distriktů a pěti okrsků Divčího oddělení, nabízí členské certifikáty různých obnosů a podmínek a poskytuje výhody sesterské i duchovní, povzbuzuje k šetrnosti a svépomoci, pomáhla a pomáhá stavěti kostely a ústavy řeholní a dobročinné i školy, štedře podpořila mnohé záslužné účely, zvláště náš seminář Nepomucunum v Římě, buduje své vlastní nadace pro seminaristy v několika texaských diecésích skrze K.J.Ž.T. Clerical Endowment Fund a přece stále zachovává svůj původní účel i hmotnou bezpečnost.

Velký vzrůst

Rozumností, podnikavostí a pilností se strany úřednictva a věrností spolu se starostmi o bližní a spolupráci se strany členkyň brály velkou úlohu při budování K.J.Ž.T. Konečně však pohnutkou k činnosti a vzrůstu byly a jsou zásady předsevzaté zakladatelkami, totiž věrnost Bohu, víře a církvi, oddanost patronce Jednoty Panně Marii Nanebevzaté a láska křesťanská k bližnímu.

Podává — Msgr. Alois J. Mořkovský.
První Gen. Schůze

Při první generální schůzi dne 21. list. 1897 v Yoakum, Texas, při které se účastnily zástupkyně dvou spolků ženských, č. 1 z Yoakum, (založen dne 16. září 1894) a č. 2 z Hallettsville (založen dne 13. září 1897), tyto dva ženské spolky se spojily a zvolily následující úřednice: Anna Jakubíková předsedkyně (Hallettsville), Anastazie Petrová místopředsedkyně (Yoakum), Magdalena Prayerová tajemnice (Yoakum), Marie Smýkalová pokladní (Hallettsville) a důst. Metod Vaculík kaplan.

Bylo to nezdolnou obětavostí těchto českomoravských žen v Texasu se zápletem pro věc česko-katolickou, že se zasloužily o založení své ženské jednoty v době, kdy se zápolilo o rodinnou existenci v poměrně cizí zemi za dosti někdy neutěšených poměrů, ale se zápletem pravých pionérů, překonaly všechny obtíže a položily pevné základy své Katolické Jednotě Žen Texaských i když na dveře zaklepala tiseň let 30tých, tu čteme v "Naše Dějiny" vydané v Granger, Texas r. 1939 na str. 609 toto: "Proto také v měsíci březnu r. 1931 byla konána státní přehlídka K.J.Ž.T., která však byla uspokojivá jak pro státní odbor tak i pro Jednotu." Lepšího vysvědčení nemůže býti, to vše ke cti feditelkám této Jednoty i všem členkyním k ní patřícím.

První předsedkyně

První předsedkyní byla Anna Jakubíková (dříve z Yoakum později z Hallettsville, když začátkem r. 1895 na radu důst. Františka Justa František Jakubík, manžel, koupil od Františka Fabiána týdeník "Obzor" v Hallettsville a pozměnil jak jméno na "Nový Domov" tak i jeho směr. — Naše Dějiny str. 691). František Jakubík zemřel náhle ochrnutím srdce na hod Boží vánoční r. 1904. Dva roky na dále vydávala Anna Jakubíková Nový Domov až jej prodala Josefu Kopeckému. Byla matkou 15 dětí, a při tom i první předsedkyní K.J.Ž.T. Kde v dějinách našich nalezeme podobné?

Druhou předsedkyní byla Marie Yurková z Hallettsville, jedna ze zakladatelek, od r. 1905 do konce r. 1920, celých 25 let a zemřela 4. srpna 1950 u věku 89 let.

Třetí předsedkyní byla Josefina Habartová od ledna r. 1931 do r. 1958, více než čtvrt století, zemřela dne 10. srpna 1966 u věku 80 let.

Po ní nastoupila Benita Pavlů, která řídí tuto Jednotu v novém rozmachu jak v příbýlých členkyň i členů tak i ve zbudování nové hlavní úřadovny v Austinu, Texas, hlavním městě státu. Tato naše česká Jednota těší se nejen přízní našich lidí, ale i jiných, neb jest největší ženskou jednotou ve státu Texas.

Nyní K.J.Ž.T. se nazývá Catholic Women Fraternal of Texas, místo Union of Czech Catholic Women of Texas. Má 23,000 členkyň.

XIII. ČESKÝ DEN KATOLICKÉ JEDNOTY TEXASKÉ A SVĚCENÍ NOVÉ BUDOVY, HLAVNÍ ÚŘADOVNY V NEDĚLI DNE 14. ŘÍJNA 1973 V LA GRANGE, TEX.

Slavnost započala o 9:30 dopoledne v kostele Nejsv. Srdce Páně, kde obětoval koncelebrovanou mši sv. nejdp. Vincent M. Harris, biskup z Austinu, s msgr. Tim Valentym, státním kaplanem K.J.T., msgr. Alois Mořkovským, státním kaplanem K.J.Ž.T. Kázání měl msgr. Tim Valenta česky, p. Amos Pavlík, státní tajemník K.J.T. byl lektorem, český pěvecký sbor z texaského Hostýna během mše sv. doprovázel českými písněmi. Přítomen byl nejdp. Jan I. Mořkovský z Houstonu.

Svěcení budovy bylo po mši sv., které vykonal biskup Harris v přítomnosti shromážděných.

Odpolední program

Slavnostní program začal odpoledne o 2. hod. a byl vysílán rádiovou stanicí KVLG v La Grange. Obřadníkem byl p. R. J. Bartoš, státní právní rádce. Uvítání za osadu podal dp. H. Mazurkiewicz, farář, za K.J.T. p. Cyril Svrček, státní předseda a představil ostatní státní úředníky, hosty a přespólní zástupce. Následovali zdravice a proslovy.

Krátké dějiny

V 84 roce svého trvání Katolická Jednota Texasská postavila novou budovu úřadovny v

La Grange, Texasu, kterou světil nejdř. Vincent M. Harris, biskup z Austinu, Texas.

Vznik k této jednotě dal dp. Josef Chromčík po bohoslužbách na Hostýně v říjnu 1888, kdy promluvil k značnému počtu členstva spolků, patřících k I. nebo II. Ústřední Jednotě, založené na severu Sp. států. Dozvěděl se toho dp. Josef Hessoun u sv. Jana Nep. v St. Louisu zrazoval z tohoto kroku a dp. Chromčík od prvního kroku pak se zdržel se svým fajetvillským spolkem.

Br. František C. Janda dopsal všem spolkům, aby se dostavili na schůzi 24. a 25. března 1889 na Hostýn (Bluff). Celkem 9 spolků se dostavilo svými zástupci, čtyři nebyly zastoupeny. Zvoleni v této schůzi byli Josef Pšenčík, předsedou, Vincenc Dařílek, místopředsedou, František C. Janda, tajemníkem (podotýkáme F. C. Janda sloužil 50 let tajemníkem bezplatně).

První generální schůze se konala na Hostýně 3. a 4. července 1890. Zastoupeno 7 spolků s 149 členy. Ujednáno přijmout další spolky a druhou gen. schůzi v Novohradě 3. a 4. července 1891. Což se také stalo a bylo zastoupeno 11 spolků s 188 členy.

V této schůzi na Novohradě zvoleni byli tito: duchovní ředitel dp. Josef Chromčík, F. A. Parma předseda, Vinc. Dařílek místopředseda, F. C. Janda tajemník, Karel Petr počítveďa, Mik. Divin pokladník, řiditele Jan Kuabala a Ant. Černošek.

Generální schůze byly konány v přístích 5 let ročně vždy v červenci, ale od r. 1896 po dvou letech a od r. 1902 po 3 letech až do r. 1938. (Naše Dějiny N.S.Č.K., 523-549)

Zlaté jubileum KJT.

Na svátek sv. Prokopa 4. července 1939 a spolu na národní svátek Ameriky se oslavilo 50 leté jubileum KJT na Hostýně. Zde byl jeden z největších slavností našineckého Texasu. Mši sv. sloužil msgr. L. P. Netardus u Jeskyně P. Marie Lurdské a kázání přednesl nejdř. Prokop Neužil, opat kláštera sv. Prokopa v Lisle, Illinois. Poukázal co jest jediný trvanlivý základ všeho počínání, kříž, na kterém lze budovat dílo trvanlivé. Z nepatrných začátků 149 členy tato jednotka vzrostla na 7,000 členů za půl století, ze 7 spolků vzrostlo na 97 po celém Texasu.

Na schůzi v srpnu 1973, zvoleni byli na uprázdněné místo zemřelého bývalého předsedy I. C. Parmy tito: Cyril Svrček předsedou, Jerry Sliva místopředsedou a Ondřej Příkryl ředitelem. Ostatní zůstávají totiž: Msgr. Tim Valenta, kaplan, Amos Pavlik tajemník, ředitelové: Karel F. Adamčík, Felix Hybner, Jan Polanský, Ernest Špaček, Jakub Walla a Ferd. Němec ředitelé, vrchním lékařem je dr. Robert J. Wagner.

NAŠINEC P. VLADIMÍR MALEC VYZNAMENÁN

V měsíci dubnu 1973, když se sešla Texaská historická společnost v Dallasu, aby uvedla nové členy do organizace "The Sons of the Republic of Texas" co vyznamenání pro zvláštní činnost v oboru dějinném ve státu Texas, k naší potěše mezi členy takto vyznamenanými je našinec p. Vladimír Malec z Hallettsville, Tex., bývalý vydavatel Nového Domova.

První to Čechomoravan v tomto státu, aby byl vyznamenán mezi ostatními Amerikány pro zásluhy v oboru dějin státu Texas. Jeho přičiněním bylo, že upozornil státní vládu v Austinu na to, že hrdinové ze San Jacinto, kteří bojovali pro osvobození Texasu od nadvlády Mexika, s porážkou Mexikánů tomu dali základ, tito nebyli nijak státem uznáni ani jejich hroby nebyly poctěny jak se na ně patřilo. Bylo to zásluhou p. Malce, že v této věci se přikročilo k nápravě a jejich památka byla vyzvednuta a uctěna. Již dříve tento zasloužilý našinec byl citován ve státním shromáždění v Austinu, Texas, za jeho zásluhu pro tento historický děj.

P. Malec byl velice činným v Katolickém sokolu od let 1910-40, konal záslužnou práci pro naši omladinu. Na to dlouhá leta vydával Nový Domov v Hallettsville, Texas, až do konce července 1970. Nový Domov tehdy ukončil po 76 letech své putování v Americe, škoda ho, byl neohroženým zastancem práv lidu.

P. Malec je pravidelným zasílatelem Zpráv z Texasu v Katoliku.

DVĚ NAŠINEČKY VYZNAMENÁNY

V katedrále San Fernando v San Antoniu, Texas mezi 40 vyznamenanými od sv. Otce Pavla VI. "Pro Ecclesia Et Pontifice", uděleno dne 4. února 1973 arcibiskupem Francis J. Furey-ím, byla "Našinka" pí. Marie Bába z El Campo. Pí. Báčová (rozená Chovancová) ve Starých Hamrech na Moravě r. 1905 a do Texasu přibyla s rodiči Josefem a Barborou Chovancových r. 1907 nejdříve do Corn Hill pak do El Campo. Je pracovníci v KJŽT, CDA, Mariánské Legii, Americké Legii, VFW a spoluzakladatelkou Čes. katol. útulny v Hillje.

Při téže slavnosti mezi jinými byla vyznamenána pí. Žofie Hradecký Drozdová arcibiskupem Furey-em za dobročinnost a nezištnou práci v arcidiecési sanantonické. Je zaměstnaná v České útulně KJŽT v Hillje (Rt. 3, El Campo, Texas 77437).

(Našinec 23. února 1973)

PAMÁTNÁ OSLAVA 60-LETÉHO TRVÁNÍ "KLUBU OSADNIC" U BL. ANEŽKY ČESKÉ V CHICAGU

Obyčejně klubovní činnosti se nezaznamenávají mimo vlastního tělesa, avšak 60-leté trvání v naší české osadě zasluhuje zmínku, již proto aby budoucí pokolení se dočetlo co vykonaly ty jejich předchůdkyně. Jisté jsou v jiných našich osadách takové hlubky nebo olátní spolky, (jak je tehdy jmenovali), které konaly podobně. Jistě bude zajímat toto.

Jedno z usnesení nedávného II. Vatikánského všeobecného sněmu výslovně žádá přímou spolupráci věřících každé farnosti s duchovními pastýři a jejich přímou účast na zodpovědnosti ve všech sférách farního života a podnikání.

2) Že zde v Americe už před šedesáti lety pochopily naše zdejší české maminky a tehdejší mladé babičky, když se do takové farní činnosti organizované zapojují.

A tak se "Kluby osadnic" začaly ve farnostech starat o všechno, co bylo třeba podnikat, jen aby ušetřily pár dolarů na udržování osadní školy a zvelebení farního kostela. To bylo důkazem jejich české zdatnosti a hospodárnosti před americkou veřejností.

Po děkovné mši sv. obětované v kostele bl. Anežky v neděli dne 25. března 1973 sešli se jak členkyně tak jejich přátele v osadní síni na banket po němž bylo několik proslovů. Obřadnice pí. Sylvie Kučerová, dlouholetá tajemnice klubu představila členkyně a řídila program. Mezi nimi požádala pí. Rose Stejskalovou, osmdesátníci o vzpomínkový proslov na klub.

Ta ujala se slova jak následuje:

"Byla jsem požádána, abych v krátkosti promluvila česky. Abych vám řekla nějaké vzpomínky v ohledu našeho šedesátiletého jubilea.

Klub osadnic byl založen 2. března 1913. Účel klubu byl vzdělávací a zábavní. Měl konat práce pro dobro osady při různých příležitostech. V tom druhu práce dnes uplynulo 60 let. Zakladatelky klubu byly Anna Bicek, Anna Vondra, Marie Vondra a Marie Bicek. Kaplanem klubu byl dp. Innocenc Kestl. Anna Bicek byla první předsedkou a úřad měla jeden rok. Po ní byla zvolena předsedkou Marie Karásek, která držela tento úřad celých 27 let.

První zájem klubu byl, aby se pořádal banket ve prospěch osady. Dp. Kestl s tím nesouhlasil, ale členky klubu se daly do práce i přes jeho vůli a chtěly ho překvapit. Nebyla to práce lehká. Peněz nebylo, musely se tedy první potřebné věci vyprosit. Členky klubu pracovaly svorně a vzorně, aby dosáhly úspěchu. S pomocí Boží se nakonec banket vydařil. Konal se tehda v Plzeňském parku. S velkou radostí mohly pak odevzdat naší osadě prvních tisíc dolarů. Tu tradici jsme udržely doposud.

Nyní zaběhnem trochu zpátky, do roku 1951. Tehdy se stal farářem naší osady důstp. Křížka. Na rok 1951-52 jsem byla zvolena předsed-

kou já. Bylo hodně práce, neb osada se tenkrát rozněhala a rozrůstala. Staré budovy už nevyhovovaly tak se stavělo. Naše kluby a spolky potřebovaly pro své podniky více místa a pohodlí. Byla to zase spolupráce našich dobrých osadnic a osadníků, která byla požehnána. Pracovaly jsme společně a neúnavně a trpělivě. Žádných těžkostí jsme se nelekaly. Bylo pořádáno mnoho zábav. Stolečkové zábavy, vyjížděky a pak ten Babský hál, který byl ve velké oblibě. Den českých katolíků se tenkrát odbyval na "Cicero Stadium", pak po mnoho let v Plzeňském parku a nyní již několik let ve Wozniakově zahradě. Obstarání kuchyně připadlo po všechna ta léta našemu Klubu osadnic pod vedením hlavní kuchařky — nyní již zesnulé Marie Bicek. Po ní tento úkol převzala naše "Ma" Práša, která jej plní svědomitě každým rokem dodnes. Také naše členky jsou vždy při ruce, i když ta práce vyžaduje mnoho času a síly.

Během let byly v naší osadě primice nově vysvěcených kněží, a bylo jich hodně. Členky Klubu osadnic se rády ujímaly veškeré práce při těchto slavnostních dnech.

Naše pietní vzpomínka patří dnes všem našim zesnulým členkyním, které nám daly svůj zářný příklad. Máme na ně krásné vzpomínky. Děkujeme jim za jejich vykonanou práci, i za to, že v nás vzbudily touhu řídit se jejich příkladem. Necht' odpočívají v pokoji a dojdou za svou práci Boží odměny.

Těm, které jsou ještě s námi, ale pro nemoc či z jiných příčin se nemohly dnes k bl. Anežce dostavit, ač byly před lety členkami našeho klubu, vzkazujeme ujištění, že si jich vážíme, že na ně vzpomínáme, neboť nás k nim váže krásné přátelství.

Při této příležitosti je naší povinností poděkovat našemu Monsignorovi Křížkovi a nynějšímu faráři osady důstp. Příbylovi, Hudíkovi i Lorenzovi za jejich práci a též ctihodným sestrám učitelkám a laickým učitelům, když neztrácejí trpělivost s výchovou dětí. Bůh žehnej a pomáhaj vám.

Klub osadnic musí též poděkovat časopisům Národ a Katolík, jeho redaktorům a zaměstnancům. Vždyť v celá léta nám tyto časopisy uveřejňovaly pravidelné zprávy o našich podnicích a zábavách a tak nám pomáhaly seznamovat naši veřejnost s naší činností. Přejeme vám všem tam v tiskárně mnoho zdaru a Božího požehnání.

Jsmo vděчны i dnešním našim úřednicím a naší současně předsedkyni Mary Feipel za jejich práci, a i za to jejich úsilí o zpříjemnění našich pravidelných schůzí.

Náš Klub osadnic děkuje také Distriktnímu svazu českých katolíků v Chicagu za blahopřání v novinách k šedesátému jubileu našeho klubu.

Klubu "Domov" děkujeme za pěkné blahopřání v novinách k našemu jubileu a doufáme, že se jeho členové nedají odradit od své dobré

práce. My v Klubu osadnic si je vážíme a doufáme, že nám zase pomůžete jako v předšlých letech o Dni českých katolíků a připravíte nějaký pěkný program. Jeho kaplanu, dp. Vojtěchu Vítovi, O.S.B., přejeme mnoho zdraví a trpělivosti v práci s dětmi v sobotní škole, s problémy nověpřijetých.

Za Klub osadnic Vám všem volám "Zaplat' Pán Bůh!"

MSGR. VÁCLAV STANĚK ODCHÁZÍ NA ODPOČINEK

Zasloužilý farář msgr. Václav Staněk osady sv. Jana Nepomuckého, druhé to nejstarší české osady v Chicagu, kde zdárně se staral o své svěřené po 22 let po smrti důstp. Františka Jedličky, předešlého duchovního správce, v dovršení své sedmdesátky odešel z aktivní správy této osady jako dalších šest farářů podle arcidiecézního pravidla. To se uskutečnilo 30. května 1973.

Msgr. Václav Staněk

Msgr. Václav Staněk se narodil v Chicagu dne 10. října 1902. Vzdělání nabyl prve ve škole bl. Anežky České a pak ve vyšší škole sv. Ignáce a na universitě Loyola, obě v Chicagu, svá bohoslovecká studia vykonal v semináři Panny Marie v Mundelein, Ill., a byl vysvěcen na kněze kardinálem Mundeleinem 26. dubna 1930 a svou primici měl u bl. Anežky.

Jakožto kaplan sloužil prvních deset let v rodné osadě bl. Anežky a r. 1940 pokračoval co kaplan u Panny Marie Svatohorské v Ciceru, Ill. Když 9. ledna 1950 zemřel důstp. František Jedlička, farář u sv. Jana, na jeho místo byl ustanoven msgr. Staněk.

Po II. svět. válce stěhování do předměstí a nedostatek učitelů sester znemožnilo udržování osadní školy, proto po 97 letech (r. 1968) škola se uzavřela.

Po celé pokolení otcovsky sloužil msgr. Staněk u sv. Jana, zvláště měl mládež rád, věnoval se mnoho let skautskému hnutí ve svých bývalých osadách tak i u sv. Jana. Uznáním bylo mu uděleno vysoké vyznamenání — totiž Stříbrný bobrový medál od Boy Scouts of America. V ocenění jeho pastýřské práce se mu dostalo povýšení na papežského preláta r. 1964.

DŮSTP. FRANTIŠEK OBORNÝ, FARÁŘ V DODGE, V NEBRASCE ODEŠEL DO VÝSLUŽBY

Důstp. František Oborný, farář osady sv. Václava v Dodge, Nebraska po 36 letech zde odešel do výslužby následkem zdraví.

Za farářství důstp. Oborného se staly velké změny v této venkovské osadě, kde byla ještě druhá farnost sv. Josefa, ustanoven i jejím farářem od r. 1950 do 1954 nežli se tyto dvě

Dp. František Oborný

osady sloučily v jednu. K tomu však bylo zapotřebí nového kostela, aby pojal všechny věřící, stavělo se na něm od r. 1954-56 a byl tehdy znám co "Čtvrtmilionový kostel" na nebraském venkově, dnes by stál půl milionu dolarů.

Osada sv. Václava v Dodge měla svou katolickou školu posvěcenou dne 30. srpna 1911 a od toho roku se v ní vyučovalo, byla mezi prvními osadami v tomto státu na venkově, (tentýž rok se světila nová škola v osadě Nejsv. Trojice v Brainard, na svátek sv. Václava, 1911 i v dálném Texasu tentýž rok byla svěcená nová škola ssv. Cyrila a Metoděje v Granger, dne 16. července 1911.) Byla to doba rozmachu českého venkova v Americe.

Po sloučení obou osad v Dodge, bylo zapotřebí zvětšit školní budovu, to po r. 1950, dp.

Oborný dal se do práce, byl architektem i konstruktorem, pracoval se svými osadníky, byl zedníkem, tesařem i elektrikářem.

Dnes tuto školu navštěvuje 235 dětí, což je slušný počet pro venkovskou osadu, když na mnohých místech se zavírají školy. Vyučují sestry Notre Dame z Omahy, neb to je jejich první škola v Americe.

S místním superintendentem veřejné školy zařídil lunčový (oběd) program i dovážení dětí z farem do školy společně.

Důstp. František Oborný se narodil na farmě nedaleko Schuyler, Nebraska, dne 27. list. 1900. Tam navštěvoval venkovskou školu dist. 27, pak se učil ve škole sv. Václava v Dodge 1912-1915, na to vstoupil do koleje sv. Prokopa a zde studoval dvanáct let 1917-1929. V koleji sv. Prokopa byl činným v literárním klubu, byl redaktorem Studentských listů, členem orchestru i kapely sv. Prokopa (tehdy se podílel na 26. Mezinárodním Eucharistickém kongresu v Chicagu, r. 1926, když kolejší kapela vedla všechny university a koleje na Vojenském stadionu při dni vyhrazeném uče-lištím arcidiecése, tehdy řídil zemědělský důstp. František Šindelář, O.S.B., hudební oddělení v koleji).

Ukončiv seminář sv. Prokopa byl vysvěcen v omažské katedrále sv. Cecílie, dne 9. květ. 1929 biskupem Josefem F. Rommelem. Hned byl ustanoven kaplanem u sv. Václava v Omaze na dva roky, v té době se vyučovalo češtině 8 hod. týdně na Creightonské universitě, to začal zeměd. důstp. Eduard Čapurán, tehdejší farář u sv. Václava. K tomu řídil radiovou českou půlhodinku týdně na stanici WAAW, známou co "Father Oborný and His Czech Radio Orchestra."

Pak byl farářem Nejsv. Trojice v Heun s misí Panny Marie v Táboře, Nebraska r. 1931, na to byl ustanoven farářem sv. Václava v Dodge dne 15. října 1927, až k vůli svému zdraví v měsíci červnu 1973 se vzdal.

Ale výkonný výbor Katolického Dělníka si jej zajistil by nadále byl redaktorem a duchovní ředitelem tohoto největšího česko-katolického mužského spolku v Americe. Redaktorem je již od r. 1936, kdy přijal redigování anglické části Katolického Dělníka a pak převzal i českou část po msgru. Karlu Dvořákovi — "Texas-kém slavíkovi" v padesátých letech. S "Dělníkem" je spojen po mnohá léta, býval ředitelem sportovního oddělení Dělníka 1936-46, státním kaplanem v Nebrasce 1939-43 i kaplanem Katol. lesníků 1952-56.

Nechal razit oficielní Svatováclavskou Medaili s nápisem českým i anglickým r. 1956, jest to jediná taková medaile v Americe, rozeslána i do zámorí. To jest tisíciletý přínos.

Jelikož polovičku svého života strávil v Dodge, proto zůstane na dále v Dodge a bude kaplanem Parkview Home — domova pro starší, ale bydlet bude soukromě, s rodnou sestrou

Josefinou, která rediguje "Ženský svět v Katolickém Dělníku."

DVA CLEVELANDŠTÍ FARÁŘI VSTUPUJÍ DO VÝSLUŽBY

Začátkem r. 1973 mezi 14 faráři dva čeští se našli, kteří dle nového pravidla v diecési clevelandské byli na řadě do výslužby. Jsou to důstp. Václav Uhlíř, farář u sv. Prokopa a msgr. Oldřich Koráb, farář u sv. Říchara v North Olmsted, nedaleko Clevelandu.

Dp. Václav Uhlíř

Bez mála je to skorem čtvrt století blahodárného působení na starší farnosti sv. Prokopa, kde důstp. Václav Uhlíř byl na tuto osadu jmenován farářem r. 1949.

Málo kdy se stává, že by zrozený v stejné osadě později byl tu farářem, ale toto zrovna je v životě důstp. Uhlíře. Jeho rodiče byli mezi prvními zakládajícími osadníky sv. Prokopa. On zde vychodil školu a na to pokračoval v koleji sv. Ignáce v Clevelandu a na filosofické studii byl v semináři sv. Bernarda v Rochester, N.Y. a bobosloví vykonal v semináři Panny Marie v Clevelandu, vysvěcen byl 24. února 1923 a svou primici měl u sv. Prokopa. Po vysvěcení kaplanoval u sv. Rodiny až do r. 1929 nežli byl jmenován farářem sv. Rodiny v Parmě a při tom měl misii Sedmibolestné Panny Marie v Peninsula, nedaleko Clevelandu. P. Uhlíř postavil první farní budovy v Parmě a stal se prvním kaplanem ve staré vojenské nemocnici Crile. Osadní sňu dal k dispozici za jídelnu vojenskému personálu a pacientům docházejícím do Crile. Svě rubínové jubileum oslavil r. 1963 a v únoru oslavil svoje zlaté u sv. Prokopa nežli šel do výslužby.

Msgr. Oldřich Koráb byl farářem osady sv. Richarda v North Olmsted, Ohio od r. 1959, tehdy sem byl ustanoven z Wadsworth. Ve Wadsworth, O., byla jeho první farnost, kam byl ustanoven r. 1945. Toto okolí i okres Medina byl znám pro svůj proti-katolický postoj ještě z let '20tých, za kukluxklanů. Vzdor tomu Msgr. Koráb postavil zde první katolickou ško-

Msgr. Oldřich Koráb

lu se svými osadníky u Nejsv. Srdce Páně, zvelebil komplex osadních budov a zajistil prospěch osady. Své stříbrné jubileum zde oslavil r. 1952.

Msgr. Oldřich Koráb pochází z osady sv. Vojtěcha v Clevelandu, kde navštěvoval osadní školu, pak Loyola High a kolej sv. Jana, oboje v Clevelandu i seminář Panny Marie. Byl vysvěcen biskupem Josefem Schrembsen 2. června 1928. Na to kaploval v českých osadách sv. Prokopa, sv. Jana Nep. a sv. Vojtěcha nežli byl ustanoven farářem ve Wadsworth, Ohio. Po léta byl také kaplanem České katolické Jednoty, která má svou úřadovnu v Clevelandu.

POSVÁTNÉ POLE

MSGR. JOSEF C. KUNC, NESTOR NEJEN NAŠINECKÝCH ALE VŠECH AMERICKÝCH ČESKÝCH KNĚŽÍ ZEMŘEL

Bylo to záhy ráno a 2:15 dne 13. října 1972 ve svém malém domku u kostela sv. Kříže v East Bernard, Texas kdy zasloužilý, vlastenecký našinecký kněz vydechl naposled v přítomnosti obětavé sousedky p. Marie Rutánové a

znějících slov svého Mistra: "Služebníče dobrý a věrný, vejdi v radost Pána svého." Tak ukončil běh tohoto služebníka Božího v 90ti letech a kněžství plných 65, které všechny věnoval našemu lidu v nové vlasti — Americe od svého vysvěcení.

Bylo to r. 1905, kdy biskup Mikuláš A. Gallagher z Galvestonu v Texasu poslal svého generálního vikáře do Evropy do Německa i do Čech, aby zde nabyl kněze i seminaristy pro chudou diecési galvestonskou. Nabídl se mu mladík Josef C. Kunc, maturant (1903) z gymnasia Rychnovského nad Kněžnou ve východních Čechách, který již studoval dva roky v seminářích v Hradci Králové a Litoměřicích. Přijel r. 1905 do Galvestonu a nastoupil další studie v seminěři Panny Marie v La Porte,

Msgr. Josef C. Kunc

Texas na mexickém zálivu a za dvě leta byl vysvěcen 22. pros. r. 1907, co první český kněz v Texasu biskupem Gallagherem.

Hned po vysvěcení byl ustanoven farářem v Caldwell, Texas. Dojžděl na Frenštát, Mound Prairie, Dime Box, kde postavil kostel sv. Josefa a v Somerville též postavil kostelík sv. Anny. Koncem r. 1917 až do 1921 sloužil na dvou slovenských osadách v diecési Pittsburgh, Pennsylvanie. Na to ho biskup Křístof E. Byrne (nástupce biskupa Gallaghera) jej povolal zpět a ustanovil farářem u sv. Kříže v East Bernard, Texas, zde působil 30 let až k vůli vyčerpání se vzdal farářství ale na dále pobýval zde ve výslužbě.

Nejen ve duchovní správě se celým srdcem věnoval našemu lidu, ale i literárně doplsoval do českých katolických novin, jak v Texasu do Nového Domova a Našince, tak i do Illinois v St. Louis a Katolíka v Chicagu.

Jeho zásluhou je, že vydání básní zesnulé paní Marie Novákové "Pod texaským nebem"

bylo jeho podnětem, a redigoval to pro další generace, aby tyto výplody "Texaského slavíka" byly zachovány. Sám pěkně to podal v úvodu této sbírky, vydané tiskárnou Českých benediktinů v Chicagu. Jeho příspěvky a články byly na obranu a posilnění víry mezi našimi lidmi, neb dobře věděl, jak záhubné jsou liberální a nevěrecké noviny a spisy.

Co bylo vlastenecké, to bylo jeho v plném srdci, tak, že se v něm zrcadlila slova tak známa: "Církev a vlast má moje srdce každá půl, má moje srdce celé."

To osvědčil v prvním odboji, 1917-1918 i za druhé světové války i po ní. Bylo to jeho zásluhou, že dnes jsou čeští kněží v Texasu, které zesnulý Msgr. Kunc tam uvedl, přimlouvaje se u biskupů za jejich přijetí.

R. 1966 bylo to zásluhou Msgra Kunce, že delší životopis rozvětvené rodiny A. J. Kalus — vlastně tří bratrů Kalusových v Texasu — vyšel v kalendáři Národ, redigovaný jeho perem — poukazuje, co českokatolická výchova a život v nové vlasti s úspěchem dosáhly za velmi těžkých okolností a poměrů, a jak Pán Bůh zehnal těmto našim lidem a několik členů a členkyň povolal do své služby na liše texaské.

Jeho stavitelský duch se osvědčil se svými věrnými farníky, že r. 1925 byl nový pěkný kostel, postavený tehdy za \$50,000 v East Bernard, který dnes by stál třikrát tolik a nabíral by bývalý menší. Školu na to později též postavil.

Byl diecesálním ředitelem pro Společnost rozšíření víry po 10 let. Svého času byl návštěvou ve Svaté zemi i v Lurdech. Byl zakládajícím členem Rytířů Kolumbových v East Bernard, o jejichž založení se zasloužil.

Za svou příkladnou působnost byl povýšen na hodnost monsignora roku 1944 vzor tomu, že to nechtěl, ale biskup Byrne mu řekl, že to nemůže vrátit do Říma. Ale všestranná činnost vyžádala si na jeho zdraví účet, tak že se vzdal činnosti co farář r. 1951. Na jeho místo nastoupil Msgr. Josef Valenta, dnes též ve výslužbě v East Bernard, a druhý nejstarší český kněz v Texasu po Msgru Kuncovi, byl vysvěcen r. 1911.

Zesnulý Msgr. Kunc se narodil v Kvasínách v východních Čech dne 21. listopadu 1832; do měsíce by byl 90 let starý. Jeho mladší bratr Karel byl knězem v Texasu, ale již zemřel, a dosud žijící rodná sestra, řeholnice, ctilh. sestra Marie Josefína v řádu Vtěleného Slova ve Victoria, Texas, ho oplakává. Je představenou školy sv. Kříže v Bay City, Texas. Tato se dostavila s řádovými sestrami i dětmi z vyšší třídy na pohřeb.

Zádušní obřady byly v pondělí dne 16. října v kostele sv. Kříže z Třískova pohřebního ústavu. Koncelebrovanou měl sv. sloužili Msgr. Jeroným Tydlačka s Msgr. Josefem Valentou, Msgr. Janem Kukrálem a kněžími, u přítomnosti nejd. biskupa Jana L. Mořkovského z Houstonu, který měl české kázání, a anglické měl Msgr. Tydlačka. Místní školní kapela mu

zahrála jeho oblíbené písně jak pohřeb vycházel z kostela na hřbitov, jakožto poslední "S Bohem!"

ZEMŘEL MONS. ThDr. JOSEF BEZDÍČEK

Mons. Josef Bezdíček, kanovník patriarchální basiliky Panny Marie Sněžné a bývalý dlouholetý vicerektor Papežské koleje Nepomucenum v Římě. Narozen 28. 10. 1902 v Chocni, na kněze vysvěcen v Římě 12. 3. 1927, zemřel v Římě 4. 12. 1972.

Ještě se 28. října dožil sedmdesátky. Blahořádl mu k ní jeho známí a především kněží, jejichž byl v koleji Nepomucenum vicerektor.

Msgr. Josef Bezdíček

rem. Už ale jeho tvář byla silně poznamenána nemocí a následky infarktu. Proto byl koncem listopadu převezen do nemocnice sester alžbětinek, v níž 4. prosince odpoledne odevzdán Bohu vydechl naposled.

Pocházel z Chocně ve východních Čechách a na kněze byl vysvěcen v Římě 12. března 1927. Po krátkém kaplanování v Kostelci n. Orlicí byl povolán za sekretáře královéhradeckých biskupů Karla Kašpara a pak Mořice Píchy. R. 1935 byl poslán do Říma za vicerektora koleje Nepomucena. Spravoval ji až do r. 1964, kdy její řízení odevzdal prvnímu českému rektorovi mons. Františku Plannerovi a byl jmenován apoštolským protonotářem a kanovníkem basiliky Panny Marie Sněžné. Zásluhou mons. Bezdíčka kolej překonala těžká léta druhé světové války, naplnila se novými bohoslovci a nezahynula ani v letech padesátých a šedesátých, kdy se octla v těžké finanční krizi.

Pohřební obřady se konaly v kapli P. Marie Záchrankyně římského lidu v bazilice za př.

tomnosti kardinála arcikněze Karla Confalonieriho, který též nad rakví promluvil, a kardinála Ottavianiho, kdysi Bezdíčkova rektora v České koleji a jeho přítele, kapituly a velké účasti římské české kolonie a věřících z farnosti Narození Páně, v níž mons. Bezdíček vypo-máhal, pokud jen mu to dovolovaly síly. Byl pohřben v kanovnické hrobce v kryptě baziliky. — R.I.P.

(Nový Život, leden 1973)

MSGR. JOSEF VALENTA, APOŠTOLSKÝ PROTONOTÁŘ, V TEXASU, ZEMŘEL

Msgr. Josef Valenta zemřel v East Bernard, Texas, v pondělí dne 17. září 1972 a pohřeb byl z kostela sv. Kříže v East Bernard, kde obětoval koncelebrovanou mši sv. biskup Jan L. Mořkovský s msgr. Tím Valentou, bratrem

Msgr. Josef Valenta, P.A.

zesnulého, msgr. Janem Kukrálem, farářem, msgr. Aloisem Mořkovským, msgr. Jer. Tydláčkem, za přítomnosti ndp. Vendelína Nolda, biskupa z Galveston-Houstonu, a mnoha kněží. Uložen byl na hřbitově Nejsv. Trojice na Corn Hill, kde byl domov Valentovy rodiny po jejích přjezdu z Moravy do Ameriky. České kázání pronesl biskup Jan L. Mořkovský. Obřady vykonal biskup Bernard J. Ganter z Tulsa, Okla.

Zesnulý msgr. Josef Valenta byl mezi prvními našineckými Moravany vysvěcen na kněze, kteří vykonali všechny studie již v Texasu a to v nově založeném semináři Panny Marie v La Porte na záplavu mexickým r. 1901. Prvními našineckými mladíky, vstoupivšími toho roku do St. Mary's, byli zesnulý msgr. Valenta a již

zesnulý dp. Pavel Němec, kde oba vystudovali a byli vysvěceni.

Msgr. Josef Valenta, nejstarší z 12 dětí, narodil se na Moravě z rodičů Josefa a Marie Valentových, dne 8. září 1886 v Sebelově. V rodné vesnici chodil jeden rok do školy, neb r. 1892 rodina Valentových se odstěhovala do Ameriky a usadila se na Corn Hill. Jelikož Corn Hill osada byla v začátcích, Josef navštěvoval německou školu ve Walburgu. Pak jezdil na dvoukolce s bratrem Ignácem, zesnulým monsignorem, a Janem do Granger. Později, když r. 1899 byla postavena farní škola, do které chodili další děti, mezi nimi byl msgr. Tím Valenta, kaplan K.J.T.

Msgr. Josef Valenta byl vysvěcen biskupem Mikulášem Gallagherem dne 24. prosince 1911 a svou primici sloužil v kostele Nejsv. Trojice na Corn Hill, Texas, dne 27. prosince 1911.

Po svém vysvěcení byl ustanoven učitelem a prokurátorem v semináři Panny Marie v La Porte, kde bylo zapotřebí dobrého hospodáře, neb tu byl společný seminář přípravný a pro dospělé seminaristy. Jelikaž byla bída o české kněze, tu mimo povinnosti v semináři dojížděl týdně na různá místa, aby sloužil našineckým farnostem v neděli a svátky. Za jeho působení v semináři vystudovali tito texaští biskupové Vendelín Nold z Galveston-Houstonu, zemřelý Marian Garriga z Corpus Christi, Ludvík Reicher v Austinu, Vincent Harris z Beaumont, August Danglmayer z Dallas, Jan Casata z Fort Worth, a Patrik Flores v San Antonio. Za svoji dlouholetou působnost v semináři byl jmenován r. 1936 papežským prelátem.

Po 40 letech v semináři, když zesnulý msgr. Josef C. Kunc se vzdal farářství osady sv. Kříže v East Bernard, zde byl ustanoven msgr. Josef Valenta. Tu oslavil svoje zlaté jubileum kněžství a tehdy byl povýšen na hodnost papežského protonotáře papežem Janem XXIII. Po šest a padesáti letech v službě církve jak v semináři tak na osadě odchýlil se na zasloužený odpočinek, aby strávil poslední léta svého života v okolí svých farníků, zůstávaje do smrti v East Bernard, Texasu, kde zemřel. R.I.P.

DP. EDMUND JOSEF JURICA, O.S.B., Z OPATSTVÍ SV. PROKOPA, ZEMŘEL

Ve čtvrtek 26. října L.P. 1972 v 5 hodin ráno si Bůh k sobě povolal svého věrného, trpělivého a plného sluhu, dp. Edmunda Josefa Juricu, O.S.B. Bylo mu 72 let. Mnohé syny našich čtenářů, kteří studovali na svatoprotekopské koleji v Lisle, dp. Edmund Jurica učil a připravil důkladně na další universitní studia.

Zesnulý patřil k učitelům svatoprotekopského kláštera a zasloužil se o věhlas biologického departmentu svatoprotekopské koleje.

Narodil se ze slovenských rodičů v Cloverdale, Ill., 16. července 1900. Osadní školu vychodil u sv. Prokopa v Chicagu a pak následo-

val svého staršího bratra Hilaria Juricu do koleje sv. Prokopa. Po vystudování akademie a koleje v Lisle vstoupil do řehole sv. Benedikta ve svatoprokopské klášterní rodině, sliby složil 17. července 1917. Po bohovědných studiích v semináři byl vysvěcen na kněze 26. května 1923. Pro svůj živý zájem o přírodní vědy a zvláště biologii byl poslán na "University of Chicago," kde dosáhl doktorátu.

Dp. Edmund Jurica, O.S.B.

Se svým — stejně vědecky zaměřeným — bratrem Hilarem vytvořil pak na svatoprokopské koleji vzácný pracovní tým. Založili a po celý život rozšiřovali a doplňovali vzácnou přírodovědeckou a i biologickou dokumentaci, která byla zářným příkladem názorného vyučování. Se svým bratrem také sestavil učební pomůcky — t. zv. "Jurica Series of Biol. Charts," které jsou dodnes užívány v akademích.

Všechna tato odborně vědecká práce mu nebyla nikdy překážkou v jeho kněžství. Proto také působil mezi lidem, a po celých 25 let vypomáhal o nedělích a svátcích na slovenské osadě sv. Michala v Chicagu.

Poslední tři roky byl Otec Edmund velmi vážně nemocen, ale pracovat nepřestal nikdy. Na všechny odměny, uznání a vyznamenání, jichž se mu během života dostalo, pohlížel vždy jako na závazek, pracovat ještě víc.

Na své setkání se svým Stvořitelem se Otec Edmund připravoval stejně pečlivě, jako dělal pečlivě svou biologii, zvláště když už věděl, že jeho choroba je vážná. Pokorně přijal svátosti umírajících, apoštolské požehnání svého Otce opata, a vydechl naposledy.

V chrámu sv. Prokopa v Lisle, v sobotu 28. října po zádušních bohoslužbách byl uložen k věčnému spánku na klášterním hřbitově v Lisle, Ill. R.I.P.

DŮSTP. ADOLF PŘIBYL OBĚTÍ HAVARIE

Důstp. Adolf A. Příbyl, farář osady sv. Václava v Dickinson, sev. Dakoty přišel o život v pondělí dne 18. prosince 1972, dvě míle od Dickinsonského letiště. Ještě oznámil svým radiem přilet a když nedoletěl, šli hledat. Našli jeho letadlo (neb byl licensovaným pilotem) roztržštěné a jeho v něm mrtvého.

Dp. Adolf Příbyl

Zádušní koncelebrovaná mše sv. obětována byla nejdp. Hilarem Hackrem, biskupem a kněžími ve čtvrtek 21. pros. v auditorium vyšší školy Nejsvětější Trojice, která jeho podnětem byla zřízena v Dickinson pro 3 tamnější osady.

Pozůstatky byly pak letadlem dopraveny do Oklahomy, neb je rodákem z Bison, Oklahoma.

V sobotu dne 23. pros. konal se pohřeb z kostela sv. Josefa v Bison, Oklahoma, koncelebrovanou mší sv., sloužil nejdp. Tomáš Havlík, opat kláštera sv. Prokopa, jeho bratranec se sousedními kněžími, mezi nimi důstp. Klement Příbyl, farář z Oklahoma City, bratranec, a byl uložen na hřbitov, kde odpočívají jeho rodiče, nedaleko Hennessey, Oklahoma.

Důstp. Adolf Příbyl se narodil z rodičů Franka Příbylů v Bison, Oklahoma, dne 17. pros. 1921, tamtéž vychodil osadní školu a pokračoval v koleji sv. Řehoře v Shawnee, Okla. Své kolejní studie konal v koleji sv. Prokopa v Lisle, Illinois a tamtéž seminář, nato byl vysvěcen dne 11. černa 1946, nejdp. Vincentem Wehrem, biskupem v Bismarck, sev. Dakota. Za nedlouho byl ustanoven farářem osady sv. Václava v Dickinsonu (kde jsou ještě dvě, anglická a německá). Zde blahodárně působil, postavil pěknou školu, která dnes má 218 dětí, což je velké číslo na venkovskou osadu našeho

lidu, za dnešních poměrů, samo dosvědčuje jeho otcovskou péči svých svěřených.

Zanechává sourozence bratry, Franka a Teodora, sestry, Adelu, Marii a Sylviu Příbylových v Oklahomě. Jeho otec byl pravým průkopníkem, podílel se na Cherokee Strip "Runu" dne 16. září 1893 se svým bratrem Josefem a rodiči, kteří přijeli z Nebrasky do Oklahomy.

DŮSTP. CYRIL KABÁT ZEMŘEL

Důstp. Cyril Kabát, farář osady sv. Pavla ve Wrightstown, Wisconsinu, dříve u Panny Marie v Antigo, Wisconsin, náhle byl zachvácen srdeční mrtvicí při shromáždění dne 4. května 1973 a zemřel.

Důstp. Cyril Kabát se narodil dne 26. února 1910 v Manitowoc, Wisconsinu, ale brzy na to

Dp. Cyril Kabát

se rodiče odstěhovali do Greenleafu, kde otec vlastnil syrárnu. Zde vychodil osadní školu Panny Marie a na to studoval v koleji St. Nazianz ve Wisconsinu a v koleji sv. Prokopa v Lisle, Illinois. Pak pokračoval filosofií v semináři sv. Prokopa a bohosloví v semináři sv. Františka v Milwaukee, Wis. Na kněze byl vysvěcen dne 15. června 1935 a jeho první kaplanství bylo u Panny Marie v Algoma, pak sv. Josefa, Carlton, oboje v diecési Green Bay ve Wisconsinu, nežli ve 40-tých letech byl ustanoven farářem u Panny Marie v Antigo. Byl milé a přívětivé povahy, všude ctěn a oblíben. R.I.P.

DŮSTP. JOSEF HYLŠ OBĚTÍ HAVARIE V JIŽNÍ AFRICE

Springbok, South Africa: Dp. Josef Hylš, misionář v již. Africe nešťastnou náhodou přišel o život v automobilové havárii nedaleka Bethanien v S.W. Africe, totiž v jihozápadní části, kde misionářil po dlouhá léta, zanechav svou rodnou vlast před 45 lety. Toto neštěstí se stalo 14. března 1973. Pohřeb se konal na druhý den, jak je zvykem v Africe.

Krajanka ctih. sestra Jeanne Emanuela Krausová, která je misionářkou ve Springbok, tuto zprávu podala, nemohla se pohřbu pro dálku zúčastnit, aby mu prokázala poslední úctu a zastupovala jeho rodinu a vlast, neb jsou ze stejného kraje na Moravě.

Psala v jak velké úctě byl zemř. dp. Josef Hylš i mezi nekatolíky ve svém obvodu, doslovně toto: "Jistý kněz mi píše: "Krátce po pohřbu Pátera J. Hylše běloši protestanté nechali vykopat rakev zesnulého z hrobu, vyceментovali a rakev znovu do něho položili. Taktéž pro statečného misionáře staví důstojný pomník. Tento neočekávaný projev je důkazem cti a vděčnosti bělochů v Bethanien."

Taktéž učinili pro řeholní sestru, která ve stejné havárii přišla o život. Byla z Bethanien.

Toto jest nejlepším veřejným oceněním práce katolických misionářů v zámoří. Necht' Bůh odmění jejich časnou práci na věčnosti.

Jsme vděční sestře Jeanne Emanuel Krausové za tuto zprávu, ona též 45 let pracuje v misích.

DŮSTP. FRANTIŠEK MAŠÍN, PLUKOVNÍK, ZEMŘEL

Důstp. František Mašín, známý kaplan hrdla z II. svět. války na Pacifiku, zemřel dne 6. září 1973 v nemocnici sv. Josefa ve Phoenix, Arizona po těžké operaci. Pohřeb se konal z kostela sv. Jana Nepomuckého v Clevelandu, kde nejdp. Clarence Isenmann, biskup obětoval koncelebrovanou mši sv. a byl uložen na hřbitov Kalvarii.

Zemřelý důstp. Mašín se narodil v Čechách a s rodiči přibyl do Ameriky, usadivši se v Clevelandu. Vychodil školy sv. Vojtěcha, vyšší sv. Ignáce a John Carroll univ., na to vstoupil do semináře sv. Vincence v Latrobe, Pa. Byl vysvěcen dne 21. května 1932 arcibiskupem Jos. Schrembssem.

Po vysvěcení byl kaplanem u sv. Jana Nep., sv. Václava v Maple Hgts. a Nepskv. Početí. 1. září 1941 stal se voj. kaplanem kde ztrávil 5 let, přežil dvě havarie na Pacifiku, z které později r. 1966 byla mu odňata jedna noha, i část ukazováčku na pravé ruce. Měl však povolení sloužiti mši sv. na kolečkové židli. Byl ve službě na ostrově Java i Nové Guinei a v Australii. Zde se nakazil nešťastnou malárií, která jej sužovala až do smrti.

Po návratu z vojska byl ustanoven kaplanem u sv. Rodiny a r. 1951 farářem u sv. Václava

na Broadway, nemoc přerušila jeho práci r. 1953. Navrátil se k činnosti za rok a setrval co farář do r. 1955, kdy požádal o úlevu. Na to byl ustanoven kaplanem u sv. Aloise a pak sv. Prokopa až do r. 1966. Měl dovoleno odebrat se do příznivějšího podnebí, a to do Tucson, Arizona, kde žil se svou sestrou Eleonorou do jeho skonu. Želí jej další sestry, p. Františka Sazima a p. Mae Diviš.

DŮSTP. FLORIAN F. HERIDES, O.S.B., ZEMŘEL

Po trapné nemoci rakoviny skonal důst. Florian Herides, O.S.B., v úterý ráno 24. července 1973 v klášteře sv. Prokopa v Lisle, Illinois.

Dp. Florian Herides, O.S.B.

Narodil se v Nové Vsi na Moravě dne 18. září 1898 a s rodiči přijel do Ameriky, kteří se usadili v osadě sv. Víta v Chicagu, Ill. Zde vychodil farní školu a pak pokračoval ve studiu v koleji sv. Prokopa v Lisle, Illinois. Vstoupil do řádu sv. Benedíkta r. 1917 a svou profesí vykonával dne 22. července 1918. Pokračoval v semináři sv. Prokopa a byl vysvěcen dne 28. března 1925, v katedrále Nejsv. Jména v Chicagu. Svou primici měl v kostele sv. Víta.

Jelikož měl zájem o literaturu a řečl jak českou tak anglickou, studoval na universitě a přednášel tyto předměty 20 let v koleji sv. Prokopa. Jako student přispíval do Studentských listů a později je řídil po řadu let, v nichž uváděl životopisy vynikajících českých osobností mezi českými přistěhovalci, počínaje od prvního emigranta Augustina Heřmana,

jeho manství v Marylandu, Bedřicha Filipse v Sleepy Hollow, N.Y., tohoto dceru Mari spisovatel James Fennimore Cooper zvěčněl v historické novelle, kde Jiří Washington si ji namlouval. Tak uvedl celou řadu životopisů.

Jakožto profesor na koleji připravoval studentská divadla. V letech 20tých a 30tých, studenti konali divadla v Chicagu obyčejně v Česko-americké síni na 18. ul. v České Plzni. Zde za jeho režie bylo dáno drama "Bratři" od Jaroslava Vrchlického česky a dle překladu samotného dp. Heridesa anglická premiéra stejného děje, která se těšila neobvyklé popularitě obecnostva. Též přispíval jak českými tak anglickými články i básněmi do novin a kalendáře Katolíka.

Stříbrné jubileum slavil co farář sv. Petra a Pavla v Moquah, Wisconsinu, v květnu 1950, u přítomnosti biskupa Alberta Meyera ze Superior, opata Ambrože Ondráka z Lisle, Ill., a sousedních kněží.

Letos ke konci března důst. Florian Herides, O.S.B., zanechal duchovní správu v diecézi Superior ve Wisconsinu u Panny Marie ve Phillips, kde na 3 a 1/2 let řídil osadu, před tím byl farářem v Moquah s misioni v Dauby a Ino po 21 let a kratší čas před tím v Saxon, Wisconsin u sv. Anny, celkem tam strávil na 27 let. Uchýlil se do kláštera sv. Prokopa v Lisle, Ill., kde zemřel. Pohřeb se konal z opatského kostela na klášterní hřbitov 27. července. R.I.P.

DŮSTP. FRANTIŠEK ČADEK ZEMŘEL

Důst. František Čadek, na odpočinku v Chicagu po několik let, zemřel dne 22. září 1973 a byl pohřben z kostela sv. Galla na již. straně a uložen na hřbitov Vzkříšení dne 25. září.

Narodil se v Chicagu 30. srpna r. 1890, kde nabyl své vzdělání. Po vysvěcení, vida potřeby kněží v Nebrasce, přihlásil se do lincolnské diecéze, kde sloužil po řadu let. Naposled byl farářem u Panny Marie v Odell, Nebraska. K vůli zdraví šel na odpočinek v polovici 60tých let a odebral se do Chicaga, kde strávil své poslední leta.

NEJSTARŠÍ KNĚZ V AMERICE 102-LETÝ SLOVINEC ZEMŘEL

Důst. Jiří M. Trunk, který byl 77 let knězem, zemřel na faře Narození Páně v San Francisku dne 11. března 1973 u věku 102 let. Narodil se 1. září 1870 v Bači na Slovinsku, tehdy za Rakouska. Po obecném vzdělání studoval v semináři v Klagenfurtu v Rakousích a byl vysvěcen dne 17. července 1895. Kaplanoval a byl farářem na Slovinsku do r. 1921, kdy přijel do Sp. států a to na německou osadu do Berwick, v sev. Dakotě v diecézi Fargo.

Když byla potřeba domorodého kněze na slovinské osadě sv. Josefa v Leadville, Colorado, ujal se jí r. 1924 a setrval zde do r. 1946. Pak se odebral do San Franciska na "odpočinek."

avšak na další čtvrt století tam sloužil chorvatským a slovinským věřícím.

Za svého pobytu v Leadville použil svého malířského umění a vymaloval celou řadu scén z Nového Zákona v kostele sv. Josefa, takže tento kostel je uznán za národní slovinskou památku v Americe.

CTIH. BR. CYRIL POHANKA, O.S.B., ZEMŘEL

Po dlouhé nemoci a stářím trvající přes 10 let Bratr Cyril Pohanka zemřel zaopatřen sv. svátostmi 22. srpna, byl pochován z klášterního kostela na hřbitov 25. srpna 1973 po zádušní koncelebrované mši sv., sloužené nejd. Tomášem Havlíkem, opatem a členy řádu.

Zemřelý Br. Cyril se narodil v Demanici na Slovensku dne 25. března 1892. Do Ameriky přistál r. 1907 a to do Pennsylvanie městečka Vandergrift. Zde pracoval až do r. 1915, tehdy se rozhodl pro řeholní život a šel do kláštera sv. Vincence v Latrobe, Pennsylvanie. Zde však se těžce dohovobil, neznaje německy ani anglicky dobře. Proto mu radili, aby se uchýlil do kláštera sv. Prokopa v Illinois.

Vydal se na cestu a přijel do Chicagu ku sv. Prokopu na Allport ulici. Po představení a pohoštění tážal se velebný pán, "jak dlouho miní zde se zdržeti?" "No, až do smrti" odpovídá přichozí. Tu velebný pán pochopil a vysvětlil mu, že zde není již klášter, ale v Lisle, Illinois, toto je jen převorstvím, tam se dojede vlakem. Později v klášteře v Lisle se ho ptal jeden, jak se mu to líbí, Br. Cyril odpověděl: "No, zde, to jako bych vlastní matku slyšel mluvit."

Po zkušebním roce složil sliby na svátek Všech svatých sv. Benedikta 13. list. 1917. Nejdříve byl v tiskárně v Chicagu, ale když starší Br. Antonín Jána, jeden ze zakládajících členů kláštera potřeboval pomoc v zahradě, tu mu byl poslán do Lisle a po něm řídil zahradu od r. 1919 do 1934, když byl povolán na farmu, zde setrval až do r. 1942. Následkem zdraví byla mu určena lehčí povinnost co vrátného a domovního a na to, později se staral o klášterní jídelnu až do r. 1959, kdy byl sprostěn pracovní povinnosti.

Svou dobrou povahou byl příkladem jak snášel trpělivě delší nemoc ku povznesení ostatních spolubratrů. Necht' odpočívá v pokoji.

SESTRA FLORENTINA, O.S.B., ZEMŘELA

Nejstarší členka Sestra M. Florentina Fučíková zemřela 3. ledna 1973 v klášteře Božského Srdce Páně v Lisle, Ill., pohřben se konal v sobotu dne 6. ledna, uložena byla na klášterním hřbitově.

Ještě před Sylvestrem byla na společných modlitbách v klášterní kapli, kde dle zvyku předfíkávala růženec. Zde utrpěla záchvat a byla sv. svátostmi umírajících posilněna.

Do poselndního dne byla čilou v jejím 91. roce, denně zabývala se šitím, což konala od času, kdy se navrátila do kláštera před 15 lety. Po 70 let svého klášterního života věnovala se učení na školách i v bývalém sirotčinci sv. Josefa v Lisle a při kolejní kuchyni. Vyznamenávala se vždy přívětivou povahou.

Narodila se v Bánovicích na Moravě r. 1881. Rodiče Fučíkovi se přistěhovali do Spoj. států r. 1888 a to do Clevelandu do osady sv. Prokopa. Když r. 1894 v postě při 40-hod. pobožnosti kázal důstp. Prokop Neužil u sv. Prokopa, tehdy důstp. Václav Koerner, farář, sdělil misionáři, že má vzorného mladíka v osadě, který by rád s ním promluvil. Byl to Václav Fučík, který měl úmysl vstoupit do kláštera, ale chatrné zdraví rodičů a starost o sourozence tomu prozatím překážela, na radu sečkal. Po smrti otcově a zaopatření ostatních vstoupil do kláštera sv. Prokopa, tehdy ještě v Chicagu, r. 1900 a dožil se vysokého stáří 93 let, zemřel 19. list. 1965. Jistě, že příkladem působil na svou sestru, která vstoupila r. 1902 do kláštera Božského Srdce Páně, kde napotom žila delších 70 let. Necht' odpočívá v pokoji.

SESTRA FRANCIS CISLER, O.S.B., ZEMŘELA

Dne 14. února 1973, za měsíc po Sr. Florentině Fučíkové, zemřela po ní nejstarší Sr. Francis Císlar, v 90-tém roce věku svého. Pohřbena byla po koncelebrované zádušní mši sv. a uložena na klášterní hřbitov Nejsv. Srdce v Lisle, Ill., v sobotu 17. února.

Do kláštera následovala svou sestřenicí Sr. Rose Vavrůnkovou, obě krajanky z Wisconsinu v okolí Casco nedaleko Manitowoc, a to v době, kdy ještě klášter byl v začátcích v Chicagu v osadě sv. Víta.

Po vykonaném zkušebním roce byla přidělena k ošetřování dítek v sirotčinci sv. Josefa po dlouhou řadu let, takže po tehdejší představené tohoto ústavu, Sr. Ludmily Neužilové, ji následovala v řízení ústavu. Také krátce pomáhala při domácí práci kuchyni v kolejí sv. Prokopa. Avšak navrátila se co představená do sirotčince sv. Josefa a setrvala tam až se tento ústav změnil v červnu 1956 v akademii koleje sv. Prokopa, pak ještě několik let na to tam řídila kafeterii až se odebrala do kláštera.

Úmrtím odchází záslužná řeholnice, která se svými družkami prodělala první léta po založení (1895) kláštera Božského Srdce Páně a bývalého sirotčince sv. Josefa (1898) v Lisle, Ill. Dnes Církev postrádá takové nezlaštné a obětavé řeholnice, které tolik dobra vykonaly v zátlí svých ústavů, nedbaje na chválu či jakou odměnu světa. Jejich jediným úkolem bylo: "Modli se a pracuj" a Pán Bůh v nebesích zajistí, hojně odmění své věrné služebnice.

CT. SESTRA M. WINEFRED MUŠKA ZEMŘELA

V San Antonio v klášteře Božské Prozířetelnosti, zemřela nejstarší ctihodná Sestra Mary Winefred, rozená Mušková z Yoakum.

Pohřební obřady se konaly v pondělí 19. března 1973 ve čtyři hodiny odpoledne. — Mši sv. obětoval vldp. John Quinlivian, O.M.I., kaplan.

Ctíh. Sestra Winefred dožila se úcty hodného věku 95 let. Byla sestrou 75 let a 52 let vyučovala na mnoha osadách po Texasu, Oklahomě a v Louisianě. Byla z prvních našineckých řeholních sester v Texasu. Když vstupovala do kláštera nebylo ještě českého ženského kláštera v Americe. Zanechala dvě sestry — Josefinu a Annu a bratra Emil v San Antonio.

Z venková pohřbu se zúčastnili pí. Magdalena Muška se synem z West; p. a pí. Emil Muška z Hallettsville, James Muška z Victoria a pí. Gus Motal z Yoakum.

CTP. IVAN PARMA, K.H.S., K. COM. S.G., ZEMŘEL VE TEXASU

Předseda Katolické Jednoty Texaské, ctp. Ivan Parma, rytíř sv. Hrobu a rytíř velitel sv. Řehoře, dokončil svou pozemskou pouť v nemocnici v Austin, Texas, po delší nemoci dne 24. května 1973.

Pohřeb tohoto známého a zaslužitelného našince se konal v pondělí, v Den zrození hrobů, dne 28. května z kostela ssv. Cyrila a Metoděje v Granger, Texas. Koncelebrovanou mši sv. sloužil důst. Jiří Tydláčka, farář, s msgr. Tim Valentou, msgr. Edvardem Matochou, dp. Ben Mazurkiewiczem, dp. John Driscollem, dp. H. Mazurkiewiczem a dp. Arturem Michálkem u přítomnosti nejdp. Vincenta Harrise, biskupa z Austinu, nejdp. Jana L. Mořkovského, biskupa z Houstonu, msgr. Jeronýma Tydláčka, msgr. Aloise Mořkovského, dp. V. Svrčka, dp. R. Witockiho a dp. M. Learyho. Msgr. Tim Valenta, státní kaplan K.J.T., měl české kázání a nejdp. Vincent M. Harris, biskup, měl kázání anglické.

Uložen byl v mausoleu sv. Kříže v Granger, kde pohřební obřad vykonal nejdp. Jan L. Mořkovský u přítomnosti velkého zástupu a rozloučil se jménem všech s tímto významným našincem, který vždy byl nadšeným pracovníkem mezi našim lidem v mnoha spolecích a úřadech, které zastával ve svém životě. Čestná vojenská stráž jej doprovodila, neboť byl veteránem I. světové války, sloužil v dělostřeleckém oddílu v 90. divísi Spoj. států na západní frontě ve Francii.

Ctp. Ivan Parma narodil se z rodičů Františka J. a Anežky Parmových dne 11. list. 1894 v osadě sv. Jana kř. v Ammansville, Texas, zde vychodil osadní školu a pak studoval v St. Mary's koleji v LaPorte, Texas, zde úspěšně dokončil obchodní kurs, navrátil se a pomáhal

otci v obchodě v Ammansville. Začátkem r. 1914 byl v bance ve Weimar až se otevřela banka v Ammansville, kam se vrátil za knihvedoucího. Ale v srpnu r. 1915 jeho otec zemřel a Ivan byl ustanoven pokladníkem na místě svého otce v bance. Navrátil se r. 1919 z I. světové války a přijal místo v státní bance ve LaGrange, když ale za rok se otevřela Granger National Banka, tu přijal místo pokladníka a později se stal předsedou této banky až do své smrti.

Za života patřil do více spolků. Za mládí, když se založil literární a ochotnický spolek "Klicpera", Ivan byl knihovníkem, vypravoval a účinkoval v divadlech, pořádal přednášky a hleděl, aby mládí si udrželi víru. Stal se členem K.J.T. již r. 1912 ve spolku bl. Jana Sarkandra v Ammansville a když v Granger odvětví Katolického Dělníka bylo založeno, č. 135, sv. Václava, r. 1922, stal se členem a již r. 1927 byl zvolen předsedou státní rady K.D. v Texasu, tento úřad zastával do r. 1943 a pak byl ústředním důvěrníkem K.D. až do smrti.

Při společnosti NAŠINEC, vydavateli týdeníku v Granger, byl tajemníkem a pokladníkem, je to orgán K.J.T. Byl svým časem předsedou Texaského národního svazu českých katolíků, předsedou spolku č. 12 S.V.P.S., Americké legie a V.F.W. i spolku místních hasičů.

Oženil se se sl. Augustinou Struhálovou dne 21. května 1926. Z tohoto manželství byla dcera Alice Joyce, již provdaná. Mimo ní pozůstali jsou jeho manželka Augustina v Granger, čtyři sestry: Ludmila Tengler, Helena Menšík, Anežka Bohuslav a Alžběta Mazurek, a čtyři bratři: Albert, Frank, Václav a Vít, ve směně všichni v Texasu.

ČESKÝ HISTORIK OTAKAR ODLOŽILEK ZEMŘEL

Dr. Otakar Odložilek, profesor dějin na University of Pennsylvania náhle zemřel 14. července 1973 v Jugoslávii, tak zněl kabel dr. Ludvíku Němcovi v Chestnut Hill, Pa.

Prof. Otakar Odložilek byl největším českým historikem své doby, přínáležel k Českým Bratřím. Byl žákem profesora Novotného, Josefa Pekaře a jiných velkých historiků české školy historické v Praze a byl pokračovatelem jejich tradice v nejlepší slova smyslu.

Otakar Odložilek se narodil v Kostelci, blízko Helešova na Moravě, 12. ledna 1899. Po studiu na gymnasiu v Přerově a v Kroměříži, studoval dějiny na Karlově universitě, kde se stal docentem v roce 1926, pak v 1933 mimořádným profesorem a roku 1928 řádným profesorem. V letech 1939-1945 odešel do exilu, v r. 1945 se vrátil do Prahy, kde učil na Karlově universitě až do roku 1948, kdy natrvalo odešel do Ameriky, kde byl jmenován profesorem of Columbia University in New York, v r. 1948 a v roce 1955 se stává řádným profesorem evropských dějin na University of Pennsylvania

ve Philadelphii až do roku 1970. Byl členem celé řady učených historických společností a čestným členem Československé Společnosti Věd a umění SVU. V 1970 odešel na odpočinek, ale jeho studie se neustále objevovaly v různých časopisech.

Prof. Otakar Odložilík
u svého venkovského domova.

V celku jeho historiografie dovršila přes 250 publikací, z nich bylo několik knih, ale většina jsou učené studie publikované v různých historických časopisech. Byl tedy velmi literárně plodný jak v anglické řeči, tak i české řeči.

DR. JAN M. SKŘIVÁNEK ZEMŘEL V TEXASU

Po řadu let dr. Jan M. Skřivánek vyučoval češtině a slovanským řečem na Státní univerzitě v College Station, Texas, kde zavedl kursy v těchto řečích k dosažení hodnosti doktorátu. Zemřel náhle dne 27. pros. 1972 u věku 59 let.

Dr. Jan Skřivánek se narodil dne 6. června

r. 1913 na farmě nedaleko Caldwell, Texas, jako člen 4té generace našich pionýrů. Jeho pradědeček přibyl do Texasu z Moravy r. 1855. Mladý Jan Skřivánek vychodil místní venkovní obecnou školu a pak High School v Caldwell. Pak byl přijat na Univerzitu texaskou v Austin, kde obdržel hodnost bakaláře a mistra ve slovanských řečích. Od r. 1938 vyučoval češtině a hudebně na vyšších školách v Granger a Beaumont, od r. 1941 vyučoval češtině a ruštině na universitě v Austin.

R. 1946 obdržel nadaci od Mezinárodního institutu na Karlově universitě v Praze, kde dosáhl doktorátu r. 1948. Na to se vrátil do USA a vyučoval na universitě v Houstonu, kde předsedal oddělení slovanských řečí. V roce 1952 s podporou Slovanské podporující jednoty státu Texas se stal profesorem na Státní universitě v College Station.

Složil několik učebnic, mezi nimi i pro amer. studenty češtiny. V ocenění jeho práce bylo mu uděleno uznání "Významného učitele."

Jeho náhlý skon ve věku 59 let, způsobený srdeční mrtvicí, je velkou ztrátou jak pro jeho drahou manželku Ludmilu, roz. Markovou, syna Jana D. Skřivánka v Houstonu a dvě dcery, tak pro slovanskou věc v USA ve vyučování slov. řeči na universitě, kde Dr. Skřivánek byl členem "Council of Higher Education" (Matice vyššího vzdělání) a "American Association of Teachers of Slavic and East European Languages." Sám založil "Czech Educational Foundation of Texas" pro vzbuzení zájmu o studium čtštiny.

R. 1948 Dr. Jan Skřivánek zastupoval Spoj. státy na všech oficiálních oslavách v Praze při 600. výročí založení Karlovy university.

V jeho bratrovi, p. Josefu Skřivánkovi, který též vyučuje češtině na Státní universitě Texaské v College Station, má náš krajanský Texas záruku, že studium češtiny na universitní úrovni je tam zachováno.

CTIHODNÝ SOUDCE FRANK H. BICEK,
soudce obvodního soudu (Circuit Court)
okresu Cook, státu Illinois.

ADRESÁŘ

- Most Rev. John L. Mořkovský, S.T.D., biskup administrátor diecése Galveston-Houston
1324 North Boulevard, Houston, Texas 77006.
- Most Rev. George J. Biskup, D.D., koadjutor-arcibiskup arcidiecése Indianapolis, 128 W.
W. Georgia St., Indianapolis, Ind. 46225.
- Most Rev. Raymond J. Vonesh, D.D., 430 N. Center St., Joliet, Illinois 60435.
- Rt. Rev. Thomas Havlík, O.S.B., opat kláštera sv. Prokopa, Lisle, Ill.
- Rev. Daniel Kučera, O.S.B., President, I.B.C., Lisle, Ill.
- Rt. Rev. Msgr. Fr. Bárta, papežský prelát, 5434 S. 22 St., Omaha 7, Neb.
- Rt. Rev. Msgr. Edmund Bílý, (Cistern) Flatonia, Texas
- Rt. Rev. Msgr. James F. Češka, 507 Hall Ave., St. Paul, Minnesota.
- Rt. Rev. Msgr. Alois B. Clupny, papež. prelát, Timken, Kansas.
- Rt. Rev. Msgr. Antonín F. Drozd, papež. prelát, New Braunfels, Tex.
- Rt. Rev. Msgr. Frant. Dvorník, S.T., Ph., Lit.D., 1703 - 32nd St., N.W., Washington, D.C.
- Rt. Rev. Msgr. Jan Hanáček, Shiner, Texas
- Rt. Rev. Msgr. Josef C. Kališek, papežský prelát, St. Nazianz, Wis. 54232.
- Rt. Rev. Msgr. F. J. Kasper, 3210 Lexington Blvd., Corpus Christi, Tex.
- Rt. Rev. Msgr. Jiří Klarič, kaplan, U.S. Army
- Rt. Rev. Msgr. František Klinkáček, V.F., New Waverly, Tex.
- Rt. Rev. Msgr. Oldřich Koráb, Lorain Rd., No. Olmsted, O.
- Rt. Rev. Msgr. Wilfred Krieger, kaplan, U.S. Army
- Rt. Rev. Msgr. Martin Křížka, papežský prelát, 2651 S. Central Park Ave., Chicago 23, Ill.
- Rt. Rev. Msgr. Jan Kukrál, East Bernard, Texas
- Rt. Rev. Msgr. Petr Lekavý, papež. prelát, Cavalier, No. Dak.
- Rt. Rev. Msgr. Albert Maneth, papež. prelát, 210 St. Ann St., San Antonio, Tex.
- Rt. Rev. Msgr. Jan Matocha, Box 143, Yorktown, Texas
- Rt. Rev. Msgr. Ernest Michálka, 5950 Kelly Dr., Beaumont, Texas.
- Rt. Rev. Msgr. Vincenc Mičola, papežský prelát, 1809 W. Davis, Dallas, Tex.
- Rt. Rev. Msgr. Alois Mořkovský, papežský prelát, R. 3, Box 105, LaGrange, Texas 78945.
- Rt. Rev. Msgr. Julius A. Petrů, V.F., papežský prelát, El Campo, Texas.
- Rt. Rev. Msgr. V. J. Pleclty, papež. prelát, 1333 S. 13 St., LaCrosse, Wis.
- Rt. Rev. Msgr. Cyril Popelka, papež. prelát, New Prague, Minnesota.
- Rt. Rev. Msgr. Vojtěch Prokeš, 1625 — 11th St., St. Louis, Mo.
- Rt. Rev. Msgr. Vilém Řežábek, papežský prelát, Hebron, Nebr. 68370.
- Rt. Rev. Msgr. Stanislav Srnec, papež. prelát, St. Paul Seminary, St. Paul, Minn. 55101.
- Rt. Rev. Václav Staněk, papež. prelát, 2953 S. Lowe Ave., Chicago, Ill.
- Rt. Rev. Msgr. Václav I. Tuček, papež. prelát, Ennis, Texas.
- Rt. Rev. Msgr. Jeroným Tydláčka, papežský prelát, Rosenberg, Texas.
- Rt. Rev. Msgr. František Urbanovský, papežský prelát, 915 Zoe St., Houston, Tex.
- Rt. Rev. Msgr. Josef Vacek, papežský prelát, 1310 Excelsior Ave., Hopkins, Minn. 55343.
- Rt. Rev. Msgr. T. J. Valenta, papež. prelát, Bryan, Texas.
- Rt. Rev. Msgr. Jiří Žižkovský, S.T.D., L.S.S., papež. prelát, 51 W. 9th St., St. Paul, Minn.
- Very Rev. Jan J. Anděl, V.F., 3395 E. 53 St., Cleveland, O.
- Very Rev. Msgr. Engelbert Bartoš, 3210 S. Padre Isl. Dr., Corpus Christi, Tex.
- Very Rev. Msgr. Balt. Janaček, 236 E. Petulana, San Antonio, Tex.
- Very Rev. Msgr. Hubert Janák, Schulenburg, Texas.
- Very Rev. Msgr. Eduard Matocha, papežský komoří, Austin, Texas.
- Very Rev. Msgr. Richard P. Moudrý, 3003 N. Snelling Ave., St. Paul 2, Minn.
- Very Rev. Msgr. Gilbert Pekař, Plantersville, Texas

ČESKÉ KATOLICKÉ ČASOPISY V AMERICE

NÁROD — týdeník. Vychází v sobotu. Vydavatelé: Řád českých benediktinů. Ředitel tiskárny: Rev. Václav Michalička, O.S.B. Šéfredaktor: Very Rev. Aleš Macháček, O.S.B. Redaktoři: Dr. František Schwarzenberg a Bohumil Laštůvka. Předplatné: \$9.50 na rok. Do Evropy \$10.00 ročně. Adresa: "Národ", 1637 Allport St., Chicago, Illinois 60608.

KATOLÍK — týdeník. Vychází každý pátek. závodu: Rev. Václav Michalička, O.S.B. Šéfredaktor: Very Rev. Aleš Macháček, O.S.B. Redaktoři: Dr. František Schwarzenberg a Bohumil Laštůvka. Předplatné \$8.50 ročně. Do Kanady \$9.00, do Evro-

py \$9.50. Celoroční předplatitelé obdrží jako premií zdarma krásný kalendář "Národ". — Adresa: "Katolík", 1637 Allport St., Chicago, Illinois 60608.

NAŠINEC — týdeník. Vychází každý pátek. Majitel: Našinec Publishing Co. Redaktor: Lad. Mareš. Předplatné na rok \$5.00, do Kanady \$6.00. Adresa: "Našinec", Granger, Texas 76530.

KATOLICKÝ DÉLNÍK — Vychází jednou měsíčně. Úřední časopis Jednoty "Katolický Dělník". Řídící redaktor: Rev. Fr. J. Oborný, Dodge, Nebr.

POSEL — Čtvrtletní orgán České Katolické Jednoty.

SEZNAM ČESKO-KATOL. JEDNOT VE SPOJ. STÁTECH A ADRESÁŘ JEJICH ÚŘEDNÍKŮ.

NÁRODNÍ SVAZ ČESKÝCH KATOLÍKŮ

Hlavní úřadovna: 2636 So. Central Park Ave., Chicago 23, Illinois.

Čestní předsedové: Jeho Excellence John P. Cody, arcibiskup chicagský; Jeho Exc. Jan L. Mořkovský, biskup, Houston, Texas; Jeho Exc. Jiří Biskup, arcibiskup, Indianapolis, Ind.; nejdp. Tomáš Havlík, O.S.B., opatství sv. Prokopa, Lisie Ill.; nejdp. Msgr. Martin Křížka, Chicago, Ill., a Dr. Josef Čada, K.S.G., Cicero, Ill.

Čestní místopředsedové: vldp. Josef Větrovec, C.S.S.R., 323 E. 61 St., New York, N.Y.; Václav Kefka, Cleveland, Ohio.

Kaplan: Důstp. František Příbyl, 2651 S. Central Park Ave., Chicago, Ill. 60623.

Předseda: Pl. Viktorie Voller, 650 Courtland Cir., Western Springs, Ill.

Místopředseda: Důstp. Václav Michalička, O.S.B., Chicago, Ill.

Tajemnice: pl. Albína Marek.

Pokladní: Pl. Elsie Nevšímal, 2224 S. Kedvale Ave., Chicago, Ill.

Ředitelé: Msgr. Alois J. Mořkovský, LaGrange, Texas; důstp. Jan J. Anděl, Cleveland, O.; W. C. Drahozal, Cedar Rapids, Iowa; Václav Hessoun, Cleveland, O.; Františka Hejl, Yonkers, N.Y.; Václav Hytnar, Cleveland, O.; Mildred R. Janda, No. Riverside, Ill.; Eduard Smrčina, Chicago, Ill.; Vincent Koníček, Racine, Wis.; Jan J. Kučera, Oregon, O.; důstp. Václav Michalička, O.S.B., Chicago; Benita Pavlů, Austin, Texas; Josef K. Proskočil, Omaha, Nebr.; Rudy G. Falmon, No. Platte, Nebr.; Anna Veverka, Cleveland, O.

Členové poradního výboru: Soudce Frank H. Bicek, Berwyn, Ill.; Josef Hucek, Berwyn, Ill.

KATOLICKÝ DÉLNÍK

Ústřední úředníci:

Duchovní ředitel: Rev. Frank Oborný, Dodge, Nebr.

Předseda: Rudy G. Falmon, No. Platte, Nebr.

První místopředseda: Frank Drnhozal, 834 — 16 St. S.E., Cedar Rapids, Ia.

Druhý místopředseda: Jos. Rezníček, Dodge, Neb. Tajemník: Stanley F. Wagner, New Prague, Minn.

Třetí místopředseda: Lad. Kostel, Tabor, S. Dak.

Pokladník: Jos. W. Ficenec, 2220 L St., Omaha 7, Neb.

Lékaři: Dr. Stanley Kučera, 819 W. 2nd St., Northfield, Minn.

Právní rádce: Jos. Pánek, 4841 S. 34th St., Omaha.

První důvěrník: Jos. K. Proskočil, 2757 S. 13th St., Omaha 6.

Druhý důvěrník: Frank Staněk, Omaha, Neb.

Třetí důvěrník: Lad. Mareš, Granger, Tex.

KATOLICKÁ JEDNOTA TEXASSKÁ

Kaplan: Msgr. Tim Valenta, Bryan, Texas.

Předseda: Cyril Svrček, R. 2, West, Texas.

Místopředseda: Jerry Sliva, Wallis, Texas.

Čestný místopředseda: Jos. A. Válek, Rt. 3, Ennis, Texas.

Tajemník: Amos Pavlík, LaGrange, Tex.

I. ředitel: Karel F. Adamčík, Dallas, Texas.

II. ředitel: Felix Hybner, Shiner, Texas.

III. ředitel: Jan Polanský, Caldwell, Texas.

IV. ředitel: Ernest W. Spaček, Jourdantown, Tex.

V. ředitel: Jakub Walla, Houston, Texas.

VI. ředitel: Ferd. Námec, Corpus Christi, Texas.

VII. ředitel: Ondřej Příkrýl

Vrchní lékař: Dr. Robert J. Wagner, Shiner, Tex.

ČESKÁ KATOLICKÁ JEDNOTA

Hlavní úřadovna: 5349 Dolloff Rd., Cleveland, Ohio 44127.

Kaplan: Rev. Daniel Kučera, O.S.B., Lisle, Ill.

Předsedkyně: Anna M. Veverka, 5349 Dolloff Rd., Cleveland, O. 44127.

Mistopředseda: Josef Kocáb, 4501 Cullen Dr., Cleveland, Ohio 44105.

Tajemnice: Miss Elsie M. Filous, 5349 Dolloff Rd., Cleveland, O. 44127.

Pokladní: Mildred R. Janda, 9101 W. Cermak Rd., North Riverside, Ill.

Ředitelstvo: Marie Průša, 2652 S. Central Park Ave., Chicago, Ill. 60623; Marie Koníček, 3357 Tillman Ave., Detroit, Mich. 48208; Frances Hejl, 270 Kneeland Ave., Yonkers, N.Y. 10005; Marie Hucklestein, 855 Vicia St., Pittsburgh, Pa. 15212; Anna Oujříř, Cedar Rapids, Ia.

ČS. OREL V EXILU, ŽUPA SVATOVÁCLAVSKÁ

Hlavní úřadovna: 2431 S. Central Park Ave Chicago 23, Ill.

Duchovní rádce: Rev. Jiří Maria Svoboda, Eima, Man., Can.
Starosta:

KATOLICKÁ JEDNOTA SOKOL

Starosta:

Mistostarosta: J. K. Proskočil, 2757 So. 13th St., Omaha, Nebraska.

Tajemník: Jan E. Beneš, 1305 So. 9th Street, La Crosse, Wisconsin.

Pokladník: Jos. Hodouš, 3925 W. 26th Street, Chicago 23, Illinois.

Náčelník: Frank Nevšlmal, 2224 So. Kedvale Ave., Chicago 23, Illinois.

Náčelní: Mrs. Marie Průša, 2652 So. Central Park Ave., Chicago 23, Illinois.

CYRILOMETODĚJSKÁ LIGA

Hlavní úřadovny: 39 Fitzjohn Ave., London N.W. 3, Great Britain; Via Conciliazone 1, Rome.

Zemský duchovní rádce pro Ameriku: Rev. Max Pikard, St. Joseph's Church, Lanika, N. D.

CATHOLIC WOMEN'S FRATERNAL OF TEXAS K.J.Ž.T.

Domov hlavní úřadovny v Granger, Tex. 76530

Výkonná úřadovna, P.O. Box 1884,

Austin, Texas 78767

Kaplan: Rt. Rev. Msgr. A. J. Mořkovský, Rt. 3, Box 105, La Grange, Texas 78945

Mistopředs.: Mrs. Benita Pavlu, P.O. Box 1884, Austin, Texas 78767

II. Mistopředs.: Mrs. Rita Kallus, Box 248, La Grange, Texas 78945

Tajemnice: Lucy Sinnacher, P.O. Box 1884, Austin, Texas 78767

Parlamentář: Rev. William Botík, 8017 Preston Rd., Dallas, Tx. 75225

Parlamentář: Rev. William Botík, 610 N.E. 17th St., Grand Prairie, Texas 75051

Právní rádce: Leon E. Pešek, P.O. Box 13, Texarkana, Texas 75501

Vrchní lékař: Dr. David H. Watson, Box 483, Yoakum, Texas 77995

Ředitelky: I.: Mrs. Angela Kopecký, 4928 Avenue R., Galveston, Texas 77552. II.: Mrs. Maglena Muška, 210 S. Harrison, West, Texas 76691. III.: Mrs. Anne Toman, Box 151, Ganado, Texas 77962. IV.: Mrs. Christine Knapet, 3545 Pecan St Cornus Christi, Texas 73411. V.: Mrs. Bettie Quitta, 2710 Tabor Road, Bryan, Texas 77801. VI.: Mrs. Marie Klekar, Rt. 4, Box 328A, Hallettsville, Tex. 77964. VII.: Mrs. Betty Petř, Rt. 2, Box 151, Raymondville, Texas 78589. VIII.: Mrs. Marie Hrnčíř, 622 Texas Ave., San Antonio, Texas 78201.

Ředitelský diváho oddělení: Obvodu I.: Mrs. Lucille Klekar, Rt. 4, Hallettsville, Texas 77964. II.: Mrs. Anzeline Sodořák, 322 Tatum Bryan, Texas 77801. III.: Mrs. Effie Piwet, 1306 Centennial Drive, Houston, Texas 77043.

ROLNICKÁ PODPORUJÍCÍ JEDNOTA SV. ISIDORA V TEXASU

Kaplan: Rev. Henry F. Pšenčík, Rt. 4, Hallettsville, Texas.

Předseda: Henry F. Sablatura, Ganado, Texa.

Mistopředseda: Frank Juřena, Hallettsville, Tex

Tajemník: Raymond Toman, Ganado, Tex.

Pokladník: John Urbish, Hallettsville, Tex., R. 4

Ředitel: Bohumil Brosch, Rt. 4, Hallettsville, Tex.; Bohumil Hložek, Moulton, Rt. 1, Texas, a Ben. Hellinger, P. O. Flatonia, Rt. 2, Texas.

JOHN T. CHRÁSTKA

Pohřební ústavy:

3440 záp. 26. ulice

Tel.: 762-1211

BI 2-2990

OL 2-1023

6301-5 záp. Cermak Road

Tel.: STanley 8-8240

Po více jak 60 roků slouží naši české veřejnosti a největší počet pohřbů s největší svědomitostí vypravených mluvím sám za sebe.

KATOLICKÝ DĚLNÍK

**má životní pojištění
pro každého člena katolické rodiny.**

RŮZNÉ DRUHY A VÝHODY

**Hlaste se u místního spolku aneb pište na
KATOLICKÝ DĚLNÍK, New Prague, Minn.**

Úřednictvo:

Čestný předseda
Duchovní ředitel
Předseda
První místopředseda
Druhý místopředseda
Třetí místopředseda
Tajemník
Pokladník
Lékař
Právní rádce
Ředitelé

Most Rev. John L. Mařkovský, S.T.D., Houston, Tex.
Rev. Francis J. Oborný, Dodge, Nebr.
Fr. J. Staněk, Omaha, Nebraska
Fr. G. Drahozal, Cedar Rapids, Ia.
Jos. J. Reznicek, Clarkson, Nebr.
Lad. E. Kostel — Tabor, So. Dak.
S. F. Wagner, New Prague, Minn.
Jos. W. Ficenc, Omaha, Nebr.
Dr. S. T. Kučera, Northfield, Minn.
Joseph C. Panek, Omaha, Nebr.
Jos. K. Proskočil, Omaha, Nebr.
Rudy Faimon, North Platte, Nebraska
L. H. Mareš — Granger, Texas

Zákonité povolení obchodu v 15 státech.

RIDGELAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

6650 W. CERMAK ROAD, BERWYN, ILLINOIS

Tel.: GUnderson 4-7600

ZALOŽEN ROKU 1921

Otevřte si u nás výnosný spořitelní účet.

VŠECHNY VKLADY POJIŠTĚNY DO \$20,000.00.

5 3/4 % A 6% CERTIFIKÁTY NA POŽÁDÁNÍ.

WILLIAM J. RAYSPIS, president.

PSACÍ a POČÍTACÍ STROJE

MÁM PSACÍ STROJE VE VŠECH REGIONECH.

Všech značek prodá, půjčí, opraví neb vymění se zárukou

RUDY DVOŘÁK

ODBORNÝ ČESKÝ ZÁVOD

Chicago 23, Ill.

522-2231

3506 W. 26th St.

NOWORUL MEMORIAL CHAPELS

2658 S. CENTRAL PARK AVE.

CHICAGO, ILLINOIS 60623

Phone 762-2233

Joseph Noworul

Česká Katolická Jednota

Poskytuje celorodinné pojištění od
útlého mládí do 65 let

ZÍSKÁTE VŠECHNY VÝHODY MODERNÍHO ŽIVOTNÍHO
POJIŠTĚNÍ S KTERÝMKOLIV CERTIFIKÁTEM

Půjčky v hotovosti

Vyrovnání v hotovosti

Zaplacené certifikáty

Certifikáty s prodlouženým pojištěním

Půjčky na zaplacení poplatků

POJIŠTĚNÍ OD \$500 DO \$5,000

Nevyžaduje lékařskou prohlídku

1. Celoživotní—platí se celý život
2. Dvacet let platu—platí se 20 let
3. Dvacetileté nadační—splatné za živa po 20 letech
4. Zaplacené v 60 letech—platí se do 60 let stáří
5. Nadační v 60 letech—splatné za živa v 60 letech

ODBOR MLÁDEŽE

1. Do věku 16 roků—35¢ měsíčně (Pojištění \$1,000.00)
2. Celoživotní
3. Dvacet let platu
4. Dvacet let nadační
5. Nadační (Educational) splacené v 18 letech

Dividendy vypláceny nepřetržitě po 35 roků.

Vyplacen obnos \$2,513,769.54.

Děláme půjčky na majetky

O podrobnosti týkající se členství, tažte se úřednic místních spolků
neb dopište na hlavní úřadovnu

ČESKÁ KATOLICKÁ JEDNOTA

5349 DOLLOFF ROAD

CLEVELAND, OHIO 44127

1883

RÁD

1974

KATOLICKÝCH LESNÍKŮ

Bratrská a sesterská pojišťující jednotka
(A Legal Reserve Fraternal Society)

Poskytuje duchovní, společenskou a tělocvičnou činnost a nabízí 17 druhů pojištění katolickým mužům a ženám ve stáří od 16. do 65. let.

Certifikáty jsou vystaveny mužům a ženám bez omezování výše pojištění s výhodou dvojnásobného pojištění v pádu nahodilé smrti.

Pro hochy a dívky do 16. let stáří nabízí 13 druhů moderních certifikátů.

POPLATKY A VÝHODY ZALOŽENY NA
C.S.O. TABULCE S 2½% SÚROČENÍM

Všechny životní a nadační certifikáty poskytují následující nazadatelné výhody:

PŮJČKY V HOTOVOSTI

VYROVNÁNÍ V HOTOVOSTI

ZAPLACENÉ CERTIFIKÁTY

CERTIFIKÁTY S PRODLOUŽENÝM POJIŠTĚNÍM

PŮJČKY NA ZAPLACENÍ POPLATKŮ

DIVIDENDY — Členské certifikáty, na něž požadované poplatky placeny jsou po dva anebo více roků, podílí se na přebytečném zisku jednoty v podobně ročních dividendů.

Richard T. Tobin

Chairman of the Board

Louis E. Caron

High Chief Ranger

Paul H. LaMontagne

High Secretary

Robert A. Horstman

Vice High Chief Ranger

Earl P. Duffy

High Treasurer

O podrobnosti týkající se členství, poplatků a výhod ťažte se našeho místního zástupce aneb dopište na hlavní úřad

Catholic Order of Foresters

HIGH COURT OFFICE

305 W. Madison St.

Chicago, Illinois 60606

NÁRODNÍ SVAZ ČESKÝCH KATOLÍKŮ

Začátkem druhého polostoletí záslužné práce pro Boha, Církev, Národ a Vlast, *Národní Svaz Českých Katolíků v Americe*, v němž jsou zastoupeni česko-katolické bratrské i sesterské jednoty, pokračuje programově a organizačně jednotící silou našich krajanů v době mnohých otázek; zásadně pokračuje ve směrnicích vykázaných, jak sv. Otec Pavel VI. prohlásil dne 30. června 1968, ukončuje Rok Víry, ve svém prosluvu "Kredo Božího lidu," tak i Ústavy Spojených států.

Výkonný výbor:

Čestní předsedové: Rt. Rev. Msgr. Martin A. Křížka, Chicago, Ill.

Dr. Josef Čada, K.S.G., Cicero, Ill.

Rev. Francis J. Příbyl, kaplan

Mrs. Victoria Voller, předsedkyně

Dp. Václav Michalička, O.S.B., místopředseda

Albina M. Marek, tajemnice

Eliška Nevšímal, pokladní

Ředitelé:

Rt. Rev. Msgr. Alois J. Mořkovský, LaGrange, Tex.

Rev. John J. Anděl, Cleveland, O.

Františka Hejl, Yonkers, N.Y.

Václav Hesoun, Cleveland, O.

W. C. Drahožal, Cedar Rapids, Ia.

Václav Hyvňar, Cleveland, O.

Vincent Koníček, Racine, Wis.

Joseph K. Proskočil, Omaha, Nebr.

John T. Kučera, Oregon, O.

Anna Veverka, Cleveland, O.

Rudy Faimon, Atwood, Kansas

Edward Smrčina, Chicago, Ill.

Mrs. Benita Pavlů, Austin, Tex.

Mildred R. Janda, No. Riverside, Ill.

— PETROCELLI — BELRIDGE CLOTHES —

EST. 1902

J. V. CIZEK & SONS

Store for Men

3259 W. 26th St.

Chicago, Illinois 60623

KLUB "DOMOV"

z Národního Svazu Českých Katolíků v U.S.A.

Byl založen L.P. 1963, v roce XI. stého výročí příchodu našich sv. věrozvěstů Cyrila a Metoděje na Moravu.

- Vznikl z *hluboké vděčnosti* k vykonané práci našich zdejších předchůdců; k jejich zásluhám na osvobození naší první československé republiky r. 1918; k jejich trpělivě přinášným obětím v době druhé světové války k společnému dílu druhého zahraničního odboje; k jejich dalšímu vytrvalému pomáhání jak uprchlíkům před komunismem, tak k finančnímu udržení našeho jediného kněžského semináře ve svobodném světě, — římského Nepomucena.
- z *touhy* včlenit se účinnou spoluprací do zasloužilého tradičního organizačního pojítka našich věřících krajanů zde v Americe, N.S.Č.K.
- z *povinnosti* navázat a pokračovat v díle Svazu na zachování a prohloubení naší křesťanské víry, v ožiování lásky k našim národním kulturním hodnotám jak mezi našim zdejším lidem, tak i v nových generacích naší mládeže;
- z *nutnosti* hledat účinné cesty k burcování živého zájmu Ameriky o naši duchovně a politicko-hospodářsky ujařmenou vlast, jejíž komunistický uchvatitel zůstává nebezpečně hrozivým hrobařem i zdejší americké svobodě.

N.S.Č.K. je celé katolické Americe známou organizací:

- Reprezentuje naše zájmy před americkou katol. hierarchií;
- je uznávanou institucí v amer. veřejném životě.
- Znají jej i všechny krajanské spolky, s nimiž v minulosti vždy spolupracoval, kdykoliv bylo třeba společně usilovat o svobodu a blaho staré vlasti.

Totéž vůli a snahu má i dnes, po 50. výročí Čs. samostatnosti, kterou pomáhal odhodlaně a obětavě budovat spolu s ostatními krajanskými organizacemi v U.S.A.

Tradiční heslo našich cyrilometodějských křesťanských národních generací pod ochranným štítem svatého knížete Václava

"BOHU — CÍRKVI — NÁRODU"

bylo před půlstoletím nejen v srdcích a na rtech našich prvních legionářů v Rusku, ale bylo i samozřejmým programem zakladatelů Svazu roku 1917. (Viz knihu: "Z boje za svobodu otčiny" od F. Šindeláře.)

Totéž heslo je i našim programem, našeho dnešního věřícího exilu. Proto jsme se v klubu "Domov" sešli, s prosbou o Boží pomoc, ve svorné vůli a v pevném odhodlání pokračovat ve Svazové práci, abychom se tak zachránili sami před neplodným rozptýlením a zároveň oživil i prodloužili dílo našich předchůdců v Americe.

J.E.m. zesnulý Josef kardinál Beran, náš pražský arcibiskup, schválil a potvrdil toto úsilí: za své návštěvy v U.S.A., dne 25. dubna 1966 se stal naším čestným předsedou. Po invasi Československa sovětskými okupanty v srpnu 1968 nám musí být toto úsilí spolupráce exilu posvátným příkazem, nechceme-li být hluší k Božím znamením našich dob.

Světil-li Vám Bůh nějaký talent, jste-li trpěliví a vytrvalí, snažte-li se mít Boha u příměně rádi ve svých domovech a bližních se stále živou myšlenkou na ujařmenou vlast. přihlaste se za členy klubu "Domov" na faře sv. Prokopa v Chicagu, v redakci NÁRODA, 1637 So. Allport, Chicago, Ill. 60608, anebo přijďte každé třetí úterý v měsíci do 1. poschodí budovy "Lincoln Federal", 6655 na Čermákově tř. v Berwynu, Ill

Vírou v Boha, svornou prací a bratrskou láskou

-- k zachování a k rozkvětu naší národní větve v USA — k rozmachu Národního svazu českých katolíků — k svobodě naší drabé otčiny.

Osobně provázené výpravy

DO ČESKOSLOVENSKA

letadlem neb lodí

Jednotlivé odlety a odjezdy sdělíme na požádání.

Zastupujeme všechny lodní a letecké společnosti.

Pamatujte na naše milé vhodným dárkem.

Na požádání pošleme TUZEX ilustrovaný ceník.

HLASTE SE NEB PIŠTE — RÁDI VÁM POSLOUŽÍME.

WEBER TRAVEL AGENCY

JERRY A. RABAS, majitel.

7034 Cermak Road, Berwyn, Illinois 60402

Tel. Bishop 2-1512

Pioneer 9-1333

DOMOV SLUŽBY, NA NÍŽ JE SPOLEHNUTÍ

Mixan-Kučera Funeral Homes, Inc.

**23-86 31st Street (blíže Českého domova) — ASTORIA, L. I.
NEW YORK 11105**

OTTO F. KUČERA, ŘEDITEL A BALZAMOVAC SPECIALISTA
*Více a více rodin, které použily dokonalé služby pohřebního ústavu
MIXAN-KUČERA, doporučují tuto službu svým přátelům a příbuz-
ným. Tato doporučení jsou upřímná a zcela dobrovolná na základě
jejich naprosté spokojenosti. Kaple k dostání kdekoliv v New Yorku.*
Nové parkoviště k dispozici přímo u budovy. Tel.: 212 — RA 8-0278

FOR YOUR FURNITURE NEEDS

**Come to the Oldest and Largest
Czech Establishment**

TABOR SUPPLY CO.

3514-20 West 26th Street

CHICAGO, ILL. 60623

**During our more than 65 years
in business we have served
to the satisfaction of all.**

Phone 522-8343

Est. 1905

BRVENIK PHARMACY

— Emil Brvenik —

Prescription Specialists

Prompt Delivery

1918 S. Blue Island Ave.

CAnal 6-0727

"We Appreciate Your Patronage"

SECOND FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSN.

26. ul. a Pulaski Road

Chicago, Illinois 60623

Telefon: CRawford 7-8500

VAŠE VKLADY JSOU POJIŠTĚNY DO \$20,000.

NEMECEK TAILORS

Men's Custom Made Clothing

2700 So. Drake Ave. 6908 W. Germak Rd. 7534 W. North Ave.

Chicago, Illinois 60623 Berwyn, Illinois 60402

Chicago, Illinois

Tel. 522-0220

Tel. STanley 8-2085

Tel. 456-3985

Open Mondays and Thursdays to 8 P.M.

Only minutes
to prepare

INSTANT HAPPINESS

WITH SOLO

POPPY-PLUM DUMPLINGS

2 cups sifted all-purpose flour	1 2½ can red plums.
2 teaspoons baking powder	1 12 oz. can SOLO Poppy filling
1 teaspoon salt • ⅔ cup shortening	2 tablespoons cinnamon
½ cup milk	2 tablespoons melted butter or margarine

Sift flour, baking powder and salt together. Cut in shortening. Add milk all at once and stir until moistened. Roll ¼ inch thick to make a rectangle 10 x 14 inches. Cut into 12-3½ inch squares. Place drained red plum and 1 tablespoon "SOLO" Poppy filling on center of each square. Fold corners to center and pinch edges to seal. Arrange in 6 x 10 inch baking dish.

Combine plum juice and remaining Poppy filling, cinnamon and butter. Spoon over dumplings. Bake in a moderate oven (375°) 30 minutes. Yields: 6 servings (*This is a very unique and delicious dessert.*) Page 51 in Solo Recipe Book.

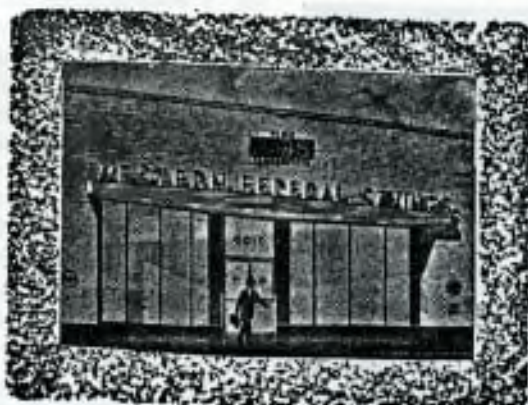
Send 50c
and any one
SOLO label
for the
new SOLO
Cookbook —
80 pages,
220 recipes.

SOKOL & Company. P.O. Box 649, LaGrange, Ill. 60525

Available in most market: - Date - Almond -
Strawberry - Raspberry - Poppy - Pineapple -
Peach - Apricot - Cherry - Prune - Nut -
Blueberry - Pecan - Lemon

ZALOŽEN R. 1904.

4010 W. 26th Street

Chicago 23, Ill.

Všechny vklady federálně pojištěny až do \$20,000.00

LAwndale 1-7755

Přátelé:

Reservujte nám vždy Váš poukaz TUZEX. Reservujte nám Vaše cestování. Vozíme sem příbuzné na návštěvu i na trvalo.

Vždy s důvěrou se obraťte na:

FRANTIŠEK B. ALEŠ

Alesh Travel Agency

Aleš Exchange Company

pouze na této adrese:

1371 First Ave., New York 21, N.Y.

Aleš je jméno, které nikdy nezkłame. Spolehněte se na mne, starou poctivou krajanskou firmu. Člen SVAZU.

Úplná

**Cestovní
Služba**

HEGER TRAVEL BUREAU

CICERO, ILL. 60650

6118 West Cermak Road

Telefon: TOWnhall 3-4774 — Bi 2-3590

CO NEJLÉPE HŘEJE

HERMINA ONDRUŠOVÁ,
zakladatelka firem
ONDRUŠ & SON

Lehoučká prachová deka (příkrývka) nejen že nejlepší hřeje, ale vydrží 25 do 30 let. V rodinách jde deka až do čtvrtého pokolení. Babičky pěstovaly husy, draly peří pro vnoučata a dcerušky. Na farmách se dosud dere peří, neboť babičky ví, že to jest poklad pro děti. I z doby království peří bylo cenné. Z Vašich peřin Vám ušijeme deky i polštáře ve všech amerických velikostech. Deky zasíláme po celé Americe. Nemáte-li peří, máme hotové deky i polštáře z nového importovaného peří z Polska.

Dále co hřeje, jest ovčí vlna, která se musí zpracovat v továrně. Z vlny jsou deky lehké a též hřejou jako peří.

Velice oblíbené jsou deky i polštáře z dacron, jest to bílá hřející hmota umělá z uhlí. Vypadá jak vlna, jen že jest sněhobílá. Z dacron máme velký sklad hotových dek i polštářů v saténu, perkálu neb hedvábí ve všech amerických velikostech. Zasíláme pouze vzorečky na deky z peří.

Pište na

Ondrus & Son

6533 W. Cermak Rd.

Berwyn, Illinois 60402

Naše 38-leté poctivé jednání Vás uspokojí!

Phone: PI oneer 9-2255

LINHART FUNERAL HOME

PRIVATE PARKING and CASKET DISPLAY ROOMS

Established 1885

6820 West Cermak Road

Berwyn, Illinois 60402

General Banking

THE BERWYN NATIONAL BANK

7112 W. Cermak Rd.

Berwyn, Illinois

STanley 8-4700

COLUMBIA SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

BÝVALÁ LAWDALE SAVINGS

9101-09 West Cermak Rd.

North Riverside, Ill.

Phone Riverside: 447-7500

Phone Chicago: 242-4656

VŠECHNY VKLADY POJIŠTĚNY DO \$20,000 AGENTUROU VLÁDY SPOJ. STÁTŮ.
OTEVŘTE SI U NÁS NOVÝ VKLADNÍ ÚČET.

Dividendy na certifikáty 5%, 5¼%, 5½% a 6%.

Home Loans — ohnivzdorné skřínky — pojištění.

Mildred R. Janda, President and Managing Officer

Elizabeth Trodden, Secretary

THE NAROD CLUB

Organized November 10, 1941

Meetings held every second Wednesday of the month
at the

RED FEATHER BLDG.

54th & Cermak Rd., Cicero, Ill.

PRESENT OFFICERS

Rev. W. Michalicka, O.S.B., Moderator

Mildred R. Janda, President

Antoinette Vana, Vice-President

Elizabeth Trodden, Rec. Secretary

Elsie Nevsimal, Fin. Secretary

Mae Struhart, Treasurer

Sylvia Kucera, Publicity Chairman

Helen Hosek and Emily Zdarsky, Social Chairmen

GIVE YOUR SAVINGS A NEW ASSOCIATION

OLYMPIC

Savings and Loan
Association

6201 W. Cermak Rd.
Berwyn, Ill. 60402
312 ST 8 6201

5217 W. 25th ST., CICERO, IL.

656-0100

CHGO #
242-2924

Daily 9-5 P.M. Fri. 9-8 P.M. Sat. 9-12 P.M.

CLOSED WEDNESDAY

Keep it All in the Family

NOVÝ NEBEKLÍČ

se zlatou ořízkou \$3.00

s červenou ořízkou \$2.50

Tyto knížky, s čistým, jasným tiskem, s velkými písmeny, obsahují vedle dvojí pobožnosti ku mši svaté, mnohé jiné veřejné i soukromé pobožnosti; dále Církvi schválené litanie, pobožnosti Křížové cesty, známé kostelní písně; jakož i základní pravdy našeho náboženství, přípravu k svaté zpovědi, zrcadlo zpovědní, modlitby k svatému přijímání a po něm, a mnohé další jiné.

STARÉ KALENDÁŘE

(NÁROD ALMANACS from 1960 to 1972)

OD R. 1958 — 1973

po \$1.00 a poštovné 20¢

KNIHY

Následující jsou antikvární — totiž jenom po jednom výtisku

KNIHY DĚJEPISNÉ

České katolické osady v Americe — <i>dp. Ant. P. Houšť</i> (552 str.) 1890	\$10.00
Dějiny Čechův amerických, <i>dr. Jan Habenicht</i> (777 str.) 1910	\$10.00
Naše Dějiny, vydáno spoluprací čelných duchovních a laiků v Národním svazu v Texasu r. 1939 (718 str.)	\$10.00
Taje Balkánu, <i>Karel J. Vopicka</i> (307 str.)	\$5.00
Secrets of the Balkans, <i>Charles J. Vopicka</i> , U.S. Envoy to Roumania, Serbia and Bulgaria, 1913-1920 (330 str.)	\$5.00
Průvodce po čes.-kat. osadách v arcidiecési St. Paul, Minn. ilustr. (245 str.)	\$3.00

BOOKS

1. New 1974 Národ Kalendář	\$1.50
2. Czech Benedictines in America, 1877-1961	\$3.00
3. Czech Language Lessons by <i>Ernest J. Ziska</i> (Hard cover)	\$2.50
(Soft cover)	\$1.50
4. Czech-American Catholics (1850-1920) by <i>Joseph Cada</i>	\$2.00
5. Czech Contributions to the Growth of the United States by <i>Francis Dvorník</i>	\$1.50
6. DICTIONARY — English-Czech and Czech-English, <i>Hais</i>	\$2.50
7. DICTIONARY — English-Czech, <i>Caha & Krámský</i>	\$6.00
8. Science and Holy Shroud, <i>R. W. Hynek</i>	\$2.00

BENEDICTINE ABBEY PRESS

1637 S. ALLPORT ST.

CHICAGO, ILL. 60608

BANKING SINCE 1897

NATIONAL REPUBLIC BANK OF CHICAGO

1817 SO. LOOMIS STREET

Chicago, Illinois 60608

Telefon: 829-6766

SUSINA'S CHILDREN'S WEAR

3624 WEST 26TH STREET, CHICAGO, ILL. 60623

ALL SIZES FOR BOYS AND GIRLS from INFANCY UP TO 14 YEARS

ALSO SUB-TEEN AND CHUBBY SIZES FOR GIRLS

AND HUSKY SIZES FOR BOYS

— GIFTS FOR THE NEW-BORN BABY —

Quality — Style — Wide Selection

WHOLESALE

RETAIL

Phone 522-0151

LAWNDALE MEAT PRODUCTS CO.

PRAZSKÝ — HOT PARKY — HOT LOAVES

CHOICE FRESH MEATS

3617 WEST 27th STREET

CHICAGO, ILLINOIS 60623

Soukal Floral Co.

6118 ARCHER AVENUE • CHICAGO 38, ILLINOIS
TELEPHONES • RELiance 5-1000 • PORTsmouth 7-7055

ALL THINGS CZECH
P. O. BOX 66453
LOS ANGELES, CA 90066

1st SAVINGS of LA GRANGE PARK

CORNER: 31st and BLANCHAN • LA GRANGE PARK, ILL. 60525

Fleetwood 4-6000

RICHEY V. GRAHAM, JR., President EDWARD J. KLECKA, Secretary

Úsporové vklady pojištěny do \$20,000.00 vládní agenturou
Federal Savings and Loan Insurance Corporation.

ÚSPOROVÉ ÚČTY VÍTÁNY

DOBŘÁ RADA NA ARTHRITIS

Skoro každý si nařiká na různé bolesti. Mně se též stala nehoda, která mi způsobila mnoho bolesti. Před čtyřmi roky při sázení jahod, cupla jsem nohou, aby kořínek dobře držel v půdě. Při tom cupnutí mně hrozně bolestně píchlo až nahoře v noze a šlo to do stehenního svalu, nemohla jsem z místa. Po velké námaze jsem se dovlékla domů, ale nemohla jsem si sednout, ani ohnout, ani lehnout pro hroznou bolest. Jezdila jsem k chiropraktorovi, všelijak mne lámali, do záda bouchali, ale bolest neulevovala. V novinách, kde jsou různé léky doporučovány, jsem vše přehlížela, ale nevěřila jsem dost patentním lékům. Později jsem si i některé adresy vystříhla a na konec jsem se rozhodla, že přece zkusím ten tak hodně chválený čtyřlék Bolven a Zdravi-tamin, co jsou oznamovány v českých novinách.

Za krátkou dobu objednávka přišla a udělala jsem si rozvrh: ráno v 7 hodin jeden Bolven, v 10 hodin opět jeden Zdravi-tamin, ve 4 hodiny 1 Bolven a v 7 hodin zase jeden Bolven. Tak jsem tyto léky užívala 3 dny správně. Musím předestlat, že jsem před tím celou tu dobu chodila jen o holi a bez hole jsem již neuměla ani chodit. Čtvrtý den, co jsem brala ty léky, odložila jsem hůl a šla jsem poprvé do poštovní schránky bez hole. Když mne sousedé viděli, jak si vykračuji bez hole, tak se přišli ptát, co se to se mnou stalo? Je to až k nevíře, ale přímo zázrak! Co vám zde dál napíšete, to už je víc než zázrak.

Můj muž byl operován, vážná operace "colostomy". Po operaci mu ochruly na každé ruce tři prsty a nemohl je sevřít, ani do nich nic vzít a když mu někdo podával ruku, strašně jej ty prsty bolely. Jednou přišel z venku a vesele se tvářil a zavíral všechny prsty na obou rukou. Já povídám: "Co se stalo?" Řekl, že bere moje pilulky, což jsem nevěděla. Říkal, že dřív než jsem ráno vstala, tak vzal vždy jeden Bolven, v poledne jeden Zdravi-tamin a noc zase jeden Bolven. Pátý den se tato neobyčejná změna stala. Lékař mu vždy říkal, že od toho není pomoc, taková operace, že každému musí něco zanechat. Ted' se mu musí jít ukázat. Co lékař považoval za nemožné, stalo se možné po užívání čtyřléku Bolven a Zdravi-taminu.

Hned jsem psala onu pro nás radostnou událost mojí přítelkyni neb ona trpěla bolestmi v nohou. Jak jsem však byla překvapena, když odepsala, že již minulý rok tyto Zdravi-taminy a Bolveny užívala. Nevěděla jsem o její druhé nemoci. Lékař ji řekl, že má něco s ledvinami a na měštýři.

Na tolik různých neduhů působí ony zázračné léky. Však se přesvědčte sami a napište si čsl. lékárníkovi

Břetislavu Jelínkovi

P.O. Box 927, Laguna Beach, Calif. 92652, at' vám pošle čtyřlék BOLVEN tablety na 5 týdnů užívání a Zdravi-tamin kapsle za \$6.98. — Anna Blaha, Chicago, Ill.

Přes 70 let spolehlivé a poctivé služby v Chicagu a okolí.

GUARANTY SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Chicago 23, Illinois CRawford 7-5300
3854-56 West 26th Street (roh Springfield)

Všecké vklady pojištěny do \$20,000.00
vládní agenturou

FEDERAL SAVINGS & LOAN
INSURANCE CORPORATION

**Crawford Savings and Loan
Association
Odbočka "Atlas" v Chicagu**

*Krajanským spolkům, organisacím,
obchodníkům a jednotlivcům
v Chicagu a po celých Spojených
státech nabízí své služby
při ukládání úspor
a dělení půjček na majetky.*

**VKLADY JSOU POJIŠTĚNY
DO \$20,000
AGENTUROU VLÁDY
SPOJENÝCH STÁTŮ**

**PLATÍME 5³/₄% a 6%
NA CERTIFIKÁTY**

**Crawford Savings
and LOAN ASSOCIATION
(Atlas odbočka)**

JOHN J. KUČERA,
předseda poradního výboru

**3901 West 26th Street
Chicago, Illinois 60623
Telefon: 521-1300**

REXALL LÉKÁRNA BI 7-7550

**Riedl's Prescription
PHARMACY**

J. E. Riedl, B.S., R.Ph.
E. J. Riedl, B.S., R.Ph.

ČESKÁ LÉKÁRNA

● Břišní opěrné obvazy.

● Elastické punčochy

KABÁTOVA ČERNÁ MAST

**Nyní máme pro naše
zákazníky velmi oblíbené**

léčivé výrobky

Vávrový lékárny

**JEDOKAZ
VŠEHOCHUŤ**

3156 ZÁP. 26. ULICE

**CHICAGO, ILL. 60623
(Východně od Kedzie Ave.)**

ALL THINGS CZECH
P. O. BOX 66453
LOS ANGELES, CA 90066

Obsah

Z mých papírků — Sebral Archleb Luděk	20
Loučení Stojanovo s Maměnkou, její vlňák — Marie Sadovská	31
Krabička bonbonů — Vlasta Javořická	39
Nejlepší politika — Stojanovo heslo, M.S.	49
Podivné jsou cesty Boží — Václav Davidek	50
Sv. Prokopu — M. Sadovská	57
Na bratrovu svatbu — vesele ze zašlých časů	58
Pod jhem mamonu — Pavel Fr. Malý	69
“Pane Ty víš, že Tě miluji”	78
Pozdě ... Črta ze skutečnosti — Jar. Šrotýř	79
Apoštol lásky — o prof. dru. Františku Hamzovi	86
Klášter sv. Prokopa — M. Sadovská	90
Ve výši 68 metrů — anon	91
V komíně — Alois Dostál	95
Štěstí — anon	98
U moře — Josef Šach	101
Povětrnost dle národních přísloví	106
Kočverkovo strašidlo — J. Jahoda	109
Genius války a převratů	113
Slečna učitelka — Josef Šach	115
Poctivec — obrázek z novomodního švindlu — J. Ježek	117
Od ocunu k sněžkám	119
Modlitba k sv. Prokopu za český národ — M. Sadovská	122
Sírka — Josef Šach	123
Legenda o telečském lakomci — Vlasta Javořická	126
Kronika	127
Adresář	
Oznámky	

LIBRARY OF JIRINA FUCHS
P. O. Box 66453
LOS ANGELES, CA 90066-0453

**VELKÁ ZÁSoba ČESKÝCH KNIH,
nových i antikvárních.**

Na příklad:

Galuška Z.: Slovácko sa nesúdi, veľmi
legrační, \$3.50, poš. \$3.95.

Kožík F.: Hejtmán Šarovec, \$2.25, poš.
\$2.50.

Rais K.: Stehle, \$3.85, poš. \$4.25.

SLOVNÍKY:

Poldauf a kol.: Anglicko-český a česko-
anglický slovník, 1,223 stran, \$9.00, poš-
tou \$9.50.

Caha-Krámský: Anglicko-český slovník,
877 stran, \$6.75, poš. \$7.25.

Hais: Anglicko-český a česko-anglický
kapesní slovník, 570 stran, \$2.50, poš.
\$2.85.

Osička-Poldauf: Anglicko-český slovník,
velký formát, \$16.00, p. \$16.75.

Anglicko-český technický slovník, 1,026
stran, \$14.75, poš. \$15.35.

Česko-anglický technický slovník, 946
stran, \$15.75, poš. \$16.35.

Vilíkovský: Slovensko-anglický slovník,
\$4.95, poš. \$5.25.

UČEBNICE:

Česko-anglická konverzace, 435 stran,
\$2.95, poš. \$3.25.

**Čeština pro cizince (Czech for English
speaking students),** 556 stran, \$6.95,
poš. \$7.35.

**Say it in Czech (English-Czech Phrase
Book),** \$2.45, poš. \$2.80.

KUCHYŇSKÉ POTŘEBY, jako mlýnky
na mák, maso, housku; kuchyňské váhy,
kuchačky v české i anglické řeči; mák,
kmín, šafrán, vanilka, kuchyňské koření
— seznam zdarma na požádání.

NOVÉ STEREO REKORDY

33 1/3 rpm, 12 inčů:

VISIT TO CZECHOSLOVAKIA: Jiřiny,
Na Šumavě je dolina, Jetel voněl, Tři
bílá břízy a jiné. \$4.98.

**KAREL GOTT — WITH LOVE FROM
PRAGUE:** O mamí dík, Lásky bláznivá,
Poutník, Čas růží a jiné. \$4.98.

SPRINGTIME IN PRAGUE: El Condor
Pasa, Já odejdu ti, Růže bílá, Rozhoupej
zvony a jiné moderní. \$4.98.

Poštovné 50¢ na jednu zásilku rekordů.
České a slovenské rekordy v bohatém
výběru, seznam zdarma na požádání.

BYLINY A ČAJE ve velkém výběru —
pište si o seznam.

ČESKÉ KŘÍŠTALOVÉ SKLO a z jiných
zemí v největším výběru, též

KERAMIKA z Československa.

Blahopřejné karty, české a slovenské, k
Vánocům, Velikonocům, k narozeninám,
k jmeninám a jiné. 15, 25 a 35¢ kus.
Poštovné 10¢ na každých 5 kusů.

Tuzex

Potravinové balíčky beze cía nebo
dárkové poukazy do Československa
vyřizujeme nejrychlejší cestou — spo-
lehlivě a zaručeně. Seznam zdarma.

Stále oznamované Jelínkovy výrobky
BOL-VEN, ZDRAVÍ-TAMIN, DANUBE
a **MORAVSKÉ MAZÁNÍ**, dále **LAGUNA**
krášlící a léčivé krémy z Laguna Cos-
metic Co.

Též **HOBOKO**, směsí **ČAJŮ TATRA** a
rovněž **KAUCKÉHO** produkty máme
stále na skladě.

(Zákazníky ve státu Illinois upozorňujeme, aby
na každý \$1.00 zasílali o 6¢ více na státní daň.)

F. PANCNER

6514 WEST CERMAK ROAD, BERWYN, ILLINOIS 60402

FRANK KORÍNEK & CO.

(TŘETÍ GENERACE)

Krajanský velkoobchod s pekařskými potřebami
založený před 50 lety p. Frank Kořínkem starším.

4828 W. 25th STREET CICERO, ILL. 60650

Phone GLympic 2-2870 — Bishop 2-1917

VÝROBCI RŮZNÝCH ZAVAŘENIN

Zvláštní pozornost věnujeme "MÁKU", který jest naší specialitou!

NAŠE POVIDLA jsou pravou pochoutkou; jak Švestková (Prune), Meruňková (Apricot), Ananasová (Pineapple), Jahodová (Strawberry), Malinová (Raspberry), Datlová (Date), Pekaňová (Pecan) a Mandlová (Almond), které dodáváme a zasíláme po celých Spojených státech pekařům — velkoobchodníkům a restauracím — v 8 lb. — 50 lb. — 300 lb. a 600 lb. kbelkách. Pro naše hospodyňky dodáváme do groceriích obchodů výše uvedená povidla ve 12ti uncových plechovkách. Nemá-li je váš obchodník, necht' se on obrátí přímo na výše uvedenou firmu, která jej mile ráda obslouží.

Zasíláme naše výrobky těchto zavařenin po celých Spojených Státech.

Pište si o ceník

Tato firma jest řízena poctivými a spolehlivými odborníky

**pp. Frank J. Kořinek, George E. Kořinek,
Frank J. Kořinek, ml. a George F. Kořinek, ml.**